

สถานการณ์สินค้าเกษตรที่สำคัญ และแนวโน้ม ปี 2563

สำนักวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร
สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
Office of Agricultural Economics

สถานการณ์สินค้าเกษตรที่สำคัญและแนวโน้ม ปี 2563

สำนักวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

คำนำ

สำนักวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ได้วิเคราะห์สถานการณ์สินค้าเกษตรที่สำคัญในปี 2562 และคาดการณ์แนวโน้มปี 2563 ด้านการผลิต การตลาด การส่งออก การนำเข้าและราคาของสินค้าเกษตรที่สำคัญ เพื่อนำไปใช้ในการกำหนดยุทธศาสตร์ แผนงาน โครงการ และมาตรการในการพัฒนาสินค้าเกษตร

การจัดทำสถานการณ์สินค้าเกษตรที่สำคัญและแนวโน้มปี 2563 สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความช่วยเหลือจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน เช่น กรมวิชาการเกษตร การยางแห่งประเทศไทย กรมศุลกากร กรมการค้าภายใน สำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย สมาคมผู้ผลิตและส่งออกสินค้าเกษตร เกษตรกรรวมทั้งสื่อสารสนเทศต่าง ๆ หากมีข้อผิดพลาดและคำแนะนำประการใด คณะผู้จัดทำยินดีน้อมรับเพื่อจะได้นำไปปรับปรุงแก้ไขให้ดียิ่งขึ้นในการดำเนินการครั้งต่อไป

สำนักวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร

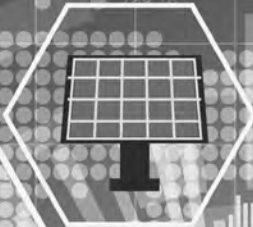
ธันวาคม 2562

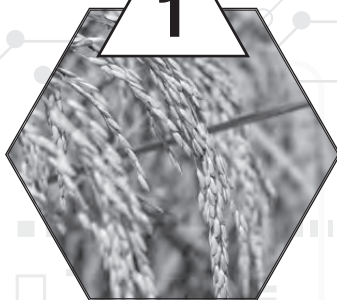
สถานการณ์สินค้าเกษตรที่สำคัญและแนวโน้ม ปี 2563

กลุ่มพืชไร่.....	7
1. ข้าว.....	9
2. ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์.....	25
3. มันสำปะหลัง.....	35
กลุ่มพืชพลังงานทดแทน.....	47
4. ถั่วเหลือง.....	49
5. อ้อยโรงงาน.....	55
6. ปาล์มน้ำมัน.....	63
กลุ่มพืชสวน.....	73
7. ยางพารา.....	75
8. กาแฟ.....	89
9. สับปะรด.....	103
10. ลำไย.....	115
11. ทูเรียน.....	123
12. มังคุด.....	131
13. มันฝรั่ง.....	137
14. กัลลวยไม้.....	145
กลุ่มปศุสัตว์และประมง.....	153
15. ไก่เนื้อ.....	155
16. ไก่ไข่.....	163
17. สุกร.....	167
18. โคเนื้อ.....	177
19. โคนม.....	187
20. กุ้ง.....	197
21. ปลาป่น.....	211
บทความพิเศษ.....	217
NAP-Ag : ภาคเกษตรปรับตัวเมื่อสภาพภูมิอากาศเปลี่ยนแปลง.....	219
นวัตกรรมการทำนาโดยใช้โดรนและอาชีพใช้โดรนรับจ้างทำนา.....	227
แนวทางการพัฒนาระบบประกันภัยภาคการเกษตร: กรณีกุ้งขาวแวนนาไม.....	231
บรรณานุกรม.....	237
บรรณาธิการ.....	238

1 1 0 1 1 0 1 0 1 1 1 1 0 1 0 0 0 1 0 1

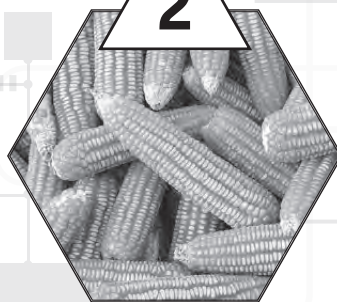
1

ข้าว

กลุ่มพืชไร่

2

ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

3

มันสำปะหลัง

สถานการณ์สินค้าเกษตรที่สำคัญ และแนวโน้ม ปี 2563

1. สถานการณ์ ปี 2562

1.1 ของโลก

1.1.1 การผลิต

ผลผลิตข้าวของโลกช่วงปี 2557/58 - 2561/62 มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจาก 482.35 ล้านตันข้าวสาร ในปี 2557/58 เป็น 498.95 ล้านตันข้าวสาร ในปี 2561/62 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.06 ต่อปี

ในปี 2561/62 มีเนื้อที่เก็บเกี่ยว 1,021.44 ล้านไร่ ผลผลิต 498.95 ล้านตันข้าวสาร และผลผลิตต่อไร่ 729 กิโลกรัม เมื่อเทียบกับปี 2560/61 ที่มีเนื้อที่เก็บเกี่ยว 1,013.00 ล้านไร่ ผลผลิต 494.86 ล้านตันข้าวสาร และผลผลิตต่อไร่ 730 กิโลกรัม พบว่าเนื้อที่เก็บเกี่ยว และผลผลิต เพิ่มขึ้นร้อยละ 0.83 สำหรับผลผลิตต่อไร่ลดลงร้อยละ 0.13 โดยประเทศที่มีผลผลิตเพิ่มขึ้น ได้แก่ บังคลาเทศ กัมพูชา อินเดีย ไนจีเรีย เวียดนาม และสหรัฐอเมริกา ส่วนประเทศที่มีผลผลิตลดลง ได้แก่ บราซิล เมียนมา จีน อียิปต์ อินโดนีเซีย ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ ปากีสถาน และฟิลิปปินส์

1.1.2 การตลาด

(1) การบริโภคข้าวโลก

ปี 2557/58 - 2561/62 เพิ่มขึ้นจาก 474.91 ล้านตันข้าวสาร ในปี 2557/58 เป็น 489.44 ล้านตันข้าวสาร ในปี 2561/62 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.88 ต่อปี

ในปี 2561/62 ความต้องการบริโภคมีปริมาณ 489.44 ล้านตันข้าวสาร เพิ่มขึ้นจาก 482.24 ล้านตันข้าวสาร ในปี 2560/61 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.49 โดยประเทศที่มีการบริโภคเพิ่มขึ้น ได้แก่ บังคลาเทศ เมียนมา กัมพูชา จีน อินเดีย เนปาล ไนจีเรีย ฟิลิปปินส์ สหรัฐอเมริกา และไทย ส่วนประเทศที่มีการบริโภคลดลง ได้แก่ บราซิล อินโดนีเซีย อียิปต์ ญี่ปุ่น และเกาหลีใต้

(2) การค้าข้าวโลก

ปี 2557/58 - 2561/62 เพิ่มขึ้นจาก 42.74 ล้านตันข้าวสาร ในปี 2557/58 เป็น 45.86 ล้านตันข้าวสาร ในปี 2561/62 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.13 ต่อปี

1) การส่งออก

ในปี 2561/62 การส่งออกข้าวโลกมีปริมาณ 45.86 ล้านตันข้าวสาร ลดลงจาก 47.56 ล้านตันข้าวสาร ในปี 2560/61 หรือลดลงร้อยละ 3.58 โดยประเทศที่ส่งออกลดลง ได้แก่ บราซิล เมียนมา กัมพูชา สหภาพยุโรป เวียดนาม และไทย ส่วนประเทศที่ส่งออกเพิ่มขึ้น ได้แก่ อาร์เจนตินา จีน กายานา อินเดีย ปากีสถาน ปารากวัย รัสเซีย แอฟริกาใต้ อูรุกวัย และสหรัฐอเมริกา

ทั้งนี้ ปี 2561/62 กระทรวงเกษตรสหรัฐอเมริกา คาดว่าอินเดียจะเป็นผู้ส่งออกข้าวอันดับหนึ่งของโลก มีปริมาณส่งออก 11.80 ล้านตันข้าวสาร คิดเป็นส่วนแบ่งการตลาดร้อยละ 25.73 ของการส่งออกข้าวโลก อันดับสองได้แก่ ไทย คาดว่ามีปริมาณส่งออก 8.70 ล้านตันข้าวสาร คิดเป็นส่วนแบ่งการตลาดร้อยละ 18.97 ของการส่งออกข้าวโลก และอันดับสามได้แก่ เวียดนาม มีปริมาณส่งออก 6.50 ล้านตันข้าวสาร คิดเป็นส่วนแบ่งการตลาดร้อยละ 14.17 ของการส่งออกข้าวโลก ตามลำดับ

2) การนำเข้า

ในปี 2561/62 การนำเข้าข้าวโลกมีปริมาณ 45.86 ล้านตันข้าวสาร ลดลงจาก 47.56 ล้านตันข้าวสาร ในปี 2560/61 หรือลดลงร้อยละ 3.58 โดยคาดว่าประเทศที่นำเข้ามากที่สุด ได้แก่ จีน นำเข้าปริมาณ 3.15 ล้านตันข้าวสาร คิดเป็นร้อยละ 6.87 ของการนำเข้าข้าวโลก รองลงมา ได้แก่ ฟิลิปปินส์ นำเข้าปริมาณ 3.10 ล้านตันข้าวสาร คิดเป็นร้อยละ 6.76 ของการนำเข้าข้าวโลก สำหรับสหภาพยุโรป และไนจีเรีย นำเข้าปริมาณ 2.10 ล้านตันข้าวสาร คิดเป็นร้อยละ 4.58 ของการนำเข้าข้าวโลก ตามลำดับ

(3) สต็อกปลายปีข้าวโลก

ปี 2557/58 - 2561/62 เพิ่มขึ้นจาก 135.05 ล้านตันข้าวสาร ในปี 2557/58 เป็น 171.85 ล้านตันข้าวสาร ในปี 2561/62 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 6.33 ต่อปี

ในปี 2561/62 สต็อกข้าวโลกมีปริมาณ 171.85 ล้านตันข้าวสาร เพิ่มขึ้นจาก 162.34 ล้านตันข้าวสาร ในปี 2560/61 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 5.86 โดยประเทศที่มีสต็อกข้าวเพิ่มขึ้น ได้แก่ จีน อินเดีย ฟิลิปปินส์ เวียดนาม สหรัฐอเมริกา และไทย ส่วนประเทศที่มีสต็อกข้าวลดลง ได้แก่ อินโดนีเซีย และญี่ปุ่น

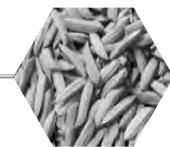
1.2 ของไทย

1.2.1 การผลิต

(1) ข้าวนาปี

ปี 2557/58 - 2561/62 เนื้อที่เพาะปลูก ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่ ลดลงจาก 60.79 ล้านไร่ ผลผลิต 26.27 ล้านตันข้าวเปลือก และผลผลิตต่อไร่ 432 กิโลกรัม ในปี 2557/58 เหลือ 59.98 ล้านไร่ ผลผลิต 25.18 ล้านตันข้าวเปลือก และผลผลิตต่อไร่ 420 กิโลกรัม ในปี 2561/62 หรือลดลงร้อยละ 0.07 ร้อยละ 0.59 และร้อยละ 0.51 ต่อปี ตามลำดับ เนื้อที่เพาะปลูก และผลผลิตลดลง เนื่องจากบางพื้นที่ประสบปัญหาภัยแล้ง พื้นที่ช่วงในช่วงต้นฤดูเพาะปลูก เกษตรกรจึงปลูกข้าวนาปีได้เพียงรอบเดียว ประกอบกับในช่วงปี 2559 ราคาข้าวลดต่ำลงเกษตรกรจึงปรับลดพื้นที่ปลูก อย่างไรก็ตาม ตั้งแต่ปี 2560 - 2562 มีปริมาณน้ำฝนมากขึ้น เกษตรกรจึงปลูกข้าวเพิ่มขึ้นจากพื้นที่นาที่เคยปล่อยว่างจากที่ประสบภัยแล้ง และในบางพื้นที่สามารถปลูกข้าวได้สองรอบตามปกติ สำหรับผลผลิตต่อไร่ลดลง เนื่องจากบางพื้นที่ประสบปัญหาภัยแล้ง และในช่วงปลายปี 2561 บางพื้นที่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือประสบอุทกภัย ส่งผลให้เกษตรกรเก็บเกี่ยวผลผลิตได้ลดลง

ในปี 2561/62 มีเนื้อที่เพาะปลูก 59.98 ล้านไร่ ผลผลิต 25.18 ล้านตันข้าวเปลือก และผลผลิตต่อไร่ 420 กิโลกรัม เมื่อเทียบกับปี 2560/61 ที่มีเนื้อที่เพาะปลูก 59.22 ล้านไร่ ผลผลิต 24.93 ล้านตันข้าวเปลือก และผลผลิตต่อไร่ 421 กิโลกรัม พบว่าเนื้อที่เพาะปลูก และผลผลิต เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.28 และร้อยละ 1.00 ตามลำดับ สำหรับผลผลิตต่อไร่ลดลง ร้อยละ 0.24 ทั้งนี้ เนื้อที่เพาะปลูกเพิ่มขึ้น เนื่องจากราคาข้าว มีแนวโน้มสูงขึ้น ทำให้เกษตรกรขยายพื้นที่เพาะปลูกในที่นาที่เคยปล่อยว่างเมื่อ 1-2 ปีที่แล้ว แต่ภาพรวมของเนื้อที่เพาะปลูกข้าวเพิ่มขึ้นไม่มากนัก เนื่องจากเนื้อที่เพาะปลูกข้าวมีจำกัด อีกทั้งเกษตรกรบางส่วนปรับเปลี่ยนไปปลูกอ้อยโรงงาน มันสำปะหลังโรงงาน จึงไม่สามารถกลับมาปลูกในฤดูกาลนี้ได้สำหรับผลผลิตต่อไร่ลดลง เนื่องจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือซึ่งเป็นแหล่งเพาะปลูกใหญ่ของประเทศ ประสบปัญหาภัยแล้งในช่วงที่ข้าวกำลังเจริญเติบโต ทำให้ต้นข้าวเจริญเติบโตได้ไม่เต็มที่ แดงกอดได้น้อย บางพื้นที่ต้นข้าวยืนต้นตายเสียหายสิ้นเชิง ส่งผลให้มีรวงข้าวสั้น รวงข้าวสั้น และเมล็ดข้าวลีบ ผลผลิตที่เกี่ยวเกี่ยวได้ไม่เต็มพื้นที่ ผลผลิตที่ได้จึงต่ำ ส่งผลให้ผลผลิตในภาพรวมลดลง

(2) ข้าวนาปรัง

ปี 2558 - 2562 เนื้อที่เพาะปลูก และผลผลิต เพิ่มขึ้นจาก 8.46 ล้านไร่ ผลผลิต 5.35 ล้านตันข้าวเปลือก และผลผลิตต่อไร่ 632 กิโลกรัม ในปี 2558 เป็น 11.00 ล้านไร่ ผลผลิต 7.17 ล้านตันข้าวเปลือก และผลผลิตต่อไร่ 652 กิโลกรัม ในปี 2562 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 14.77 ร้อยละ 16.50 และร้อยละ 1.50 ต่อปี ตามลำดับ เนื่องจากตั้งแต่ปี 2560 - 2562 ปริมาณน้ำที่ใช้การได้ในเขื่อน อ่างเก็บน้ำ และแหล่งน้ำตามธรรมชาติ มีเพียงพอต่อการเพาะปลูก หลังจากที่อยู่ในช่วงปี 2558 - 2559 ประสบปัญหาภัยแล้ง ทำให้เกษตรกรขยายเนื้อที่เพาะปลูกเพิ่มขึ้นในพื้นที่นาที่เคยปล่อยว่างจากภัยแล้ง สำหรับผลผลิตต่อไร่เพิ่มขึ้น เนื่องจากปริมาณน้ำเพียงพอต่อการเจริญเติบโตของต้นข้าว สภาพอากาศเอื้ออำนวยไม่กระทบแล้ง อีกทั้ง มีการระบาดของโรคและแมลงศัตรูพืชเพียงเล็กน้อย

ในปี 2562 มีเนื้อที่เพาะปลูก 11.00 ล้านไร่ ผลผลิต 7.17 ล้านตันข้าวเปลือก และผลผลิตต่อไร่ 652 กิโลกรัม เมื่อเทียบกับปี 2561 ที่มีเนื้อที่เพาะปลูก 12.07 ล้านไร่ ผลผลิต 7.97 ล้านตันข้าวเปลือก และผลผลิตต่อไร่ 660 กิโลกรัม พบว่าเนื้อที่เพาะปลูก ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่ ลดลงร้อยละ 8.88 ร้อยละ 9.98 และร้อยละ 1.21 ตามลำดับ เนื้อที่เพาะปลูกลดลง เนื่องจากปริมาณน้ำฝนในภาคเหนือและตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศน้อยกว่าปีที่แล้ว ทำให้ปริมาณน้ำในเขื่อนในภาพรวมลดลงอย่างชัดเจนเมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีที่ผ่านมา ส่งผลให้มีปริมาณน้ำไม่เพียงพอต่อการขยายเนื้อที่เพาะปลูกในหลายพื้นที่ ประกอบกับภาครัฐมีโครงการสานพลังประชารัฐเพื่อสนับสนุนการปลูกข้าวโพดหลังฤดูทำนา และโครงการส่งเสริมการปลูกพืชหลากหลายฤดูนาปรัง ปี 2562 ทำให้เนื้อที่เพาะปลูกโดยรวมลดลง สำหรับผลผลิตต่อไร่ลดลง เนื่องจากปริมาณน้ำไม่เพียงพอต่อการเจริญเติบโตของต้นข้าว มีวัชพืชจำนวนมาก สภาพอากาศร้อนทำให้เมล็ดข้าวไม่สมบูรณ์

1.2.2 การตลาด

(1) ความต้องการใช้

ปี 2559/60 - 2561/62 แผนการผลิตและการตลาดข้าวครบวงจร กำหนดความต้องการใช้ในประเทศเพื่อการบริโภค ทำเมล็ดพันธุ์ และอุตสาหกรรม มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจาก 15.32 ล้านตันข้าวเปลือก ในปี 2559/60 เป็น 17.11 ล้านตันข้าวเปลือก ในปี 2561/62 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 5.68 ต่อปี เนื่องจากการเพิ่มขึ้นของพื้นที่เพาะปลูกข้าว และใช้ในอาหารสัตว์เพิ่มขึ้น

(2) การส่งออก

ปี 2558 - 2562 ปริมาณและมูลค่าการส่งออกมีแนวโน้มลดลงร้อยละ 2.76 และร้อยละ 1.10 ต่อปี ตามลำดับ เนื่องจากราคาข้าวไทยสูงกว่าประเทศคู่แข่งค่อนข้างมาก ส่งผลให้ประเทศคู่ค้าบางประเทศปรับเปลี่ยนไปนำเข้าข้าวจากประเทศที่มีราคาต่ำกว่าแทน

ในปี 2562 คาดว่าจะสามารถส่งออกได้ประมาณ 8.00 ล้านตันข้าวสาร มูลค่าประมาณ 136,000 ล้านบาท ทั้งปริมาณและมูลค่าลดลงเมื่อเทียบกับปี 2561 ที่ส่งออกได้ 11.23 ล้านตันข้าวสาร มูลค่า 182,082 ล้านบาท หรือลดลงร้อยละ 28.77 และร้อยละ 25.31 ตามลำดับ เนื่องจากราคาข้าวไทยปรับตัวสูงขึ้น ส่วนหนึ่งจากค่าเงินบาทที่แข็งค่าอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ต้นปี 2562 เป็นต้นมา อย่างไรก็ตาม ประเทศที่มีกำลังซื้อสูง เช่น สหรัฐอเมริกา ได้มีคำสั่งซื้อข้าวไทยเข้ามาอย่างต่อเนื่อง และกระทรวงพาณิชย์ได้ดำเนินการเจรจาเพื่อขยายตลาดข้าวในต่างประเทศ เช่น แอฟริกา และตะวันออกกลาง เป็นต้น

(3) ราคา

1) ราคาที่เกษตรกรขายได้

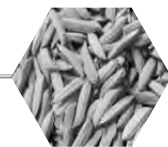
ปี 2558 - 2562 ราคาที่เกษตรกรขายได้ของข้าวเปลือกหอมมะลิ ข้าวเปลือกเจ้าความชื้น 15% และข้าวเปลือกเหนียวเมล็ดยาว มีแนวโน้มสูงขึ้นร้อยละ 12.60 ร้อยละ 1.48 และร้อยละ 3.12 ต่อปี ตามลำดับ โดยราคาข้าวเปลือกหอมมะลิส่งขึ้นจากตันละ 11,981 บาท ในปี 2558 เป็นต้นละ 16,500 บาท ในปี 2562 ข้าวเปลือกเจ้าความชื้น 15% สูงขึ้นจากตันละ 7,696 บาท ในปี 2558 เป็นต้นละ 8,100 บาท ในปี 2562 สำหรับข้าวเปลือกเหนียวเมล็ดยาว ราคาสูงขึ้นจากตันละ 11,530 บาท ในปี 2558 เป็นต้นละ 14,000 บาท ในปี 2562 เนื่องจากในช่วงปี 2558 - 2561 ประสบปัญหาภัยแล้ง และบางพื้นที่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือประสบปัญหาอุทกภัยในช่วงเก็บเกี่ยวผลผลิต ส่งผลให้ปริมาณผลผลิตที่เก็บเกี่ยวได้ลดลง ขณะที่ความต้องการข้าวยังมีอยู่อย่างต่อเนื่อง

ในปี 2562 คาดว่าราคาที่เกษตรกรขายได้ของข้าวเปลือกหอมมะลิ สูงขึ้นจากตันละ 15,199 บาท ในปี 2561 เป็นต้นละ 16,500 บาท ในปี 2562 หรือสูงขึ้นร้อยละ 8.56 ข้าวเปลือกเจ้าความชื้น 15% สูงขึ้นจากตันละ 7,892 บาท ในปี 2561 เป็นต้นละ 8,100 บาท ในปี 2562 หรือสูงขึ้นร้อยละ 2.64 และข้าวเปลือกเหนียวเมล็ดยาว สูงขึ้นจากตันละ 9,834 บาท ในปี 2561 เป็นต้นละ 14,000 บาท ในปี 2562 หรือสูงขึ้นร้อยละ 42.36 เนื่องจากบางพื้นที่ประสบปัญหาภัยแล้ง ฝนทิ้งช่วง และอุทกภัย ทำให้มีผลผลิตออกสู่ตลาดปริมาณน้อย ขณะที่ตลาดทั้งในประเทศและต่างประเทศมีความต้องการข้าวอย่างต่อเนื่อง

2) ราคาส่งออก เอฟ.โอ.บี.

ปี 2558 - 2562 ราคาส่งออก เอฟ.โอ.บี. ข้าวหอมมะลิ 100% (ใหม่) ข้าวขาว 5% และข้าวเหนียวเมล็ดยาว 10% มีแนวโน้มสูงขึ้นร้อยละ 11.30 ร้อยละ 2.23 และร้อยละ 5.77 ต่อปี ตามลำดับ โดยราคาข้าวหอมมะลิ 100% (ใหม่) สูงขึ้นจากตันละ 871 ดอลลาร์สหรัฐฯ (29,562 บาท/ตัน) ในปี 2558 เป็นต้นละ 1,180 ดอลลาร์สหรัฐฯ (36,358 บาท/ตัน) ในปี 2562 ข้าวขาว 5% สูงขึ้นจากตันละ 386 ดอลลาร์สหรัฐฯ (13,095 บาท/ตัน) ในปี 2558 เป็นต้นละ 419 ดอลลาร์สหรัฐฯ (12,910 บาท/ตัน) ในปี 2562 และข้าวเหนียวเมล็ดยาว 10% สูงขึ้นจากตันละ 797 ดอลลาร์สหรัฐฯ (27,120 บาท/ตัน) ในปี 2558 เป็นต้นละ 1,150 ดอลลาร์สหรัฐฯ (35,434 บาท/ตัน) ในปี 2562

ในปี 2562 คาดว่าราคาส่งออก เอฟ.โอ.บี. ข้าวหอมมะลิ 100% (ใหม่) ตันละ 1,180 ดอลลาร์สหรัฐฯ (36,358 บาท/ตัน) สูงขึ้นจากตันละ 1,136 ดอลลาร์สหรัฐฯ (36,413 บาท/ตัน) ในปี 2561 ร้อยละ 3.87 แต่ลดลงในรูปเงินบาทตันละ 55 บาท และข้าวเหนียวเมล็ดยาว 10% ตันละ 1,150 ดอลลาร์สหรัฐฯ (35,434 บาท/ตัน) สูงขึ้นจากตันละ 707 ดอลลาร์สหรัฐฯ (22,654 บาท/ตัน) ในปี 2561 ร้อยละ 62.66 และสูงขึ้นในรูปเงินบาทตันละ 12,780 บาท สำหรับข้าวขาว 5% ตันละ 419 ดอลลาร์สหรัฐฯ (12,910 บาท/ตัน) ลดลงจากตันละ 420 ดอลลาร์สหรัฐฯ (13,466 บาท/ตัน) ร้อยละ 0.24 และลดลงในรูปเงินบาทตันละ 556 บาท

2. แนวโน้ม ปี 2563

2.1 ของโลก

2.1.1 การผลิต

กระทรวงเกษตรสหรัฐอเมริกา คาดว่าปี 2562/63 มีเนื้อที่เก็บเกี่ยว 1,013.06 ล้านไร่ ผลผลิต 497.77 ล้านตันข้าวสาร และผลผลิตต่อไร่ 728 กิโลกรัม ซึ่งเมื่อเทียบกับปี 2561/62 ที่มีเนื้อที่เก็บเกี่ยว 1,021.44 ล้านไร่ ผลผลิต 498.95 ล้านตันข้าวสาร และผลผลิตต่อไร่ 729 กิโลกรัม พบว่าเนื้อที่เก็บเกี่ยว ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่ ลดลงร้อยละ 0.82 ร้อยละ 0.24 และร้อยละ 0.14 ตามลำดับ

2.1.2 การตลาด

(1) การบริโภคข้าวโลก

ปี 2562/63 คาดว่าจะมีปริมาณ 494.54 ล้านตันข้าวสาร เพิ่มขึ้นจาก 489.44 ล้านตันข้าวสาร ในปี 2561/62 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.04

(2) การค้าข้าวโลก

ปี 2562/63 คาดว่าจะมีปริมาณ 46.30 ล้านตันข้าวสาร เพิ่มขึ้นจาก 45.86 ล้านตันข้าวสาร ในปี 2561/62 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.96

1) การส่งออก

ประเทศที่คาดว่าจะส่งออกเพิ่มขึ้น เช่น เมียนมา กัมพูชา จีน กายานา แอฟริกาใต้ เวียดนาม สหรัฐอเมริกา และไทย ส่วนประเทศที่คาดว่าจะส่งออกลดลง เช่น อาร์เจนตินา บราซิล ปากีสถาน ปารากวัย และรัสเซีย

2) การนำเข้า

ประเทศที่คาดว่าจะนำเข้าเพิ่มขึ้น เช่น แองโกลา เบนิน บราซิล เบอร์กินา คาเมรูน กินี อินโดนีเซีย เคนยา เม็กซิโก โมซัมบิก เนปาล ไนจีเรีย ซาอุดีอาระเบีย เซเนกัล แอฟริกาใต้ สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ และสหรัฐอเมริกา ส่วนประเทศที่คาดว่าจะนำเข้าลดลง เช่น จีน สหภาพยุโรป อิหร่าน อิรัก และฟิลิปปินส์

(3) สต็อกปลายปีข้าวโลก

ปี 2562/63 คาดว่าจะมีปริมาณ 175.09 ล้านตันข้าวสาร เพิ่มขึ้นจาก 171.85 ล้านตันข้าวสาร ในปี 2561/62 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.88 โดยประเทศที่คาดว่าจะมีสต็อกข้าวคงเหลือเพิ่มขึ้น ได้แก่ จีน อินเดีย ญี่ปุ่น ฟิลิปปินส์ เวียดนาม และไทย ส่วนประเทศที่คาดว่าจะมีสต็อกคงเหลือลดลง ได้แก่ อินโดนีเซีย และสหรัฐอเมริกา

2.2 ของไทย

2.2.1 การผลิต

(1) **ข้าวนาปี ปี 2562/63** คาดว่ามีเนื้อที่เพาะปลูก 59.96 ล้านไร่ ผลผลิต 24.32 ล้านตันข้าวเปลือก และผลผลิตต่อไร่ 406 กิโลกรัม ลดลงจากปีการผลิต 2561/62 ที่มีพื้นที่เพาะปลูก 59.98 ล้านไร่ ผลผลิต 25.18 ล้านตันข้าวเปลือก และผลผลิตต่อไร่ 420 กิโลกรัม หรือลดลงร้อยละ 0.03 ร้อยละ 3.42 และร้อยละ 3.33 ตามลำดับ เนื้อที่เพาะปลูกลดลงจากปีที่ผ่านมา เนื่องจากช่วงต้นฤดูการเพาะปลูกฝนมาล่าช้า และมีปริมาณน้ำฝนน้อยกว่าค่าปกติ ทำให้บางพื้นที่ขาดน้ำสำหรับใช้ในการเพาะปลูก เกษตรกรบางส่วนไม่สามารถเพาะปลูกข้าวได้ จึงปล่อยพื้นที่ให้ว่าง และบางพื้นที่ที่เคยเพาะปลูกข้าวนาปีได้ 2 รอบ ปีนี้สามารถปลูกได้เพียงรอบเดียว

สำหรับผลผลิตต่อไร่ลดลง เนื่องจากประสบภัยแล้งช่วงต้นฤดูเพาะปลูกเดือนมิถุนายนถึงกรกฎาคม มีปริมาณน้ำฝนไม่เพียงพอ ทำให้การเจริญเติบโตของต้นข้าวไม่สมบูรณ์ และต้นข้าวแห้งตาย ประกอบกับในช่วงปลายเดือนสิงหาคมถึงกันยายนได้รับผลกระทบจากพายุโพดุลและคาลิกิ ทำให้มีฝนตกหนักส่งผลให้บางพื้นที่เกิดอุทกภัย น้ำขังมีน้ำท่วมขังเป็นระยะเวลาสั้น ต้นข้าวเน่าตาย ไม่สามารถเก็บเกี่ยวได้

ทั้งนี้ เกษตรกรเก็บเกี่ยวผลผลิตตั้งแต่เดือนสิงหาคม 2562 - เมษายน 2563 โดยคาดว่า ผลผลิตจะออกสู่ตลาดมากในเดือนพฤศจิกายน 2562 ปริมาณ 14.70 ล้านตันข้าวเปลือก หรือร้อยละ 60.44 ของผลผลิตข้าวนาปีทั้งหมด

(2) **ข้าวนาปรัง ปี 2563** คาดว่ามีเนื้อที่เพาะปลูก 7.57 ล้านไร่ ผลผลิต 4.81 ล้านตันข้าวเปลือก และผลผลิตต่อไร่ 636 กิโลกรัม ลดลงจากปีการผลิต 2562 ที่มีพื้นที่เพาะปลูก 11.00 ล้านไร่ ผลผลิต 7.17 ล้านตันข้าวเปลือก ผลผลิตต่อไร่ 652 กิโลกรัม หรือลดลงร้อยละ 31.18 ร้อยละ 32.86 และร้อยละ 2.45 ตามลำดับ เนื้อที่เพาะปลูกมีแนวโน้มลดลง เนื่องจากปริมาณน้ำในอ่างเก็บน้ำส่วนใหญ่และปริมาณน้ำตามแหล่งน้ำตามธรรมชาติมีปริมาณน้ำน้อยกว่าปีที่ผ่านมา สำหรับผลผลิตต่อไร่คาดว่าจะลดลง เนื่องจากคาดว่าเกษตรกรในบางจังหวัดทำการเพาะปลูกเกินแผนการเพาะปลูกพืชฤดูแล้ง เพื่อชดเชยข้าวนาปีที่เสียหายจากภัยแล้งและอุทกภัย ซึ่งอาจทำให้บางพื้นที่มีปริมาณน้ำไม่เพียงพอต่อการเจริญเติบโตของต้นข้าว ทำให้ต้นข้าวเติบโตไม่สมบูรณ์ ส่งผลให้ภาพรวมผลผลิตทั้งประเทศลดลง

ทั้งนี้ เกษตรกรเก็บเกี่ยวผลผลิตตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ - ตุลาคม 2563 โดยคาดว่าผลผลิตจะออกสู่ตลาดมากในช่วงเดือนมีนาคม - เมษายน 2563 ปริมาณรวม 2.92 ล้านตันข้าวเปลือก หรือร้อยละ 60.38 ของผลผลิตข้าวนาปรังทั้งหมด

2.2.2 การตลาด

(1) ความต้องการใช้

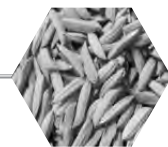
จากแผนการผลิตและการตลาดข้าวครบวงจร ปี 2562/63 กำหนดความต้องการใช้ในประเทศเพื่อการบริโภค ทำเมล็ดพันธุ์ และอุตสาหกรรม มีปริมาณรวม 17.10 ล้านตันข้าวเปลือก ลดลงจาก 17.11 ล้านตันข้าวเปลือก ในปี 2561/62 ร้อยละ 0.06 เนื่องจากความต้องการใช้เพื่อผลิตเมล็ดพันธุ์ และอุตสาหกรรมมีแนวโน้มลดลงเล็กน้อย

(2) การส่งออก

ปี 2563 คาดว่าไทยจะส่งออกได้ประมาณ 9.00 - 9.50 ล้านตันข้าวสาร เนื่องจากตลาดข้าวในต่างประเทศมีการแข่งขันกันสูง และค่าเงินบาทที่แข็งค่าอย่างต่อเนื่อง ทำให้ราคาข้าวไทยสูงกว่าประเทศคู่แข่ง เช่น เวียดนาม และอินเดีย เป็นต้น ซึ่งอาจจะส่งผลให้ประเทศคู่ค้าชะลอการสั่งซื้อข้าวไทยและเปลี่ยนไปซื้อจากประเทศที่มีราคาถูกกว่าแทน เช่น เวียดนาม และกัมพูชา เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ถ้าค่าเงินบาทอ่อนค่าลงจากปี 2562 และภาวะเศรษฐกิจโลกดีขึ้น ประเทศที่มีกำลังซื้อสูงและประเทศที่เป็นคู่ค้ากับไทยมานาน เช่น สหรัฐอเมริกา ฮองกง แอฟริกา และตะวันออกกลาง เป็นต้น อาจจะมีคำสั่งซื้อข้าวเข้ามาอย่างต่อเนื่องเช่นที่เคยปฏิบัติมา เนื่องจากข้าวไทยมีคุณภาพดี

(3) ราคา

ปี 2563 คาดว่าราคาอยู่ในเกณฑ์ใกล้เคียงกับปี 2562 เนื่องจากผลผลิตข้าวในปี 2562/63

บางพื้นที่ประสบปัญหาภัยแล้ง และบางจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือประสบอุทกภัย ส่งผลให้ปริมาณผลผลิตออกสู่ตลาดลดลง ประกอบกับข้าวไทยมีคุณภาพดี จึงเป็นที่ต้องการของตลาดทั้งในประเทศและต่างประเทศอย่างต่อเนื่อง

2.3 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อ การส่งออกข้าวของไทย

2.3.1 สถานการณ์ทางการค้าในต่างประเทศ เช่น สถานการณ์การชุมนุมที่ยาวนานในฮ่องกง ซึ่งเป็นประเทศนำเข้าข้าวหอมมะลิที่สำคัญของไทย ทำให้ไทยได้รับผลกระทบจากคำสั่งซื้อที่ชะลอตัวในช่วงไตรมาสที่ 4 ของปี 2562 โดยผู้ประกอบการส่งออกข้าวไทยได้ปรับตัวเพื่อหาตลาดใหม่ทดแทนตลาดฮ่องกง ได้แก่ สหรัฐอเมริกา และแคนาดา ซึ่งเป็นตลาดที่มีกำลังซื้อสูง

2.3.2 นโยบายข้าว ต่างประเทศมีนโยบาย/มาตรการที่อาจจะส่งผลกระทบต่อ การส่งออกข้าวไทยได้ เช่น **สหภาพยุโรป** คณะกรรมาธิการยุโรป เห็นชอบให้มีการเก็บภาษีนำเข้า (Import Duties) ในสินค้าประเภทข้าวจากประเทศกัมพูชา และเมียนมา เพื่อลดการนำเข้าเป็นระยะเวลา 3 ปี โดยให้มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 18 มกราคม 2562 เป็นต้นไป โดยในปีที่ 1 เก็บภาษีนำเข้า 175 ยูโร หรือประมาณ 200 เหรียญสหรัฐฯ ต่อตัน ปีที่ 2 เก็บภาษีนำเข้า 150 ยูโร หรือประมาณ 170 เหรียญสหรัฐฯ ต่อตัน และปีที่ 3 เก็บภาษีนำเข้า 125 ยูโร หรือประมาณ 140 เหรียญสหรัฐฯ ต่อตัน ทำให้ข้าวไทยมีโอกาสเพิ่มส่วนแบ่งในตลาดยุโรปได้มากขึ้น ซึ่งหากราคาข้าวจากกัมพูชาและเมียนมาหลังเก็บภาษีแล้วมีราคาสูงกว่าข้าวไทย **กัมพูชา** สมาพันธ์ข้าวกัมพูชาได้ปรับแผนการส่งออกข้าวและหาตลาดส่งออกใหม่ที่ศักยภาพมาทดแทนตลาดสหภาพยุโรป ซึ่งจีนเป็นประเทศเป้าหมายใหม่ที่กัมพูชาให้ความสำคัญ เนื่องจากในปี 2562 จีนได้เพิ่มโควตานำเข้าข้าวให้กัมพูชาเป็น 400,000 ตัน จาก 300,000 ตัน เมื่อปีที่ผ่านมา ส่งผลให้การส่งออกข้าวไปจีนเพิ่มอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้มีแผนที่จะขยายการส่งออกไปยังตลาดใหม่ ๆ ที่มีศักยภาพ เช่น ออสเตรเลีย แคนาดา แอฟริกา และ ตะวันออกกลาง เป็นต้น **จีน** มีสต็อกข้าวปริมาณมาก ทำให้ความต้องการนำเข้าข้าวลดลง ขณะเดียวกันมีการระบายข้าวเก่าในสต็อกที่เก็บสำรองไว้ออกมาอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้อุปทานข้าวในตลาดมีมากขึ้น ขณะที่ข้าวบางส่วนถูกส่งออกไปยังตลาดแอฟริกา ส่งผลให้ไทยสูญเสียส่วนแบ่งตลาดในแอฟริกา **ฟิลิปปินส์** กระทรวงเกษตรฟิลิปปินส์ได้ออกประกาศยุติมาตรการปกป้องจากการนำเข้าข้าวที่เพิ่มขึ้น (Safeguard Measures) มาใช้กับข้าวที่นำเข้าจากต่างประเทศอย่างเป็นทางการ เมื่อวันที่ 11 ตุลาคม 2562 ที่เดิมมาตรการฯ ดังกล่าว จะเก็บภาษีนำเข้าข้าวจากต่างประเทศในอัตราร้อยละ 35 ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อ การส่งออกข้าวของไทยไปยังตลาดฟิลิปปินส์ โดยฟิลิปปินส์มีแผนที่จะสั่งซื้อและนำเข้าข้าวจากไทยเพิ่มขึ้น

2.3.3 ความผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยน ตั้งแต่ปี 2558 - 2562 เมื่อเปรียบเทียบในช่วงเดียวกัน (เดือนมกราคม - ตุลาคม) พบว่า ค่าเงินบาทแข็งค่าขึ้นมาก จากอัตราแลกเปลี่ยน 1 ดอลลาร์สหรัฐ เท่ากับ 33.71 บาท ในปี 2558 เป็น 1 ดอลลาร์สหรัฐ เท่ากับ 30.95 บาท ในปี 2562 หรือแข็งค่าขึ้นร้อยละ 2.58 ต่อปี โดยภาวะค่าเงินบาทแข็งค่าขึ้นทำให้ราคาส่งออกข้าวไทยสูงขึ้น ซึ่งเป็นหนึ่งในปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อปริมาณการส่งออกข้าวของไทย ทั้งนี้ เมื่อเปรียบเทียบค่าเงินบาทในปีปัจจุบันกับปีที่ผ่านมาในช่วงเดียวกัน พบว่า ค่าเงินบาทแข็งค่าขึ้น จากอัตราแลกเปลี่ยน 1 ดอลลาร์สหรัฐ เท่ากับ 31.97 บาท ในปี 2561 เป็น 1 ดอลลาร์สหรัฐ เท่ากับ 30.95 บาท ในปี 2562 หรือค่าเงินบาทแข็งค่าขึ้นร้อยละ 3.19

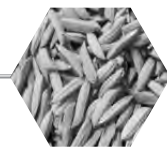
2.3.4 ราคาข้าวไทย ราคาส่งออกข้าวไทย ปี 2562 (ช่วงเดือนมกราคม - ตุลาคม) สูงกว่าประเทศผู้ส่งออกอื่น ๆ ส่งผลให้ไทยต้องเน้นแข่งขันด้านคุณภาพของสินค้าที่ได้เปรียบคู่แข่งมากกว่าด้านราคา โดยราคาส่งออกข้าว 5% ของไทย เฉลี่ยตันละ 408 ดอลลาร์สหรัฐฯ เปรียบเทียบกับข้าว 5% ของเวียดนาม อินเดีย และปากีสถาน เฉลี่ยตันละ 357 ดอลลาร์สหรัฐฯ ตันละ 382 ดอลลาร์สหรัฐฯ และตันละ 360 ดอลลาร์สหรัฐฯ ตามลำดับ จะเห็นได้ว่าราคาข้าวไทยสูงกว่าราคาข้าวทั้ง 3 ประเทศ โดยสูงกว่าเวียดนามตันละ 51 ดอลลาร์สหรัฐฯ อินเดียตันละ 26 ดอลลาร์สหรัฐฯ และปากีสถานตันละ 48 ดอลลาร์สหรัฐฯ

ตารางที่ 1 ผลผลิตข้าวโลก ปี 2557/58 - 2562/63

หน่วย: ล้านตันข้าวสาร

ประเทศ	ปี 2557/58	ปี 2558/59	ปี 2559/60	ปี 2560/61	ปี 2561/62 (2)	อัตราเพิ่ม ร้อยละ	ปี 2562/63 (1)	ผลต่าง ร้อยละ (1) และ (2)
บังคลาเทศ	34.500	34.500	34.578	32.650	35.000	-0.26	35.500	1.43
บราซิล	8.465	7.210	8.383	8.204	7.140	-2.09	7.140	0.00
เมียนมา	12.600	12.160	12.650	13.200	13.175	1.73	13.300	0.95
กัมพูชา	4.925	4.931	5.256	5.554	5.633	3.95	5.688	0.98
จีน	146.726	148.499	147.766	148.873	148.490	0.26	146.000	-1.68
อียิปต์	-	4.000	4.800	4.300	2.800	-11.13	4.300	53.57
อินเดีย	105.482	104.408	109.698	112.760	116.420	2.78	114.000	-2.08
อินโดนีเซีย	35.560	36.200	36.858	37.000	36.700	0.85	37.400	1.91
ญี่ปุ่น	8.079	7.876	7.929	7.787	7.657	-1.18	7.800	1.87
เกาหลีใต้	4.241	4.327	4.197	3.972	3.868	-2.66	3.880	0.31
ไนจีเรีย	3.782	3.941	4.410	4.662	4.788	6.61	4.900	2.34
ปากีสถาน	7.003	6.802	6.849	7.500	7.400	2.10	7.500	1.35
ฟิลิปปินส์	11.914	11.008	11.686	12.235	11.732	0.75	12.200	3.99
เวียดนาม	28.166	27.584	27.400	27.657	27.923	-0.15	28.300	1.35
สหรัฐอเมริกา	7.106	6.131	7.117	5.659	7.119	-0.76	5.990	-15.86
ไทย	18.750	15.800	19.200	20.577	20.340	4.36	20.500	0.79
อื่น ๆ	52.158	42.435	43.658	43.259	49.884	-0.70	42.932	-13.94
รวม	482.351	476.675	491.115	494.859	498.950	1.06	497.771	-0.24

ที่มา: Rice, World Markets and Trade. USDA Foreign Agricultural Service, October 2019

ตารางที่ 2 บัญชีสมดุลข้าวโลก ปี 2557/58 - 2562/63

หน่วย: ล้านตันข้าวสาร

ประเทศ	ปี 2557/58	ปี 2558/59	ปี 2559/60	ปี 2560/61	ปี 2561/62 (2)	อัตราเพิ่ม ร้อยละ	ปี 2562/63 (1)	ผลต่างร้อยละ (1) และ (2)
สต็อกต้นปี	122.085	135.048	142.345	149.718	162.341	6.96	171.850	5.86
ผลผลิต	482.351	476.675	491.115	494.859	498.950	1.06	497.771	-0.24
นำเข้า	42.744	40.207	48.116	47.558	45.857	3.13	46.295	0.96
ใช้บริโภค	474.912	469.378	483.742	482.236	489.441	0.88	494.535	1.04
ส่งออก	42.744	40.207	48.116	47.558	45.857	3.13	46.295	0.96
สต็อกปลายปี	135.048	142.345	149.718	162.341	171.850	6.33	175.086	1.88

ที่มา: Rice, World Markets and Trade. USDA Foreign Agricultural Service, October 2019

ตารางที่ 3 การบริโภคข้าวโลก ปี 2557/58 - 2562/63

หน่วย: ล้านตันข้าวสาร

ประเทศ	ปี 2557/58	ปี 2558/59	ปี 2559/60	ปี 2560/61	ปี 2561/62 (2)	อัตราเพิ่ม ร้อยละ	ปี 2562/63 (1)	ผลต่างร้อยละ (1) และ (2)
บังคลาเทศ	35.100	35.100	35.000	35.200	35.500	0.26	35.700	0.56
บราซิล	7.925	7.900	7.850	7.750	7.550	-1.15	7.600	0.66
เมียนมา	10.500	10.400	10.000	10.200	10.500	-0.19	10.500	0.00
กัมพูชา	3.900	3.900	4.000	4.200	4.300	2.73	4.400	2.33
จีน	141.000	141.028	141.761	142.487	142.970	0.38	143.000	0.02
อียิปต์	4.000	3.900	4.300	4.200	4.150	1.49	4.350	4.82
อินเดีย	98.244	93.451	95.838	98.669	101.020	1.11	102.100	1.07
อินโดนีเซีย	38.300	37.850	37.800	38.100	38.000	-0.09	38.100	0.26
ญี่ปุ่น	8.830	8.806	8.730	8.600	8.500	-0.99	8.400	-1.18
เกาหลีใต้	4.197	4.212	4.435	4.746	4.712	3.57	4.480	-4.92
เนปาล	3.770	3.353	4.010	3.980	4.430	5.06	4.280	-3.39
ไนจีเรีย	6.100	6.400	6.700	6.900	7.100	3.86	7.300	2.82
ฟิลิปปินส์	13.000	12.900	12.900	13.250	14.100	1.91	14.600	3.55
เวียดนาม	22.000	22.500	22.000	21.500	21.500	-0.91	21.950	2.09
สหรัฐอเมริกา	4.284	3.590	4.230	4.298	4.577	3.17	4.160	-9.11
ไทย	10.000	9.100	12.000	11.000	11.200	4.25	11.200	0.00
อื่น ๆ	68.046	62.869	65.671	66.757	68.611	0.77	70.386	2.59
รวม	474.912	469.378	483.742	482.236	489.441	0.88	494.535	1.04

ที่มา: Rice, World Markets and Trade. USDA Foreign Agricultural Service, October 2019

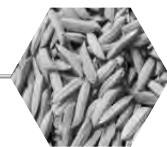

ตารางที่ 4 ปริมาณการส่งออกข้าวโลก ปี 2557/58 - 2562/63

หน่วย: ล้านตันข้าวสาร

ประเทศ	ปี 2557/58	ปี 2558/59	ปี 2559/60	ปี 2560/61	ปี 2561/62 (2)	อัตราเพิ่ม ร้อยละ	ปี 2562/63 (1)	ผลต่าง ร้อยละ (1) และ (2)
อาร์เจนตินา	0.310	0.527	0.391	0.291	0.340	-4.01	0.300	-11.76
บราซิล	0.895	0.641	0.594	1.245	0.750	3.15	0.500	-33.33
เมียนมา	1.735	1.300	3.350	2.750	2.600	16.86	2.625	0.96
กัมพูชา	1.150	1.050	1.150	1.300	1.200	3.03	1.300	8.33
จีน	0.262	0.368	1.173	2.058	3.200	95.94	3.600	12.50
สหภาพยุโรป	0.251	0.270	0.369	0.308	0.300	5.00	0.300	0.00
กายานา	0.486	0.431	0.455	0.414	0.500	0.17	0.510	2.00
อินเดีย	11.046	10.062	12.573	11.791	11.800	2.95	11.800	0.00
ปากีสถาน	4.000	4.100	3.647	3.913	4.100	0.03	4.000	-2.44
ปารากวัย	0.371	0.557	0.537	0.650	0.670	14.30	0.620	-7.46
รัสเซีย	0.163	0.198	0.175	0.139	0.150	-5.07	0.140	-6.67
แอฟริกาใต้	0.120	0.145	0.109	0.113	0.115	-3.29	0.125	8.70
อุรุกวัย	0.718	0.996	0.982	0.799	0.800	-0.04	0.800	0.00
เวียดนาม	6.606	5.088	6.488	6.590	6.500	2.29	6.550	0.77
สหรัฐอเมริกา	3.381	3.343	3.349	2.780	3.000	-4.15	3.100	3.33
ไทย	9.779	9.867	11.615	11.056	8.700	-1.19	9.000	3.45
อื่น ๆ	4.852	1.264	1.159	1.356	1.130	-24.75	0.915	-19.03
รวม	42.744	40.207	48.116	47.558	45.857	3.13	46.295	0.96

ที่มา: Rice, World Markets and Trade. USDA Foreign Agricultural Service, October 2019

ตารางที่ 5 ส่วนแบ่งการตลาดข้าวโลก ปี 2560/61 - 2562/63

ปริมาณ: ล้านตันข้าวสาร
 ส่วนแบ่งการตลาด: ร้อยละ

ประเทศ	ปี 2560/61		ปี 2561/62		ปี 2562/63	
	ปริมาณ	ส่วนแบ่งตลาด	ปริมาณ	ส่วนแบ่งตลาด	ปริมาณ	ส่วนแบ่งตลาด
อาร์เจนตินา	0.291	0.61	0.340	0.74	0.300	0.65
บราซิล	1.245	2.62	0.750	1.64	0.500	1.08
เมียนมา	2.750	5.78	2.600	5.67	2.625	5.67
กัมพูชา	1.300	2.73	1.200	2.62	1.300	2.81
จีน	2.058	4.33	3.200	6.98	3.600	7.78
สหภาพยุโรป	0.308	0.65	0.300	0.65	0.300	0.65
กายานา	0.414	0.87	0.500	1.09	0.510	1.10
อินเดีย	11.791	24.79	11.800	25.73	11.800	25.49
ปากีสถาน	3.913	8.23	4.100	8.94	4.000	8.64
ปารากวัย	0.650	1.37	0.670	1.46	0.620	1.34
รัสเซีย	0.139	0.29	0.150	0.33	0.140	0.30
แอฟริกาใต้	0.113	0.24	0.115	0.25	0.125	0.27
อุรุกวัย	0.799	1.68	0.800	1.74	0.800	1.73
เวียดนาม	6.590	13.86	6.500	14.17	6.550	14.15
สหรัฐอเมริกา	2.780	5.85	3.000	6.54	3.100	6.70
ไทย	11.056	23.25	8.700	18.97	9.000	19.44
อื่น ๆ	1.356	2.85	1.130	2.46	0.915	1.98
รวม	47.558	100.00	45.857	100.00	46.295	100.00

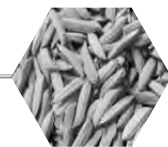
ที่มา: Rice, World Markets and Trade. USDA Foreign Agricultural Service, October 2019

ตารางที่ 6 ปริมาณการนำเข้าข้าวโลก ปี 2557/58-2562/63

หน่วย: ล้านตันข้าวสาร

ประเทศ	ปี 2557/58	ปี 2558/59	ปี 2559/60	ปี 2560/61	ปี 2561/62 (2)	อัตราเพิ่ม ร้อยละ	ปี 2562/63 (1)	ผลต่าง ร้อยละ (1) และ (2)
แองโกลา	0.450	0.470	0.450	0.490	0.525	3.56	0.540	2.86
เบนิน	0.400	0.450	0.550	0.625	0.700	15.58	0.725	3.57
บราซิล	0.363	0.786	0.758	0.537	0.700	9.77	0.850	21.43
เบอร์กินา	0.350	0.420	0.500	0.550	0.600	14.43	0.620	3.33
คาเมรูน	0.500	0.500	0.600	0.650	0.700	9.80	0.725	3.57
จีน	5.150	4.600	5.900	4.500	3.150	-9.56	3.100	-1.59
ไอเวอรีโคสต์	1.150	1.300	1.350	1.500	1.600	8.37	1.600	0.00
สหภาพยุโรป	1.786	1.816	1.985	1.922	2.100	3.88	2.050	-2.38
กานา	0.580	0.700	0.650	0.830	0.800	8.48	0.800	0.00
กินี	0.420	0.650	0.600	0.865	0.850	18.48	0.900	5.88
อินโดนีเซีย	-	1.050	0.350	2.350	0.400	-9.43	0.600	50.00
อิหร่าน	1.300	1.100	1.400	1.250	1.200	-0.32	1.150	-4.17
อิรัก	1.000	0.930	1.060	1.200	1.200	6.39	1.150	-4.17
ญี่ปุ่น	0.688	0.685	0.679	0.670	0.685	-0.31	0.685	0.00
เคนยา	0.450	0.500	0.675	0.700	0.750	14.55	0.800	6.67
มาเลเซีย	1.051	0.823	0.900	0.800	1.000	-1.27	1.000	0.00
เม็กซิโก	0.719	0.731	0.913	0.776	0.770	1.99	0.785	1.95
โมซัมบิก	0.575	0.625	0.710	0.550	0.675	1.95	0.700	3.70
เนปาล	0.530	0.530	0.535	0.700	0.750	10.21	0.800	6.67
ไนจีเรีย	2.100	2.100	2.500	2.100	2.100	0.00	2.200	4.76
ฟิลิปปินส์	2.000	0.800	1.200	2.500	3.100	22.34	2.700	-12.90
ซาอุดีอาระเบีย	1.601	1.260	1.195	1.290	1.350	-3.13	1.375	1.85
เซเนกัล	0.990	0.980	1.100	1.100	1.200	5.13	1.300	8.33
แอฟริกาใต้	0.912	0.958	1.054	1.071	1.000	3.00	1.050	5.00
สหรัฐอเมริกา	0.580	0.670	0.700	0.775	0.850	9.53	0.925	8.82
สหรัฐอเมริกา	0.757	0.767	0.787	0.916	0.925	5.95	0.940	1.62
อื่น ๆ	17.549	12.397	15.95	16.48	13.68	-2.12	13.73	0.37
รวม	42.744	40.207	48.116	47.558	45.857	3.13	46.295	0.96

ที่มา: Rice, World Markets and Trade. USDA Foreign Agricultural Service, October 2019

ตารางที่ 7 สต็อกปลายปีข้าวโลก ปี 2557/58-2562/63

หน่วย: ล้านตันข้าวสาร

ประเทศ	ปี 2557/58	ปี 2558/59	ปี 2559/60	ปี 2560/61	ปี 2561/62 (2)	อัตราเพิ่ม ร้อยละ	ปี 2562/63 (1)	ผลต่าง ร้อยละ (1) และ (2)
จีน	76.000	88.000	98.500	109.000	115.000	10.99	117.800	2.43
อินเดีย	17.800	18.400	20.550	22.600	26.200	10.28	26.300	0.38
อินโดนีเซีย	4.111	3.509	2.915	4.163	3.261	-2.88	3.158	-3.16
ญี่ปุ่น	2.821	2.552	2.410	2.223	2.005	-7.88	2.025	1.00
ฟิลิปปินส์	2.409	2.117	2.003	2.288	3.490	8.54	3.790	8.60
เวียดนาม	-	1.555	0.967	1.034	1.357	-3.36	1.557	14.74
สหรัฐอเมริกา	1.552	1.475	1.462	0.933	1.424	-6.11	1.178	-17.28
ไทย	11.270	8.403	4.238	3.009	3.699	-27.78	4.249	14.87
อื่น ๆ	20.637	16.334	16.573	16.991	15.419	-5.29	14.243	-7.63
รวม	135.048	142.345	149.718	162.341	171.850	6.33	175.086	1.88

ที่มา: Rice, World Markets and Trade. USDA Foreign Agricultural Service, October 2019

ตารางที่ 8 เนื้อที่เพาะปลูก ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่ ของข้าวนาปี และนาปรัง ปี 2558-2563

รายการ	ปี 2558 (ปี2557/58)	ปี 2559 (ปี2558/59)	ปี 2560 (ปี2559/60)	ปี 2561 (ปี2560/61)	ปี 2562 (ปี2561/62) (2)	อัตราเพิ่ม ร้อยละ	ปี 2563 (ปี2562/63)* (1)	ผลต่าง ร้อยละ (1) และ (2)
ข้าวนาปี								
- เนื้อที่เพาะปลูก (ล้านไร่)	60.791	58.063	58.645	59.221	59.981	-0.07	59.964	-0.03
- ผลผลิต (ล้านตัน)	26.270	24.312	25.236	24.934	25.178	-0.59	24.317	-3.42
- ผลผลิตต่อไร่ (ก.ก.)	432	419	430	421	420	-0.51	406	-3.33
ข้าวนาปรัง								
- เนื้อที่เพาะปลูก (ล้านไร่)	8.461	5.138	10.457	12.067	10.995	14.77	7.567	-31.18
- ผลผลิต (ล้านตัน)	5.347	3.109	6.621	7.965	7.170	16.50	4.814	-32.86
- ผลผลิตต่อไร่ (ก.ก.)	632	605	633	660	652	1.50	636	-2.45
ข้าวมรวม								
- เนื้อที่เพาะปลูก (ล้านไร่)	69.252	63.201	69.102	71.288	70.976	1.71	67.531	-4.85
- ผลผลิต (ล้านตัน)	31.617	27.421	31.857	32.899	32.348	2.30	29.131	-9.94
- ผลผลิตต่อไร่ (ก.ก.)	457	434	461	461	456	0.58	431	-5.35

หมายเหตุ: * ประมาณการ

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ตารางที่ 9 อุปสงค์และอุปทานข้าวของไทย ปี 2560-2563

หน่วย: ล้านตันข้าวเปลือก

รายการ	ปี 2560 (ปี 2559/60)	ปี 2561 (ปี 2560/61)	ปี 2562 (ปี 2561/62) (2)	อัตราเพิ่ม ร้อยละ	ปี 2563 (ปี 2562/63) (1)	ผลต่าง ร้อยละ (1) และ (2)
ผลผลิต	27.17	29.50	34.99	13.48	34.16	-2.37
ความต้องการใช้	15.32	15.65	17.11	5.68	17.10	-0.06
การส่งออก	13.63 (9.00)	15.52 (10.24)	16.92 (11.00)	11.42	15.38 (10.00)	-9.10

หมายเหตุ: ( ) หน่วยล้านตันข้าวสาร

อัตราแปรสภาพข้าวเปลือกเป็นข้าวสาร 1 : 0.65

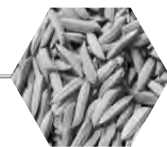
ที่มา: แผนการผลิตและการตลาดข้าวครบวงจร ปีการผลิต 2559/60 - 2562/63

ตารางที่ 10 ปริมาณและมูลค่าการส่งออกข้าวของไทย ปี 2558-2563

ปี	ปริมาณ (ล้านตันข้าวสาร)	มูลค่า (ล้านบาท)
2558	9.796	155,912
2559	9.908	154,733
2560	11.674	175,161
2561	11.232	182,082
2562*	8.000	136,000
อัตราเพิ่มร้อยละ	-2.76	-1.10
2563*	9.00 - 9.50	152,000 - 160,000

หมายเหตุ: * ประมาณการ

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ตารางที่ 11 ราคาข้าวที่เกษตรกรขายได้ และราคาส่งออก เอฟ.โอ.บี ปี 2558-2562

ปี	ข้าวหอมมะลิ			ข้าวขาว			ข้าวเหนียวเมล็ดยาว		
	เกษตรกร (บาท/ตัน)	ส่งออก เอฟ.โอ.บี ^{1/}		เกษตรกร ^{2/} (บาท/ตัน)	ส่งออก เอฟ.โอ.บี ^{3/}		เกษตรกร ^{4/} (บาท/ตัน)	ส่งออก เอฟ.โอ.บี ^{5/}	
		(\$/ตัน)	(บาท/ตัน)		(\$/ตัน)	(บาท/ตัน)		(\$/ตัน)	(บาท/ตัน)
2558	11,981	871	29,562	7,696	386	13,095	11,530	797	27,120
2559	8,795	715	25,058	7,545	397	13,908	10,666	840	29,441
2560	11,433	811	27,186	7,905	398	13,402	9,156	702	23,657
2561	15,199	1,136	36,413	7,892	420	13,466	9,834	707	22,654
2562 ^{6/}	16,500	1,180	36,358	8,100	419	12,910	14,000	1,150	35,434
อัตรา เพิ่ม(ร้อยละ)	12.60	11.30	8.19	1.48	2.23	-0.61	3.12	5.77	2.77

หมายเหตุ: ^{1/} ราคาส่งออก เอฟ.โอ.บี ข้าวหอมมะลิ 100% (ใหม่) ^{2/} ราคาข้าวเปลือกเจ้าความชื้น 15% ที่เกษตรกรขายได้

^{3/} ราคาส่งออก เอฟ.โอ.บี ข้าว 5%

^{4/} ราคาข้าวเปลือกเหนียวนาปีเมล็ดยาวที่เกษตรกรขายได้

^{5/} ราคาส่งออก เอฟ.โอ.บี ข้าวเหนียวเมล็ดยาว 10% ^{6/} ประมาณการ

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ตารางที่ 12 เปรียบเทียบราคาส่งออก เอฟ.โอ.บี ข้าวของไทยกับประเทศคู่แข่งที่สำคัญ ปี 2562

หน่วย: ดอลลาร์สหรัฐฯ/ตัน

รายการ	ข้าว 5%			
	ไทย	เวียดนาม	อินเดีย	ปากีสถาน
มกราคม	408	365	370	354
กุมภาพันธ์	330	327	495	349
มีนาคม	404	348	373	357
เมษายน	413	361	353	358
พฤษภาคม	409	371	364	364
มิถุนายน	417	374	375	366
กรกฎาคม	417	378	371	359
สิงหาคม	427	375	375	368
กันยายน	427	326	372	364
ตุลาคม	424	342	368	363
เฉลี่ย ม.ค. - ต.ค.62 (1)	408	357	382	360
เฉลี่ย ม.ค. - ต.ค.61 (2)	463	458	438	369
ผลต่าง (1) และ (2) (ร้อยละ)	-11.88	-22.05	-12.79	-2.44

ที่มา: FAO rice price update, October 2019

ตารางที่ 13 ปริมาณและร้อยละการเก็บเกี่ยวข้าวนาปี ปี 2562-63 รายเดือน

รายการ	ปริมาณผลผลิตและร้อยละข้าวนาปีจากการเก็บเกี่ยวรายเดือน ปี 2562/63*									รวม
	ส.ค.62	ก.ย.62	ต.ค.62	พ.ย.62	ธ.ค.62	ม.ค.63	ก.พ.63	มี.ค.63	เม.ย.63	
- รวมทั้งประเทศ (ล้านตันข้าวเปลือก)	1.882	2.288	1.994	14.702	2.417	0.619	0.227	0.089	0.099	24.317
- ร้อยละ	7.74	9.41	8.20	60.44	9.94	2.55	0.94	0.37	0.41	100.00

หมายเหตุ: * ประมาณการ ณ เดือนพฤศจิกายน 2562

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ตารางที่ 14 ปริมาณและร้อยละการเก็บเกี่ยวข้าวนาปรัง ปี 2563 รายเดือน

รายการ	ปริมาณผลผลิตและร้อยละข้าวนาปรังจากการเก็บเกี่ยวรายเดือน ปี 2563*									รวม
	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	
- รวมทั้งประเทศ (ล้านตันข้าวเปลือก)	0.489	1.457	1.450	0.758	0.249	0.269	0.095	0.032	0.015	4.814
- ร้อยละ	10.16	30.26	30.12	15.74	5.17	5.60	1.97	0.67	0.31	100.00

หมายเหตุ: * ประมาณการ ณ เดือนพฤศจิกายน 2562

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

1. สถานการณ์ ปี 2562

1.1 ของโลก

1.1.1 การผลิต

ปี 2558/59 - 2562/63 ผลผลิตมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจาก 1,014.20 ล้านตัน ในปี 2558/59 เป็น 1,104.01 ล้านตัน ในปี 2562/63 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.69 ต่อปี

ปี 2562/63 ผลผลิตมีปริมาณ 1,104.01 ล้านตัน ลดลงจาก 1,123.22 ล้านตัน ในปี 2561/62 ร้อยละ 1.71 โดยสหรัฐอเมริกาซึ่งเป็นผู้ผลิตรายใหญ่ของโลกผลิตได้ลดลงจาก 366.29 ล้านตัน ในปี 2561/62 เหลือ 350.01 ล้านตัน ในปี 2562/63 หรือลดลงร้อยละ 4.44 นอกจากนี้ จีน อาร์เจนตินา และเม็กซิโกผลิตได้ลดลงเช่นกัน

1.1.2 การตลาด

(1) ความต้องการใช้

ปี 2558/59 - 2562/63 ความต้องการใช้มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจาก 981.85 ล้านตัน ในปี 2558/59 เป็น 1,125.49 ล้านตัน ในปี 2562/63 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.28 ต่อปี

ปี 2562/63 ความต้องการใช้มีปริมาณ 1,125.49 ล้านตัน ลดลงจาก 1,140.53 ล้านตัน ในปี 2561/62 ร้อยละ 1.32 โดยสหรัฐอเมริกามีความต้องการใช้ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ลดลงจาก 315.20 ล้านตัน ในปี 2561/62 เหลือ 307.73 ล้านตัน ในปี 2562/63 หรือลดลงร้อยละ 2.37 นอกจากนี้ สหภาพยุโรป และญี่ปุ่น มีความต้องการใช้ลดลงเช่นกัน

(2) การค้า

ปี 2558/59 - 2562/63 การส่งออกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจาก 145.24 ล้านตัน ในปี 2558/59 เป็น 170.84 ล้านตัน ในปี 2562/63 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 5.22 ต่อปี

ปี 2562/63 การส่งออกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์มีปริมาณ 170.84 ล้านตัน ลดลงจาก 171.03 ล้านตัน ในปี 2561/62 ร้อยละ 0.11 โดยประเทศผู้ส่งออกสำคัญ คือ บราซิล ส่งออกได้ลดลงจาก 39.00 ล้านตัน ในปี 2561/62 เหลือ 35.00 ล้านตัน ในปี 2562/63 หรือลดลงร้อยละ 10.26 นอกจากนี้ยังมี ยูเครน ที่ส่งออกได้ลดลงจาก 30.30 ล้านตัน ในปี 2561/62 เหลือ 30.00 ล้านตัน ในปี 2562/63 หรือลดลงร้อยละ 0.99 ประกอบกับ สหภาพยุโรป และญี่ปุ่น มีการนำเข้าลดลง

(3) ราคา

ปี 2557/58 - 2561/62 ราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์อเมริกันชั้น 2 ตลาดชิคาโก มีแนวโน้มลดลงจากตันละ 4,925 บาท ในปี 2557/58 เหลือตันละ 4,591 บาท ในปี 2561/62 หรือลดลงร้อยละ 2.82 ต่อปี เนื่องจากผลผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของโลกมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา ส่งผลให้ราคาปรับตัวลดลง

ปี 2561/62 ราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์อเมริกันชั้น 2 ตลาดชิคาโก ตันละ 4,591 บาท ลดลงจากตันละ 4,593 บาท ในปี 2560/61 หรือลดลงร้อยละ 0.04 เนื่องจากผลผลิตในภาพรวมของโลกผลิตได้เพิ่มขึ้น ส่งผลให้ราคาปรับตัวลดลง

1.2 ของไทย

1.2.1 การผลิต

ปี 2558/59 - 2562/63 เนื้อที่เพาะปลูกมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจาก 6.59 ล้านไร่ ในปี 2558/59 เป็น 6.82 ล้านไร่ ในปี 2562/63 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.27 ต่อปี เนื่องจากราคาที่เกษตรกรขายได้จูงใจให้เกษตรกรขยายเนื้อที่ปลูกทดแทนอ้อยโรงงาน และมันสำปะหลังบางส่วน ประกอบกับภาครัฐมีนโยบายส่งเสริมการปลูกข้าวโพดฤดูแล้งหลังนา เพื่อเพิ่มผลผลิตให้เพียงพอต่อความต้องการใช้ในประเทศในช่วงปี 2559/60 - 2561/62 สำหรับผลผลิตต่อไร่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจาก 612 กิโลกรัม ในปี 2558/59 เป็น 688 กิโลกรัม ในปี 2562/63 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.12 ต่อปี ส่งผลให้ผลผลิตรวมเพิ่มขึ้นจาก 4.03 ล้านตัน ในปี 2558/59 เป็น 4.69 ล้านตัน ในปี 2562/63 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.42

ปี 2562/63 เนื้อที่เพาะปลูกมี 6.82 ล้านไร่ ลดลงจาก 6.87 ล้านไร่ ในปี 2561/62 ร้อยละ 0.73 เนื่องจากประสบปัญหาหนอนกระทุ้งข้าวโพดหลายจุดระบด เกษตรกรจึงปรับเปลี่ยนเนื้อที่ไปปลูกพืชอื่น และปล่อยที่ว่างบางส่วน สำหรับผลผลิตต่อไร่ลดลงจาก 727 กิโลกรัม ในปี 2561/62 เหลือ 688 กิโลกรัม ในปี 2562/63 หรือลดลงร้อยละ 5.36 เนื่องจากประสบปัญหาหนอนกระทุ้งข้าวโพดหลายจุดระบด ประกอบกับปัญหาฝนทิ้งช่วงระหว่างเดือนพฤษภาคมถึงกรกฎาคม 2562 ซึ่งเป็นระยะของการเจริญเติบโต ทำให้ฝักลีบและมีขนาดเล็กไม่สมบูรณ์ รวมถึงเสียหายจากอุทกภัยบางส่วน ส่งผลให้ผลผลิตรวมลดลงจาก 4.99 ล้านตัน ในปี 2561/62 เหลือ 4.69 ล้านตัน ในปี 2562/63

1.2.2 การตลาด

(1) ความต้องการใช้

ปี 2557/58 - 2561/62 ความต้องการใช้มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจาก 7.03 ล้านตัน ในปี 2557/58 เป็น 8.24 ล้านตัน ในปี 2561/62 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.87 ต่อปี เนื่องจากความต้องการใช้เพื่อเป็นวัตถุดิบในอุตสาหกรรมผลิตอาหารสัตว์เพิ่มมากขึ้น ตามการขยายตัวของการเลี้ยงปศุสัตว์

ปี 2562/63 ความต้องการใช้ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์มีปริมาณ 8.44 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 8.24 ล้านตัน ในปี 2561/62 ร้อยละ 2.43

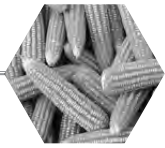
(2) การส่งออก

ปี 2557/58 - 2561/62 การส่งออกมีแนวโน้มลดลงจากปริมาณ 0.25 ล้านตัน มูลค่า 2,221.69 ล้านบาท ในปี 2557/58 เหลือปริมาณ 0.07 ล้านตัน มูลค่า 558.36 ล้านบาท ในปี 2561/62 หรือลดลงร้อยละ 29.43 และร้อยละ 30.85 ต่อปี ตามลำดับ เนื่องจากความต้องการใช้ภายในประเทศเพิ่มขึ้น ทำให้ส่งออกไปยังประเทศคู่ค้าของไทย ได้แก่ ฟิลิปปินส์ ฮังการี ไต้หวัน และมาเลเซีย มีปริมาณลดลง

ปี 2562/63 คาดว่าการส่งออกมีปริมาณ 0.06 ล้านตัน ลดลงจาก 0.07 ล้านตัน ในปี 2561/62 หรือลดลงร้อยละ 14.29 เนื่องจากความต้องการใช้ในประเทศยังคงมีทิศทางเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

(3) การนำเข้า

ปี 2557/58 - 2561/62 การนำเข้ามีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากปริมาณ 0.15 ล้านตัน มูลค่า 702.53 ล้านบาท ในปี 2557/58 เป็นปริมาณ 0.24 ล้านตัน มูลค่า 1,603.33 ล้านบาท ในปี 2561/62 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 10.70 และร้อยละ 19.96 ต่อปี ตามลำดับ เนื่องจากผลผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในประเทศยังผลิตได้ไม่เพียงพอต่อ

ความต้องการใช้ในประเทศ ทำให้ต้องนำเข้าวัตถุดิบอื่นเช่น ข้าวสาลี และ DDGS (กากข้าวโพดที่เหลือจากขบวนการผลิตเอทานอล) มาใช้ทดแทนข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในสูตรอาหารสัตว์บางส่วนด้วย ทั้งนี้ผู้นำเข้าข้าวโพดเลี้ยงสัตว์สำหรับผู้นำเข้าทั่วไป ที่นำเข้าภายใต้กรอบความตกลงเขตการค้าเสรีอาเซียน (ASEAN Free Trade Area: AFTA) จะนำเข้าได้ในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ - สิงหาคม ของทุกปี

ปี 2562/63 คาดว่าการนำเข้ามีปริมาณ 0.75 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจากปริมาณ 0.24 ล้านตัน ในปี 2561/62 หรือมากกว่า 3 เท่าตัว เนื่องจากผลผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ภายในประเทศผลิตได้ไม่เพียงพอต่อความต้องการใช้ในภาคอุตสาหกรรมการผลิตอาหารสัตว์ ประกอบกับผลผลิตในประเทศลดลงจากปัญหาภัยแล้ง อุทกภัย และหนอนกระทู้ข้าวโพดลายจุดระบาด ทำให้ผลผลิตเสียหาย จึงมีการนำเข้าจากประเทศเมียนมาเพิ่มขึ้น

(4) ราคา

ราคาปี 2557/58 - 2561/62 ราคาเกษตรกรขายได้ ณ ไร่นา มีแนวโน้มลดลง สำหรับราคาขายส่งในตลาดกรุงเทพฯ และราคาส่งออก เอฟ. โอ.บี มีแนวโน้มสูงขึ้น ดังนี้

1) **ราคาที่เกษตรกรขายได้** (ความชื้นไม่เกิน 14.5%) มีแนวโน้มสูงขึ้นจากกิโลกรัมละ 7.31 บาท ในปี 2557/58 เป็นกิโลกรัมละ 7.73 บาท ในปี 2558/59 และปรับตัวลดลงเหลือกิโลกรัมละ 6.25 บาท ในปี 2560/61 และเริ่มปรับตัวสูงขึ้นเป็นกิโลกรัมละ 7.96 บาท ในปี 2561/62

2) **ราคาขายส่งในตลาดกรุงเทพฯ** ราคาโรงงานอาหารสัตว์รับซื้อมีแนวโน้มสูงขึ้นร้อยละ 0.06 ต่อปี โดยในปี 2561/62 ราคารับซื้อกิโลกรัมละ 9.41 บาท ส่วนราคาไซโลรับซื้อมีแนวโน้มสูงขึ้นร้อยละ 0.47 ต่อปี โดยในปี 2561/62 ราคารับซื้อกิโลกรัมละ 8.73 บาท

3) **ราคาส่งออก เอฟ.โอ.บี** มีแนวโน้มสูงขึ้นร้อยละ 0.08 ต่อปี โดยในปี 2561/62 ราคาส่งออกตันละ 9,730 บาท

ทั้งนี้ ราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ปี 2561/62 ปรับตัวสูงขึ้นในทุกตลาดในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา เนื่องจากรัฐบาลได้มีมาตรการกำหนดสัดส่วนการนำเข้าข้าวสาลีต่อการรับซื้อข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในประเทศ ในอัตราส่วน 1 : 3 (นำเข้าข้าวสาลี 100 ตัน รับซื้อข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในประเทศ 300 ตัน) โดยกำหนดให้ผู้นำเข้าข้าวสาลีนำเข้ามาเพื่อใช้ในการผลิตอาหารสัตว์เท่านั้น และขอความร่วมมือให้โรงงานอาหารสัตว์ รับซื้อข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ณ ความชื้น 14.5% ในราคาไม่ต่ำกว่ากิโลกรัมละ 8 บาท ณ พื้นที่ กรุงเทพฯ และปริมณฑล เพื่อรักษาเสถียรภาพราคาในประเทศไม่ให้ตกต่ำ

2. แนวโน้ม ปี 2563

2.1 ของไทย

2.1.1 การผลิต

ปี 2563/64 คาดว่าเนื้อที่เพาะปลูกมี 6.77 ล้านไร่ ลดลงจาก 6.82 ล้านไร่ ในปี 2562/63 ร้อยละ 0.73 เนื่องจากเกษตรกรคาดว่าจะประสบปัญหาหนอนกระทู้ข้าวโพดลายจุดระบาด ประกอบกับไม่มีโครงการส่งเสริมให้ปลูกข้าวโพดฤดูแล้งหลังนาเพิ่มจากภาครัฐ เกษตรกรจึงปรับเปลี่ยนไปปลูกพืชอื่น สำหรับผลผลิตต่อไร่คาดว่าจะเพิ่มขึ้นจาก 688 กิโลกรัม ในปี 2562/63 เป็น 710 กิโลกรัม ในปี 2563/64 หากสภาพอากาศเอื้ออำนวยและปริมาณน้ำเพียงพอต่อการเจริญเติบโต และคาดว่าจะสามารถควบคุมการระบาดของหนอนกระทู้

ข้าวโพดลายจุดได้ ส่งผลให้ปริมาณผลผลิตรวมเพิ่มขึ้นจาก 4.69 ล้านตัน ในปี 2562/63 เป็น 4.81 ล้านตัน ในปี 2563/64 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.56

2.1.2 การตลาด

(1) ความต้องการใช้

ปี 2563/64 คาดว่าความต้องการใช้ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์มีปริมาณเพิ่มขึ้นจากปี 2562/63 เนื่องจากการขยายตัวของภาคอุตสาหกรรมการเลี้ยงสัตว์ ทำให้ความต้องการใช้ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์เพื่อเป็นวัตถุดิบอาหารสัตว์มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น

(2) การส่งออก

ปี 2563/64 คาดว่าการส่งออกมีแนวโน้มลดลงจากปี 2562/63 เนื่องจากความต้องการใช้ในภาคอุตสาหกรรมผลิตอาหารสัตว์ภายในประเทศมีเพิ่มขึ้น ทำให้การส่งออกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ไปยังตลาดอาเซียนซึ่งเป็นประเทศคู่ค้าสำคัญของไทย ได้แก่ ฟิลิปปินส์ ยองกง ไต้หวัน และมาเลเซีย มีแนวโน้มลดลง

(3) การนำเข้า

ปี 2563/64 คาดว่าการนำเข้ามีแนวโน้มใกล้เคียงกับปีที่ผ่านมา เนื่องจากผลผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ภายในประเทศยังผลิตได้ไม่เพียงพอต่อความต้องการใช้ในอุตสาหกรรมผลิตอาหารสัตว์ ส่งผลให้ยังต้องมีการนำเข้าจากประเทศเพื่อนบ้านโดยเฉพาะจาก สปป.ลาว กัมพูชา และเมียนมา

(4) ราคา

ปี 2563/64 คาดว่าราคาจะใกล้เคียงกับปีที่ผ่านมา เนื่องจากภาครัฐได้ขอความร่วมมือให้ผู้ผลิตอาหารสัตว์รับซื้อข้าวโพดเลี้ยงสัตว์จากเกษตรกร ในราคาไม่ต่ำกว่ากิโลกรัมละ 8 บาท ณ ความชื้นไม่เกิน 14.5% ซึ่งเป็นราคา ณ หน้าโรงงานอาหารสัตว์ในกรุงเทพฯ และปริมณฑล ส่วนราคารับซื้อในแต่พื้นที่อาจแตกต่างกันไปตามคุณภาพของความชื้น สิ่งเจือปนและค่าขนส่ง โดยจะยึดตามหลักเกณฑ์ของกระทรวงพาณิชย์ ประกอบกับการดำเนินมาตรการกำหนดสัดส่วนการนำเข้าข้าวสาลีต่อการรับซื้อข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในประเทศ ในอัตราส่วน 1 : 3 เพื่อไม่ให้กระทบต่อราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในประเทศ

2.2 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปริมาณการผลิต การตลาด และการส่งออก

2.2.1 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปริมาณการผลิต และการตลาด

(1) พื้นที่ปลูกไม่เหมาะสม พื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ประมาณร้อยละ 52 อยู่ในพื้นที่ป่า และประมาณร้อยละ 33 อยู่ในเขตเหมาะสมน้อยและไม่เหมาะสม ส่งผลทำให้ปริมาณผลผลิตต่อไร่อยู่ในเกณฑ์ต่ำ ปัจจุบันภาครัฐมีนโยบายทวงคืนพื้นที่ป่า และภาคเอกชนมีมาตรการไม่รับซื้อข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในพื้นที่ไม่มีเอกสารสิทธิ/พื้นที่ป่า ซึ่งอาจส่งผลให้การปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในพื้นที่ดังกล่าวมีแนวโน้มลดลง ดังนั้นหากไม่มีการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตหรือส่งเสริมการปลูกในพื้นที่ที่เหมาะสมอื่น ๆ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์อาจจะขาดแคลนเพิ่มขึ้นสำหรับภาคอุตสาหกรรมอาหารสัตว์ของไทย

(2) ปัญหาภัยธรรมชาติ พื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์มากกว่าร้อยละ 90 ของพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ทั้งประเทศ อยู่นอกเขตชลประทานและอาศัยน้ำฝนในการเพาะปลูกเพียงอย่างเดียว การเกิดปัญหาภัยแล้งและภาวะฝนทิ้งช่วง อาจส่งผลต่อปริมาณผลผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

(3)ความต้องการใช้ของอุตสาหกรรมอาหารสัตว์ ปริมาณผลผลิตมากกว่าร้อยละ 90 ของผลผลิตทั้งหมด ใช้ในอุตสาหกรรมอาหารสัตว์เป็นหลัก การเพิ่มขึ้นหรือลดลงของความต้องการใช้จะส่งผลกระทบต่อราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ภายในประเทศ

(4)การนำเข้าจากประเทศเพื่อนบ้าน การนำเข้าทั้งที่ผ่านและไม่ผ่านพิธีการทางศุลกากร อาจส่งผลกระทบต่อราคาภายในประเทศ โดยเฉพาะช่วงที่ผลผลิตภายในประเทศออกสู่ตลาดมากในช่วงเดือนสิงหาคมถึงเดือนธันวาคม ของทุกปี

(5)การนำเข้าพืชทดแทน การนำเข้าวัสดุราคาถูกมาใช้ทดแทนข้าวโพดเลี้ยงสัตว์บางส่วนในอุตสาหกรรมอาหารสัตว์ อาจส่งผลกระทบต่อราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ที่เกษตรกรขายได้

2.2.2 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการส่งออก

ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการส่งออก ได้แก่ ปริมาณผลผลิตภายในประเทศ ความต้องการใช้และราคาผลผลิตภายในประเทศ

ตารางที่ 1 บัญชีสมดุลข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของโลก ปี 2558/59 - 2562/63

หน่วย: ล้านตัน

ปี	สต็อกต้นปี	ผลผลิต	ปริมาณการค้า		การใช้	สต็อกปลายปี
			นำเข้า	ส่งออก		
2558/59	279.31	1,014.20	145.24	145.24	981.85	311.67
2559/60	311.67	1,125.21	142.26	142.26	1,085.53	351.35
2560/61	351.35	1,078.08	152.76	152.76	1,088.10	341.34
2561/62	341.34	1,123.22	171.03	171.03	1,140.53	324.03
2562/63	324.03	1,104.01	170.84	170.84	1,125.49	302.55
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	3.96	1.69	5.22	5.22	3.28	-1.39

ที่มา: Grain: World Markets and Trade. USDA Foreign Agricultural Service, October 2019

ตารางที่ 2 ผลผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของโลก ปี 2558/59 - 2562/63

หน่วย: ล้านตัน

ประเทศ	2558/59	2559/60	2560/61	2561/62	2562/63	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)
สหรัฐอเมริกา	345.51	384.78	371.10	366.29	350.01	-0.23
จีน	264.99	263.61	259.07	257.33	254.00	-1.08
บราซิล	67.00	98.50	82.00	101.00	101.00	8.83
สหภาพยุโรป	58.75	61.88	62.02	64.22	64.80	2.36
อาร์เจนตินา	29.50	41.00	32.00	51.00	50.00	13.58
ยูเครน	23.33	27.97	24.11	35.81	36.00	11.79
อินเดีย	22.57	25.90	28.75	27.23	29.00	5.67
เม็กซิโก	25.97	27.58	27.57	27.60	27.00	0.79
อื่น ๆ	176.58	193.99	191.46	192.74	192.20	1.64
รวม	1,014.20	1,125.21	1,078.08	1,123.22	1,104.01	1.69

ที่มา: Grain: World Markets and Trade. USDA Foreign Agricultural Service, October 2019

ตารางที่ 3 ความต้องการใช้ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของโลก ปี 2558/59 - 2562/63

หน่วย: ล้านตัน

ประเทศ	2558/59	2559/60	2560/61	2561/62	2562/63	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)
สหรัฐอเมริกา	298.85	313.83	313.98	315.20	307.73	0.63
จีน	229.00	255.00	263.00	273.00	277.00	4.59
สหภาพยุโรป	73.50	74.00	76.50	88.00	82.50	4.13
บราซิล	57.50	60.50	63.50	65.00	67.00	3.85
เม็กซิโก	37.30	40.40	42.50	43.90	45.20	4.78
อินเดีย	23.55	24.90	26.70	28.50	29.00	5.67
อียิปต์	14.85	15.10	15.90	16.20	16.70	3.10
ญี่ปุ่น	15.20	15.20	15.60	15.80	15.60	0.91
อื่น ๆ	232.11	286.60	270.42	294.93	284.76	4.47
รวม	981.85	1,085.53	1,088.10	1,140.53	1,125.49	3.28

ที่มา: Grain: World Markets and Trade. USDA Foreign Agricultural Service, October 2019

ตารางที่ 4 ปริมาณการส่งออกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของโลก ปี 2558/59 - 2562/63

หน่วย: ล้านตัน

ประเทศ	2558/59	2559/60	2560/61	2561/62	2562/63	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)
สหรัฐอเมริกา	51.06	55.62	63.67	49.50	51.50	-0.99
บราซิล	35.38	19.79	25.12	39.00	35.00	6.79
อาร์เจนตินา	21.68	22.95	24.20	32.00	33.50	12.78
ยูเครน	16.60	21.33	18.04	30.30	30.00	16.59
รัสเซีย	4.69	5.59	5.53	3.00	5.20	-4.07
อื่น ๆ	15.83	16.98	16.20	17.23	15.64	-0.10
รวม	145.24	142.26	152.76	171.03	170.84	5.22

ที่มา: Grain: World Markets and Trade. USDA Foreign Agricultural Service, October 2019

ตารางที่ 5 ปริมาณการนำเข้าข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของโลก ปี 2558/59 - 2562/63

หน่วย: ล้านตัน

ประเทศ	2558/59	2559/60	2560/61	2561/62	2562/63	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)
สหภาพยุโรป	14.01	14.97	18.46	24.80	21.00	14.05
เม็กซิโก	13.96	14.61	16.13	16.70	17.50	6.03
ญี่ปุ่น	15.20	15.17	15.67	15.80	15.60	0.93
เกาหลีใต้	10.12	9.22	10.02	10.50	10.50	2.06
เวียดนาม	8.10	8.50	9.40	10.20	10.50	7.27
อิหร่าน	6.60	7.80	8.90	10.00	10.50	12.49
อื่น ๆ	77.25	71.99	74.18	83.03	85.24	3.45
รวม	145.24	142.26	152.76	171.03	170.84	5.22

ที่มา: Grain: World Markets and Trade. USDA Foreign Agricultural Service, October 2019

ตารางที่ 6 ราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์อเมริกันชั้น 2 ตลาดชิคาโก ปี 2557/58 - 2561/62

ปี	ราคาตลาดชิคาโก (บาท/ตัน)
2557/58	4,925
2558/59	5,313
2559/60	4,935
2560/61	4,593
2561/62	4,591
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	-2.82

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ตารางที่ 7 เนื้อที่เพาะปลูก ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่ของไทย ปี 2558/59 - 2563/64

ปี	เนื้อที่เพาะปลูก (ล้านไร่)	ผลผลิต (ล้านตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (กิโลกรัม)
2558/59	6.59	4.03	612
2559/60	6.49	4.39	676
2560/61	6.58	4.82	733
2561/62	6.87	4.99	727
2562/63	6.82	4.69	688
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	1.27	4.42	3.12
2563/64*	6.77	4.81	710
ผลต่าง 2562/63 และ 2563/64 (ร้อยละ)	-0.73	2.56	3.20

หมายเหตุ: * ประมาณการ

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ตารางที่ 8 การใช้ในประเทศ การส่งออก และการนำเข้าของไทย ปี 2557/58 - 2562/63

ปี	การใช้ ในประเทศ ^{1/} (ล้านตัน)	การส่งออก ^{2/}		การนำเข้า ^{2/}	
		ปริมาณ (ล้านตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	ปริมาณ (ล้านตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)
2557/58	7.03	0.25	2,221.69	0.15	702.53
2558/59	7.59	0.22	1,875.35	0.14	691.49
2559/60	7.82	0.63	4,863.14	0.06	309.92
2560/61	8.08	0.10	741.87	0.14	819.38
2561/62	8.24	0.07	558.36	0.24	1,603.33
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	3.87	-29.43	-30.85	10.70	19.96
2562/63*	8.44	0.06	-	0.75	-

หมายเหตุ: * ประมาณการ

ที่มา: ^{1/} สมาคมผู้ผลิตอาหารสัตว์ไทย

^{2/} กรมศุลกากร

ตารางที่ 9 ราคาเกษตรกรขายได้ ขายส่งในตลาดกรุงเทพฯ และส่งออก เอฟ.โอ.บี. ปี 2557/58 - 2561/62

ปี	เกษตรกรขายได้ (บาท/กก.)	ขายส่งในตลาดกรุงเทพฯ		ส่งออก เอฟ.โอ.บี. (บาท/ตัน)
		โรงงานอาหารสัตว์รับซื้อ (บาท/กก.)	ไซโลรับซื้อ (บาท/กก.)	
2557/58	7.31	9.39	8.51	9,675
2558/59	7.73	9.02	8.28	9,437
2559/60	6.86	8.27	7.08	8,543
2560/61	6.25	9.05	8.23	9,410
2561/62	7.96	9.41	8.73	9,730
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	-0.42	0.06	0.47	0.08

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

สถานการณ์สินค้าเกษตรที่สำคัญ และแนวโน้ม ปี 2563

1. สถานการณ์ ปี 2562

1.1 ของโลก

1.1.1 การผลิต

ปี 2556 - 2560 ผลผลิตมันสำปะหลังของโลกขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.44 ต่อปี เนื่องจากประเทศผู้ผลิตได้ขยายการผลิตเพิ่มขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อความมั่นคงอาหาร ความมั่นคงพลังงาน และความเป็นอยู่ที่ดีของเกษตรกร โดยผลผลิตมันสำปะหลังส่วนใหญ่อยู่ในทวีปแอฟริกา ร้อยละ 60.95 ของผลผลิตมันสำปะหลังทั้งหมด รองลงมาคือ เอเชีย ร้อยละ 29.37 ละตินอเมริกา ร้อยละ 9.60 และโอเชียเนีย ร้อยละ 0.08 ตามลำดับ ทั้งนี้ในทวีปแอฟริกา มันสำปะหลังเป็นพืชอาหารหลักที่สำคัญต่อความมั่นคงด้านอาหาร และความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นของคนชนบท รวมถึงเพื่อจำกัดการนำเข้าพืชทดแทนอื่น เช่น แป้งสาลี สำหรับทวีปเอเชีย มีความต้องการใช้มันสำปะหลังในอุตสาหกรรมต่อเนื่องต่าง ๆ เช่น อุตสาหกรรมแอลกอฮอล์ เอทานอล อาหาร และอาหารสัตว์ เป็นต้น โดยประเทศอินโดนีเซียและฟิลิปปินส์ มันสำปะหลังมีความสำคัญต่อความมั่นคงด้านอาหาร และมีเป้าหมายบริโภคมันสำปะหลังเพิ่มขึ้นเพื่อทดแทนการนำเข้าข้าว เนื่องจากทั้งสองประเทศนำเข้าข้าวเป็นจำนวนมาก สำหรับเอเชียใต้โดยเฉพาะอินเดีย มันสำปะหลังมีความสำคัญต่อความมั่นคงด้านอาหาร สำหรับทวีปละตินอเมริกามีนโยบายส่งเสริมการปลูกมันสำปะหลังเชิงพาณิชย์

ปี 2560 โลกมีผลผลิตมันสำปะหลัง 291.99 ล้านตัน เมื่อเทียบกับปี 2559 ที่มีผลผลิต 296.04 ล้านตัน พบว่า ผลผลิตลดลงร้อยละ 1.37 โดยทวีปเอเชียผลผลิตลดลงร้อยละ 2.32 เนื่องจากราคาตกต่ำ ส่งผลให้เกษตรกรประเทศไทย อินโดนีเซีย และเวียดนาม ซึ่งเป็นประเทศผู้ผลิตที่สำคัญลดพื้นที่ปลูกมันสำปะหลังและปรับเปลี่ยนไปปลูกพืชอื่นที่ให้ผลตอบแทนที่ดีกว่า และทวีปละตินอเมริกา ผลผลิตลดลงร้อยละ 7.37 เนื่องจากบราซิล ซึ่งเป็นผู้ผลิตรายใหญ่ประสบภาวะภัยแล้ง สำหรับทวีปแอฟริกา ผลผลิตเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.12 เนื่องจากสภาพภูมิอากาศเอื้ออำนวยต่อการเจริญเติบโตของมันสำปะหลัง และทวีปโอเชียเนียผลผลิตเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.35 ทั้งนี้ประเทศผู้ผลิตมันสำปะหลังที่สำคัญ 5 อันดับแรกคือ ไนจีเรีย ร้อยละ 20.37 ของผลผลิตมันสำปะหลังทั้งหมด รองลงมาคือ คองโก ร้อยละ 10.82 ไทย ร้อยละ 10.45 อินโดนีเซีย ร้อยละ 6.52 และบราซิล ร้อยละ 6.47 ตามลำดับ

1.1.2 การตลาด

(1) ความต้องการใช้

มันสำปะหลังเป็นวัตถุดิบที่ใช้ในอุตสาหกรรมต่อเนื่องได้หลากหลาย เช่น อาหาร อาหารสัตว์ กระดาษ สิ่งทอ เคมีภัณฑ์ และพลังงาน เป็นต้น โดยประเทศผู้ผลิตที่สำคัญทั้งในทวีปแอฟริกา เอเชีย และละตินอเมริกา ส่วนใหญ่มีความต้องการใช้มันสำปะหลังเพื่อบริโภคภายในประเทศเป็นหลัก ซึ่งอยู่ในรูปหัวมันสด และในรูปผลิตภัณฑ์ ยกเว้นประเทศไทย เวียดนาม และกัมพูชา ซึ่งเน้นการส่งออกเป็นหลักและเป็นประเทศผู้ส่งออกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังที่สำคัญ เนื่องจากมีความต้องการใช้ในประเทศประมาณร้อยละ 15 - 25 ของผลผลิตที่ผลิตได้ในประเทศ ที่เหลือจึงเป็นการส่งออก

ปี 2562 โลกมีความต้องการใช้มันสำปะหลังเพื่อการบริโภคเฉลี่ย 20 กิโลกรัมต่อคนต่อปี ซึ่งความต้องการใช้มันสำปะหลังเพื่อเป็นอาหารส่วนใหญ่อยู่ในทวีปแอฟริกา และละตินอเมริกา โดยประเทศไนจีเรีย กานา และบราซิล มีมาตรการให้ผสมแป้งมันสำปะหลังในแป้งสาลี เพื่อเพิ่มมูลค่ามันสำปะหลังและลดการนำเข้าข้าวสาลี สำหรับทวีปเอเชียโดยเฉพาะประเทศอินเดีย อินโดนีเซีย และฟิลิปปินส์ มีการบริโภคมันสำปะหลังอย่างแพร่หลาย สำหรับความต้องการใช้มันสำปะหลังเพื่อเป็นวัตถุดิบในการผลิตเอทานอล ยังมีความผันผวน โดยเฉพาะในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มีการแข่งขันของวัตถุดิบระหว่างมันสำปะหลังและกากน้ำตาลในการผลิตเอทานอลที่รุนแรง สำหรับประเทศไทยมีการใช้มันสำปะหลังเพื่อผลิตเอทานอลลดลง และหันมาใช้กากน้ำตาลเพิ่มขึ้น เนื่องจากราคามันสำปะหลังปรับตัวสูงขึ้น ส่งผลให้ต้นทุนการผลิตเอทานอลจากมันสำปะหลังสูงกว่ากากน้ำตาล สำหรับประเทศจีน การใช้มันสำปะหลังเพื่อผลิตเอทานอลลดลง เนื่องจากการผลิตเอทานอลจากข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ได้ผลตอบแทนที่ดีกว่า ทั้งนี้ จีนมีการส่งเสริมการใช้เอทานอลเพื่อเป็นพลังงานในภาคขนส่ง และมีเป้าหมายให้ทั่วประเทศใช้น้ำมัน E10 (น้ำมันเบนซินที่มีเอทานอลเป็นส่วนผสมร้อยละ 10) ภายในปี 2563 ซึ่งจะใช้อเอทานอลประมาณ 10 ล้านตันเอทานอล สำหรับความต้องการใช้มันสำปะหลังเพื่อเป็นวัตถุดิบอาหารสัตว์ใกล้เคียงเดิม โดยประเทศในทวีปละตินอเมริกามีความต้องการใช้ใกล้เคียงเดิม สำหรับประเทศจีน การนำเข้ามันเส้นและมันอัดเม็ดเพื่อใช้ในอุตสาหกรรมอาหารสัตว์ลดลง

(2) การส่งออก

ปี 2557 - 2561 มูลค่าการส่งออกมันสำปะหลังและผลิตภัณฑ์ของโลก (มันสำปะหลังสด มันเส้น มันอัดเม็ด และแป้งมันสำปะหลัง) ลดลงเฉลี่ยร้อยละ 1.81 ต่อปี เนื่องจากในปี 2559 - 2560 ประเทศจีนมีนโยบายระบายสต็อกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ที่มีราคาต่ำ ผู้ประกอบการแอลกอฮอล์จึงหันไปใช้ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์เป็นวัตถุดิบในการผลิตทดแทนการนำเข้ามันเส้น ส่งผลให้ไทยและเวียดนาม ซึ่งเป็นประเทศผู้ส่งออกหลัก ส่งออกมันเส้นลดลง รวมถึงผู้ประกอบการจีนพยายามกดดันด้านราคา เพื่อให้ได้ราคามันเส้นและแป้งมันสำปะหลังที่ต่ำ จึงทำให้ราคาส่งออกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังปรับตัวลดลง สำหรับในปี 2561 ผลผลิตมันสำปะหลังของไทย เวียดนาม กัมพูชา และสปป.ลาว ปรับตัวลดลง ส่งผลให้การส่งออกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังปรับตัวลดลง อย่างไรก็ตาม กัมพูชา สปป.ลาว และคอซตาริกา สามารถส่งออกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง และมีส่วนแบ่งการตลาดเพิ่มขึ้นทุกปี ทั้งนี้ตลาดโลกยังคงมีความต้องการใช้ผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังสามารถใช้ในอุตสาหกรรมต่อเนื่องได้หลากหลาย

ปี 2561 โลกมีมูลค่าการส่งออกมันสำปะหลังและผลิตภัณฑ์ 3,927.61 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เมื่อเทียบกับปี 2560 ที่มีมูลค่าการส่งออก 4,014.54 ล้านดอลลาร์สหรัฐ พบว่า มูลค่าการส่งออกลดลงร้อยละ 2.17 เนื่องจากผลผลิตมันสำปะหลังในประเทศผู้ส่งออกที่สำคัญ ได้แก่ ไทย เวียดนาม กัมพูชา และสปป.ลาว ปรับตัวลดลงจากปีที่ผ่านมา ทั้งนี้ประเทศผู้ส่งออกที่สำคัญคือ ไทย มีส่วนแบ่งการตลาดร้อยละ 56.56 รองลงมาคือ เวียดนาม ร้อยละ 24.12 และกัมพูชา ร้อยละ 11.85 ตามลำดับ

1.2 ของไทย

1.2.1 การผลิต

ปี 2558 - 2562 เนื้อที่เก็บเกี่ยว และผลผลิต ลดลงร้อยละ 1.50 และร้อยละ 1.39 ต่อปี ตามลำดับ เนื่องจากในปี 2559 - 2560 ราคามันสำปะหลังปรับตัวลดลงมาก เนื่องจากราคาส่งออกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง

ปรับตัวลดลง ทำให้เกษตรกรประสบปัญหาขาดทุน จึงส่งผลให้ในปี 2560 - 2561 เกษตรกรปรับเปลี่ยนไปปลูกพืชชนิดอื่นที่ให้ผลตอบแทนที่ดีกว่า เช่น อ้อยโรงงาน และข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ เป็นต้น สำหรับผลผลิตต่อไร่เพิ่มขึ้นเล็กน้อยร้อยละ 0.12 ต่อปี อย่างไรก็ตามเมื่อเนื้อที่เก็บเกี่ยวลดลงมาก แต่ผลผลิตต่อไร่เพิ่มขึ้นเล็กน้อย จึงส่งผลให้ผลผลิตรวมลดลง

ปี 2562 มีเนื้อที่เก็บเกี่ยว 8.67 ล้านไร่ ผลผลิต 31.08 ล้านตัน และผลผลิตต่อไร่ 3,586 กิโลกรัม เทียบกับปี 2561 ที่มีเนื้อที่เก็บเกี่ยว 8.33 ล้านไร่ ผลผลิต 29.37 ล้านตัน และผลผลิตต่อไร่ 3,527 กิโลกรัม พบว่า เนื้อที่เก็บเกี่ยว ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่ เพิ่มขึ้นร้อยละ 4.08 ร้อยละ 5.82 และร้อยละ 1.67 ตามลำดับ เนื่องจากในปี 2561 ราคาหัวมันสำปะหลังที่เกษตรกรขายได้ปรับตัวสูงขึ้นมาก จึงเป็นแรงจูงใจให้เกษตรกรขยายพื้นที่ปลูก โดยปลูกในพื้นที่เดิมที่เคยปลูกแต่ปล่อยทิ้งว่างไว้ในปีที่ผ่านมาเนื่องจากราคาตกต่ำต่อเนื่อง บางพื้นที่ปลูกแทนในพื้นที่อ้อยโรงงานที่ครบอายุ พื้นที่ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ และพื้นที่ยางพาราที่โค่นทิ้ง เป็นต้น สำหรับผลผลิตต่อไร่เพิ่มขึ้น เนื่องจากสภาพอากาศเอื้ออำนวย ปริมาณน้ำฝนเหมาะสมแก่การเจริญเติบโตของต้นมันสำปะหลัง ประกอบกับราคามันสำปะหลังจูงใจทำให้เกษตรกรดูแลเอาใจใส่บำรุงรักษา จึงส่งผลให้ผลผลิตรวมเพิ่มขึ้น

1.2.2 การตลาด

ผลผลิตมันสำปะหลังเข้าสู่กระบวนการแปรรูปทั้งหมด โดยแปรรูปเป็นมันเส้น มันอัดเม็ด แป้งมันสำปะหลัง และเอทานอล เพื่อใช้เป็นวัตถุดิบในอุตสาหกรรมต่อเนื่อง เช่น อาหาร อาหารสัตว์ สารความหวาน ผงชูรส กระจก สิ่งทอ เคมีภัณฑ์ และพลังงาน เป็นต้น โดยความต้องการใช้ภายในประเทศ ในแต่ละปีประมาณ ร้อยละ 25 - 30 ที่เหลือร้อยละ 70 - 75 เป็นการส่งออก

(1) ความต้องการใช้ในประเทศ

ปี 2558 - 2562 ความต้องการใช้มันสำปะหลังในประเทศขยายตัวเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 2.72 ต่อปี โดยเฉพาะความต้องการใช้เพื่อผลิตมันเส้นเพื่อเป็นวัตถุดิบอาหารสัตว์ขยายตัวเพิ่มสูงขึ้นมาก สำหรับความต้องการใช้เพื่อผลิตเอทานอลขยายตัวเพิ่มขึ้นเล็กน้อย ส่วนความต้องการใช้เพื่อผลิตแป้งมันสำปะหลังเพื่อเป็นวัตถุดิบในอุตสาหกรรมต่อเนื่องหดตัวลดลงเล็กน้อย เนื่องจากในปี 2561 - 2562 ราคาแป้งมันสำปะหลังอยู่ในเกณฑ์สูงเมื่อเทียบกับสินค้าทดแทนอื่น ๆ เช่น แป้งมันฝรั่ง เป็นต้น

ปี 2562 คาดว่าความต้องการใช้มันสำปะหลังในประเทศจะเพิ่มขึ้นจากปี 2561 เนื่องจากราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ปรับตัวสูงขึ้น ส่งผลให้อุตสาหกรรมอาหารสัตว์มีความต้องการใช้มันเส้นเพิ่มสูงขึ้นมาก เพื่อใช้เลี้ยงสุกร โคเนื้อ และโคนม ทั้งนี้ ปัจจุบันลานมันเส้นมีจำนวนมากและกระจายอยู่ในแหล่งเพาะปลูกมันสำปะหลัง สำหรับความต้องการใช้เพื่อผลิตแป้งมันสำปะหลังเพิ่มขึ้นเล็กน้อย ซึ่งแป้งมันสำปะหลังใช้เป็นวัตถุดิบในอุตสาหกรรมต่อเนื่องได้หลากหลาย ปัจจุบันมีโรงงานแป้งมันสำปะหลัง 124 โรงงาน แบ่งเป็น โรงงานที่รับซื้อหัวมันสำปะหลัง 102 โรงงาน และโรงงานที่ใช้เฉพาะแป้งมันสำปะหลังเป็นวัตถุดิบในการผลิต 22 โรงงาน สำหรับความต้องการใช้มันสำปะหลังเพื่อเป็นวัตถุดิบในการผลิตเอทานอลลดลงเล็กน้อย เนื่องจากราคามันสำปะหลังอยู่ในเกณฑ์สูง ปัจจุบันมีโรงงานที่ใช้มันสำปะหลังเป็นวัตถุดิบในการผลิตเอทานอล 14 โรงงาน แบ่งเป็น โรงงานที่ใช้เฉพาะมันสำปะหลังเป็นวัตถุดิบในการผลิตเอทานอล 9 โรงงาน และโรงงานที่ใช้มันสำปะหลังและ/หรือกากน้ำตาลเป็นวัตถุดิบในการผลิตเอทานอล 5 โรงงาน

(2) การส่งออก

ปี 2558 - 2562 การส่งออกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง ได้แก่ มันเส้น มันอัดเม็ด และแป้งมันสำปะหลัง มีปริมาณและมูลค่าการส่งออกปรับตัวลดลงร้อยละ 12.34 และร้อยละ 6.49 ต่อปี ตามลำดับ

ปริมาณการส่งออกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังมีแนวโน้มลดลง โดยปริมาณการส่งออกมันเส้นและมันอัดเม็ดลดลงมาก ส่วนปริมาณการส่งออกแป้งมันสำปะหลังมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเล็กน้อย ซึ่งปริมาณการส่งออกมันเส้นลดลงมากอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี 2558 - 2562 เนื่องจากในปี 2559 - 2560 จีนซึ่งเป็นประเทศคู่ค้าหลักลดการนำเข้ามันเส้นจากไทย เนื่องจากจีนระบายสต็อกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ที่มีราคาต่ำ ผู้ประกอบการแอลกอฮอล์จึงหันไปใช้ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์เป็นวัตถุดิบในการผลิตทดแทนมันเส้นมากขึ้น ประกอบกับในปี 2561 ปริมาณการส่งออกมันเส้นลดลงมาก เนื่องจากผลผลิตมันสำปะหลังในประเทศลดลง รวมทั้งราคาส่งออกมันเส้นปรับตัวสูงขึ้น และในปี 2562 ปริมาณการส่งออกมันเส้นลดลงมากขึ้น เนื่องจากราคามันเส้นอยู่ในเกณฑ์สูง และค่าเงินบาทแข็งค่าขึ้น ส่งผลให้ผู้ประกอบการแอลกอฮอล์ที่ใช้มันเส้นเป็นวัตถุดิบไม่สามารถแข่งขันด้านราคากับแอลกอฮอล์ที่ใช้ข้าวโพดเป็นวัตถุดิบ สำหรับปริมาณการส่งออกมันอัดเม็ดมีแนวโน้มลดลงมากเช่นกัน เนื่องจากในอดีตไทยส่งออกมันอัดเม็ดไปสหภาพยุโรปเป็นหลัก แต่ปัจจุบันราคามันอัดเม็ดของไทยไม่สามารถแข่งขันกับธัญพืชของสหภาพยุโรปได้ ส่งผลให้การส่งออกมันอัดเม็ดไปสหภาพยุโรปลดลง ผู้ประกอบการไทยจึงหันไปหาตลาดใหม่ทดแทน เช่น ญี่ปุ่น และเนเธอร์แลนด์ เป็นต้น แต่ปริมาณการส่งออกมันอัดเม็ดยังมีไม่มาก สำหรับปริมาณการส่งออกแป้งมันสำปะหลังมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเล็กน้อย เนื่องจากประเทศคู่ค้ายังคงมีความต้องการใช้แป้งมันสำปะหลังอย่างต่อเนื่อง

มูลค่าการส่งออกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังมีแนวโน้มลดลง เนื่องจากราคาส่งออกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังมีแนวโน้มลดลง โดยเฉพาะปี 2559 - 2560 ราคาส่งออกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังปรับตัวลดลงมาก เนื่องจากจีนซึ่งเป็นประเทศคู่ค้าหลัก ลดการนำเข้ามันเส้นจากไทย รวมถึงผู้ประกอบการจีนพยายามกดดันด้านราคา เพื่อให้ได้ราคามันเส้นและแป้งมันสำปะหลังที่ต่ำที่สุด ประกอบกับประเทศคู่แข่งที่สำคัญคือ เวียดนามขายผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังในราคาที่ต่ำกว่าไทย แต่ในปี 2561 - 2562 ราคาส่งออกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังปรับตัวเพิ่มขึ้น แต่ปริมาณการส่งออกลดลง ส่งผลให้มูลค่าการส่งออกลดลง

ปี 2562 คาดว่ามีปริมาณการส่งออกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง 6.66 ล้านตัน มูลค่า 83,185 ล้านบาท เมื่อเทียบกับปี 2561 ที่มีปริมาณการส่งออก 7.98 ล้านตัน มูลค่า 97,518 ล้านบาท พบว่า ปริมาณและมูลค่าการส่งออกลดลงร้อยละ 16.54 และร้อยละ 14.70 ตามลำดับ โดยเฉพาะปริมาณการส่งออกมันเส้นลดลงมาก เนื่องจากจากจีนลดการนำเข้ามันเส้นลง หลังจากราคามันเส้นปรับตัวอยู่ในเกณฑ์สูง และค่าเงินบาทแข็งค่าขึ้น ส่งผลให้ผู้ประกอบการแอลกอฮอล์ที่ใช้มันเส้นเป็นวัตถุดิบไม่สามารถแข่งขันด้านราคากับแอลกอฮอล์ที่ใช้ข้าวโพดเป็นวัตถุดิบ ทำให้โรงงานแอลกอฮอล์ที่ใช้มันเส้นเป็นวัตถุดิบลดกำลังการผลิต และบางโรงงานหยุดดำเนินการผลิตสำหรับการส่งออกแป้งมันสำปะหลังเพิ่มขึ้นเล็กน้อย ซึ่งแป้งมันสำปะหลังสามารถใช้เป็นวัตถุดิบในอุตสาหกรรมต่อเนื่องได้หลากหลาย และสามารถส่งออกได้ทั่วโลก ส่วนการส่งออกมันอัดเม็ดใกล้เคียงเดิม ปัจจุบันจีนเป็นประเทศผู้นำเข้าผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังรายใหญ่ที่สุดของไทย เนื่องจากมีความต้องการใช้มันเส้นเพื่อนำไปผลิตแอลกอฮอล์ และแป้งมันสำปะหลังเพื่อใช้ในอุตสาหกรรมกระดาษและสิ่งทอ

ตลาดหลักที่สำคัญของผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังส่วนใหญ่อยู่ในทวีปเอเชีย **มันเส้น** ได้แก่ จีน **มันอัดเม็ด** ได้แก่ ญี่ปุ่น และเนเธอร์แลนด์ **แป้งมันสำปะหลังดิบ** ได้แก่ จีน อินโดนีเซีย ใต้หวัน และมาเลเซีย **แป้งมันสำปะหลังตัดแปร** ได้แก่ ญี่ปุ่น จีน อินโดนีเซีย และเกาหลีใต้

(3) การนำเข้า

ปี 2558 - 2562 การนำเข้ามันสำปะหลังและผลิตภัณฑ์ ได้แก่ มันสำปะหลังสด มันเส้น/มันฝาน/มันอัดเม็ด และแป้งมันสำปะหลัง มีปริมาณและมูลค่าการนำเข้าขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.58 และร้อยละ 0.44 ต่อปี ตามลำดับ โดยปริมาณการนำเข้าแป้งมันสำปะหลังใกล้เคียงกันทุกปี ส่วนการนำเข้ามันสำปะหลังสด มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น แต่การนำเข้ามันเส้น/มันฝาน/มันอัดเม็ด มีแนวโน้มลดลง ทั้งนี้ ไทยต้องนำเข้ามันสำปะหลังและผลิตภัณฑ์ เนื่องจากผลผลิตมันสำปะหลังภายในประเทศไม่เพียงพอสำหรับแปรรูปเพื่อส่งออก ประกอบกับประเทศจีนมีความต้องการมันเส้นเป็นจำนวนมาก ซึ่งมันเส้นของไทยไม่เพียงพอต่อการส่งออก ส่งผลให้ผู้ส่งออกมันเส้นของไทยต้องนำเข้ามันเส้น/มันฝานจากประเทศเพื่อนบ้าน โดยเฉพาะกัมพูชาและ สปป.ลาว เนื่องจากมันเส้นมีราคาต่ำและคุณภาพดีกว่ามันเส้นไทย โดยนำมารวบรวม/ปรับปรุงคุณภาพ เพื่อส่งออกไปจีน สำหรับมันสำปะหลังสด ส่วนใหญ่จะนำเข้าโดยผู้ประกอบการโรงงานแป้งมันสำปะหลัง เพื่อนำมาแปรรูปเป็นแป้งมันสำปะหลัง

ปี 2562 คาดว่ามีปริมาณการนำเข้ามันสำปะหลังและผลิตภัณฑ์ 2.12 ล้านตัน มูลค่า 8,905 ล้านบาท เมื่อเทียบกับปี 2561 ที่มีปริมาณการนำเข้า 2.14 ล้านตัน มูลค่า 9,514 ล้านบาท พบว่า ปริมาณและมูลค่าการนำเข้าลดลงร้อยละ 0.93 และร้อยละ 6.41 ตามลำดับ โดยการนำเข้าหัวมันสดเพิ่มขึ้น ส่วนการนำเข้าแป้งมันสำปะหลังใกล้เคียงเดิม สำหรับการนำเข้ามันเส้น/มันฝานลดลง เนื่องจาก ไทยส่งออกมันเส้นลดลง ประกอบกับผลผลิตมันสำปะหลังของประเทศเพื่อนบ้านโดยเฉพาะกัมพูชาและลาว มีปริมาณลดลง รวมถึงเวียดนามซึ่งเป็นประเทศคู่แข่ง แข่งขันกับไทยในการนำเข้ามันสำปะหลังจากลาวและกัมพูชามากขึ้น

(4) ราคา

ปี 2558 - 2562 ราคามันสำปะหลังที่เกษตรกรขายได้ ราคาส่งออกมันเส้น ราคาส่งออกมันอัดเม็ด และราคาส่งออกแป้งมันสำปะหลัง ขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.94 ร้อยละ 0.75 ร้อยละ 2.70 และร้อยละ 1.46 ต่อปี ตามลำดับ โดยในปี 2558 ราคามันสำปะหลังที่เกษตรกรขายได้ และราคาส่งออกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังอยู่ในเกณฑ์ดี เนื่องจากประเทศคู่ค้ามีความต้องการใช้ผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังของไทยอย่างต่อเนื่อง แต่ในปี 2559 - 2560 ประเทศคู่ค้าหลัก คือ จีน ลดการนำเข้ามันเส้นจากไทย และพยายามกดดันด้านราคาเพื่อให้ได้ราคามันเส้นและแป้งมันสำปะหลังที่ต่ำที่สุด ส่งผลให้ราคาที่เกษตรกรขายได้ และราคาส่งออกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังลดต่ำลงมาก แต่ในปี 2561 - 2562 ราคาราคามันสำปะหลังที่เกษตรกรขายได้ และราคาส่งออกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังปรับตัวสูงขึ้นจากปี 2560 มาก เนื่องจากผลผลิตมันสำปะหลังลดลงไม่เพียงพอต่อความต้องการของผู้ประกอบการ

ปี 2562 คาดว่าราคามันสำปะหลังที่เกษตรกรขายได้เฉลี่ยกิโลกรัมละ 2.07 บาท ราคาส่งออกมันเส้นเฉลี่ยกิโลกรัมละ 6.90 บาท ราคาส่งออกมันอัดเม็ดเฉลี่ยกิโลกรัมละ 8.85 บาท และราคาส่งออกแป้งมันสำปะหลังเฉลี่ยกิโลกรัมละ 13.65 บาท เมื่อเทียบกับปี 2561 พบว่า ราคาที่เกษตรกรขายได้ ราคาส่งออกมันเส้น และแป้งมันสำปะหลัง ลดลงร้อยละ 8.00 ร้อยละ 4.96 และร้อยละ 10.78 ตามลำดับ แต่ยังคงอยู่ในเกณฑ์ดี

เนื่องจากในปี 2561 ผลผลิตมันสำปะหลังของไทยและประเทศเพื่อนบ้าน ได้แก่ กัมพูชา และสปป.ลาว ลดลงจากปี 2560 ส่งผลให้ผลิตภัณฑมันสำปะหลังไม่เพียงพอต่อความต้องการของประเทศคู่ค้า จึงเป็นสาเหตุทำให้ราคามันสำปะหลังที่เกษตรกรขายได้ และราคาส่งออกผลิตภัณฑมันสำปะหลัง (มันเส้น มันอัดเม็ด และแป้งมันสำปะหลัง) ปรับตัวสูงขึ้นมาก แต่ในปี 2562 ผลผลิตมันสำปะหลังเพิ่มขึ้น และจีนลดการนำเข้ามันเส้นจากไทย รวมถึงผู้ประกอบการจีนพยายามกดดันด้านราคา เพื่อให้ได้ราคามันเส้นและแป้งมันสำปะหลังที่ต่ำที่สุด ส่งผลให้ราคาส่งออกผลิตภัณฑมันสำปะหลังปรับตัวลดลง และส่งผลต่อเนื่องทำให้ราคามันสำปะหลังที่เกษตรกรขายได้ปรับตัวลดลงเช่นเดียวกัน สำหรับราคาส่งออกมันอัดเม็ดเพิ่มขึ้นร้อยละ 5.99

2. แนวโน้ม ปี 2563

2.1 ของไทย

2.1.1 การผลิต

ปี 2563 คาดว่ามีเนื้อที่เก็บเกี่ยว 8.75 ล้านไร่ ผลผลิต 31.10 ล้านตัน และผลผลิตต่อไร่ 3,556 กิโลกรัม เมื่อเทียบกับปี 2562 ที่มีเนื้อที่เก็บเกี่ยว 8.67 ล้านไร่ ผลผลิต 31.08 ล้านตัน และผลผลิตต่อไร่ 3,586 กิโลกรัม พบว่า เนื้อที่เก็บเกี่ยว และผลผลิต เพิ่มขึ้นร้อยละ 0.92 และร้อยละ 0.06 ตามลำดับ เนื้อที่เก็บเกี่ยวเพิ่มขึ้น เนื่องจากราคาหัวมันสำปะหลังที่เกษตรกรขายได้มีราคาดีต่อเนื่องตั้งแต่ปลายปี 2561 ประกอบกับรัฐบาลมีโครงการประกันรายได้เกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลัง ปี 2562/63 จูงใจให้เกษตรกรขยายพื้นที่ปลูกเพิ่มขึ้น โดยปลูกแทนในพื้นที่อ้อยโรงงานที่ครบอายุ เนื่องจากอ้อยโรงงานราคาตกต่ำ บางพื้นที่ปลูกแทนในพื้นที่นาดอน และพื้นที่ว่าง เป็นต้น สำหรับผลผลิตต่อไร่ลดลง ร้อยละ 0.84 เนื่องจากพื้นที่ปลูกมันสำปะหลังส่วนใหญ่ประสบปัญหาภัยแล้งฝนทิ้งช่วงเป็นเวลานาน ตั้งแต่ช่วงเดือนกุมภาพันธ์ - กรกฎาคม 2562 ซึ่งเป็นช่วงที่มันสำปะหลังกำลังงอกหัว ส่งผลให้มันสำปะหลังชะงักการเจริญเติบโต หัวมันโตไม่เต็มที่ บางพื้นที่ใช้ท่อนพันธุ์ที่ไม่สมบูรณ์ เนื่องจากขาดแคลนท่อนพันธุ์จากภาวะแล้งต้องปลูกซ่อมหลายรอบจึงตัดต้นมันสำปะหลังที่ยังไม่ครบอายุมาปลูกซ่อม อย่างไรก็ตาม ความเสียหายจากโรคใบด่างยังไม่ส่งผลกระทบต่อมากนัก

2.1.2 การตลาด

(1) ความต้องการใช้ในประเทศ

ปี 2563 คาดว่าความต้องการใช้มันสำปะหลังในประเทศเพื่อเป็นวัตถุดิบในการผลิตมันเส้น แป้งมันสำปะหลัง และเอทานอล เพิ่มขึ้นจากปี 2562 เล็กน้อย เนื่องจากความต้องการใช้มันสำปะหลังเพื่อผลิตเอทานอล และแป้งมันสำปะหลังเพิ่มขึ้นเล็กน้อย ส่วนความต้องการใช้เพื่อผลิตเป็นมันเส้นเพื่อผลิตอาหารสัตว์ใกล้เคียงเดิม

(2) การส่งออก

ปี 2563 คาดว่าการส่งออกผลิตภัณฑมันสำปะหลัง (มันเส้น มันอัดเม็ด และแป้งมันสำปะหลัง) เพิ่มขึ้นจากปี 2562 โดยเฉพาะอย่างยิ่งการส่งออกมันเส้น สำหรับการส่งออกแป้งมันสำปะหลังเพิ่มขึ้นเล็กน้อย ส่วนการส่งออกมันอัดเม็ดใกล้เคียงเดิม เนื่องจากผลผลิตมันสำปะหลังเพิ่มขึ้น และประเทศคู่ค้ามีความต้องการผลิตภัณฑมันสำปะหลังอย่างต่อเนื่องทั้งในรูปแบบของมันเส้นและแป้งมันสำปะหลัง ทั้งนี้ ประเทศจีน ยังคงเป็นประเทศผู้นำเข้าผลิตภัณฑมันสำปะหลังที่สำคัญของไทย

(3) การนำเข้า

ปี 2563 คาดว่าการนำเข้ามันสำปะหลังและผลิตภัณฑ์ (มันสำปะหลังสด มันเส้น มันฝาน มันอัดเม็ด และแป้งมันสำปะหลัง) ใกล้เคียงกับปี 2562 เนื่องจากมันสำปะหลังและผลิตภัณฑ์ภายในประเทศไม่เพียงพอต่อความต้องการใช้ของผู้ประกอบการและผู้ส่งออกมันสำปะหลัง ส่งผลให้มีการนำเข้ามันสำปะหลังและผลิตภัณฑ์จากประเทศเพื่อนบ้าน โดยเฉพาะกัมพูชา และลาว เพื่อนำมาแปรรูป/รวบรวม/ปรับปรุงคุณภาพเพื่อส่งออกไปต่างประเทศ

(4) ราคา

ปี 2563 คาดว่าราคามันสำปะหลังที่เกษตรกรขายได้ ราคาส่งออกมันเส้น ราคาส่งออกมันอัดเม็ด และราคาส่งออกแป้งมันสำปะหลัง จะใกล้เคียงกับปี 2562 เนื่องจากประเทศคู่ค้ามีความต้องการใช้มันสำปะหลังอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตามหากประเทศจีนซึ่งเป็นประเทศคู่ค้าหลักของไทย ลดการนำเข้ามันเส้นจากไทย หรือราคาพืชทดแทน เช่น ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ และข้าวสาลี ปรับตัวลดลง อาจส่งผลทำให้ราคามันสำปะหลังและผลิตภัณฑ์ของไทยปรับตัวลดลงได้

2.2 ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อผลผลิตมันสำปะหลัง ปี 2562/63

ในช่วง 1 - 2 ปีที่ผ่านมา ประเทศไทยประสบปัญหาการระบาดของโรคใบด่างมันสำปะหลังที่เกิดจากเชื้อไวรัส Sri Lankan cassava mosaic virus (SLCMV) ซึ่งมีแมลงหวี่ขาวยาสูบเป็นพาหะ และจะทำให้ผลผลิตมันสำปะหลังเสียหายร้อยละ 10-100 ขึ้นอยู่กับช่วงอายุของต้นมันสำปะหลังที่เกิดการระบาดของโรค โรคใบด่างมันสำปะหลังจะแพร่ระบาดอย่างรวดเร็วหากนำต้นพันธุ์มันสำปะหลังที่ติดโรคมานำปลูก ปัจจุบันโรคใบด่างมันสำปะหลังไม่มียาหรือสารเคมีชนิดใดฆ่าเชื้อไวรัสชนิดนี้ได้ ดังนั้น การป้องกันคือการใช้ต้นพันธุ์มันสำปะหลังที่สะอาด ควบคุมปริมาณแมลงหวี่ขาวยาสูบ และหมั่นตรวจแปลงอย่างสม่ำเสมอ

มาตรการแก้ไขปัญหาโรคใบด่างมันสำปะหลังที่สำคัญ มีดังนี้

2.2.1 โครงการป้องกันและกำจัดโรคใบด่างมันสำปะหลัง หน่วยงานรับผิดชอบหลัก คือ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ คณะรัฐมนตรีอนุมัติให้ดำเนินโครงการป้องกันและกำจัดโรคใบด่างมันสำปะหลัง ภายในกรอบวงเงิน 248,448,330 บาท แบ่งเป็น 1) ค่าใช้จ่ายในการกำจัดต้นมันสำปะหลังที่เป็นโรคใบด่างและแมลงหวี่ขาวยาสูบพาหะนำโรค รวมเป็นเงิน 98,064,000 บาท 2) ค่าใช้จ่ายในการชดเชยรายได้ให้กับเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังที่ได้รับผลกระทบจากโรคใบด่างมันสำปะหลัง โดยเกษตรกรจะได้รับการชดเชยไร่ละ 3,000 บาท รวมเป็นเงิน 136,200,000 บาท และ 3) ค่าใช้จ่ายบริหารจัดการโครงการ จำนวน 14,184,330 บาท ทั้งนี้ การดำเนินโครงการจะต้องไม่มีความซ้ำซ้อนกับโครงการช่วยเหลือเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังที่ประสบปัญหาโรคไวรัสใบด่างมันสำปะหลังของกระทรวงพาณิชย์

2.2.2 โครงการช่วยเหลือเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังที่ประสบปัญหาโรคไวรัสใบด่างมันสำปะหลัง หน่วยงานรับผิดชอบหลัก คือ กระทรวงพาณิชย์ เป็นการช่วยเหลือเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังที่ประสบปัญหาโรคใบด่างมันสำปะหลังที่มีการเพาะปลูกในช่วงเดือนตุลาคม 2561 - มิถุนายน 2562 และยังมีต้นมันสำปะหลังอายุระหว่าง 1 - 4 เดือน ยืนต้นอยู่ในแปลง โดยเกษตรกรจะได้รับเงินช่วยเหลือไร่ละ 3,000 บาท หลังจากถอนทำลายต้นมันสำปะหลังตามหลักวิชาการของกรมวิชาการเกษตร โดยจ่ายตามจำนวนไร่ที่มีการเสียหายจริงไม่เกินรายละ 30 ไร่

2.3 มาตรการมันสำปะหลัง ปี 2562/63

2.3.1 โครงการประกันรายได้เกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลัง ปี 2562/63

คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2562 อนุมัติโครงการประกันรายได้เกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลัง ปี 2562/63 วงเงินรวม 9,671,582,800 บาท ดังนี้

(1) ชนิดมันสำปะหลังและพื้นที่ดำเนินการ ประกันรายได้หัวมันสำปะหลังสดซื้อแปง 25% ในพื้นที่เพาะปลูกมันสำปะหลังทั่วประเทศ

(2) ราคาและปริมาณประกันรายได้ กำหนดราคาและปริมาณประกันรายได้เกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลัง ปี 2562/63 ณ หัวมันสดซื้อแปง 25% กิโลกรัมละ 2.50 บาท ไม่เกินครัวเรือนละ 100 ตัน

(3) เกษตรกรผู้มีสิทธิได้รับเงินส่วนต่าง ได้แก่ เกษตรกรทุกรายที่ขึ้นทะเบียนผู้ปลูก และแจ้งระยะเวลาเก็บเกี่ยวกับกรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

(4) เงื่อนไขการใช้สิทธิ เกษตรกร 1 ครัวเรือน ใช้สิทธิได้ 1 ครั้ง

(5) การชดเชยส่วนต่าง ธ.ก.ส. จะโอนเงินชดเชยส่วนต่างระหว่างราคาเป้าหมายกับราคาเกณฑ์กลางอ้างอิงเข้าบัญชีเกษตรกรโดยตรง

(6) ระยะเวลาดำเนินการ

6.1) ช่วงเวลาขึ้นทะเบียน 1 ตุลาคม 2561 เป็นต้นมา

6.2) ระยะเวลาใช้สิทธิ ใช้สิทธิได้ในช่วงการเก็บเกี่ยวที่ระบุไว้ในทะเบียนเกษตรกร โดยรัฐบาลจะจ่ายเงินส่วนต่างครั้งแรกในวันที่ 1 ธันวาคม 2562 และจ่ายต่อไปทุกวันที่ 1 ของเดือน เป็นเวลา 12 เดือน สำหรับเกษตรกรที่เก็บเกี่ยวก่อนวันที่ 1 ธันวาคม 2562 ให้มีสิทธิรับเงินชดเชยในวันที่ 1 ธันวาคม 2562

6.3) ระยะเวลาโครงการ 1 ตุลาคม 2562 - 31 ธันวาคม 2563

2.3.2 มาตรการรักษาเสถียรภาพราคามันสำปะหลัง

คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2562 รับทราบและอนุมัติในหลักการมาตรการคู่ขนานเพื่อรักษาเสถียรภาพราคามันสำปะหลัง จำนวน 6 โครงการ ดังนี้

(1) โครงการดูแลความเป็นธรรมในการซื้อขายมันสำปะหลัง

(2) โครงการบริหารจัดการการนำเข้าและส่งออก

(3) โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการเพาะปลูกมันสำปะหลัง

(4) โครงการสินเชื่อเพื่อรวบรวมมันสำปะหลังและสร้างมูลค่าเพิ่มโดยสถาบันเกษตรกร

(5) โครงการส่งเสริมการใช้มันสำปะหลังในประเทศเพิ่มขึ้น

(6) โครงการเพิ่มช่องทางจำหน่ายผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง

ตารางที่ 1 เนื้อที่เก็บเกี่ยว ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่ของโลก ปี 2556 -2560

รายการ	2556	2557	2558	2559	2560	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)
เนื้อที่เก็บเกี่ยว (ล้านไร่)	161.98	159.70	162.64	161.55	164.64	0.44
ผลผลิต (ล้านตัน)	278.45	292.05	295.24	296.04	291.99	1.09
ผลผลิตต่อไร่ (กก./ไร่)	1,719	1,829	1,815	1,832	1,774	0.65

ที่มา: Food and Agriculture Organization of The United Nations (FAO), October 2019

ตารางที่ 2 การผลิตมันสำปะหลังแยกทวีป ปี 2558 -2560

ประเทศ	2558			2559			2560		
	พื้นที่ เก็บเกี่ยว (ล้านไร่)	ผลผลิต (ล้านตัน)	ผลผลิต ต่อไร่ (กก./ไร่)	พื้นที่ เก็บเกี่ยว (ล้านไร่)	ผลผลิต (ล้านตัน)	ผลผลิต ต่อไร่ (กก./ไร่)	พื้นที่ เก็บเกี่ยว (ล้านไร่)	ผลผลิต (ล้านตัน)	ผลผลิต ต่อไร่ (กก./ไร่)
แอฟริกา	121.35	173.43	1,429	121.85	177.74	1,459	126.47	177.95	1,407
เอเชีย	26.10	89.12	3,414	25.39	87.80	3,458	24.44	85.76	3,508
ละตินอเมริกา	15.06	32.44	2,154	14.19	30.27	2,133	13.60	28.04	2,062
โอเชียเนีย	0.13	0.25	1,429	0.12	0.23	1,917	0.13	0.24	1,846
โลก	162.64	295.24	1,815	161.55	296.04	1,832	164.64	291.99	1,774

ที่มา: Food and Agriculture Organization of The United Nations (FAO), October 2019

ตารางที่ 3 ประเทศผู้ผลิตมันสำปะหลังที่สำคัญของโลก 5 อันดับแรก ปี 2558-2560

ประเทศ	2558			2559			2560		
	พื้นที่ เก็บเกี่ยว	ผลผลิต	ผลผลิต ต่อไร่	พื้นที่ เก็บเกี่ยว	ผลผลิต	ผลผลิต ต่อไร่	พื้นที่ เก็บเกี่ยว	ผลผลิต	ผลผลิต ต่อไร่
	(ล้านไร่)	(ล้านตัน)	(กิโลกรัม)	(ล้านไร่)	(ล้านตัน)	(กิโลกรัม)	(ล้านไร่)	(ล้านตัน)	(กิโลกรัม)
ไนจีเรีย	38.44	57.64	1,484	38.44	59.57	1,550	42.45	59.49	1,401
คองโก	26.82	34.93	1,302	26.11	34.02	1,303	24.24	31.60	3,604
ไทย ¹	8.96	32.36	3,611	9.07	31.16	3,437	8.71	30.50	3,499
อินโดนีเซีย	5.94	21.80	3,672	5.42	20.74	3,826	4.87	19.05	3,912
บราซิล	9.45	23.06	2,439	8.79	21.08	2,398	8.22	18.88	2,297
โลก	162.64	295.24	1,815	161.55	296.04	1,832	164.64	291.99	1,774

ที่มา: Food and Agriculture Organization of The United Nations (FAO), October 2019

¹ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ตารางที่ 4 มูลค่าส่งออกมันสำปะหลังและผลิตภัณฑ์ของโลก ปี 2557-2561

หน่วย : ล้านดอลลาร์สหรัฐ

ประเทศ ผู้ส่งออก	2557	2558	2559	2560	2561	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)
ไทย	2,790.43	2,728.45	2,218.11	2,075.59	2,221.31	-7.04
เวียดนาม	1,131.46	1,312.37	994.79	1,030.91	947.18	-5.79
กัมพูชา	24.63	40.25	34.70	625.67	465.26	136.81
สปป.ลาว	26.84	37.82	71.19	110.27	101.61	45.25
คอซตาริกา	70.38	71.23	78.21	82.26	88.06	6.10
อื่น ๆ	126.90	84.22	90.93	89.84	104.19	-3.24
โลก	4,170.64	4,274.34	3,487.93	4,014.54	3,927.61	-1.81

หมายเหตุ: ผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง คือ มันสำปะหลังสด มันเส้น มันอัดเม็ด และแป้งมันสำปะหลัง

ที่มา: International Trade Centre, October 2019

ตารางที่ 5 เนื้อที่เก็บเกี่ยว ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่ของไทย ปี 2558 - 2563

รายการ	2558	2559	2560	2561	2562	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	2563*
เนื้อที่เก็บเกี่ยว (ล้านไร่)	8.96	9.07	8.71	8.33	8.67	-1.50	8.75
ผลผลิต (ล้านตัน)	32.36	31.16	30.50	29.37	31.08	-1.39	31.10
ผลผลิตต่อไร่ (กิโลกรัม)	3,611	3,437	3,499	3,527	3,586	0.12	3,556

หมายเหตุ: * ประมาณการ ณ พฤศจิกายน 2562

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ตารางที่ 6 ปริมาณและมูลค่าการส่งออกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง ปี 2558 - 2562

ปริมาณ : ล้านตัน มูลค่า : ล้านบาท

ปี	มันเส้น		มันอัดเม็ด/ มันฝาน		แป้งมันสำปะหลัง				รวมผลิตภัณฑ์	
					แป้งดิบ		แป้งดัดแปร			
	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
2558	7.26	51,869	0.04	293	2.92	41,049	0.91	21,414	11.13	114,625
2559	6.42	39,133	0.01	83	3.28	39,995	0.95	21,245	10.66	100,456
2560	6.37	36,080	0.04	204	3.13	35,059	1.01	20,757	10.55	92,100
2561	3.99	28,424	0.01	89	2.94	44,630	1.04	24,375	7.98	97,518
2562*	2.60	17,600	0.01	85	3.00	41,000	1.05	24,500	6.66	83,185
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	-22.35	-21.97	-24.21	-21.38	-0.55	1.08	3.84	4.15	-12.34	-6.49

หมายเหตุ: * ประมาณการ ณ ตุลาคม 2562

ที่มา: กรมศุลกากร

ตารางที่ 7 ปริมาณและมูลค่าการนำเข้ามันสำปะหลังและผลิตภัณฑ์ ปี 2558-2562

ปริมาณ : ล้านตัน มูลค่า : ล้านบาท

ปี	หัวมันสด		มันเส้น/มันฝาน/ มันอัดเม็ด		แป้งมันสำปะหลัง				รวมผลิตภัณฑ์	
	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	แป้งดิบ		แป้งตัดแปร		ปริมาณ	มูลค่า
					ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า		
2558	0.03	55	1.66	6,941	0.003	50	0.016	735	1.71	7,781
2559	0.16	267	2.37	10,928	0.001	18	0.015	719	2.55	11,932
2560	0.41	909	2.48	11,865	0.002	34	0.014	692	2.91	13,500
2561	0.59	1,250	1.53	7,464	0.002	31	0.016	770	2.14	9,514
2562*	0.90	1,800	1.20	6,300	0.001	15	0.017	790	2.12	8,905
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	124.96	134.43	-10.30	-5.59	-13.96	-17.01	1.88	2.15	2.58	0.44

หมายเหตุ: * ประมาณการ ณ ตุลาคม 2562

ที่มา: กรมศุลกากร

ตารางที่ 8 ราคาผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง ปี 2558-2562

หน่วย : บาท/กก.

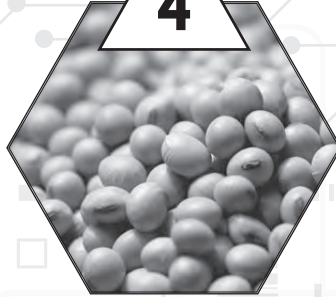
รายการ	2558	2559	2560	2561	2562*	อัตรา เพิ่ม(ร้อยละ)
ราคาหัวมันสดที่เกษตรกรขายได้ ^{/1}	2.13	1.59	1.52	2.25	2.07	2.94
ราคาส่งออกมันเส้น ^{/2}	7.24	6.12	5.65	7.26	6.90	0.75
ราคาส่งออกมันอัดเม็ด ^{/2}	8.13	7.58	6.42	8.35	8.85	2.70
ราคาส่งออกแป้งมันสำปะหลัง ^{/2}	14.15	12.32	11.17	15.30	13.65	1.46

หมายเหตุ: * ประมาณการ ณ ตุลาคม 2562

ที่มา: ^{/1} สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

^{/2} กรมศุลกากร

4

ถั่วเหลือง

กลุ่มพืช
พลังงาน
ทดแทน

5

อ้อยโรงงาน

6

ปาล์มน้ำมัน

สถานการณ์สินค้าเกษตรที่สำคัญ และแนวโน้ม ปี 2563

1. สถานการณ์ ปี 2562

1.1 ของโลก

1.1.1 การผลิต

ปี 2557/58 - 2561/62 ผลผลิตถั่วเหลืองของโลกเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.10 ต่อปี โดยในปี 2561/62 มีผลผลิตรวม 358.77 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 341.62 ล้านตัน ในปี 2560/61 ร้อยละ 5.02 ประเทศผู้ผลิตสำคัญ 3 ลำดับแรก ได้แก่ สหรัฐอเมริกา บราซิล และอาร์เจนตินา มีผลผลิตรวม 292.82 ล้านตัน คิดเป็นร้อยละ 81.62 ของผลผลิตโลก

1.1.2 การตลาด

(1) ความต้องการใช้

ปี 2557/58 - 2561/62 ความต้องการใช้ถั่วเหลืองเพื่อสกัดน้ำมันของโลกเพิ่มขึ้น ร้อยละ 3.21 ต่อปี โดยในปี 2561/62 มีปริมาณ 299.53 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 294.90 ล้านตัน ในปี 2560/61 ร้อยละ 1.57 ประเทศที่มีความต้องการใช้มากที่สุด คือ จีน รองลงมาได้แก่ สหรัฐอเมริกา และบราซิล สำหรับสต็อกสิ้นปี 2557/58 - 2561/62 เพิ่มขึ้นร้อยละ 9.40 ต่อปี โดยในปี 2561/62 มีปริมาณ 109.87 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 98.81 ล้านตัน ในปี 2560/61 ร้อยละ 11.19

(2) การส่งออก

ปี 2557/58 - 2561/62 การส่งออกถั่วเหลืองของโลกเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.83 ต่อปี โดยในปี 2561/62 มีการส่งออก 148.69 ล้านตัน ลดลงจาก 153.07 ล้านตัน ในปี 2560/61 ร้อยละ 2.86 ประเทศผู้ส่งออกสำคัญ ได้แก่ บราซิล สหรัฐอเมริกา และอาร์เจนตินา โดยทั้ง 3 ประเทศ มีปริมาณการส่งออกรวม 131.11 ล้านตัน คิดเป็นร้อยละ 88.18 ของปริมาณการส่งออกโลก

(3) การนำเข้า

ปี 2557/58 - 2561/62 การนำเข้าถั่วเหลืองของโลกเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.74 ต่อปี โดยในปี 2561/62 มีการนำเข้า 146.35 ล้านตัน ลดลงจาก 153.00 ล้านตัน ในปี 2560/61 ร้อยละ 4.35 ประเทศที่นำเข้ามากที่สุดคือ จีน มีการนำเข้า 83.00 ล้านตัน คิดเป็นร้อยละ 56.71 ของปริมาณการนำเข้าโลก เนื่องจากผลิตได้ไม่เพียงพอกับความต้องการใช้ภายในประเทศ สำหรับไทยนำเข้าถั่วเหลืองเป็นอันดับ 7 ของโลก โดยในปี 2561/62 มีปริมาณการนำเข้า 3.15 ล้านตัน คิดเป็นร้อยละ 2.15 ของปริมาณการนำเข้าโลก

(4) ราคา

ปี 2557/58 - 2561/62 ราคาถั่วเหลืองโลกในตลาดสำคัญทุกตลาดมีแนวโน้มลดลง โดยตลาดสหรัฐอเมริกา บราซิล อาร์เจนตินา และรอตเตอร์ดัม มีแนวโน้มลดลงร้อยละ 3.17 ร้อยละ 1.13 ร้อยละ 2.57 และร้อยละ 1.72 ต่อปี ตามลำดับ โดยในปี 2561/62 ตลาดสหรัฐอเมริกา บราซิล อาร์เจนตินา และรอตเตอร์ดัม ราคาลดลงเมื่อเทียบกับปี 2560/2561 ร้อยละ 8.90 ร้อยละ 9.09 ร้อยละ 10.10 และร้อยละ 7.96 ตามลำดับ เนื่องจากผลกระทบจากสงครามทางการค้าระหว่างจีนกับสหรัฐอเมริกา

1.2 ของไทย

1.2.1 การผลิต

ปี 2558/59 - 2562/63 เนื้อที่เพาะปลูกมีแนวโน้มลดลงร้อยละ 0.72 สำหรับผลผลิตถั่วเหลือง และผลผลิตต่อไร่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.85 และร้อยละ 1.97 ต่อปี ตามลำดับ โดยในปี 2562/63 มีเนื้อที่เพาะปลูก 0.150 ล้านไร่ และผลผลิต 41,805 ตัน ลดลงจาก 0.153 ล้านไร่ และ 42,262 ตัน ในปี 2561/62 ร้อยละ 1.96 และร้อยละ 1.08 ตามลำดับ การลดลงของเนื้อที่เพาะปลูก มีสาเหตุสำคัญ คือ ถั่วเหลืองเป็นพืชที่ให้ผลตอบแทนต่ำกว่าพืชแข่งขันอื่น เช่น ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ข้าวโพดหวาน และข้าวนาปรัง เป็นต้น และขาดแคลนแรงงานโดยเฉพาะแรงงานในการเก็บเกี่ยว สำหรับผลผลิตต่อไร่ 279 กิโลกรัม เพิ่มขึ้นจาก 277 กิโลกรัม ในปี 2561/62 ร้อยละ 0.72

1.2.2 การตลาด

(1) ความต้องการใช้ในประเทศ

ปี 2558 - 2562 ความต้องการใช้ถั่วเหลืองในประเทศมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.74 ต่อปี โดยในปี 2562 มีความต้องการใช้ในประเทศ 2.94 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 2.76 ล้านตัน ในปี 2561 ร้อยละ 6.52 ความต้องการใช้ถั่วเหลืองเพิ่มขึ้นตามการขยายตัวของอุตสาหกรรมการสกัดน้ำมัน ส่วนความต้องการใช้เพื่ออุตสาหกรรมแปรรูปผลิตภัณฑ์อาหารและเพื่อทำพันธุ์ลดลง

(2) การส่งออก

ปี 2558 - 2562 การส่งออกถั่วเหลืองมีแนวโน้มลดลงร้อยละ 24.49 ต่อปี โดยในปี 2562 คาดว่าจะส่งออกปริมาณ 3,000 ตัน ลดลงจาก 3,183 ตัน ในปี 2561 ร้อยละ 5.75 ตลาดส่งออกสำคัญ ได้แก่ สเปน, ลาว กัมพูชา และเวียดนาม

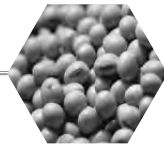
(3) การนำเข้า

ปี 2558 - 2562 การนำเข้าถั่วเหลืองมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.70 ต่อปี โดยในปี 2562 คาดว่าจะนำเข้าปริมาณ 2.90 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 2.72 ล้านตัน ในปี 2561 ร้อยละ 6.62 แหล่งนำเข้าสำคัญ ได้แก่ บราซิล และสหรัฐอเมริกา

(4) ราคา

4.1) ปี 2558 - 2562 ราคาถั่วเหลืองที่เกษตรกรขายได้ (เกรดคละ) มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.25 ต่อปี โดยในปี 2562 กิโลกรัมละ 16.24 บาท ลดลงจากกิโลกรัมละ 16.38 บาท ในปี 2561 ร้อยละ 0.85

4.2) ปี 2558 - 2562 ราคาถั่วเหลืองนำเข้า ณ ท่าเรือเกาะสีชัง มีแนวโน้มลดลงร้อยละ 4.91 ต่อปี โดยในปี 2562 กิโลกรัมละ 12.00 บาท ลดลงจากกิโลกรัมละ 13.71 บาท ในปี 2561 ร้อยละ 12.47

2. แนวโน้ม ปี 2563

2.1 ของโลก

2.1.1 การผลิต

ปี 2562/63 คาดว่าผลผลิตถั่วเหลืองของโลกมีปริมาณ 338.97 ล้านตัน ลดลงจาก 358.77 ล้านตัน ในปี 2561/62 ร้อยละ 5.52 เนื่องจากผลผลิตถั่วเหลืองของประเทศผู้ผลิตสำคัญ ได้แก่ สหรัฐอเมริกา และอาร์เจนตินาลดลง เนื่องจากสภาพอากาศที่แปรปรวน โดยในปี 2562/63 คาดว่าประเทศผู้ผลิตสำคัญ 3 ลำดับแรก ได้แก่ บราซิล สหรัฐอเมริกา และอาร์เจนตินา มีผลผลิตรวม 272.62 ล้านตัน คิดเป็นร้อยละ 80.42 ของผลผลิตโลก

2.1.2 การตลาด

(1) ความต้องการใช้

ปี 2562/63 คาดว่าความต้องการใช้ถั่วเหลืองเพื่อสกัดน้ำมันของโลกมีปริมาณ 305.21 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 299.53 ล้านตัน ในปี 2561/62 ร้อยละ 1.90 เนื่องจากความต้องการใช้น้ำมันถั่วเหลืองเพื่อการอุปโภคและบริโภคของโลกยังมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น สำหรับสต็อกถั่วเหลืองโลกมีปริมาณ 95.21 ล้านตัน ลดลงจาก 109.87 ล้านตัน ในปี 2561/62 ร้อยละ 13.34

(2) การส่งออก

ปี 2562/63 คาดว่าการส่งออกถั่วเหลืองของโลกมีปริมาณ 149.39 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 148.69 ล้านตัน ในปี 2561/2562 ร้อยละ 0.47 โดยประเทศผู้ส่งออกรายใหญ่ ได้แก่ บราซิล สหรัฐอเมริกา และอาร์เจนตินา

(3) การนำเข้า

ปี 2562/63 คาดว่าการนำเข้าเมล็ดถั่วเหลืองของโลกมีปริมาณ 148.10 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 146.35 ล้านตัน ในปี 2561/62 ร้อยละ 1.20 โดยจีนนำเข้ามากที่สุดปริมาณ 85.00 ล้านตัน คิดเป็นร้อยละ 57.39 ของปริมาณการนำเข้าโลก

(4) ราคา

ปี 2562/63 คาดว่าราคาเมล็ดถั่วเหลืองในตลาดโลกจะปรับตัวสูงขึ้นจากปีที่ผ่านมา เนื่องจากผลผลิตถั่วเหลืองในประเทศที่สำคัญลดลง

2.2 ของไทย

2.2.1 การผลิต

เนื้อที่เพาะปลูกคาดว่าจะยังคงลดลงอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้มีสาเหตุจากการดูแลรักษาที่มีความยุ่งยาก ขาดแคลนแรงงาน และผลตอบแทนจากการปลูกถั่วเหลืองต่ำกว่าพืชแข่งขันอื่น เช่น ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ข้าวโพดหวาน และข้าวนาปรัง เป็นต้น โดยปี 2563/64 คาดว่ามีเนื้อที่เพาะปลูก 0.148 ล้านไร่ ผลผลิต 41,630 ตัน และผลผลิตต่อไร่ 281 กิโลกรัม

2.2.2 การตลาด

(1) ความต้องการใช้ในประเทศ

ปี 2563 คาดว่าความต้องการใช้เมล็ดถั่วเหลืองมีปริมาณ 2.99 ล้านตัน โดยมีสัดส่วนการใช้ผลผลิตภายในประเทศ ร้อยละ 1.34 และนำเข้าร้อยละ 98.66 ของปริมาณความต้องการใช้ทั้งหมด

(2) การส่งออก

ปี 2563 คาดว่าปริมาณการส่งออกเมล็ดถั่วเหลืองของไทยลดลงจากปี 2562 เนื่องจากผลผลิตถั่วเหลืองในประเทศมีปริมาณลดลง

(3) การนำเข้า

ปี 2563 คาดว่าการนำเข้าเมล็ดถั่วเหลืองมีปริมาณ 2.95 ล้านตัน เพิ่มขึ้นตามความต้องการใช้ของภาคอุตสาหกรรมภายในประเทศโดยเฉพาะอุตสาหกรรมสกัดน้ำมัน

(4) ราคา

ปี 2563 คาดว่าราคาเมล็ดถั่วเหลืองที่เกษตรกรขายได้มีแนวโน้มปรับตัวสูงขึ้น

2.3 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการนำเข้าถั่วเหลือง

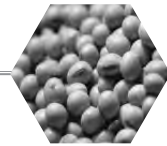
จากการที่ประเทศไทยมีการยกระดับวัตถุดิบถั่วเหลืองเกรดพรีเมียม คอลอร์ไพริฟอส และไกลโฟเซต ในความรับผิดชอบของกรมวิชาการเกษตร จากวัตถุดิบเกรดที่ 3 ให้เป็นวัตถุดิบเกรดที่ 4 โดยให้มีผลตั้งแต่วันที่ 1 ธันวาคม 2562 อาจส่งผลกระทบต่อการนำเข้าเมล็ดถั่วเหลืองเนื่องจากประเทศผู้ส่งออกหลักยังใช้สารดังกล่าวในการผลิตเมล็ดถั่วเหลือง ซึ่งผู้นำเข้าต้องมีการขอใบรับรองผลการตรวจสอบการปนเปื้อนเมล็ดถั่วเหลืองนำเข้าเพิ่มขึ้นอาจส่งผลกระทบต่อต้นทุนการผลิตสินค้าที่ใช้เมล็ดถั่วเหลืองเป็นวัตถุดิบ

ตารางที่ 1 สมดุลถั่วเหลืองโลก ปี 2557/58 - 2562/63

หน่วย: ล้านตัน

รายการ	2557/58	2558/59	2559/60	2560/61	2561/62	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	คาดการณ์ 2562/63
1. ผลผลิต	319.96	316.57	350.53	341.62	358.77	3.10	338.97
2. นำเข้า	124.36	133.35	144.22	153.00	146.35	4.74	148.10
3. ส่งออก	126.21	132.57	147.50	153.07	148.69	4.83	149.39
4. ความต้องการใช้เพื่อสกัดน้ำมัน	264.73	275.13	287.80	294.90	299.53	3.21	305.21
5. สต็อกสิ้นปี	77.96	79.91	95.62	98.81	109.87	9.40	95.21

ที่มา: Oilseeds, World Markets and Trade. USDA Foreign Agricultural Service, October 2019

ตารางที่ 2 ราคาถั่วเหลืองตลาดโลก ปี 2557/58 - 2562/63

หน่วย: ดอลลาร์สหรัฐ/ตัน

รายการ	2557/58	2558/59	2559/60	2560/61	2561/62	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	คาดการณ์ 2562/63
1. สหรัฐอเมริกา	356	346	351	337	307	-3.17	316
2. บราซิล (เอฟ.โอ.ปี.)	388	382	385	396	360	-1.13	364
3. อาร์เจนตินา (เอฟ.โอ.ปี.)	401	375	376	386	347	-2.57	355
4. รอตเตอร์ดัม (ซี.ไอ.เอฟ.)	407	396	404	402	370	-1.72	376

ที่มา: Oilseeds, World Markets and Trade. USDA Foreign Agricultural Service, October 2019

ตารางที่ 3 เนื้อที่เพาะปลูก ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่ของไทย ปี 2558/59 - 2563/64

รายการ	2558/59	2559/60	2560/61	2561/62	2562/63	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	คาดการณ์ 2563/64
1. เนื้อที่เพาะปลูก (ล้านไร่)	0.167	0.137	0.160	0.153	0.150	-0.72	0.148
2. ผลผลิตทั้งหมด (ตัน)	42,395	37,765	45,201	42,262	41,805	0.85	41,630
3. ผลผลิตต่อไร่ (กก.)	254	275	283	277	279	1.97	281

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ตารางที่ 4 สมดุลถั่วเหลืองของไทย ปี 2558 - 2563

หน่วย: ตัน

ปี	ผลิต	นำเข้า ^{3/}	รวม (Supply)	ความต้องการใช้ภายในประเทศ			ส่งออก ^{3/}	รวม (Demand)
				สกัดน้ำมัน	ทำพันธุ์	แปรรูป		
2558	42,395	2,557,384	2,599,779	1,698,142	3,004	889,316	9,317	2,599,779
2559	37,765	2,957,729	2,995,494	1,953,742	2,471	1,033,804	5,477	2,995,494
2560	45,201	2,745,686	2,790,887	1,936,773	2,871	847,283	3,960	2,790,887
2561	42,262	2,722,969	2,765,231	1,908,771	2,747	850,530	3,183	2,765,231
2562 ^{1/}	41,805	2,900,000	2,941,805	2,088,682	2,702	847,421	3,000	2,941,805
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	0.85	1.70	1.69	3.98	-1.05	-2.87	-24.49	1.69
2563 ^{2/}	41,630	2,950,000	2,991,630	2,124,057	2,664	861,009	2,900	2,991,630

หมายเหตุ: ^{1/} ข้อมูลเบื้องต้น ^{2/} ประมาณการที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, ^{3/} กรมศุลกากร

ตารางที่ 5 ราคาถั่วเหลืองของไทย ปี 2558-2562

หน่วย: บาท/กิโลกรัม

รายการ	2558	2559	2560	2561	2562	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)
1. ราคาเมล็ดถั่วเหลืองที่เกษตรกรขายได้ (เกรดคละ)	15.46	14.47	15.73	16.38	16.24	2.25
2. ราคานำเข้า ณ ท่าเรือเกาะสีชัง	14.97	14.57	14.51	13.71	12.00	-4.91
3. ราคาซื้อขายล่วงหน้า ณ ตลาดชิคาโก	11.92	12.90	12.22	11.17	10.00	-4.83

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ตารางที่ 6 ความต้องการใช้ในประเทศถั่วเหลืองของไทย ปี 2558-2563

หน่วย: ตัน

รายการ	2558	2559	2560	2561	2562	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	คาดการณ์ 2563
ความต้องการใช้	2,590,462	2,990,017	2,786,927	2,762,048	2,938,005	1.74	2,988,130
1. สกัดน้ำมัน	1,698,142	1,953,742	1,936,773	1,908,771	2,088,682	3.98	2,124,057
2. แปรรูปฯ	889,316	1,033,804	847,283	850,530	846,621	-2.89	861,409
3. ทำพันธุ์	3,004	2,471	2,871	2,747	2,702	-1.05	2,664

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

1. สถานการณ์ปี 2562

1.1 ของโลก

1.1.1 การผลิต

ปี 2557/58 - 2561/62 ผลผลิตน้ำตาลทรายดิบของโลกเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.82 ต่อปี จากปริมาณ 177.58 ล้านตัน ในปี 2557/58 เป็น 178.93 ล้านตัน ในปี 2561/62 เนื่องจากประเทศผู้ผลิตที่สำคัญ ได้แก่ อินเดีย และไทย ผลิตได้เพิ่มขึ้น

สำหรับปี 2561/62 ผลผลิตน้ำตาลทรายดิบของโลกลดลงจาก 194.50 ล้านตัน ในปี 2560/61 ร้อยละ 8.01

1.1.2 การตลาด

(1) ความต้องการบริโภค

ปี 2557/58 - 2561/62 การบริโภคน้ำตาลทรายดิบของโลกเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.94 ต่อปี จากปริมาณ 168.04 ล้านตัน ในปี 2557/58 เป็น 173.95 ล้านตัน ในปี 2561/62 เนื่องจากความต้องการบริโภคน้ำตาลทรายดิบเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะ อินเดีย จีน และสหรัฐอเมริกา

สำหรับปี 2561/62 ปริมาณความต้องการบริโภคน้ำตาลทรายดิบของโลกเพิ่มขึ้นจาก 173.58 ล้านตัน ในปี 2560/61 ร้อยละ 0.21

(2) การส่งออก

ปี 2557/58 - 2561/62 การส่งออกน้ำตาลทรายดิบของโลกเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.30 ต่อปี จากปริมาณ 55.03 ล้านตัน ในปี 2557/58 เป็น 56.44 ล้านตัน ในปี 2561/62 เนื่องจากตลาดมีความต้องการมากขึ้น

สำหรับปี 2561/62 ปริมาณการส่งออกน้ำตาลทรายดิบของโลกลดลงจาก 64.50 ล้านตัน ในปี 2560/61 ร้อยละ 12.50

(3) การนำเข้า

ปี 2557/58 - 2561/62 การนำเข้าน้ำตาลทรายดิบของโลกเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.31 ต่อปี จากปริมาณ 50.25 ล้านตัน ในปี 2557/58 เป็น 51.07 ล้านตัน ในปี 2561/62 เนื่องจากประเทศผู้นำเข้าสำคัญของโลก ได้แก่ อินโดนีเซีย แอลจีเรีย และบังคลาเทศ ต้องการเพิ่มปริมาณสต็อกน้ำตาลทรายดิบภายในประเทศ เพื่อลดความเสี่ยงจากความผันผวนด้านราคา

สำหรับปี 2561/62 ปริมาณการนำเข้าน้ำตาลทรายดิบของโลกลดลงจาก 54.69 ล้านตัน ในปี 2560/61 ร้อยละ 6.62

(4) ราคา

ปี 2558 - 2562 ราคาน้ำตาลทรายดิบตลาดนิวยอร์กลดลงร้อยละ 5.26 ต่อปี จากราคาเฉลี่ย 13.14 เซนต์ต่อปอนด์ หรือกิโลกรัมละ 9.86 บาท (อัตราแลกเปลี่ยน 34.03 บาทต่อดอลลาร์สหรัฐฯ) ในปี 2558 เหลือ 12.20 เซนต์ต่อปอนด์ หรือกิโลกรัมละ 8.34 บาท (อัตราแลกเปลี่ยน 31.02 บาทต่อดอลลาร์สหรัฐฯ) ในปี 2562 เนื่องจากราคาตลาดโลกมีความผันผวน และการปรับตัวลดลงตามแรงขายของกลุ่มกองทุน นักเก็งกำไร

และปริมาณน้ำตาลทรายดิบส่วนเกิน (Surplus) ของโลก ประกอบกับค่าเงินเรียลของบราซิลเมื่อเทียบกับค่าเงินเหรียญของสหรัฐฯ อ่อนค่าลง ส่งผลทำให้ราคาปรับตัวลดลง

สำหรับปี 2562 ราคาน้ำตาลทรายดิบตลาดนิวยอร์ก 12.20 เซนต์ต่อปอนด์ หรือกิโลกรัมละ 8.34 บาท (อัตราแลกเปลี่ยน 31.02 บาทต่อดอลลาร์สหรัฐฯ) ลดลงจาก 12.25 เซนต์ต่อปอนด์ หรือกิโลกรัมละ 8.66 บาท (อัตราแลกเปลี่ยน 32.07 บาทต่อดอลลาร์สหรัฐฯ) ในปี 2561 ร้อยละ 0.41 และร้อยละ 3.70 ตามลำดับ

1.2 ของไทย

1.2.1 การผลิตอ้อยโรงงาน

ปี 2557/58 - 2561/62 เนื้อที่เก็บเกี่ยว ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่ของอ้อยโรงงานเพิ่มขึ้น ร้อยละ 1.14 ร้อยละ 8.16 และร้อยละ 6.94 ต่อปี ตามลำดับ โดยปี 2557/58 มีเนื้อที่เก็บเกี่ยว 10.96 ล้านไร่ ผลผลิต 105.96 ล้านตัน และผลผลิตต่อไร่เฉลี่ย 9.67 ตัน เพิ่มขึ้นเป็น 11.47 ล้านไร่ 130.97 ล้านตัน และ 11.42 ตัน ในปี 2561/62 ร้อยละ 4.65 ร้อยละ 23.60 และร้อยละ 18.09 เนื่องจากมีการส่งเสริมการปลูกอ้อยจากโรงงาน น้ำตาลและภาครัฐ ทำให้เกษตรกรขยายพื้นที่เพาะปลูกเพิ่มขึ้น ประกอบกับเกษตรกรมีการดูแลรักษาดี และสภาพภูมิอากาศเอื้ออำนวย ปริมาณน้ำฝนมีเพียงพอ

สำหรับปี 2561/62 เนื้อที่เก็บเกี่ยวเพิ่มขึ้นจาก 11.19 ล้านไร่ ในปี 2560/61 ร้อยละ 1.13 สำหรับผลผลิต และผลผลิตต่อไร่ ลดลงจาก 134.93 ล้านตัน และ 12.06 ตัน ในปี 2560/61 ร้อยละ 15.85 และร้อยละ 16.67 ตามลำดับ

1.2.2 การผลิตน้ำตาล

ปี 2557/58 - 2561/62 ผลผลิตน้ำตาลทรายเพิ่มขึ้นร้อยละ 9.60 ต่อปี ตามปริมาณอ้อยที่ผลิตได้เพิ่มขึ้น โดยเพิ่มขึ้นจาก 11.30 ล้านตัน ในปี 2557/58 เป็น 14.58 ล้านตัน ในปี 2561/62

สำหรับปี 2561/62 ผลผลิตน้ำตาลทรายลดลงจาก 14.71 ล้านตัน ในปี 2560/61 ร้อยละ 0.88

1.2.3 การตลาด

(1) ความต้องการบริโภค

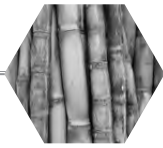
ปี 2558 - 2562 การบริโภคน้ำตาลทรายและความต้องการใช้ของภาคอุตสาหกรรมภายในประเทศเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.59 ต่อปี จากปริมาณ 2.48 ล้านตัน ในปี 2558 เป็น 2.60 ล้านตัน ในปี 2562

สำหรับปี 2562 คาดว่าการบริโภคน้ำตาลทรายภายในประเทศเพิ่มขึ้นจากปริมาณ 2.51 ล้านตัน ในปี 2561 ร้อยละ 3.59 เนื่องจากความต้องการใช้ในภาคอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้น จากการขยายการลงทุนในอุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่ม

(2) การส่งออก

ปี 2558 - 2562 ปริมาณการส่งออกน้ำตาลทรายของไทยเพิ่มขึ้นร้อยละ 6.62 ต่อปี จาก 7.59 ล้านตัน ในปี 2558 เป็น 8.67 ล้านตัน ในปี 2562 ส่วนมูลค่าลดลงร้อยละ 0.27 ต่อปี จาก 90,095 ล้านบาท ในปี 2558 เหลือ 85,267 ล้านบาท (ตัวเลขคาดการณ์) ในปี 2562

สำหรับปี 2562 คาดว่าปริมาณและมูลค่าการส่งออกลดลงจาก 9.25 ล้านตัน มูลค่า 97,692 ล้านบาท ในปี 2561 ร้อยละ 6.27 และร้อยละ 12.72 ตามลำดับ

(3) การนำเข้า

น้ำตาลทรายนำเข้าของไทยส่วนใหญ่จะเป็นน้ำตาลทรายชนิดพิเศษที่ไม่มีการผลิตภายในประเทศ ซึ่งมีปริมาณการนำเข้าไม่แน่นอน โดยปี 2558 - 2562 ปริมาณการนำเข้าลดลงร้อยละ 29.89 ต่อปี จากปริมาณ 499 ตัน มูลค่า 20 ล้านบาท ในปี 2558 เหลือ 255 ตัน มูลค่า 13 ล้านบาท ในปี 2562

สำหรับปี 2562 คาดว่าปริมาณ 255 ตัน มูลค่า 13 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2561 ร้อยละ 5.81 และร้อยละ 0.14 ตามลำดับ

(4) ราคา

1) ราคาอ้อย

ราคาอ้อยขึ้นต้นปี 2557/58-2561/62 ลดลงร้อยละ 4.09 ต่อปี โดยลดลงจาก 900 บาท ต่อตัน ในปี 2557/58 เหลือ 700 บาทต่อตัน ในปี 2561/62 เนื่องจากราคาน้ำตาลทรายดิบในตลาดโลก มีความผันผวน และมีการปรับตัวลดลง

สำหรับปี 2561/62 ราคาอ้อยขึ้นต้น 700 บาทต่อตัน ณ ระดับความหวานที่ 10 ซี.ซี.เอส. มีอัตราขึ้น/ลงของราคาต่อความหวาน 1 ซี.ซี.เอส. เท่ากับ 42.00 บาทต่อตัน ลดลงจาก 880 บาทต่อตัน ณ ระดับความหวานที่ 10 ซี.ซี.เอส. อัตราขึ้น/ลงของราคาต่อความหวาน 1 ซี.ซี.เอส. เท่ากับ 52.80 บาทต่อตัน ในปี 2560/61 ร้อยละ 20.45

2) ราคาส่งออกน้ำตาลทราย

ปี 2558-2562 ราคาส่งออกน้ำตาลทรายดิบลดลงร้อยละ 5.25 ต่อปี จาก 11,013 บาท ต่อตัน ในปี 2558 เหลือ 9,164 บาทต่อตัน ในปี 2562 และราคาส่งออกน้ำตาลทรายขาว ปี 2558 - 2562 ลดลงร้อยละ 5.97 ต่อปี จาก 12,644 บาทต่อตัน ในปี 2558 เหลือ 10,753 บาทต่อตัน ในปี 2562

สำหรับปี 2562 ราคาส่งออกน้ำตาลทรายดิบลดลงจาก 9,832 บาทต่อตัน ในปี 2561 ร้อยละ 6.79 และราคาส่งออกน้ำตาลทรายขาวลดลงจาก 11,506 บาทต่อตัน ในปี 2561 ร้อยละ 6.54

2. แนวโน้มปี 2563

2.1 ของโลก

2.1.1 การผลิต

ปี 2562/63 กระทรวงเกษตรสหรัฐฯ (USDA) ประมาณการผลผลิตน้ำตาลทรายดิบของโลก มีปริมาณ 180.73 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 178.93 ล้านตัน ในปี 2561/62 ร้อยละ 1.01 เนื่องจากประเทศผู้ผลิตที่สำคัญ ได้แก่ บราซิล สหภาพยุโรป และจีน ผลิตได้เพิ่มขึ้น

2.1.2 การตลาด

(1) ความต้องการบริโภค

ปี 2562/63 คาดว่าการบริโภคน้ำตาลทรายดิบของโลกมีปริมาณ 176.45 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 173.95 ล้านตัน ในปี 2561/62 ร้อยละ 1.44 โดยคาดว่าความต้องการบริโภคน้ำตาลทรายดิบของอินเดีย สหรัฐอเมริกา และบราซิล มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น

(2) การส่งออก

ปี 2562/63 คาดว่าการส่งออกน้ำตาลทรายดิบของโลกมีปริมาณ 57.73 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 56.44 ล้านตัน ในปี 2561/62 ร้อยละ 2.29 เนื่องจากตลาดมีความต้องการมากขึ้น

(3) การนำเข้า

ปี 2562/63 คาดว่าการนำเข้าน้ำตาลทรายดิบของโลกมีปริมาณ 51.32 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 51.07 ล้านตัน ในปี 2561/62 ร้อยละ 0.49

(4) ราคา

ปี 2563 คาดว่าราคาน้ำตาลทรายดิบตลาดนิวยอร์กเคลื่อนไหวอยู่ในช่วง 13-14 เซนต์ต่อปอนด์

2.2 ของไทย

2.2.1 การผลิตอ้อยโรงงาน

ปี 2562/63 มีเนื้อที่เก็บเกี่ยว 11.60 ล้านไร่ เพิ่มขึ้นจาก 11.47 ล้านไร่ ในปี 2561/62 ร้อยละ 1.13 สำหรับผลผลิต 111.50 ล้านตัน และผลผลิตต่อไร่ 9.61 ตัน ลดลงจาก 130.97 ล้านตัน และ 11.42 ตัน ในปี 2561/62 ร้อยละ 14.87 และร้อยละ 15.85 ตามลำดับ เนื่องจากสภาพอากาศที่แห้งแล้งและฝนทิ้งช่วง บางพื้นที่มีการระบาดของโรคใบขาว ส่งผลให้ผลผลิตลดลง และลดความสามารถในการไว้ตัวของอ้อย ประกอบกับมีการระบาดของแมลงจักจั่น และตักแตนข้าว ในพื้นที่ภาคกลางซึ่งมีผลกระทบต่อผลผลิตอ้อยโรงงาน

2.2.2 การผลิตน้ำตาลและกากน้ำตาล

ปี 2562/63 คาดว่าผลผลิตอ้อยโรงงานอยู่ที่ 111.50 ล้านตัน สามารถผลิตน้ำตาลทรายได้ 12.16 ล้านตัน ลดลงจาก 14.58 ล้านตัน ในปี 2561/62 ร้อยละ 16.60 ส่วนกากน้ำตาลปี 2562/63 คาดว่าจะมีปริมาณ 4.80 ล้านตัน

2.2.3 การตลาด

(1) ความต้องการบริโภค

คณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทรายได้กำหนดปริมาณน้ำตาลทรายสำหรับบริโภคภายในประเทศปี 2563 ว่าจะมีจำนวน 2.60 ล้านตัน เท่ากับปี 2562

(2) การส่งออก

ปี 2563 คาดว่าการส่งออกน้ำตาลทรายจะมีปริมาณ 9.55 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 8.67 ล้านตัน ในปี 2562 ร้อยละ 10.15

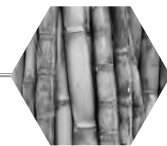
(3) การนำเข้า

ปี 2563 คาดว่าการนำเข้าน้ำตาลทรายจะมีปริมาณใกล้เคียงกับปี 2562 เนื่องจากผลผลิตน้ำตาลทรายภายในประเทศมีมากกว่าความต้องการใช้ภายในประเทศ

(4) ราคา

ราคาอ้อยขั้นต้น

ราคาอ้อยขั้นต้นปี 2562/63 อยู่ระหว่างการพิจารณาของคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย (กอน.) สำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย กระทรวงอุตสาหกรรม ก่อนเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบ

2.3 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการผลิตและรายได้

ภาวะเศรษฐกิจและราคาน้ำตาลทรายในตลาดโลก

ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อราคาอ้อยขั้นต้นและราคาอ้อยขั้นสุดท้ายของอุตสาหกรรมอ้อยและน้ำตาลทรายของไทย คือ ราคาน้ำตาลทรายในตลาดโลก และอัตราแลกเปลี่ยนเงินเหรียญสหรัฐฯ กับค่าเงินบาทของไทย เนื่องจากไทยเป็นประเทศผู้ส่งออกรายใหญ่อันดับ 2 ของโลก รองจากบราซิล นอกจากนี้ราคาน้ำตาลทรายในตลาดโลกยังส่งผลต่อเสถียรภาพของอุตสาหกรรมอ้อยและน้ำตาลทราย เนื่องจากผลผลิตน้ำตาลทรายของไทยกว่าร้อยละ 75 ส่งออกไปตลาดต่างประเทศ

สำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย มีการปรับโครงสร้างอุตสาหกรรมอ้อยและน้ำตาลทรายทั้งระบบ โดยมีการปรับปรุงพระราชบัญญัติอ้อยและน้ำตาลทราย พ.ศ. 2527 มีการกำหนดแนวทางการบริหารราคาน้ำตาลทรายตามกลไกของตลาด และยกเลิกโควตาน้ำตาลทรายเพื่อให้สอดคล้องต่อหลักเกณฑ์ขององค์การการค้าโลก (WTO)

ปัจจัยบวกลบกว่าราคาซื้อขายล่วงหน้าน้ำตาลทรายดิบตลาดนิวยอร์กเคลื่อนไหวอยู่ระหว่าง 13-14 เซนต์ต่อปอนด์

ปัจจัยลบ ภาวะเศรษฐกิจโลก และประเทศคู่ค้าที่สำคัญของไทยยังชะลอตัว

ตารางที่ 1 ผลผลิต การบริโภค ส่งออก และนำเข้าน้ำตาลทรายดิบของโลก ปี 2557/58 - 2562/63

หน่วย: ล้านตันน้ำตาลทรายดิบ

ปี	ผลผลิต	การบริโภค	ส่งออก	นำเข้า
2557/58	177.58	168.04	55.03	50.25
2558/59	164.87	169.47	54.04	54.75
2559/60	174.03	170.82	58.68	54.35
2560/61	194.50	173.58	64.50	54.69
2561/62	178.93	173.95	56.44	51.07
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	1.82	0.94	2.30	0.31
2562/63	180.73	176.45	57.73	51.32

ที่มา: Sugar, World Markets and Trade. USDA Foreign Agricultural Service, May 2019

ตารางที่ 2 ราคาน้ำตาลทรายดิบตลาดนิวยอร์ก ปี 2558-2562

ปี	2558	2559	2560	2561	2562 (ม.ค.-ก.ย.)	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)
เซนต์/ปอนด์	13.14	18.13	15.81	12.25	12.20	-5.26
บาท/กิโลกรัม	9.86	14.01	11.77	8.66	8.34	-7.84

ที่มา: ICE Contract No. 11-F.O.B. New York Board of Trade, November 2019

ตารางที่ 3 เนื้อที่เพาะปลูก ผลผลิต ผลผลิตต่อไร่ และผลผลิตน้ำตาลทรายของไทย ปี 2557/58 - 2562/63

ปี	เนื้อที่เก็บเกี่ยว (ล้านไร่)	ผลผลิต (ล้านตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (ตัน)	ผลผลิตน้ำตาล (ล้านตัน)
2557/58	10.96	105.96	9.67	11.30
2558/59	10.94	94.05	8.60	9.79
2559/60	9.75	92.95	9.53	10.02
2560/61	11.19	134.93	12.06	14.71
2561/62	11.47	130.97	11.42	14.58
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	1.14	8.16	6.94	9.60
2562/63	11.60	111.50	9.61	12.16

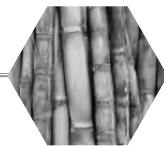
ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย

ตารางที่ 4 ราคาอ้อย ปี 2557/58 - 2561/62

หน่วย: บาท/ตัน

ปี	2557/58	2558/59	2559/60	2560/61	2561/62	อัตรา เพิ่ม(ร้อยละ)
ราคาอ้อยขั้นต่ำ	900	808	1,050	880	700	-4.09
ราคาอ้อยขั้นสุดท้าย	854	881	1,084	-	-	12.64

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย

ตารางที่ 5 ราคาส่งออกน้ำตาลทรายของไทย ปี 2558-2562

หน่วย: บาท/ตัน

ปี	2558	2559	2560	2561	2562 (ม.ค.-ก.ย.)	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)
น้ำตาลทรายดิบ	11,013	11,669	14,715	9,832	9,164	-5.25
น้ำตาลทรายขาว	12,644	15,393	16,777	11,506	10,753	-5.97

ที่มา: กรมศุลกากร

ตารางที่ 6 ปริมาณการบริโภคในประเทศและการส่งออกน้ำตาลทรายของไทย ปี 2558-2563

ปี	ผลผลิตน้ำตาล (ล้านตัน)	นำเข้า ^{2/} (ตัน)	บริโภคและความต้องการ ใช้ของภาคอุตสาหกรรม ในประเทศ ^{1/} (ล้านตัน)	ส่งออก ^{2/} (ล้านตัน)
2558	11.30	499	2.48	7.59
2559	9.79	2,192	2.60	6.36
2560	10.02	494	2.60	5.89
2561	14.71	241	2.51	9.25
2562*	14.58	255	2.60	8.67
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	9.60	-29.89	0.59	6.62
2563*	12.16	260	2.60	9.55

หมายเหตุ: * ประมาณการ

ที่มา: ^{1/} สำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย^{2/} กรมศุลกากร

สถานการณ์สินค้าเกษตรที่สำคัญ และแนวโน้ม ปี 2563

1. สถานการณ์ปี 2562

1.1 ของโลก

1.1.1 การผลิต

ปี 2557/58 - 2561/62 ผลผลิตน้ำมันปาล์มของโลกมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นร้อยละ 5.54 ต่อปี จากสถานการณ์ภัยแล้งที่เริ่มคลี่คลาย ส่งผลให้ปี 2561/62 มีผลผลิตน้ำมันปาล์ม 73.88 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 70.61 ล้านตัน ในปี 2560/61 ร้อยละ 4.63 โดยในปี 2561/62 อินโดนีเซียผลิตน้ำมันปาล์มได้ 41.50 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 39.50 ล้านตัน ในปี 2560/61 ร้อยละ 5.06 มาเลเซียผลิตน้ำมันปาล์มได้ 20.80 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 19.68 ล้านตัน ในปี 2560/61 ร้อยละ 5.69 ทั้งสองประเทศมีสัดส่วนการผลิตร้อยละ 84.32 ของผลผลิตน้ำมันปาล์มโลก สำหรับไทยผลิตได้เป็นอันดับที่ 3 ของโลก และสามารถผลิตได้ 3.18 ล้านตัน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 4.30 ของผลผลิตน้ำมันปาล์มโลก

1.1.2 การตลาด

(1) ความต้องการใช้

ปี 2557/58 - 2561/62 ความต้องการใช้น้ำมันปาล์มของโลกมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นร้อยละ 5.57 ต่อปี โดยปี 2561/62 มีความต้องการใช้น้ำมันปาล์ม 72.59 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 66.50 ล้านตัน ในปี 2560/61 ร้อยละ 9.16 เนื่องจากราคาน้ำมันปาล์มปรับตัวลดลงมากกว่าราคาพืชไขมันอื่น ส่งผลให้มีความต้องการใช้มากขึ้น ประกอบกับประเทศผู้ผลิตหลักหันมาบริโภคภายในประเทศเพิ่มขึ้นเพื่อลดปัญหาสต็อกน้ำมันปาล์ม โดยในปี 2561/2562 ประเทศที่ใช้น้ำมันปาล์มมากที่สุดคือ อินโดนีเซีย 12.63 ล้านตัน รองลงมา ได้แก่ อินเดีย 9.81 ล้านตัน สหภาพยุโรป 7.10 ล้านตัน และจีน 7.01 ล้านตัน

(2) การส่งออก

ปี 2557/58 - 2561/62 ปริมาณการส่งออกน้ำมันปาล์มของโลกมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.24 ต่อปี โดยปี 2561/62 มีปริมาณการส่งออก 52.76 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 48.57 ล้านตัน ในปี 2560/61 ร้อยละ 8.63 เนื่องจากอินโดนีเซียและมาเลเซียส่งออกน้ำมันปาล์มเพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา 2.23 ล้านตัน และ 1.53 ล้านตัน ตามลำดับ ประเทศผู้ส่งออกน้ำมันปาล์มที่สำคัญ ได้แก่ อินโดนีเซีย 29.20 ล้านตัน และมาเลเซีย 18.00 ล้านตัน โดยทั้งสองประเทศมีสัดส่วนการส่งออกรวมกันร้อยละ 89.46 ของการส่งออกโลก

(3) การนำเข้า

ปี 2557/58 - 2561/62 ปริมาณการนำเข้าน้ำมันปาล์มของโลกมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.32 ต่อปี โดยปี 2561/62 มีปริมาณการนำเข้า 50.85 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 46.45 ล้านตัน ในปี 2560/61 ร้อยละ 9.47 เนื่องจากจีน อินเดีย และปากีสถาน มีการนำเข้าน้ำมันปาล์มเพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา 1.48 ล้านตัน 1.09 ล้านตัน และ 0.40 ล้านตัน ตามลำดับ ประเทศผู้นำเข้าที่สำคัญ ได้แก่ อินเดีย 9.70 ล้านตัน สหภาพยุโรป 7.30 ล้านตัน และจีน 6.80 ล้านตัน

(4) ราคา

1) ราคาน้ำมันปาล์มดิบตลาดมาเลเซีย ปี 2558 - 2562 ในสกุลริงกิตมีแนวโน้มลดลงร้อยละ 2.23 ต่อปี แต่เมื่อแปลงให้อยู่ในรูปเงินบาทแล้วพบว่า มีแนวโน้มลดลงร้อยละ 5.65 ต่อปี เนื่องจากเงินบาทแข็งค่าขึ้น เมื่อเทียบกับเงินสกุลริงกิต โดยปี 2562 ราคาน้ำมันปาล์มดิบเฉลี่ยตันละ 2,152.39 ริงกิต (16.48 บาทต่อกิโลกรัม) ลดลงจาก 2,261.59 ริงกิต (18.39 บาทต่อกิโลกรัม) ในปี 2561 ร้อยละ 4.83 และลดลงในรูปเงินบาท ร้อยละ 10.39

2) ราคาน้ำมันปาล์มดิบตลาดรอตเตอร์ดัม ปี 2558-2562 ในสกุลดอลลาร์สหรัฐ มีแนวโน้มลดลงร้อยละ 4.03 ต่อปี และเมื่อแปลงให้อยู่ในรูปเงินบาทแล้วพบว่า มีแนวโน้มลดลงร้อยละ 6.41 ต่อปี โดยปี 2562 ราคาน้ำมันปาล์มดิบเฉลี่ยตันละ 545.17 ดอลลาร์สหรัฐ (17.21 บาทต่อกิโลกรัม) ลดลงจาก 595.32 ดอลลาร์สหรัฐ (19.30 บาทต่อกิโลกรัม) ในปี 2561 ร้อยละ 8.42 และลดลงในรูปเงินบาทร้อยละ 10.83

1.2 ของไทย

1.2.1 การผลิต

ปี 2558 - 2562 เนื้อที่ให้ผล ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่ มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นร้อยละ 7.56 ต่อปี ร้อยละ 10.17 ต่อปี และร้อยละ 2.43 ต่อปี โดยปี 2562 มีเนื้อที่ให้ผล 5.60 ล้านไร่ ผลผลิต 16.77 ล้านตัน และผลผลิตต่อไร่ 2,994 กิโลกรัม เพิ่มขึ้นจากเนื้อที่ให้ผล 5.35 ล้านไร่ ผลผลิต 15.53 ล้านตัน และผลผลิตต่อไร่ 2,902 กิโลกรัม ในปี 2561 ร้อยละ 4.67 ร้อยละ 7.98 และร้อยละ 3.17 ตามลำดับ เนื่องจากเนื้อที่ให้ผลและปริมาณน้ำฝนเพิ่มขึ้น ประกอบกับเนื้อที่ให้ผลของปาล์มน้ำมันในช่วงอายุ 7 - 16 ปี ซึ่งเป็นช่วงอายุที่ให้ผลผลิตสูง มีสัดส่วนมากขึ้น ส่งผลให้ผลผลิตต่อไร่เฉลี่ยเพิ่มสูงขึ้น

1.2.2 การตลาด

(1) ความต้องการใช้

ปี 2558 - 2562 ความต้องการใช้น้ำมันปาล์มดิบของไทยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ทั้งเพื่อการบริโภค และเพื่อพลังงานทดแทน (ผลิตไบโอดีเซลและผลิตกระแสไฟฟ้า) ร้อยละ 7.71 ต่อปี และร้อยละ 19.59 ต่อปี ตามลำดับ โดยปี 2562 มีความต้องการใช้น้ำมันปาล์มดิบเพื่อการบริโภค 1.37 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 1.23 ล้านตัน ในปี 2561 ร้อยละ 11.65 และมีความต้องการใช้น้ำมันปาล์มดิบเพื่อพลังงานทดแทน 1.68 ล้านตัน (ผลิตไบโอดีเซล 1.35 ล้านตัน และผลิตกระแสไฟฟ้า 0.33 ล้านตัน) เพิ่มขึ้นจาก 1.20 ล้านตัน ในปี 2561 ร้อยละ 40.00 เนื่องจากกระทรวงพลังงานได้มีการส่งเสริมการใช้น้ำมันดีเซลหมุนเร็ว B20 ในรถบรรทุกและรถยนต์ขนาดเล็ก เช่น การใช้มาตรการจูงใจทางด้านราคา โดยกำหนดให้ราคาน้ำมันดีเซลหมุนเร็ว B20 ต่ำกว่าราคาน้ำมันดีเซลหมุนเร็ว B7 ลิตรละ 5 บาท (ตั้งแต่วันที่ 1 ก.พ. - 30 ก.ย. 62) รวมทั้งการใช้มาตรการปรับสมดุลน้ำมันปาล์มในประเทศ โดยนำน้ำมันปาล์มดิบไปใช้ผลิตกระแสไฟฟ้าในโรงไฟฟ้าบางปะกง

(2) การส่งออก

ปี 2558 - 2562 ปริมาณและมูลค่าการส่งออกน้ำมันปาล์มดิบและผลิตภัณฑ์ของไทย มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นร้อยละ 48.03 ต่อปี และร้อยละ 25.71 ต่อปี ตามลำดับ แม้ในปี 2562 มีปริมาณการส่งออก น้ำมันปาล์มดิบและผลิตภัณฑ์ 463,987 ตัน มูลค่า 7,997 ล้านบาท ลดลงจาก 474,849 ตัน มูลค่า 10,827 ล้านบาท ในปี 2561 ร้อยละ 2.29 และร้อยละ 26.14 ตามลำดับ เนื่องจากราคาน้ำมันปาล์มดิบของไทยสูงกว่าราคาตลาดโลก ส่งผลต่อความสามารถในการส่งออกน้ำมันปาล์มดิบและผลิตภัณฑ์ของไทยลดลง

(3) การนำเข้า

ปี 2558-2562 ปริมาณและมูลค่าการนำเข้าน้ำมันปาล์มดิบและผลิตภัณฑ์ของไทยมีแนวโน้มลดลงร้อยละ 18.01 ต่อปี และร้อยละ 14.31 ต่อปี ตามลำดับ โดยในปี 2562 มีปริมาณการนำเข้าน้ำมันปาล์มดิบและผลิตภัณฑ์ 75,045 ตัน เพิ่มขึ้นจาก 70,646 ตัน ในปี 2561 ร้อยละ 6.23 ขณะที่มูลค่าการนำเข้า 2,721 ล้านบาท ลดลงจาก 2,838 ล้านบาท ในปี 2561 ร้อยละ 4.12

(4) ราคา

ราคาปาล์มน้ำมันและน้ำมันปาล์มของไทยขึ้นอยู่กับปริมาณผลผลิต ปริมาณการใช้และสต็อกภายในประเทศ รวมทั้งสถานการณ์ราคาน้ำมันปาล์มในตลาดโลก โดยราคามีความเคลื่อนไหว ดังนี้

1) ราคาผลปาล์มสดที่เกษตรกรขายได้ ในช่วง 5 ปี ที่ผ่านมา (ปี 2558 - 2562) มีแนวโน้มลดลงร้อยละ 12.56 ต่อปี โดยปี 2562 ราคาเฉลี่ยกิโลกรัมละ 2.80 บาท ลดลงจาก 3.07 บาท ในปี 2561 ร้อยละ 8.79

2) ราคาน้ำมันปาล์มดิบขายส่ง กทม. ในช่วง 5 ปี ที่ผ่านมา (ปี 2558 - 2562) มีแนวโน้มลดลงร้อยละ 12.40 ต่อปี โดยปี 2562 ราคาเฉลี่ยกิโลกรัมละ 18.01 บาท ลดลงจาก 19.57 บาท ในปี 2561 ร้อยละ 7.97

3) ราคาน้ำมันปาล์มบริสุทธิ์ขายส่ง กทม. ในช่วง 5 ปี ที่ผ่านมา (ปี 2558 - 2562) มีแนวโน้มลดลงร้อยละ 11.67 ต่อปี โดยปี 2562 ราคาเฉลี่ยกิโลกรัมละ 20.84 บาท ลดลงจาก 23.11 บาท ในปี 2561 ร้อยละ 9.82

2. แนวโน้ม ปี 2563

2.1 ของโลก

2.1.1 การผลิต

กระทรวงเกษตรสหรัฐอเมริกา (USDA) คาดการณ์ว่าผลผลิตน้ำมันปาล์มของโลก ปี 2562/63 มีปริมาณ 75.81 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 73.88 ล้านตัน ในปี 2561/62 ร้อยละ 2.61 เนื่องจากเนื้อที่ให้ผลยังคงขยายตัวเพิ่มขึ้น ประกอบกับสภาพภูมิอากาศเอื้ออำนวย

2.1.2 การตลาด

(1) ความต้องการใช้

ปี 2562/63 คาดว่าความต้องการใช้น้ำมันปาล์มของโลก 74.48 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 72.59 ล้านตัน ในปี 2561/62 ร้อยละ 2.60 เนื่องจากตลาดยังคงมีความต้องการใช้น้ำมันปาล์มอย่างต่อเนื่อง ทั้งความต้องการเพื่อการบริโภคและเพื่อผลิตไบโอดีเซลโดยประเทศผู้ใช้น้ำมันปาล์มที่สำคัญ ได้แก่ อินโดนีเซีย 12.75 ล้านตัน อินเดีย 10.19 ล้านตัน จีน 7.22 ล้านตัน และสหภาพยุโรป 7.00 ล้านตัน

(2) การส่งออก

ปี 2562/63 คาดว่ามีปริมาณการส่งออกน้ำมันปาล์มของโลก 54.33 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 52.76 ล้านตัน ในปี 2561/62 ร้อยละ 2.98 เนื่องจากอินโดนีเซียและมาเลเซียมีการผลักดันการส่งออกเพิ่มขึ้นเพื่อลดสต็อกน้ำมันปาล์มภายในประเทศประเทศผู้ส่งออกน้ำมันปาล์มที่สำคัญ ได้แก่ อินโดนีเซีย 30.30 ล้านตัน และมาเลเซีย 18.35 ล้านตัน

(3) การนำเข้า

ปี 2562/63 คาดว่ามีปริมาณการนำเข้าน้ำมันปาล์มของโลก 52.27 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 50.85 ล้านตัน ในปี 2561/62 ร้อยละ 2.79 เนื่องจากประเทศผู้นำเข้าหลัก เช่น อินเดีย และจีน มีการนำเข้าเพิ่มขึ้น ประเทศผู้นำเข้าน้ำมันปาล์มที่สำคัญ ได้แก่ อินเดีย 10.00 ล้านตัน จีน 7.20 ล้านตัน และสหภาพยุโรป 7.10 ล้านตัน

(4) ราคา

ปี 2562/63 คาดว่าราคาน้ำมันปาล์มดิบในตลาดโลกมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับปี 2561/62 โดยราคาน้ำมันปาล์มดิบในตลาดมาเลเซียจะเคลื่อนไหวเฉลี่ยตันละ 2,350.00 ริงกิต (19.50 บาทต่อกิโลกรัม) เนื่องจากสต็อกน้ำมันปาล์มโลกมีแนวโน้มลดลง โดย ณ สิ้นปี 2562/63 คาดว่าจะมีสต็อกน้ำมันปาล์มโลก 9.65 ล้านตัน ลดลงจาก 10.38 ล้านตัน ในปี 2561/62 ร้อยละ 7.03

2.2 ของไทย

2.2.1 การผลิต

ปี 2563 คาดว่ามีเนื้อที่ให้ผล 5.81 ล้านไร่ ผลผลิต 17.80 ล้านตัน และผลผลิตต่อไร่ 3,063 กิโลกรัม เพิ่มขึ้นจากเนื้อที่ให้ผล 5.60 ล้านไร่ ผลผลิต 16.77 ล้านตัน และผลผลิตต่อไร่ 2,994 กิโลกรัม ในปี 2562 ร้อยละ 3.75 ร้อยละ 6.14 และร้อยละ 2.30 ตามลำดับ เนื่องจากในช่วง 5 ปีที่ผ่านมารายได้จากการปลูกปาล์มน้ำมันโดยเปรียบเทียบสูงกว่าพืชทางเลือกอื่น ส่งผลให้เกษตรกรหันมาปลูกปาล์มน้ำมันเพิ่มขึ้น รวมทั้งการขยายพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันตามแผนพัฒนาอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมันและน้ำมันปาล์ม ในช่วงปี 2551-2555 ต้นปาล์มเริ่มให้ผลมากขึ้น ประกอบกับในช่วงปี 2560-2561 สภาพอากาศเอื้ออำนวยมีฝนตกอย่างต่อเนื่อง

2.2.2 การตลาด

(1) ความต้องการใช้

ปี 2563 คาดว่าความต้องการใช้น้ำมันปาล์มเพื่อการบริโภค 1.44 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 1.37 ล้านตัน ในปี 2562 ร้อยละ 5.11 และความต้องการใช้น้ำมันปาล์มเพื่อพลังงานทดแทน (ผลิตไบโอดีเซล) 1.69 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 1.68 ล้านตัน ในปี 2562 ร้อยละ 0.60 เนื่องจากกระทรวงพลังงาน เห็นชอบแนวทางการส่งเสริมการใช้น้ำมันดีเซลหมุนเร็ว B10 เป็นน้ำมันเกรดพื้นฐาน และส่งเสริมการใช้น้ำมันดีเซลหมุนเร็ว B20 และ B7 เป็นทางเลือก โดยให้มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2563

(2) การส่งออก

ปี 2563 คาดว่าปริมาณการส่งออกน้ำมันปาล์มดิบและผลิตภัณฑ์ของไทย 270,000 ตัน มูลค่า 4,893 ล้านบาท ลดลงจากปริมาณ 463,987 ตัน มูลค่า 7,997 ล้านบาท ในปี 2562 ร้อยละ 41.81 และร้อยละ 38.81 ตามลำดับ อย่างไรก็ตาม ปริมาณการส่งออกจะปรับตัวเพิ่มขึ้นหรือไม่ ขึ้นอยู่กับความแตกต่างของระดับราคาภายในประเทศกับราคาในตลาดโลก และนโยบายภาครัฐ

(3) การนำเข้า

ปี 2563 คาดว่าปริมาณการนำเข้าน้ำมันปาล์มดิบและผลิตภัณฑ์ของไทย 90,000 ตัน มูลค่า 3,075 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปริมาณ 75,045 ตัน มูลค่า 2,721 ล้านบาท ในปี 2562 ร้อยละ 19.93 และร้อยละ 13.01 ตามลำดับ เนื่องจากราคาน้ำมันปาล์มดิบภายในประเทศปรับตัวเพิ่มขึ้นสูงกว่าราคาตลาดโลก

(4) ราคา

จากการคาดการณ์ว่าปริมาณความต้องการใช้ในตลาดโลกมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นมากกว่าปริมาณการผลิต ส่งผลทำให้สต็อกน้ำมันปาล์มโลกมีแนวโน้มลดลง ประกอบมาตรการปรับสมดุลน้ำมันปาล์มภายในประเทศ (ส่งเสริมการใช้น้ำมันดีเซลหมุนเร็ว B10 เป็นน้ำมันเกรดพื้นฐาน) คาดว่าปี 2563 ราคาน้ำมันปาล์มดิบภายในประเทศจะเคลื่อนไหวตามราคาตลาดโลกเฉลี่ยกิโลกรัมละ 24.50 บาท และส่งผลให้ราคาปาล์มน้ำมันที่เกษตรกรขายได้เฉลี่ยกิโลกรัมละ 4.20 บาท

2.3 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปริมาณการผลิตการส่งออก และราคา

2.3.1 ปัจจัยด้านบวก

(1) จากกรณีสงครามทางการค้าระหว่างจีนและสหรัฐอเมริกา ส่งผลทำให้จีนมีการนำเข้าน้ำมันปาล์มเพิ่มมากขึ้น เพื่อทดแทนการนำเข้าถั่วเหลืองจากสหรัฐอเมริกา

(2) ปริมาณความต้องการใช้น้ำมันปาล์มในตลาดโลกมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นมากกว่าปริมาณการผลิต ส่งผลทำให้สต็อกน้ำมันปาล์มโลกมีแนวโน้มลดลง ผลักดันให้ราคาน้ำมันปาล์มในตลาดโลกมีแนวโน้มปรับตัวเพิ่มขึ้น

(3) การดำเนินการตามยุทธศาสตร์การปฏิรูปปาล์มน้ำมันและน้ำมันปาล์ม ปี 2561 - 2580 รวม 6 ด้าน (ด้านการผลิต ด้านนวัตกรรม ด้านมาตรฐานปาล์มน้ำมันและน้ำมันปาล์ม ด้านพลังงาน ด้านการตลาด และด้านการบริหารจัดการ) ซึ่งคณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบเมื่อวันที่ 9 กรกฎาคม 2562 โดยด้านการผลิต มุ่งเน้นพื้นที่สอดคล้องกับ Zoning by Agri-map และไม่ขยายพื้นที่ปลูกเพิ่ม แต่เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต (เพิ่มผลผลิตต่อไร่ และเปอร์เซ็นต์น้ำมัน) ด้านพลังงาน ให้มีการส่งเสริมและสนับสนุนการนำผลพลอยได้ (By product) เช่น น้ำเสียจากกระบวนการผลิต และทะลายเปล่าปาล์ม ไปผลิต Biogas และ Biomass เป็นต้น

(4) การทบทวนร่างพระราชบัญญัติปาล์มน้ำมันและผลิตภัณฑ์จากปาล์มน้ำมัน พ.ศ. .... ฉบับที่ผ่านคณะรัฐมนตรีและฉบับของสภาเกษตรกรแห่งชาติ พร้อมผลักดันให้มีผลบังคับใช้เพื่อแก้ไขปัญหาปาล์มน้ำมันทั้งระบบอย่างยั่งยืนซึ่งคณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบเมื่อวันที่ 9 กรกฎาคม 2562

(5) การออกประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม เรื่อง “กำหนดวัตถุดิบและคุณภาพผลิตภัณฑ์ของโรงงานสกัดน้ำมันปาล์ม พ.ศ. ....” เริ่มมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 23 มิถุนายน 2562 ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อการยกระดับคุณภาพปาล์มน้ำมันและน้ำมันปาล์มภายในประเทศ

(6) การส่งเสริมการใช้น้ำมันดีเซลหมุนเร็ว B10 เป็นน้ำมันเกรดพื้นฐาน และส่งเสริมการใช้น้ำมันดีเซลหมุนเร็ว B20 และ B7 เป็นทางเลือก โดยให้มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2563 คาดว่าจะมีการใช้น้ำมันปาล์มดิบเพื่อผลิตไบโอดีเซลเพิ่มขึ้นจากเดิมประมาณปีละ 0.50 ล้านตัน

2.3.2 ปัจจัยด้านลบ

(1) อินเดียมีการนำเข้าน้ำมันปาล์มเฉลี่ยปีละ 10 ล้านตัน ปรับขึ้นภาษีการนำเข้าน้ำมันปาล์มดิบจากร้อยละ 15 เป็นร้อยละ 44 และน้ำมันปาล์มบริสุทธิ์จากร้อยละ 40 เป็นร้อยละ 55 ตั้งแต่เดือนเมษายน 2561 ส่งผลทำให้ราคาในการส่งออกน้ำมันปาล์มไปอินเดียปรับตัวลดลง ประกอบกับปัจจุบันไทยมีสัดส่วนการส่งออกน้ำมันปาล์มดิบและผลิตภัณฑ์ไปอินเดียร้อยละ 65

(2) สหภาพยุโรปมีการนำเข้าน้ำมันปาล์มเฉลี่ยปีละ 6 ล้านตัน และมากกว่าร้อยละ 46 เป็นการนำเข้าเพื่อใช้ในการผลิตเชื้อเพลิงชีวภาพ ซึ่งขณะนี้สหภาพยุโรปอยู่ระหว่างการกำหนดหลักเกณฑ์การใช้พลังงาน

ทดแทนใหม่ (Renewable Energy Directive II: RED II) โดยมีเป้าหมายในการปรับลดการใช้ น้ำมันปาล์ม และหันไปใช้เชื้อเพลิงชีวภาพใหม่ ๆ ทดแทนมากขึ้น จากมาตรการดังกล่าวคาดว่าจะความต้องการใช้น้ำมันปาล์มของสหภาพยุโรปจะลดลง 2.70 ล้านตัน โดยในช่วงที่ผ่านประเทศกลุ่มสมาชิกสหภาพยุโรปได้มีการดำเนินการ ดังนี้

(2.1) รัฐสภายุโรป เมื่อวันที่ 6 ธันวาคม 2561 มีมติบังคับใช้มาตรการทางด้านภาษี โดยไม่มีการปรับลดภาษีในส่วนของการผลิตจากปาล์ม น้ำมัน เนื่องจากมีความเสี่ยงสูงต่อการตัดไม้ทำลายป่า โดยจะมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2563 เป็นต้นไป

(2.2) สมาชิกชาติฝรั่งเศส เมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2561 ได้ผ่านร่างพระราชบัญญัติการเงิน (Finance Bill) ซึ่งในพระราชบัญญัติฉบับนี้มีบทบัญญัติในการยกเลิกเงินอุดหนุนพลังงานทดแทนที่ใช้กับพืชกรรมปาล์ม น้ำมัน ซึ่งจะส่งผลทำให้เชื้อเพลิงชีวภาพในฝรั่งเศสที่ผลิตจากน้ำมันปาล์มมีราคาสูงขึ้นร้อยละ 30 โดยมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2562

(3) สหรัฐอเมริกาคำหนดมาตรการตอบโต้การทุ่มตลาดของผลิตภัณฑ์ไบโอดีเซลจากอินโดนีเซีย และอาร์เจนตินาในอัตราร้อยละ 60.44 - 276.65 ตั้งแต่วันที่ 2 เมษายน 2561

(4) นโยบายการปรับลดอัตราภาษีการส่งออกน้ำมันปาล์มดิบของอินโดนีเซียและมาเลเซีย เพื่อกระตุ้นการส่งออกและขยายตลาด ส่งผลให้ราคาน้ำมันปาล์มดิบโลกมีแนวโน้มลดลงและจะส่งผลกระทบต่อ การส่งออกน้ำมันปาล์มดิบของไทย

(5) ค่าเงินริงกิตของมาเลเซียในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา (ปี 2558 - 2562) มีแนวโน้มอ่อนค่าลง ร้อยละ 5.60 ต่อปี ส่งผลโดยตรงต่อความสามารถในการส่งออกน้ำมันปาล์มและผลิตภัณฑ์ของไทย

(6) ปริมาณผลผลิตถั่วเหลืองของโลกเพิ่มขึ้น ทำให้ราคาน้ำมันถั่วเหลืองอ่อนตัวลงและอาจกระทบ ต่อราคาน้ำมันพืชอื่น รวมถึงราคาน้ำมันปาล์มดิบปรับตัวลดลง ซึ่งมีผลโดยตรงต่อความสามารถในการส่งออก น้ำมันปาล์มและผลิตภัณฑ์ของไทย

ตารางที่ 1 บัญชีสมดุลน้ำมันปาล์มโลก ปี 2557/58 - 2562/63

หน่วย: ล้านตัน

ปี	ผลผลิต	นำเข้า	ส่งออก	ความต้องการใช้	สต็อกคงเหลือ
2557/58	61.78	44.97	47.35	58.43	10.01
2558/59	58.90	42.84	43.84	59.68	8.28
2559/60	65.27	45.93	48.92	61.56	8.99
2560/61	70.61	46.45	48.57	66.50	10.99
2561/62 ^{1/}	73.88	50.85	52.76	72.59	10.38
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	5.54	3.32	3.24	5.57	3.62
2562/63 ^{2/}	75.81	52.27	54.33	74.48	9.65

หมายเหตุ: ^{1/} ข้อมูลเบื้องต้น ^{2/} ประมาณการ พ.ย. 62

ที่มา: Oilseeds, World Markets and Trade. USDA Foreign Agricultural Service, November 2019

ตารางที่ 2 อุปสงค์ อุปทาน น้ำมันปาล์ม รายประเทศปี 2557/58 - 2562/63

หน่วย: ล้านตัน

ประเทศ	2557/58	2558/59	2559/60	2560/61	2561/62 ^{1/}	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	สัดส่วน (ร้อยละ)	2562/63 ^{2/}
ผลผลิต								
อินโดนีเซีย	33.00	32.00	36.00	39.50	41.50	6.92	56.17	43.00
มาเลเซีย	19.88	17.70	18.86	19.68	20.80	1.98	28.15	21.00
ไทย	2.07	1.80	2.63	2.78	3.18	13.81	4.30	3.30
อื่น ๆ	6.83	7.40	7.78	8.65	8.40	5.86	11.37	8.51
รวม	61.78	58.90	65.27	70.61	73.88	5.54	100.00	75.81
นำเข้า								
อินเดีย	9.14	8.86	9.34	8.61	9.70	0.91	19.08	10.00
สหภาพยุโรป	5.70	4.69	4.88	5.32	6.80	4.91	13.37	7.20
จีน	6.94	6.72	7.22	7.06	7.30	1.52	14.36	7.10
ปากีสถาน	2.83	2.72	3.08	3.10	3.50	5.71	6.88	3.50
อื่น ๆ	20.36	19.85	21.41	22.36	23.55	4.19	46.31	24.47
รวม	44.97	42.84	45.93	46.45	50.85	3.32	100.00	52.27
ส่งออก								
อินโดนีเซีย	25.96	22.91	27.63	26.97	29.20	4.06	55.34	30.30
มาเลเซีย	17.40	16.67	16.31	16.47	18.00	0.56	34.12	18.35
อื่น ๆ	3.99	4.26	4.98	5.13	5.56	8.87	10.54	5.68
รวม	47.35	43.84	48.92	48.57	52.76	3.24	100.00	54.33
การบริโภค								
อินเดีย	7.22	9.27	9.16	11.00	12.63	13.76	17.40	12.75
อินโดนีเซีย	9.15	9.10	9.35	9.27	9.81	1.59	13.51	10.19
สหภาพยุโรป	6.90	6.60	6.80	6.90	7.10	1.02	9.78	7.00
จีน	5.70	4.80	4.75	5.10	7.01	4.86	9.66	7.22
มาเลเซีย	2.95	3.00	2.59	3.23	3.50	4.25	4.82	3.69
อื่น ๆ	26.51	26.91	28.91	31.00	32.54	5.74	44.83	33.63
รวม	58.43	59.68	61.56	65.50	72.59	5.57	100.00	74.48
สต็อกคงเหลือ								
อินโดนีเซีย	2.43	2.26	1.47	3.00	2.68	4.91	25.82	2.63
มาเลเซีย	2.61	1.46	2.02	2.53	2.43	4.15	23.41	2.04
อื่น ๆ	4.97	4.56	5.50	5.46	5.27	3.02	50.77	4.98
รวม	10.01	8.28	8.99	10.99	10.38	3.62	100.00	9.65

หมายเหตุ: ^{1/} ข้อมูลเบื้องต้น ^{2/} ประมาณการ พ.ย. 62

ที่มา: Oilseeds, World Markets and Trade. USDA Foreign Agricultural Service, November 2019

ตารางที่ 3 ราคาน้ำมันปาล์มดิบในตลาดโลกปี 2558 -2563

ปี	ตลาดมาเลเซีย ^{3/}		ตลาดรอตเตอร์ดัม ^{4/}	
	ริงกิต/ตัน	บาท/กก.	ดอลลาร์สหรัฐฯ/ตัน	บาท/กก.
2558	2,219.93	19.69	616.09	21.09
2559	2,664.02	23.04	703.08	24.92
2560	2,779.34	22.24	717.30	24.48
2561	2,261.59	18.39	595.32	19.30
2562 ^{1/}	2,152.39	16.48	545.17	17.21
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	-2.23	-5.65	-4.03	-6.41
2563 ^{2/}	2,350.00	19.50	660.00	20.50

หมายเหตุ: ^{1/} ข้อมูลเบื้องต้น ^{2/} ประมาณการ พ.ย. 62

ที่มา: ^{3/} BURSA MALAYSIA ^{4/} ตลาดรอตเตอร์ดัม

ตารางที่ 4 เนื้อที่ให้ผล ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่ปาล์มน้ำมันของไทย ปี 2558 -2563

ปี	เนื้อที่ให้ผล (ล้านไร่)	ผลผลิต (ล้านตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (กก./ไร่)
2558	4.30	12.05	2,803
2559	4.38	11.42	2,605
2560	4.93	14.45	2,901
2561	5.35	15.53	2,902
2562 ^{1/}	5.60	16.77	2,994
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	7.56	10.17	2.43
2563 ^{2/}	5.81	17.80	3,063

หมายเหตุ: ^{1/} ข้อมูลเบื้องต้น ^{2/} ประมาณการ พ.ย. 62

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ตารางที่ 5 บัญชีสมมูลน้ำมันปาล์มดิบของไทย ปี 2558-2563

หน่วย: ล้านบาท

ปี	สต็อกต้นปี (1)	ผลผลิต (2)	นำเข้า (3)	รวม (4)	ส่งออก (5)	บริโภคภายใน (6)		สต็อกปลายปี (7)	รวม (8)
						บริโภค	พลังงานทดแทน		
2558	0.168	2.068	0.053	2.289	0.068	1.053	0.833	0.335	2.289
2559	0.335	1.804	0.014	2.153	0.056	0.988	0.816	0.293	2.153
2560	0.293	2.626	0.006	2.925	0.303	1.166	0.971	0.485	2.925
2561	0.485	2.778	0.003	3.266	0.373	1.227	1.200	0.466	3.266
2562 ^{1/}	0.466	3.180	0.003	3.649	0.290	1.370	1.680	0.309	3.649
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	27.33	13.80	-51.73	14.45	66.56	7.71	19.59	3.11	14.45
2563 ^{2/}	0.309	3.300	-	3.609	0.200	1.440	1.690	0.279	3.609

หมายเหตุ: ^{1/} ข้อมูลเบื้องต้น ^{2/} ประมาณการ ก.ย. 62
ที่มา: กรมการค้าภายใน

ตารางที่ 6 ปริมาณและมูลค่าการส่งออกและนำเข้าน้ำมันปาล์มดิบและผลิตภัณฑ์ ปี 2558 - 2563

รายการ	การส่งออก		การนำเข้า	
	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)
2558	131,189	3,904	158,008	4,650
2559	117,538	4,611	116,037	4,555
2560	429,959	11,752	81,797	3,783
2561	474,849	10,827	70,646	2,838
2562 ^{1/}	463,987	7,997	75,045	2,721
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	48.03	25.71	-18.01	-14.31
2563 ^{2/}	270,000	4,893	90,000	3,075

หมายเหตุ: ^{1/} ข้อมูลเบื้องต้น ^{2/} ประมาณการ ก.ย. 62
ที่มา: กรมศุลกากร

ตารางที่ 7 ราคาปาล์มน้ำมันและน้ำมันปาล์ม ปี 2558 - 2563

หน่วย: บาท/กิโลกรัม

รายการ	2558	2559	2560	2561	2562 ^{1/}	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	2563 ^{2/}
ผลปาล์มสดที่เกษตรกรขายได้	4.12	5.43	4.06	3.07	2.80	-12.56	4.20
น้ำมันปาล์มดิบตลาดชายฝั่ง กทม.	27.33	31.95	24.88	19.57	18.01	-12.40	24.50
น้ำมันปาล์มดิบตลาดมาเลเซีย	19.69	23.04	22.24	18.39	16.48	-5.65	19.50
น้ำมันปาล์มบริสุทธิ์ตลาดชายฝั่ง กทม.	31.30	35.44	28.96	23.11	20.84	-11.67	28.50

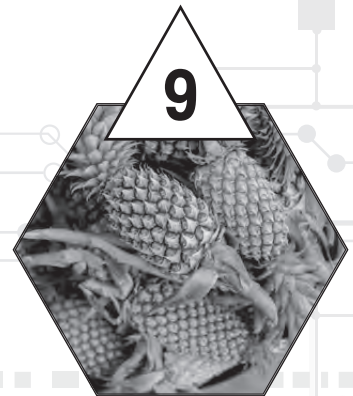
หมายเหตุ: ^{1/} ข้อมูลเบื้องต้น ^{2/} ประมาณการ พ.ย. 62
ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ยางพารา

กาแฟ

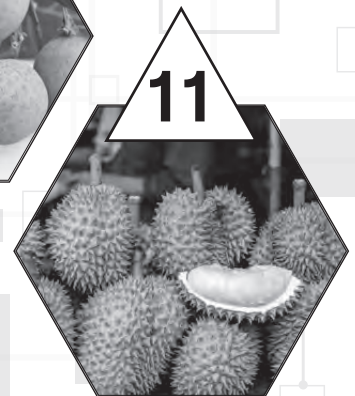

สับปะรด

กลุ่มพืชสวน

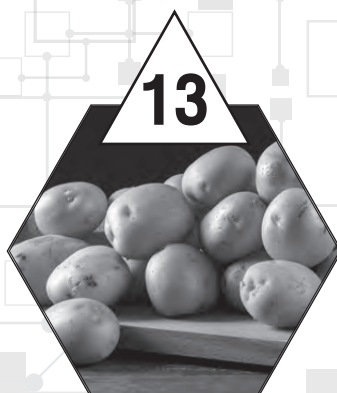
ลำไย

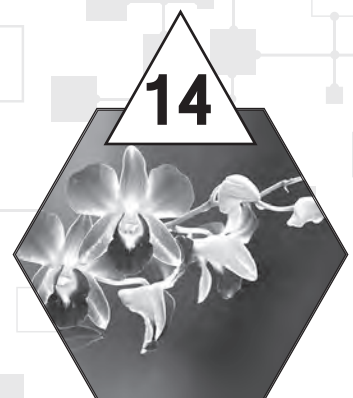
ทุเรียน

มังคุด

มะนาว

กล้วยไม้

สถานการณ์สินค้าเกษตรที่สำคัญ และแนวโน้ม ปี 2563

1. สถานการณ์ ปี 2562

1.1 ของโลก

1.1.1 การผลิต

ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา เนื้อที่ปลูกยางพาราของโลกเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเพิ่มขึ้นจาก 77.60 ล้านไร่ ในปี 2558 เป็น 88.56 ล้านไร่ ในปี 2562 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.86 ต่อปี สำหรับผลผลิตยางพาราของโลกเพิ่มขึ้นจาก 12.26 ล้านตัน ในปี 2558 เป็น 13.82 ล้านตัน ในปี 2562 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.50 ต่อปี เนื่องจากยางพาราเป็นพืชเศรษฐกิจที่ให้ผลตอบแทนสูงเมื่อเทียบกับพืชเศรษฐกิจอื่น จึงจูงใจให้มีการขยายเนื้อที่ปลูกเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องใน 6 - 7 ปีที่ผ่านมา โดยเฉพาะในประเทศผู้ผลิตหลักส่งผลให้เนื้อที่เปิดกรีดเพิ่มมากขึ้น

ประเทศผู้ผลิตยางพารารายใหญ่ของโลก 4 ประเทศ ได้แก่ ไทย อินโดนีเซีย เวียดนาม และมาเลเซีย ในปี 2562 มีเนื้อที่ปลูกยางพารารวม 57.47 ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ 64.89 ของเนื้อที่ปลูกยางพาราของโลก และมีผลผลิตรวม 10.19 ล้านตัน คิดเป็นร้อยละ 73.73 ของผลผลิตโลก โดยอินโดนีเซียเป็นประเทศที่มีเนื้อที่ปลูกยางพารามากที่สุดในโลก มีการขยายเนื้อที่ปลูกเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องร้อยละ 0.75 ต่อปี จาก 22.29 ล้านไร่ ในปี 2558 เป็น 23.04 ล้านไร่ ในปี 2562 แต่มีผลผลิตมากเป็นอันดับ 2 ของโลกรองจากไทย โดยผลผลิตมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.72 ต่อปี จาก 3.15 ล้านตัน ในปี 2558 เป็น 3.30 ล้านตัน ในปี 2562 สำหรับเวียดนามมีเนื้อที่ปลูกเป็นอันดับ 4 ของโลก รองจาก อินโดนีเซีย ไทย และมาเลเซีย โดยมีเนื้อที่ปลูกลดลงร้อยละ 0.56 ต่อปี จาก 6.16 ล้านไร่ ในปี 2558 เหลือ 6.01 ล้านไร่ ในปี 2562 ในขณะที่ผลผลิตเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.76 ต่อปี จาก 1.01 ล้านตัน ในปี 2558 เป็น 1.16 ล้านตัน ในปี 2562

1.1.2 การตลาด

1) ความต้องการใช้

ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา ความต้องการใช้ยางพาราของโลกมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.43 ต่อปี จาก 12.27 ล้านตัน ในปี 2558 เพิ่มขึ้นเป็น 13.91 ล้านตัน ในปี 2562 โดยความต้องการใช้ยางพาราของประเทศต่าง ๆ เป็นดังนี้

(1) จีน เป็นประเทศที่มีการลงทุนจากต่างประเทศสูงจึงทำให้มีการขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว รวมทั้งมีการขยายตัวของอุตสาหกรรมรถยนต์และอุตสาหกรรมต่อเนื่อง เช่น อุตสาหกรรมยางล้อ อุปกรณ์และอะไหล่รถยนต์ เป็นต้น ทำให้จีนมีความต้องการใช้ยางพาราเพื่ออุตสาหกรรมดังกล่าวเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน โดยในปี 2558 - 2562 การใช้จ่ายของจีนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจาก 4.68 ล้านตัน ในปี 2558 เป็น 5.51 ล้านตัน ในปี 2562 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.35 ต่อปี

(2) สหภาพยุโรป มีความต้องการใช้ยางพาราเพิ่มขึ้นจาก 1.16 ล้านตัน ในปี 2558 เป็น 1.22 ล้านตัน ในปี 2562 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.35 ต่อปี เนื่องจากความต้องการใช้ยางพาราเพื่อผลิตเป็นผลิตภัณฑ์ยังมีอยู่อย่างต่อเนื่อง

(3) อินเดีย มีความต้องการใช้ยางพาราเพิ่มขึ้นจาก 0.99 ล้านตัน ในปี 2558 เป็น 1.17 ล้านตัน ในปี 2562 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 5.16 ต่อปี เนื่องจากการขยายตัวของอุตสาหกรรมยานยนต์และอุตสาหกรรมต่อเนื่องภายในประเทศ

(4) สหรัฐอเมริกา มีความต้องการใช้ยางพาราเพิ่มขึ้นจาก 0.94 ล้านตัน ในปี 2558 เป็น 1.00 ล้านตัน ในปี 2562 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.88 ต่อปี

(5) ญี่ปุ่น มีความต้องการใช้ยางพาราในประเทศเพิ่มขึ้นจาก 0.69 ล้านตัน ในปี 2558 เป็น 0.73 ล้านตัน ในปี 2562 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.57 ต่อปี

2) การส่งออก

ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา การส่งออกยางพาราโลกเพิ่มขึ้นจาก 10.21 ล้านตัน ในปี 2558 เป็น 11.44 ล้านตัน ในปี 2562 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.79 ต่อปี โดยการส่งออกยางพาราของประเทศผู้ผลิตที่สำคัญนอกจากไทยมีดังนี้

(1) อินโดนีเซีย ส่งออกยางพาราเป็นอันดับ 2 ของโลกรองจากไทย โดยการส่งออกเพิ่มขึ้นจาก 2.67 ล้านตัน ในปี 2558 เป็น 3.27 ล้านตัน ในปี 2560 และลดลงเหลือ 2.57 ล้านตัน ในปี 2562 ทำให้ภาพรวมการส่งออกยางพาราเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.50 ต่อปี

(2) เวียดนาม ส่งออกยางพาราเป็นอันดับ 3 ของโลก ส่งออกเพิ่มขึ้นจาก 1.14 ล้านตัน ในปี 2558 เป็น 1.68 ล้านตัน ในปี 2562 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 10.05 ต่อปี

(3) มาเลเซีย ส่งออกยางพาราเป็นอันดับ 4 ของโลก มีปริมาณการส่งออกลดลงจาก 1.13 ล้านตัน ในปี 2558 เหลือ 1.03 ล้านตัน ในปี 2562 หรือลดลงร้อยละ 1.20 ต่อปี โดยปริมาณการส่งออกส่วนหนึ่งเป็นการนำเข้าจากประเทศอื่น ๆ

3) ราคา

ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา ราคายางพาราในตลาดโลกปรับลดลงอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากปี 2558 - 2562 เศรษฐกิจโลกได้รับผลกระทบจากวิกฤติเศรษฐกิจของสหภาพยุโรป สหรัฐอเมริกา และลุกลามไปทั่วโลก รวมทั้งจีน ซึ่งเป็นผู้ใช้อย่างพารารายใหญ่ของโลก ทำให้การรับซื้อและการลงทุนชะลอตัว และเริ่มปรับตัวสูงขึ้นในเดือนพฤศจิกายนปี 2559 และกลับมาลดต่ำลงในเดือนกรกฎาคมปี 2560 มาจนถึงปี 2561 และลดลงต่อเนื่องถึงปลายปี 2562 เนื่องจากการมาตรการทางการค้าระหว่างจีนและสหรัฐอเมริกาที่ยืดเยื้อ โดยราคายางพาราในตลาดต่าง ๆ เป็นดังนี้

(1) ราคาซื้อขายล่วงหน้าในตลาดสิงคโปร์: SGX

ราคายางแผ่นรมควันชั้น 3 เพิ่มขึ้นจากกิโลกรัมละ 155.63 เซนต์สหรัฐฯ ในปี 2558 เป็นกิโลกรัมละ 165.43 เซนต์สหรัฐฯ ในปี 2562 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.63 ต่อปี เมื่อพิจารณาอยู่ในรูปของเงินบาท ลดลงจากกิโลกรัมละ 52.72 บาท ในปี 2558 เหลือกิโลกรัมละ 50.91 บาท ในปี 2562 หรือลดลงร้อยละ 1.87 ต่อปี

ราคายางแท่ง เพิ่มขึ้นจากกิโลกรัมละ 136.89 เซนต์สหรัฐฯ ในปี 2558 เป็นกิโลกรัมละ 140.32 เซนต์สหรัฐฯ ในปี 2562 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.36 ต่อปี เมื่ออยู่ในรูปของเงินบาทราคาตกลงจากกิโลกรัมละ 46.48 บาท ในปี 2558 เหลือกิโลกรัมละ 43.18 บาท ในปี 2562 หรือลดลงร้อยละ 2.18 ต่อปี

(2) ราคาซื้อขายล่วงหน้าในตลาดโตเกียว: TOCOM

ราคายางแผ่นรมควันชั้น 3 จากกิโลกรัมละ 187.39 เยน ในปี 2558 เพิ่มขึ้นเป็นกิโลกรัมละ 234.36 เยน ในปี 2560 และลดลงเหลือกิโลกรัมละ 188.39 เยน ในปี 2562 ทำให้ภาพรวมราคาลดลงร้อยละ 0.24 ต่อปี และเมื่ออยู่ในรูปของเงินบาทจากกิโลกรัมละ 52.12 บาท ในปี 2558 เพิ่มขึ้นเป็นกิโลกรัมละ 70.12 บาท ในปี 2560 และลดลงเหลือกิโลกรัมละ 52.97 บาท ในปี 2562 ทำให้ภาพรวมราคาลดลงร้อยละ 0.91 ต่อปี

1.2 ของไทย

1.2.1 การผลิต

ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา ประเทศไทยมีเนื้อที่กรีดยางเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.45 ต่อปี โดยเพิ่มขึ้นจาก 18.43 ล้านไร่ ในปี 2558 เป็น 21.66 ล้านไร่ ในปี 2562 และผลผลิตเพิ่มขึ้นจาก 4.34 ล้านตันยางแห้ง ในปี 2558 เป็น 5.08 ล้านตันยางแห้ง ในปี 2562 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.51 ต่อปี ในขณะที่ผลผลิตต่อไร่ลดลงจาก 240 กิโลกรัมต่อไร่ (ยางดิบ) ในปี 2558 เหลือ 238 กิโลกรัมต่อไร่ (ยางดิบ) ในปี 2562 หรือลดลงร้อยละ 0.04 ต่อปี โดยเนื้อที่กรีดยางได้และผลผลิตเพิ่มขึ้นมีสาเหตุจากในช่วงปี 2553 - 2554 ราคายางพาราอยู่ในระดับสูงจูงใจให้เกษตรกรขยายเนื้อที่ปลูกโดยเฉพาะในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยปัจจุบันประเทศไทยมีเนื้อที่ปลูกยางพารามากเป็นอันดับ 2 ของโลกรองจากอินโดนีเซีย แต่ไทยเป็นประเทศที่มีผลผลิตยางมากที่สุดของโลก

ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา ต้นทุนการผลิตยางแผ่นดิบของเกษตรกรลดลงจาก 15,204.35 บาทต่อไร่ ในปี 2558 เหลือ 13,488.00 บาทต่อไร่ ในปี 2562 หรือลดลงร้อยละ 2.94 ต่อปี ส่งผลให้ต้นทุนการผลิตต่อหน่วยลดลงจาก 64.70 บาทต่อกิโลกรัม ในปี 2558 เหลือ 55.28 บาทต่อกิโลกรัม ในปี 2562 หรือลดลงร้อยละ 3.87 ต่อปี

1.2.2 การตลาด

1) ความต้องการใช้

(1) ความต้องการใช้ยางพาราแยกตามชนิดของยาง

ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา ความต้องการใช้ยางพาราของไทยเพิ่มขึ้นจาก 600,491 ตัน ในปี 2558 เป็น 738,000 ตัน ในปี 2562 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.45 ต่อปี เนื่องจากการขยายฐานการผลิตของอุตสาหกรรมจากต่างประเทศทั้งอุตสาหกรรมยางล้อและอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ยางชนิดจุ่ม เช่น ถุงมือยาง เป็นต้น นอกจากนี้ภาครัฐยังส่งเสริม/สนับสนุนให้นำยางพารามาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ เพื่อใช้ภายในประเทศ รวมถึงส่งเสริมให้มีการใช้ยางพาราในหน่วยงานภาครัฐเพิ่มมากขึ้น โดยความต้องการใช้ยางพาราแยกตามชนิดยางได้ดังนี้

(1.1) ยางแผ่นรมควัน มีการใช้ในประเทศลดลงจาก 154,948 ตัน ในปี 2558 เหลือ 146,622 ตัน ในปี 2562 หรือลดลงร้อยละ 1.03 ต่อปี

(1.2) ยางแท่ง มีการใช้ในประเทศเพิ่มขึ้นจาก 223,924 ตัน ในปี 2558 เป็น 320,576 ตัน ในปี 2562 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 8.57 ต่อปี

(1.3) น้ำยางข้น มีการใช้ในประเทศเพิ่มขึ้นจาก 179,540 ตัน ในปี 2558 เป็น 219,940 ตัน ในปี 2562 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.44 ต่อปี

(1.4) ยางอื่น ๆ มีการใช้ในประเทศเพิ่มขึ้นจาก 42,079 ตัน ในปี 2558 เป็น 50,861 ตัน ในปี 2562 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.16 ต่อปี

(2) ความต้องการใช้ยางพาราแยกตามประเภทอุตสาหกรรม

ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา ความต้องการใช้ยางพาราของไทยแยกตามประเภทอุตสาหกรรม ดังนี้

(2.1) อุตสาหกรรมยางล้อ เป็นอุตสาหกรรมที่มีความต้องการใช้ยางพารามากที่สุด มีการใช้ยางพาราเพิ่มขึ้นจาก 337,831 ตัน ในปี 2558 เป็น 486,110 ตัน ในปี 2562 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 8.70 ต่อปี

(2.2) อุตสาหกรรมถุงมือยาง มีการใช้ยางพาราลดลงจาก 81,979 ตัน ในปี 2558 เหลือ 60,216 ตัน ในปี 2562 หรือลดลงร้อยละ 9.20 ต่อปี

(2.3) อุตสาหกรรมยางยืด มีการใช้ยางพาราเพิ่มขึ้นจาก 87,746 ตัน ในปี 2558 เป็น 133,022 ตัน ในปี 2562 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 10.41 ต่อปี

(2.4) อุตสาหกรรมยางรัดของ มีการใช้ยางพาราลดลงจาก 24,991 ตัน ในปี 2558 เหลือ 5,518 ตัน ในปี 2562 หรือลดลงร้อยละ 36.48 ต่อปี

(2.5) อุตสาหกรรมอื่น ๆ มีการใช้ยางพาราลดลงจาก 67,944 ตัน ในปี 2558 เหลือ 53,134 ตัน ในปี 2562 หรือลดลงร้อยละ 6.00 ต่อปี

2) การส่งออก

ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา ภาพรวมการส่งออกยางพาราของไทยมีอัตราการขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.19 ต่อปี จาก 3.75 ล้านตัน ในปี 2558 เป็น 4.30 ล้านตัน ในปี 2561 เนื่องจากความต้องการใช้ยางพาราในอุตสาหกรรมยานยนต์และอุตสาหกรรมต่อเนื่องของจีนที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง แต่ในปี 2562 การส่งออกยางพาราของไทยได้รับผลกระทบจากสงครามการค้าระหว่างประเทศจีนและสหรัฐอเมริกาที่ยืดเยื้อ ทำให้ปริมาณการส่งออกยางพาราลดลงเหลือ 3.74 ล้านตัน สำหรับการส่งออกยางของไทยจำแนกตามชนิดผลิตภัณฑ์ จากข้อมูลการส่งออกสินค้ายางพาราของกรมศุลกากร พบว่า การส่งออกน้ำยางข้น และยางอื่น ๆ มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.48 และร้อยละ 55.51 ต่อปี ตามลำดับ เนื่องจากอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ยางประเภทกลุ่มที่มีความจำเป็นต้องใช้น้ำยางข้นเป็นวัตถุดิบมีการขยายตัวต่อเนื่อง และตลาดมีความต้องการใช้ยางอื่น ๆ (รวมยางผสม พิกัด 400280) เพิ่มมากขึ้น สำหรับการส่งออกยางแผ่นรมควัน ยางแท่ง และยางคอมปาวด์ ในมีแนวโน้มลดลงร้อยละ 5.19 ร้อยละ 8.22 และร้อยละ 35.95 ต่อปี ตามลำดับ สำหรับประเทศคู่ค้าที่สำคัญของไทย ได้แก่

2.1) จีน มีแนวโน้มนำเข้ายางพาราจากไทยเพิ่มขึ้นจาก 2.13 ล้านตัน ในปี 2558 เป็น 2.27 ล้านตัน ในปี 2562 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.51 ต่อปี

2.2) มาเลเซีย มีแนวโน้มนำเข้ายางพาราจากไทยลดลงจาก 0.41 ล้านตัน ในปี 2558 เหลือ 0.33 ล้านตัน ในปี 2562 หรือลดลงร้อยละ 5.85 ต่อปี

2.3) ญี่ปุ่น มีแนวโน้มนำเข้ายางพาราจากไทยลดลงจาก 0.24 ล้านตัน ในปี 2558 เหลือ 0.17 ล้านตัน ในปี 2562 หรือลดลงร้อยละ 7.12 ต่อปี

2.4) สหรัฐอเมริกา นำเข้ายางพาราจากไทยลดลงจากปริมาณ 0.16 ล้านตัน ในปี 2558 เหลือ 0.15 ล้านตัน ในปี 2562 หรือลดลงร้อยละ 2.37 ต่อปี

3) ราคา

ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา ราคายางพาราในประเทศปรับตัวลดลงต่ำสุดในปี 2558 เนื่องจากภาวะวิกฤติเศรษฐกิจของสหภาพยุโรปและสหรัฐอเมริกาที่ซบเซา นอกจากนี้ จีนซึ่งเป็นประเทศผู้ใช้อย่างพารารายใหญ่ก็ประสบภาวะเศรษฐกิจซบเซาเช่นเดียวกัน รวมทั้งราคาน้ำมันดิบในตลาดโลกปรับตัวลดลง จากนั้นราคายางพาราเริ่มปรับตัวดีขึ้นในปลายปี 2559 ถึงปี 2560 และเริ่มปรับตัวลดลงอีกครั้งในปี 2561 และต่อเนื่องมาจนถึงปี 2562 โดยเป็นผลจากความกังวลของนักลงทุนที่มีต่อความไม่แน่นอนทางเศรษฐกิจและการเมือง โดยเฉพาะมาตรการทางด้านการค้าระหว่างจีนกับสหรัฐอเมริกาทำให้ราคาที่ยังคงผันผวนและปรับตัวในกรอบจำกัด โดยราคายางพาราในตลาดต่าง ๆ เป็นดังนี้

3.1) ราคาที่เกษตรกรขายได้

ราคายางแผ่นดิบคุณภาพ 3 ยางก้อนคละ และน้ำยางสดที่เกษตรกรขายได้ ในช่วงปี 2558 - ตุลาคม 2562 ลดลงร้อยละ 3.09 ร้อยละ 3.30 และร้อยละ 3.26 ต่อปี ตามลำดับ

3.2) ราคาประมูล ณ ตลาดกลางยางพาราสงขลา

ราคาประมูลยางแผ่นดิบคุณภาพ 3 และยางแผ่นรมควันชั้น 3 ณ ตลาดกลางยางพาราสงขลาในช่วงปี 2558 - ตุลาคม 2562 ลดลงร้อยละ 3.49 และร้อยละ 3.32 ต่อปี ตามลำดับ

3.3) ราคาส่งออก เอฟ.โอ.บี.

ราคายางแผ่นรมควันชั้น 3 ยางแท่ง 20 และน้ำยางข้น ในช่วงปี 2558 - ตุลาคม 2562 ลดลงร้อยละ 1.92 ร้อยละ 1.57 และร้อยละ 0.26 ต่อปี ตามลำดับ

2. แนวโน้ม ปี 2563

2.1 ของโลก

2.1.1 การผลิต

ปี 2563 คาดว่าผลผลิตยางพาราโลกจะมีปริมาณเพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา เนื่องจากกลุ่มประเทศผู้ผลิตยางพาราใหม่ ได้แก่ กัมพูชา สปป.ลาว เมียนมา และเวียดนาม ที่ได้ขยายเนื้อที่ปลูกยางในช่วงปี 2553 - 2555 เริ่มเปิดกรีดเพิ่มมากขึ้น รวมทั้งเนื้อที่กรีดของไทยส่วนใหญ่เป็นต้นยางที่มีอายุอยู่ในช่วงที่ให้ผลผลิตสูง

2.1.2 การตลาด

(1) ความต้องการใช้

ปี 2563 คาดว่าความต้องการใช้ยางพาราของโลกจะเพิ่มขึ้นเล็กน้อยจากปี 2562 เนื่องจากแนวโน้มความต้องการใช้ยางพาราในอุตสาหกรรมยานยนต์และอุตสาหกรรมต่อเนื่องของอินเดียยังคงขยายตัว ประกอบกับการคาดการณ์อัตราการขยายตัวของเศรษฐกิจโลกของกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (International Monetary Fund: IMF) ที่ประมาณการอัตราการขยายตัวของเศรษฐกิจโลกในปี 2563 อยู่ที่ร้อยละ 3.4 ขณะที่ปัจจัยลบจากปัญหามาตรการทางการค้าระหว่างจีนและสหรัฐอเมริกา อาจส่งผลให้เงินชะลอการนำเข้ายางเพื่อใช้เป็นวัตถุดิบการแปรรูปผลิตภัณฑ์ยาง

(2) การส่งออก

ปี 2563 คาดว่าปริมาณการส่งออกยางพาราในตลาดโลกจะมีปริมาณใกล้เคียงกับปีที่ผ่านมา

เนื่องจากกองทุนทางการเงินระหว่างประเทศคาดว่าเศรษฐกิจโลกยังมีการขยายตัว และจีนซึ่งเป็นผู้ใช้จ่ายพารา รายใหญ่ของโลกอาจชะลอการใช้จ่ายเพื่อผลิตผลิตภัณฑ์ยาง เนื่องจากมาตรการทางการค้าที่มีกับสหรัฐอเมริกา

(3) ราคา

ปี 2563 คาดว่าราคายางพาราโลกมีแนวโน้มทรงตัวต่อเนื่องจากปีที่ผ่านมา เนื่องจากมีปัจจัย บวกจากการคาดการณ์อัตราการขยายตัวของเศรษฐกิจโลก ขณะที่ปัจจัยลบ ได้แก่ ปัญหาการค้าระหว่างประเทศ จีนและสหรัฐอเมริกาที่อาจส่งผลให้ความต้องการใช้ยางของโลกชะลอตัวลง

2.2 ของไทย

2.2.1 การผลิต

ปี 2563 คาดว่าจะมีเนื้อที่กรีต 22.25 ล้านไร่ เพิ่มขึ้นจาก 21.66 ล้านไร่ ของปี 2562 หรือ เพิ่มขึ้นร้อยละ 2.72 ผลผลิตคาดว่าปีประมาณ 5.28 ล้านตันยางแห้ง เพิ่มขึ้นจาก 5.08 ล้านตันยางแห้งของ ปี 2562 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.94 เนื่องจากเนื้อที่กรีตได้เพิ่มมากขึ้น สำหรับผลผลิตต่อไร่ในปี 2563 คาดว่า เพิ่มขึ้นเป็น 241 กิโลกรัมต่อไร่ (ยางดิบ) จาก 238 กิโลกรัมต่อไร่ (ยางดิบ) ในปี 2562 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.26 เนื่องจากเนื้อที่กรีตยางได้ เป็นต้นยางพาราซึ่งอยู่ในช่วงอายุที่ให้ผลผลิตสูงประกอบกับปริมาณน้ำฝนมีเพียงพอ ต้นยางสมบูรณ์ดี ส่งผลให้ผลผลิตรวมทั้งประเทศเพิ่มขึ้น

2.2.2 การตลาด

(1) ความต้องการใช้

ปี 2563 คาดว่าการใช้ยางพาราจะเพิ่มขึ้นเป็น 0.80 ล้านตัน เนื่องจากยังมีความต้องการใช้ ยางพาราในอุตสาหกรรมยานยนต์ รวมทั้งนโยบายของรัฐบาลที่ส่งเสริมและสนับสนุนการใช้ยางพาราภายใน ประเทศให้มากขึ้น

(2) การส่งออก

ปี 2563 คาดว่าการส่งออกยางพาราของไทยจะเพิ่มขึ้นเล็กน้อยจากปีที่ผ่านมา เนื่องจาก การเพิ่มขึ้นของผลผลิตในพื้นที่เริ่มเปิดกรีตต้นยางที่ปลูกใหม่เมื่อ 6 - 7 ปีที่ผ่านมา รวมถึงการเพิ่มขึ้นของปริมาณ ส่งออกยางของประเทศกัมพูชา สปป.ลาว เมียนมา และเวียดนาม และสงครามทางการค้าระหว่างจีนและ สหรัฐอเมริกายังคงเป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อส่งออกยางของไทย

(3) ราคา

ปี 2563 คาดว่าราคายางพาราในประเทศมีแนวโน้มทรงตัวต่อจากปีที่ผ่านมา เนื่องจาก การชะลอการใช้จ่ายของประเทศไทยจากปัญหามาตรการทางการค้าระหว่างจีนและสหรัฐอเมริกา

2.3 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปริมาณการผลิต และการส่งออก

2.3.1 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปริมาณการผลิต

- (1) เนื้อที่กรีตได้เพิ่มขึ้นจะส่งผลให้ปริมาณผลผลิตเพิ่มขึ้น
- (2) สภาพภูมิอากาศเอื้ออำนวยต่อการเจริญเติบโตของยางพารา
- (3) การดูแลรักษาของเกษตรกร
- (4) โรคระบาดของต้นยาง

2.3.2 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการส่งออก

- (1) อัตราการขยายตัวของเศรษฐกิจโลกที่ IMF คาดการณ์ว่าในปี 2563 อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจร้อยละ 3.4
- (2) อัตราแลกเปลี่ยนและราคาน้ำมันดิบในตลาดโลกผันผวน ส่งผลกระทบต่อราคายาง
- (3) ผลผลิตยางพาราของโลกปรับตัวสูงขึ้น โดยเฉพาะประเทศ สปป.ลาว เวียดนาม กัมพูชา เมียนมา ซึ่งปัจจุบันได้มีการเปิดกรีดยางเพิ่มขึ้น
- (4) ราคายางสังเคราะห์ต่ำกว่าราคายางธรรมชาติ ทำให้ผู้ใช้หันไปใช้ยางสังเคราะห์แทน เพื่อลดต้นทุนการผลิต

ตารางที่ 1 การผลิตยางพาราโลก ปี 2558 - 2562

ปี	เนื้อที่ปลูก (ล้านไร่)					ผลผลิต (ล้านตัน)						
	ไทย**	อินโดนีเซีย	เวียดนาม	มาเลเซีย	อื่น ๆ	รวม	ไทย**	อินโดนีเซีย	เวียดนาม	มาเลเซีย	อื่น ๆ	รวม
2558	18.43	22.29	6.16	6.64	24.08	77.60	4.34	3.15	1.01	0.72	3.04	12.26
2559	18.47	22.60	6.08	6.70	24.91	78.76	4.28	3.36	1.04	0.67	3.13	12.48
2560	19.11	22.66	6.06	6.76	33.55	88.14	4.42	3.62	1.09	0.74	3.46	13.33
2561	20.67	22.79	6.04	6.76	32.09	88.35	4.85	3.63	1.14	0.60	3.64	13.86
2562*	21.66	23.04	6.01	6.76	31.09	88.56	5.08	3.30	1.16	0.65	3.63	13.82
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	4.45	0.75	- 0.56	0.45	7.94	3.86	4.50	1.72	3.76	- 3.10	5.19	3.50

หมายเหตุ: * ประมาณการ

** ข้อมูลศูนย์สารสนเทศการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ที่มา: องค์การยางระหว่างประเทศ

ตารางที่ 2 ผลผลิต ปริมาณการใช้ยาง และการส่งออกของโลก ปี 2558 - 2562

หน่วย: ล้านตัน

ปี	ผลผลิต	ปริมาณการใช้	ส่งออก
2558	12.26	12.27	10.21
2559	12.48	12.72	10.46
2560	13.33	13.31	12.17
2561	13.86	13.87	12.09
2562*	13.82	13.91	11.44
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	3.50	3.43	3.79

หมายเหตุ: * ประมาณการ
ที่มา: องค์การยางระหว่างประเทศ

ตารางที่ 3 ความต้องการใช้ยางพาราของประเทศผู้ใช้ที่สำคัญ ปี 2558 - 2562

หน่วย: ล้านตัน

ปี	โลก	จีน	สหภาพยุโรป	อินเดีย	สหรัฐอเมริกา	ญี่ปุ่น
2558	12.27	4.68	1.16	0.99	0.94	0.69
2559	12.72	4.98	1.19	1.03	0.93	0.68
2560	13.31	5.30	1.24	1.08	0.96	0.68
2561	13.87	5.50	1.23	1.22	0.99	0.71
2562*	13.91	5.51	1.22	1.17	1.00	0.73
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	3.43	4.35	1.35	5.16	1.88	1.57

หมายเหตุ: * ประมาณการ
ที่มา: องค์การยางระหว่างประเทศ

ตารางที่ 4 การส่งออกยางพาราของประเทศผู้ส่งออกที่สำคัญ ปี 2558 - 2562

หน่วย: ล้านตัน

ปี	โลก	ไทย	อินโดนีเซีย	เวียดนาม	มาเลเซีย
2558	10.21	3.75	2.67	1.14	1.13
2559	10.46	3.80	2.60	1.25	1.05
2560	12.17	4.10	3.27	1.38	1.22
2561	12.09	4.30	2.95	1.50	1.12
2562*	11.44	3.74	2.57	1.68	1.03
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	3.79	1.19	0.50	10.05	- 1.20

หมายเหตุ: * ประมาณการ

ที่มา: องค์การยางระหว่างประเทศ

ตารางที่ 5 ราคาขางพาราในตลาดสิงคโปร์และตลาดโตเกียว ปี 2558 - 2562

ปี	ตลาดสิงคโปร์ (SGX)				ตลาดโตเกียว (TOCOM)	
	ยางแผ่นรมควันชั้น 3		ยางแท่ง 20		ยางแผ่นรมควันชั้น 3	
	Cent US/กก.	บาท/กก.	Cent US/กก.	บาท/กก.	เยน/กก.	บาท/กก.
2558	155.63	52.72	136.89	46.48	187.39	52.12
2559	164.61	55.92	138.36	47.08	175.55	55.24
2560	198.74	67.20	163.95	55.38	234.36	70.12
2561	155.11	49.66	136.51	43.74	169.54	48.83
2562*	165.43	50.91	140.32	43.18	188.39	52.97
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	0.63	- 1.87	0.36	- 2.18	- 0.24	- 0.91

หมายเหตุ: * ประมาณการ

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ตารางที่ 6 เนื้อที่กรีต ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่ ยางพาราของไทย ปี 2558 - 2562

ปี	เนื้อที่กรีต (ล้านไร่)	ผลผลิต (ล้านตัน)		ผลผลิต/ไร่ (ยางดิบ) (กก.)
		ยางดิบ	ยางแห้ง	
2558	18.43	4.41	4.34	240
2559	18.47	4.34	4.27	235
2560	19.11	4.51	4.43	237
2561	20.67	4.93	4.85	238
2562*	21.66	5.16	5.08	238
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	4.45	4.51	4.51	- 0.04
2563*	22.25	5.37	5.29	241

หมายเหตุ: * ประมาณการ

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ตารางที่ 7 ต้นทุนการผลิตยางแผ่นดิบของเกษตรกร ปี 2558 - 2562

ปี	ต้นทุนผันแปร (บาท/ไร่)	ต้นทุนคงที่ (บาท/ไร่)	ต้นทุนทั้งหมด (บาท/ไร่)	ต้นทุนต่อหน่วย (บาท/กก.)
2558	10,900.42	4,303.93	15,204.35	64.70
2559	9,926.37	4,291.51	14,217.88	60.50
2560	9,318.74	4,361.69	13,680.43	57.97
2561	9,170.46	4,238.93	13,409.39	55.87
2562*	9,233.69	4,254.31	13,488.00	55.28
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	- 4.03	- 0.35	- 2.94	- 3.87

หมายเหตุ: * ประมาณการ

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ตารางที่ 8 ความต้องการใช้ยางพาราในประเทศแยกตามชนิดของยาง ปี 2558 - 2562

หน่วย: ตัน

ปี	ยางแผ่นรมควัน	ยางแท่ง	น้ำยางข้น	อื่น ๆ	รวม
2558	154,948	223,924	179,540	42,079	600,491
2559	124,618	247,168	182,884	62,599	617,269
2560	151,420	277,106	178,293	46,424	653,243
2561	125,490	274,373	188,241	43,531	631,635
2562*	146,622	320,576	219,940	50,861	738,000
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	- 1.03	8.57	4.44	0.16	4.45

หมายเหตุ: * ประมาณการโดยสำนักวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร

ที่มา: กองการยาง กรมวิชาการเกษตร

ตารางที่ 9 การใช้ยางพาราในประเทศแยกตามประเภทอุตสาหกรรม ปี 2558 - 2562

หน่วย: ตัน

ปี	ยางล้อ	ถุงมือยาง	ยางยืด	ยางรัดของ	อื่น ๆ	รวม
2558	337,831	81,979	87,746	24,991	67,944	600,491
2559	373,922	72,992	97,174	21,541	51,640	617,269
2560	412,801	55,367	111,500	27,546	46,029	653,243
2561	416,049	51,537	113,850	4,723	45,476	631,635
2562*	486,110	60,216	133,022	5,518	53,134	738,000
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	8.70	- 9.20	10.41	- 36.48	- 6.00	4.45

หมายเหตุ: * ประมาณการโดยสำนักวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร

ที่มา: กองการยาง กรมวิชาการเกษตร

ตารางที่ 10 การส่งออกยางพาราของไทยแยกตามชนิดยาง ปี 2558 - 2562

หน่วย: ล้านบาท

ปี	ยางแผ่นรมควัน	ยางแท่ง	น้ำยางข้น	ยางคอมปาวด์	อื่น ๆ**	รวม
2558	0.66	1.82	0.65	0.44	0.18	3.75
2559	0.57	1.73	0.68	0.10	0.72	3.80
2560	0.71	1.58	0.71	0.07	1.03	4.10
2561	0.56	1.46	0.78	0.09	1.41	4.30
2562*	0.51	1.29	0.72	0.05	1.17	3.74
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	- 5.19	- 8.22	3.48	- 35.95	55.51	1.19

หมายเหตุ: * ประมาณการโดยสำนักวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร

** ยางธรรมชาติอื่น ๆ และยางผสม

ที่มา: กรมศุลกากร

ตารางที่ 11 การส่งออกยางพาราของไทยไปยังประเทศคู่ค้าที่สำคัญ ปี 2558 - 2562

หน่วย: ล้านบาท

ปี	จีน	มาเลเซีย	ญี่ปุ่น	สหรัฐอเมริกา	อื่น ๆ	รวม
2558	2.13	0.41	0.24	0.16	0.81	3.75
2559	2.10	0.45	0.21	0.19	0.85	3.80
2560	2.45	0.41	0.21	0.18	0.85	4.10
2561	2.61	0.38	0.20	0.17	0.94	4.30
2562*	2.27	0.33	0.17	0.15	0.82	3.74
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	3.51	- 5.85	- 7.12	- 2.37	1.26	1.19

หมายเหตุ: * ประมาณการโดยสำนักวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร

ที่มา: กรมศุลกากร

ตารางที่ 12 ราคาขายพาราที่เกษตรกรขายได้ และราคาประมูล ณ ตลาดกลางยางพาราสงขลา ปี 2558 - ตุลาคม 2562

หน่วย: บาท/กิโลกรัม

ปี	ราคาเกษตรกรขาย ณ ไร่นา ^{1/}			ราคาประมูล ณ ตลาดกลางยางพาราสงขลา ^{2/}	
	ยางแผ่นดิบคุณภาพ 3	ยางก้อนคละ	น้ำยางสด	ยางแผ่นดิบคุณภาพ 3	ยางแผ่นรมควันชั้น 3
2558	44.17	21.62	40.5	48.99	51.39
2559	48.81	23.15	45.93	52.78	55.15
2560	55.81	25.65	50.98	60.65	63.61
2561	40.96	19.56	37.62	43.58	45.83
2562 (ม.ค. - ต.ค.)	41.21	19.89	37.92	45.15	47.61
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	- 3.09	- 3.30	- 3.26	- 3.49	- 3.32

หมายเหตุ: * ประมาณการ

ที่มา: ^{1/} สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

^{2/} การยางแห่งประเทศไทย

ตารางที่ 13 ราคาขายพาราส่งออก เอฟ.โอ.บี. ปี 2558 - 2562

หน่วย: บาท/กิโลกรัม

ปี	ยางแผ่นรมควันชั้น 3	ยางแท่ง 20	น้ำยางข้น
2558	54.18	47.56	35.68
2559	58.23	49.25	37.59
2560	69.22	59.51	45.62
2561	50.74	44.94	35.33
2562 (ม.ค. - ต.ค.)	52.68	45.99	36.32
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	- 1.92	- 1.57	- 0.26

หมายเหตุ: * ประมาณการโดยสำนักวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร

ที่มา: การยางแห่งประเทศไทย

1. สถานการณ์ ปี 2562

1.1 ของโลก

1.1.1 การผลิต

ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา ผลผลิตกาแฟโลกเพิ่มขึ้นจาก 9.23 ล้านตัน ในปี 2557/58 เป็น 10.47 ล้านตัน ในปี 2561/62 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.93 ต่อปี เนื่องจากประเทศบราซิลที่เป็นผู้ผลิตรายใหญ่ มีสภาพอากาศที่เอื้ออำนวยและปริมาณน้ำฝนเพียงพอในช่วงที่กาแฟกำลังบานดอกและติดผล รวมถึงมีระบบการจัดการด้านการปลูกที่ดี ส่งผลให้ผลผลิตของโลกเพิ่มมากขึ้น สำหรับประเทศที่ผลิตกาแฟมากที่สุด ได้แก่ บราซิล รองลงมาคือ เวียดนาม และโคลัมเบีย

(1) **บราซิล** เป็นผู้ผลิตกาแฟอันดับ 1 ของโลก และเป็นผู้ผลิตกาแฟพันธุ์อาราบิการายใหญ่ อันดับ 1 ของโลก หรือมีผลผลิตคิดเป็นร้อยละ 37.15 ของผลผลิตโลก โดยในช่วง 5 ปี ที่ผ่านมา ผลผลิตกาแฟของบราซิลเพิ่มขึ้นจาก 3.26 ล้านตัน ในปี 2557/58 เป็น 3.89 ล้านตัน ในปี 2561/62 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.91 ต่อปี โดยแยกเป็นกาแฟพันธุ์อาราบิกา มีผลผลิตเพิ่มขึ้นจาก 2.24 ล้านตัน ในปี 2557/58 เป็น 2.89 ล้านตัน ในปี 2561/62 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 5.89 ส่วนกาแฟพันธุ์โรบัสตาลดลงจาก 1.02 ล้านตัน ในปี 2557/58 เหลือ 0.74 ล้านตัน ในปี 2560/61 และเพิ่มขึ้นเป็น 1.00 ล้านตัน ในปี 2561/62 หรือภาพรวมลดลงร้อยละ 1.17 ต่อปี

(2) **เวียดนาม** เป็นผู้ผลิตกาแฟอันดับ 2 ของโลก รองจากบราซิล หรือมีผลผลิตคิดเป็นร้อยละ 17.19 ของผลผลิตโลก และเป็นผู้ผลิตกาแฟพันธุ์โรบัสตารายใหญ่อันดับ 1 ของโลก โดยในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา ผลผลิตกาแฟของเวียดนามเพิ่มขึ้นจาก 1.64 ล้านตัน ในปี 2557/58 เป็น 1.82 ล้านตัน ในปี 2561/62 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.22 ต่อปี โดยกาแฟพันธุ์โรบัสตามีผลผลิตเพิ่มขึ้นจาก 1.58 ล้านตัน ในปี 2557/58 เป็น 1.74 ล้านตัน ในปี 2561/62 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.01 ต่อปี

(3) **โคลัมเบีย** เป็นผู้ผลิตกาแฟอันดับ 3 ของโลก หรือมีผลผลิตคิดเป็นร้อยละ 8.21 ของผลผลิตโลก ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา ผลผลิตกาแฟพันธุ์อาราบิกาของโคลัมเบียเพิ่มขึ้นจาก 0.80 ล้านตัน ในปี 2557/58 เป็น 0.86 ล้านตัน ในปี 2561/62 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.34 ต่อปี

1.1.2 การตลาด

(1) ความต้องการใช้

ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา ความต้องการใช้เมล็ดกาแฟของโลก เพิ่มขึ้นจาก 8.74 ล้านตัน ในปี 2557/58 เป็น 9.83 ล้านตัน ในปี 2561/62 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.83 ต่อปี โดยประเทศที่มีความต้องการใช้เมล็ดกาแฟมากที่สุด ได้แก่ กลุ่มประเทศสหภาพยุโรป มีความต้องการเพิ่มขึ้นจาก 2.63 ล้านตัน ในปี 2557/58 เป็น 2.78 ล้านตัน ในปี 2561/62 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.38 ต่อปี รองลงมา ได้แก่ สหรัฐอเมริกา เพิ่มขึ้นจาก 1.41 ล้านตัน ในปี 2557/58 เป็น 1.58 ล้านตัน ในปี 2561/62 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.51 ต่อปี และบราซิล เพิ่มขึ้นจาก 1.23 ล้านตัน ในปี 2557/58 เป็น 1.39 ล้านตัน ในปี 2561/62 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.27 ต่อปี

(2) การส่งออก

ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา การส่งออกเมล็ดกาแฟและกาแฟสำเร็จรูป เพิ่มขึ้นจาก 7.42 ล้านตัน ในปี 2557/58 เป็น 8.28 ล้านตัน ในปี 2561/62 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.05 ต่อปี ประเทศผู้ส่งออกที่สำคัญ ได้แก่ บราซิล ส่งออกเพิ่มขึ้นจาก 2.19 ล้านตัน ในปี 2557/58 เป็น 2.38 ล้านตัน ในปี 2561/62 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.15 ต่อปี รองลงมา ได้แก่ เวียดนาม ส่งออกเพิ่มขึ้นจาก 1.29 ล้านตัน ในปี 2557/58 เป็น 1.63 ล้านตัน ในปี 2561/62 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.18 ต่อปี และโคลัมเบีย ส่งออกเพิ่มขึ้นจาก 0.75 ล้านตัน ในปี 2557/58 เพิ่มขึ้นเป็น 0.80 ล้านตัน ในปี 2561/62 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.57

1) เมล็ดกาแฟ ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา การส่งออกเมล็ดกาแฟเพิ่มขึ้นจาก 6.22 ล้านตัน ในปี 2557/58 เป็น 7.06 ล้านตัน ในปี 2561/62 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.40 ต่อปี โดยประเทศบราซิลมีการส่งออกมากที่สุดจาก 1.98 ล้านตัน ในปี 2557/58 เพิ่มขึ้นเป็น 2.16 ล้านตัน ในปี 2561/62 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.09 ต่อปี รองลงมา ได้แก่ เวียดนาม ส่งออก 1.19 ล้านตัน ในปี 2557/58 เพิ่มขึ้นเป็น 1.47 ล้านตัน ในปี 2561/62 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.65 ต่อปี และโคลัมเบีย ส่งออก 0.70 ล้านตัน ในปี 2557/58 เพิ่มขึ้นเป็น 0.74 ล้านตัน ในปี 2561/62 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.26 ต่อปี

2) กาแฟสำเร็จรูป ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา การส่งออกกาแฟสำเร็จรูปลดลงจาก 0.98 ล้านตัน ในปี 2557/58 เหลือ 0.97 ล้านตัน ในปี 2560/61 และเพิ่มขึ้นเป็น 0.98 ล้านตัน ในปี 2561/62 ภาพรวมลดลงร้อยละ 0.50 ต่อปี โดยประเทศบราซิลส่งออกมากที่สุด จากปริมาณ 0.21 ล้านตัน ในปี 2557/58 เพิ่มขึ้นเป็น 0.22 ล้านตัน ในปี 2561/62 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.47 ต่อปี รองลงมา ได้แก่ มาเลเซีย ส่งออก 0.17 ล้านตัน ในปี 2557/58 เพิ่มขึ้นเป็น 0.19 ล้านตัน ในปี 2561/62 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.25 ต่อปี และเวียดนาม ส่งออก 0.08 ล้านตัน ในปี 2557/58 เพิ่มขึ้นเป็น 0.13 ล้านตัน ในปี 2561/62 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 11.08 ต่อปี

(3) การนำเข้า

ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา การนำเข้าเมล็ดกาแฟ และกาแฟสำเร็จรูปเพิ่มขึ้นจาก 7.04 ล้านตัน ในปี 2557/58 เป็น 7.96 ล้านตัน ในปี 2561/62 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.74 ต่อปี ประเทศผู้นำเข้ากาแฟที่สำคัญ ได้แก่ กลุ่มประเทศสหภาพยุโรป มีการนำเข้าเพิ่มขึ้นจาก 2.71 ล้านตัน ในปี 2557/58 เป็น 2.94 ล้านตัน ในปี 2561/62 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.93 ต่อปี รองลงมา ได้แก่ สหรัฐอเมริกา นำเข้าเพิ่มขึ้นจาก 1.44 ล้านตัน ในปี 2557/58 เป็น 1.60 ล้านตัน ในปี 2561/62 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.99 ต่อปี และญี่ปุ่น นำเข้าเพิ่มขึ้นจาก 0.49 ล้านตัน ในปี 2557/58 เพิ่มขึ้นเป็น 0.51 ล้านตัน ในปี 2561/62 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.17 ต่อปี เนื่องจากความต้องการบริโภคของประเทศเหล่านั้นเพิ่มขึ้น

1) เมล็ดกาแฟ ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา การนำเข้าเมล็ดกาแฟเพิ่มขึ้นจาก 6.15 ล้านตัน ในปี 2557/58 เป็น 6.83 ล้านตัน ในปี 2561/62 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.29 ต่อปี โดยกลุ่มประเทศสหภาพยุโรปมีการนำเข้ามากที่สุด เพิ่มขึ้นจาก 2.71 ล้านตัน ในปี 2557/58 เพิ่มขึ้นเป็น 2.94 ล้านตัน ในปี 2561/62 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.93 ต่อปี รองลงมา ได้แก่ สหรัฐอเมริกา นำเข้าเพิ่มขึ้นจาก 1.41 ล้านตัน ในปี 2557/58 เป็น 1.57 ล้านตัน ในปี 2561/62 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.90 ต่อปี

2) กาแฟสำเร็จรูป ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา การนำเข้ากาแฟสำเร็จรูปเพิ่มขึ้นจาก 0.74 ล้านตัน ในปี 2557/58 เป็น 0.94 ล้านตัน ในปี 2561/62 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 5.47 ต่อปี โดยประเทศฟิลิปปินส์นำเข้า

มากที่สุด เพิ่มขึ้นจาก 0.21 ล้านตัน ในปี 2557/58 เป็น 0.33 ล้านตัน ในปี 2561/62 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 9.46 ต่อปี รองลงมาได้แก่ แคนาดา นำเข้าเพิ่มขึ้นจาก 0.08 ล้านตัน ในปี 2557/58 เป็น 0.09 ล้านตัน ในปี 2561/62 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.60 ต่อปี

(4) ราคา

ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา ราคาเมล็ดกาแฟโรบัสตาตลาดนิวยอร์ก ลดลงจากกิโลกรัมละ 68.96 บาท ในปี 2557/58 เหลือกิโลกรัมละ 53.58 บาท ในปี 2561/62 หรือลดลงร้อยละ 5.30 ต่อปี และราคาเมล็ดกาแฟอาราบิกาสตลาดนิวยอร์ก ลดลงจากราคากิโลกรัมละ 129.16 บาท ในปี 2557/58 เหลือกิโลกรัมละ 90.52 บาท ในปี 2561/62 หรือลดลงร้อยละ 9.16 ต่อปี สำหรับราคาเมล็ดกาแฟโรบัสตาตลาดลอนดอน ลดลงจากกิโลกรัมละ 61.06 บาท ในปี 2557/58 เหลือกิโลกรัมละ 49.57 บาท ในปี 2561/62 หรือลดลงร้อยละ 3.58 ต่อปี

1.2 ของไทย

1.2.1 การผลิต

ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา เนื้อที่ให้ผลลดลงจาก 251,433 ไร่ ในปี 2557/58 เหลือ 230,027 ไร่ ในปี 2561/62 หรือลดลงร้อยละ 1.65 ต่อปี ส่วนผลผลิตลดลงจาก 26,089 ตัน ในปี 2557/58 เหลือ 24,614 ตัน ในปี 2561/62 หรือลดลงร้อยละ 3.68 ต่อปี และผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ลดลงจาก 104 กิโลกรัม ในปี 2557/58 เหลือ 92 กิโลกรัม ในปี 2560/61 และเพิ่มขึ้นเป็น 107 กิโลกรัม ในปี 2561/62 หรือภาพรวมลดลงร้อยละ 2.07 ต่อปี เนื่องจากเกษตรกรโค่นต้นกาแฟที่ไม่สมบูรณ์และอายุมากออก เพื่อปลูกใหม่ รวมทั้งโค่นต้นกาแฟที่ปลูกแซมพืชอื่นที่เริ่มให้ผลแล้ว เช่น ทูเรียน เป็นต้น

ต้นทุนการผลิตกาแฟในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา ต้นทุนต่อกิโลกรัม เพิ่มขึ้นจาก 60.67 บาท ในปี 2558 เป็น 61.08 บาท ในปี 2562 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.21 ต่อปี เนื่องจากการเพิ่มขึ้นของต้นทุนผันแปร เช่น ค่าแรงงาน ค่าปุ๋ย ประกอบกับผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ลดลง ส่งผลให้ต้นทุนต่อกิโลกรัมเพิ่มขึ้น

1.2.2 การตลาด

(1) ความต้องการใช้

ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา ความต้องการใช้เมล็ดกาแฟของโรงงานแปรรูปเพิ่มขึ้น จาก 68,178 ตัน ในปี 2558 เพิ่มขึ้นเป็น 81,417 ตัน ในปี 2562 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 6.21 ต่อปี เนื่องจากกระแสความนิยมดื่มกาแฟคั่วบด และกาแฟสำเร็จรูปเพิ่มขึ้น

(2) การส่งออก

ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา การส่งออกเมล็ดกาแฟของไทยมีปริมาณ 627 ตัน ในปี 2558 ลดลงเหลือ 560 ตัน ในปี 2562 หรือลดลงร้อยละ 0.25 ต่อปี และมูลค่า 125 ล้านบาท ในปี 2558 เพิ่มขึ้นเป็น 128 ล้านบาท ในปี 2562 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.65 ต่อปี สำหรับ การส่งออกกาแฟสำเร็จรูปมีปริมาณ 7,595 ตัน และมูลค่า 1,007 ล้านบาท ในปี 2558 ลดลงเหลือ 2,870 ตัน และมูลค่า 598 ล้านบาท ในปี 2562 หรือลดลงร้อยละ 22.17 และ 14.11 ต่อปี ตามลำดับ เนื่องจากผลผลิตในประเทศลดลง

(3) การนำเข้า

ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา การนำเข้าเมล็ดกาแฟเพิ่มขึ้นจากปริมาณ 58,191 ตัน ในปี 2558 เป็น 64,685 ตัน ในปี 2561 และลดลงเป็น 51,801 ตัน ในปี 2562 หรือภาพรวมเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.78 ต่อปี และมูลค่า

ลดลงจาก 4,042 ล้านบาท ในปี 2558 เหลือ 3,470 ล้านบาท ในปี 2562 หรือลดลงร้อยละ 0.72 ต่อปี เนื่องจากผลผลิตในประเทศไม่เพียงพอต่อความต้องการของโรงงานแปรรูป สำหรับกาแฟสำเร็จรูปมีการนำเข้าลดลงจากปริมาณ 6,972 ตัน และมูลค่า 2,116 ล้านบาท ในปี 2558 เหลือ 6,350 ตัน และมูลค่า 1,632 ล้านบาท ในปี 2562 หรือลดลงร้อยละ 0.75 และ 4.20 ต่อปี ตามลำดับ เนื่องจากมีการแปรรูปในประเทศเพิ่มขึ้น

(4) ราคา

ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา ราคาเมล็ดกาแฟโรบัสตาที่เกษตรกรขายได้ เพิ่มขึ้นจากกิโลกรัมละ 68.30 บาท ในปี 2557/58 เป็นกิโลกรัมละ 69.74 บาท ในปี 2560/61 และลดลงเหลือ 66.62 ในปี 2561/62 โดยภาพรวมเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.62 ต่อปี เนื่องจากผลผลิตไม่เพียงพอกับความต้องการใช้ของโรงงานแปรรูป ประกอบกับเมล็ดกาแฟของไทยมีคุณภาพดี ส่งผลให้ราคาปรับสูงขึ้นกว่าราคาตลาดโลก

2. แนวโน้ม ปี 2563

2.1 ของโลก

จากข้อมูลของกระทรวงเกษตรสหรัฐอเมริกา (USDA) ณ เดือนมิถุนายน 2562 ได้ประมาณการการผลิตและการตลาดกาแฟ ปี 2562/63 ดังนี้

2.1.1 การผลิต

ผลผลิตกาแฟโลกปี 2562/63 คาดว่าจะมีปริมาณ 10.15 ล้านตัน ลดลงจาก 10.47 ล้านตันของปีที่ผ่านมา หรือลดลงร้อยละ 3.06 โดยมีประเทศผู้ผลิตที่สำคัญ คือ บราซิล ผลผลิตจะลดลงเหลือ 3.56 ล้านตัน หรือลดลงร้อยละ 8.48 ของปีที่ผ่านมา เนื่องจากต้นกาแฟอยู่ในช่วงของการตัดแต่งกิ่ง ซึ่งทำให้ผลผลิตลดลง และเกษตรกรให้การดูแลรักษาน้อยลง เช่น การใช้ปุ๋ยน้อยลง เนื่องจากราคากาแฟลดลง ส่วนประเทศเวียดนาม ผลผลิตจะเพิ่มขึ้นเล็กน้อยเป็น 1.83 ล้านตัน หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.55 ของปีที่ผ่านมา เนื่องจากพื้นที่ปลูกอยู่ในเขตชลประทาน มีปริมาณน้ำฝนที่เพียงพอต่อการออกดอกและติดผลของต้นกาแฟ และเกษตรกรไม่มีการปรับเปลี่ยนพื้นที่ปลูกกาแฟเพื่อปลูกพืชอื่น และประเทศโคลัมเบีย ผลผลิตยังคงเท่าเดิม 0.86 ล้านตัน เนื่องจาก มีการปรับปรุงพื้นที่ปลูกกาแฟตั้งแต่ปี 2555 และต้นกาแฟส่วนใหญ่เป็นพันธุ์ที่ทนต่อโรคราสนิม

สำหรับผลผลิตกาแฟพันธุ์อะราบิกาของโลกปี 2562/63 คาดว่าจะอยู่ที่ 5.84 ล้านตัน ลดลงจาก 6.26 ล้านตัน ของปีที่ผ่านมา หรือลดลงร้อยละ 6.71 เนื่องจากบราซิลซึ่งเป็นผู้ผลิตกาแฟอะราบิการายใหญ่ มีผลผลิตลดลง

ส่วนผลผลิตกาแฟพันธุ์โรบัสตาของโลกปี 2562/63 คาดว่าจะอยู่ที่ 4.31 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 4.21 ล้านตัน ของปีที่ผ่านมา หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.38 เนื่องจากเวียดนามเป็นผู้ผลิตกาแฟโรบัสตารายใหญ่ มีผลผลิตเพิ่มขึ้น

2.2.2 การตลาด

(1) ความต้องการใช้

ความต้องการใช้เมล็ดกาแฟของโลก ปี 2562/63 คาดว่าจะอยู่ที่ 10.08 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 9.83 ล้านตัน ของปีที่ผ่านมา ร้อยละ 2.54 เนื่องจากมีความต้องการบริโภคเพิ่มขึ้นในกลุ่มประเทศสหภาพยุโรป สหรัฐอเมริกา และบราซิล

(2) การส่งออก

การส่งออกเมล็ดกาแฟและกาแฟสำเร็จรูปของโลกปี 2562/63 คาดว่าจะปริมาณ 8.21 ล้านตัน ลดลงจาก 8.28 ล้านตัน ของปีที่ผ่านมา หรือลดลงร้อยละ 0.85 เนื่องจาก ผลผลิตของประเทศบราซิลที่เป็นผู้ผลิตกาแฟรายใหญ่ของโลกลดลง ประเทศที่ส่งออกมากที่สุด ได้แก่ บราซิล คาดว่าจะส่งออก 2.21 ล้านตัน ลดลงจาก 2.38 ล้านตัน ของปีที่ผ่านมา หรือลดลงร้อยละ 7.14 รองลงมา ได้แก่ เวียดนาม คาดว่าจะส่งออก 1.70 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 1.63 ล้านตัน ของปี 2561/62 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.29 และโคลัมเบีย คาดว่าจะส่งออกเท่าเดิม 0.80 ล้านตัน

(3) การนำเข้า

การนำเข้าเมล็ดกาแฟและกาแฟสำเร็จรูปของโลกปี 2562/63 คาดว่าจะมีปริมาณ 7.97 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 7.96 ล้านตัน ของปีที่ผ่านมา หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.13 โดยประเทศที่นำเข้ามากที่สุด ได้แก่ กลุ่มประเทศสหภาพยุโรป คาดว่าจะนำเข้า 2.91 ล้านตัน ลดลงจาก 2.94 ล้านตัน ของปีที่ผ่านมา หรือลดลงร้อยละ 1.02 และสหรัฐอเมริกา คาดว่าจะนำเข้า 1.62 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 1.60 ล้านตัน ของปีที่ผ่านมา หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.25

(4) ราคา

ราคาเมล็ดกาแฟตลาดโลก คาดว่าจะลดลงจากปีที่ผ่านมา เนื่องจากปริมาณผลผลิตของโลกสูงกว่าปริมาณความต้องการใช้ของโลก

2.2 ของไทย

2.2.1 การผลิต

สำหรับปี 2562/63 คาดว่าจะมีเนื้อที่ให้ผลประมาณ 234,293 ไร่ เพิ่มขึ้นจาก 230,027 ไร่ ของปีที่ผ่านมา หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.85 ขณะที่ผลผลิตและผลผลิตต่อไร่ประมาณ 24,003 ตัน และ 102 กิโลกรัม ลดลงจาก 24,614 ตัน และ 107 กิโลกรัม ของปีที่ผ่านมา หรือลดลงร้อยละ 2.48 และ 4.67 ตามลำดับ เนื่องจาก จังหวัดชุมพรและระนอง ซึ่งเป็นแหล่งผลิตที่สำคัญของภาคใต้ได้รับผลกระทบจากฝนตกหนักในช่วงเดือน ธันวาคม 2561 ถึงต้นปีในเดือนมกราคม 2562 ส่งผลให้ดอกกาแฟร่วง ประกอบกับมีสภาพอากาศแล้งในช่วงที่กาแฟออกดอกรุ่นที่ 2 และรุ่นที่ 3 ซึ่งได้รับน้ำไม่เพียงพอ ทำให้ติดผลน้อยกว่าปีที่ผ่านมา

2.2.2 การตลาด

(1) ความต้องการใช้

ในปี 2563 คาดว่ามีความต้องการใช้ 86,819 ตัน เพิ่มขึ้น จาก 81,417 ตัน ของปีที่ผ่านมา หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 6.63 เนื่องจากความต้องการของโรงงานแปรรูปเพิ่มขึ้น ทั้งเพื่อการบริโภคภายในประเทศ และเพื่อการส่งออก

(2) การส่งออก

คาดว่า การส่งออกเมล็ดกาแฟจะลดลงเล็กน้อยจากปีที่ผ่านมา เนื่องจากผลผลิตในประเทศมีน้อย ประกอบกับความต้องการใช้ภายในประเทศมีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้น ส่งผลต่อการส่งออกที่ลดลงไปด้วย

(3) การนำเข้า

คาดว่าจะมีการนำเข้าเมล็ดกาแฟเพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา เนื่องจากความต้องการบริโภคภายในประเทศและนำมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์เพื่อส่งออก

(4) ราคา

ในปี 2563 คาดว่าราคาที่เกษตรกรขายได้จะลดลงเพียงเล็กน้อยใกล้เคียงกับปีที่ผ่านมา เนื่องจากราคาเป็นไปตามทิศทางของตลาดโลก

2.3 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปริมาณการผลิต และการส่งออก

2.3.1 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปริมาณการผลิต

(1) ราคากาแฟในช่วงหลายปีที่ผ่านมามีแนวโน้มลดลง ทำให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนไปปลูกพืชอื่นได้แก่ ไม้ยืนต้น ไม้ผล เช่น ทุเรียนแซมในสวนกาแฟ และเริ่มให้ผลผลิต เกษตรกรจึงโค่นต้นกาแฟที่ไม่สมบูรณ์และอายุมากออก ทำให้ผลผลิตมีแนวโน้มลดลง

(2) สภาพอากาศแปรปรวน ฝนตกหนักในช่วงกาแฟติดดอก ทำให้ดอกกาแฟร่วง และสภาพอากาศแล้งยาวนาน ต้นกาแฟได้รับน้ำไม่เพียงพอ ทำให้ติดผลน้อย

2.3.2 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อ การส่งออก

ความต้องการใช้เมล็ดกาแฟของโรงงานแปรรูปในประเทศมีแนวโน้มสูงขึ้น จากกระแสความต้องการบริโภคในประเทศ ในขณะที่ผลผลิตในประเทศมีแนวโน้มลดลง ทำให้การส่งออกเมล็ดกาแฟมีปริมาณลดลง

ตารางที่ 1 ผลผลิตกาแฟของโลก ปี 2557/58 - 2562/63

หน่วย : ล้านตัน

ประเทศ	2557/58	2558/59	2559/60	2560/61	2561/62	อัตราเพิ่ม/ลด (ร้อยละ)	2562/63
บราซิล	3.26	2.96	3.37	3.05	3.89	3.91	3.56
เวียดนาม	1.64	1.74	1.60	1.76	1.82	2.22	1.83
โคลัมเบีย	0.80	0.84	0.88	0.83	0.86	1.34	0.86
อินโดนีเซีย	0.63	0.73	0.64	0.62	0.64	-1.31	0.64
เอธิโอเปีย	0.39	0.39	0.42	0.42	0.44	3.20	0.44
ฮอนดูรัส	0.31	0.32	0.45	0.46	0.42	10.19	0.39
อินเดีย	0.33	0.35	0.31	0.32	0.31	-2.12	0.33
ยูกันดา	0.21	0.22	0.31	0.26	0.29	8.47	0.26
เปรู	0.17	0.21	0.25	0.26	0.26	11.22	0.27
เม็กซิโก	0.19	0.14	0.20	0.24	0.24	10.59	0.27
อื่น ๆ	1.30	1.28	1.27	1.30	1.30	0.16	1.30
รวม	9.23	9.18	9.70	9.52	10.47	2.93	10.15

ที่มา: United States Department of Agriculture, December 2019

ตารางที่ 2 ผลผลิตกาแฟพันธุ์อาราบิก้าของโลก ปี 2557/58 - 2562/63

หน่วย : ล้านตัน

ประเทศ	2557/58	2558/59	2559/60	2560/61	2561/62	อัตราเพิ่ม/ลด (ร้อยละ)	2562/63
บราซิล	2.24	2.17	2.74	2.31	2.89	5.89	2.46
โคลัมเบีย	0.80	0.84	0.88	0.83	0.86	1.34	0.86
เอธิโอเปีย	0.39	0.39	0.42	0.42	0.44	3.20	0.44
ฮอนดูรัส	0.31	0.32	0.45	0.46	0.42	10.19	0.39
เปรู	0.17	0.21	0.25	0.26	0.26	11.22	0.27
เม็กซิโก	0.18	0.13	0.19	0.23	0.23	11.19	0.26
กัวเตมาลา	0.19	0.19	0.2	0.22	0.21	3.53	0.21
นิการากัว	0.13	0.13	0.16	0.16	0.15	5.06	0.14
จีน	0.13	0.11	0.11	0.12	0.13	0.87	0.14
อินเดีย	0.10	0.10	0.09	0.09	0.09	-3.11	0.09
อื่น ๆ	0.56	0.59	0.60	0.56	0.58	0.18	0.58
รวม	5.20	5.18	6.09	5.66	6.26	4.70	5.84

ที่มา: United States Department of Agriculture, December 2019

ตารางที่ 3 ผลผลิตกาแฟพันธุ์โรบัสตาของโลก ปี 2557/58 - 2562/63

หน่วย : ล้านตัน

ประเทศ	2557/58	2558/59	2559/60	2560/61	2561/62	อัตราเพิ่ม/ลด (ร้อยละ)	2562/63
เวียดนาม	1.58	1.67	1.54	1.68	1.74	2.01	1.75
บราซิล	1.02	0.80	0.63	0.74	1.00	-1.17	1.10
อินโดนีเซีย	0.55	0.64	0.56	0.56	0.56	-0.97	0.57
ยูกันดา	0.17	0.17	0.24	0.22	0.24	9.94	0.21
อินเดีย	0.23	0.24	0.22	0.22	0.22	-1.74	0.24
มาเลเซีย	0.13	0.13	0.13	0.13	0.13	-	0.12
ไอเวอรีโคต	0.08	0.10	0.07	0.08	0.10	2.26	0.11
แทนซาเนีย	0.03	0.03	0.03	0.03	0.04	5.92	0.04
ลาว	0.03	0.03	0.02	0.03	0.03	0.00	0.03
ฟิลิปปินส์	0.03	0.02	0.03	0.03	0.02	-3.97	0.03
อื่น ๆ	0.18	0.17	0.14	0.14	0.13	-8.10	0.11
รวม	4.03	4.00	3.61	3.86	4.21	0.52	4.31

ที่มา: United States Department of Agriculture, December 2019

ตารางที่ 4 ความต้องการใช้กาแฟของโลก ปี 2557/58 - 2562/63

หน่วย : ล้านตัน

ประเทศ	2557/58	2558/59	2559/60	2560/61	2561/62	อัตราเพิ่ม/ลด (ร้อยละ)	2562/63
สหภาพยุโรป	2.63	2.67	2.54	2.74	2.78	1.38	2.82
สหรัฐอเมริกา	1.41	1.50	1.53	1.53	1.58	2.51	1.61
บราซิล	1.23	1.25	1.30	1.35	1.39	3.27	1.41
ญี่ปุ่น	0.47	0.48	0.49	0.49	0.5	1.45	0.50
ฟิลิปปินส์	0.25	0.37	0.42	0.39	0.37	8.73	0.40
แคนาดา	0.27	0.27	0.27	0.29	0.28	1.45	0.29
รัสเซีย	0.24	0.26	0.28	0.27	0.27	2.77	0.27
อินโดนีเซีย	0.17	0.19	0.19	0.21	0.26	9.96	0.29
เอธิโอเปีย	0.18	0.19	0.19	0.19	0.20	2.13	0.20
จีน	0.14	0.17	0.19	0.18	0.19	6.91	0.20
อื่น ๆ	1.75	1.81	1.83	1.93	2.01	3.47	2.09
รวม	8.74	9.16	9.23	9.57	9.83	2.83	10.08

ที่มา: United States Department of Agriculture, December 2019

ตารางที่ 5 ปริมาณการส่งออกเมล็ดกาแฟและกาแฟสำเร็จรูปของโลก ปี 2557/58 - 2562/63

หน่วย : ล้านตัน

ประเทศ	2557/58	2558/59	2559/60	2560/61	2561/62	อัตราเพิ่ม/ลด (ร้อยละ)	2562/63
บราซิล	2.19	2.13	1.98	1.83	2.38	0.15	2.21
เวียดนาม	1.29	1.77	1.65	1.67	1.63	4.18	1.70
โคลัมเบีย	0.75	0.74	0.83	0.76	0.80	1.57	0.80
ฮอนดูรัส	0.29	0.30	0.43	0.43	0.40	10.55	0.37
อินโดนีเซีย	0.52	0.59	0.49	0.48	0.37	-8.49	0.47
อินเดีย	0.29	0.34	0.37	0.37	0.33	3.49	0.33
ยูกันดา	0.20	0.21	0.28	0.27	0.28	9.68	0.24
เปรู	0.17	0.20	0.24	0.25	0.26	11.33	0.26
เอธิโอเปีย	0.21	0.20	0.23	0.23	0.24	4.15	0.24
กัวเตมาลา	0.18	0.18	0.20	0.21	0.20	3.72	0.20
อื่น ๆ	1.33	1.34	1.31	1.37	1.39	1.11	1.39
รวม	7.42	8.00	8.01	7.87	8.28	2.05	8.21

ที่มา: United States Department of Agriculture, December 2019

ตารางที่ 6 ปริมาณการส่งออกเมล็ดกาแฟของโลก ปี 2557/58 - 2562/63

หน่วย : ล้านตัน

ประเทศ	2557/58	2558/59	2559/60	2560/61	2561/62	อัตราเพิ่ม/ลด (ร้อยละ)	2562/63
บราซิล	1.98	1.91	1.76	1.62	2.16	0.09	2.01
เวียดนาม	1.19	1.62	1.50	1.52	1.47	3.65	1.53
โคลัมเบีย	0.70	0.69	0.76	0.70	0.74	1.26	0.74
ฮอนดูรัส	0.29	0.30	0.43	0.43	0.40	10.55	0.37
อินโดนีเซีย	0.41	0.48	0.44	0.42	0.29	-7.93	0.39
ยูกันดา	0.20	0.21	0.28	0.27	0.28	9.68	0.24
เปรู	0.17	0.20	0.24	0.25	0.26	11.33	0.26
เอธิโอเปีย	0.21	0.20	0.23	0.23	0.24	4.15	0.24
อินเดีย	0.20	0.24	0.26	0.25	0.22	2.34	0.23
กัวเตมาลา	0.18	0.18	0.20	0.21	0.20	3.72	0.20
อื่น ๆ	0.69	0.75	0.73	0.77	0.80	3.27	0.80
รวม	6.22	6.78	6.83	6.67	7.06	2.40	7.01

ที่มา: United States Department of Agriculture, December 2019

ตารางที่ 7 ปริมาณการส่งออกกาแฟสำเร็จรูปของโลก ปี 2557/58 - 2562/63

หน่วย : ล้านตัน

ประเทศ	2557/58	2558/59	2559/60	2560/61	2561/62	อัตราเพิ่ม/ลด (ร้อยละ)	2562/63
บราซิล	0.21	0.22	0.22	0.21	0.22	0.47	0.20
มาเลเซีย	0.17	0.18	0.18	0.18	0.19	2.25	0.19
เวียดนาม	0.08	0.12	0.12	0.13	0.13	11.08	0.13
อินเดีย	0.09	0.10	0.11	0.12	0.11	6.01	0.11
อินโดนีเซีย	0.11	0.11	0.05	0.06	0.07	-14.02	0.08
เม็กซิโก	0.05	0.05	0.06	0.06	0.06	5.62	0.06
โคลัมเบีย	0.04	0.05	0.05	0.05	0.05	4.56	0.05
สหภาพยุโรป	0.01	0.03	0.03	0.04	0.05	42.00	0.04
เอลกวาดอร์	0.05	0.04	0.03	0.03	0.02	-19.11	0.02
จีน	0.03	0.04	0.04	0.03	0.02	-10.40	0.02
อื่น ๆ	0.14	0.08	0.07	0.06	0.06	-17.98	0.06
รวม	0.98	1.02	0.96	0.97	0.98	-0.50	0.96

ที่มา: United States Department of Agriculture, December 2019

ตารางที่ 8 ปริมาณการนำเข้าเมล็ดกาแฟและกาแฟสำเร็จรูปของโลก ปี 2557/58 - 2562/63

หน่วย : ล้านตัน

ประเทศ	2557/58	2558/59	2559/60	2560/61	2561/62	อัตราเพิ่ม/ลด (ร้อยละ)	2562/63
สหภาพยุโรป	2.71	2.77	2.76	2.85	2.94	1.93	2.91
สหรัฐอเมริกา	1.44	1.51	1.59	1.49	1.60	1.99	1.62
ญี่ปุ่น	0.49	0.49	0.48	0.46	0.51	0.17	0.49
ฟิลิปปินส์	0.23	0.37	0.39	0.37	0.37	9.98	0.37
แคนาดา	0.27	0.27	0.27	0.29	0.28	1.45	0.29
รัสเซีย	0.24	0.26	0.28	0.27	0.27	2.77	0.27
จีน	0.11	0.18	0.21	0.16	0.17	7.82	0.17
เกาหลีใต้	0.14	0.15	0.16	0.16	0.16	3.37	0.17
สวีตเซอร์แลนด์	0.15	0.15	0.16	0.17	0.16	2.57	0.17
แอลจีเรีย	0.13	0.14	0.13	0.14	0.14	1.49	0.15
อื่น ๆ	1.13	1.18	1.16	1.30	1.36	4.78	1.36
รวม	7.04	7.47	7.59	7.66	7.96	2.74	7.97

ที่มา: United States Department of Agriculture, December 2019

ตารางที่ 9 ปริมาณการนำเข้าเมล็ดกาแฟของโลก ปี 2557/58 - 2562/63

หน่วย : ล้านตัน

ประเทศ	2557/58	2558/59	2559/60	2560/61	2561/62	อัตราเพิ่ม/ลด (ร้อยละ)	2562/63
สหภาพยุโรป	2.71	2.77	2.76	2.85	2.94	1.93	2.91
สหรัฐอเมริกา	1.41	1.51	1.55	1.47	1.57	1.90	1.59
ญี่ปุ่น	0.43	0.44	0.42	0.39	0.45	-0.30	0.43
แคนาดา	0.15	0.17	0.18	0.18	0.18	4.31	0.19
รัสเซีย	0.13	0.15	0.16	0.17	0.16	5.55	0.17
สวีตเซอร์แลนด์	0.15	0.15	0.16	0.17	0.16	2.57	0.17
เกาหลีใต้	0.13	0.14	0.15	0.14	0.14	1.49	0.15
แอลจีเรีย	0.13	0.14	0.13	0.14	0.14	1.49	0.14
มาเลเซีย	0.08	0.09	0.09	0.09	0.11	6.58	0.10
ออสเตรเลีย	0.08	0.09	0.08	0.09	0.10	4.56	0.10
อื่น ๆ	0.75	0.77	0.76	0.84	0.88	4.15	0.87
รวม	6.15	6.42	6.44	6.53	6.83	2.29	6.82

ที่มา: United States Department of Agriculture, December 2019

ตารางที่ 10 ปริมาณการนำเข้ากาแฟสำเร็จรูปของโลก ปี 2557/58 - 2562/63

หน่วย : ล้านตัน

ประเทศ	2557/58	2558/59	2559/60	2560/61	2561/62	อัตราเพิ่ม/ลด (ร้อยละ)	2562/63
ฟิลิปปินส์	0.21	0.33	0.36	0.33	0.33	9.46	0.33
แคนาดา	0.08	0.08	0.08	0.09	0.09	3.60	0.09
จีน	0.05	0.10	0.11	0.09	0.09	11.30	0.09
รัสเซีย	0.09	0.10	0.10	0.07	0.08	-5.75	0.08
อินโดนีเซีย	0.04	0.04	0.02	0.05	0.06	10.89	0.05
ญี่ปุ่น	0.05	0.05	0.06	0.07	0.05	3.42	0.06
ยูเครน	0.03	0.03	0.03	0.03	0.03	-	0.03
อิหร่าน	0.00	0.01	0.02	0.03	0.02	28.21	0.02
เซอร์เบีย	0.01	0.01	0.01	0.01	0.02	14.87	0.02
แอฟริกาใต้	0.02	0.02	0.02	0.02	0.02	-	0.02
อื่น ๆ	0.16	0.13	0.14	0.16	0.15	0.79	0.16
รวม	0.74	0.90	0.95	0.95	0.94	5.47	0.95

ที่มา: United States Department of Agriculture, December 2019

ตารางที่ 11 เนื้อที่ให้ผล ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่ กาแฟของไทย ปี 2557/58 - 2562/63

ปี	เนื้อที่ให้ผล (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (กก.)
2557/58	251,433	26,089	104
2558/59	254,947	30,579	120
2559/60	253,054	25,909	102
2560/61	257,801	23,618	92
2561/62	230,027	24,614	107
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	-1.65	-3.68	-2.07
2562/63*	234,293	24,003	102

หมายเหตุ: * ประมาณการ

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ตารางที่ 12 ต้นทุนการผลิตเมล็ดกาแฟของไทย ปี 2558-2562

ปี	ต้นทุนผันแปร (บาท/ไร่)	ต้นทุนคงที่ (บาท/ไร่)	ต้นทุนทั้งหมด (บาท/ไร่)	ต้นทุนต่อหน่วย (บาท/กก.)
2558	4,699.15	1,610.97	6,310.12	60.67
2559	4,939.24	1,606.57	6,545.81	54.55
2560	4,609.65	1,633.81	6,243.46	61.21
2561	4,497.60	1,661.00	6,158.60	66.94
2562*	4,836.00	1,699.26	6,535.26	61.08
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	-0.36	1.41	0.09	2.21

หมายเหตุ: * ประมาณการ

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ตารางที่ 13 ความต้องการใช้เมล็ดกาแฟของโรงงานแปรรูปในประเทศ ปี 2558-2563

ปี	ความต้องการใช้เมล็ดกาแฟของโรงงาน (ตัน)
2558	68,178
2559	70,698
2560	83,887
2561	90,588
2562*	81,417
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	6.21
2563*	86,819

หมายเหตุ: * ประมาณการ

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ตารางที่ 14 ปริมาณและมูลค่าการส่งออกเมล็ดกาแฟและกาแฟสำเร็จรูป ปี 2558 - 2563

ปริมาณ: ตัน
มูลค่า: ล้านบาท

ปี	เมล็ดกาแฟ		กาแฟสำเร็จรูป	
	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
2558	627	125	7,595	1,007
2559	518	122	6,915	1,068
2560	464	100	4,247	736
2561	633	137	3,950	662
2562*	560	128	2,870	598
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	-0.25	1.65	-22.17	-14.11
2563*	559	134	2,234	514

หมายเหตุ: * ประมาณการ
ที่มา: กรมศุลกากร

ตารางที่ 15 ปริมาณและมูลค่าการนำเข้าเมล็ดกาแฟและกาแฟสำเร็จรูป ปี 2558 - 2563

ปริมาณ: ตัน
มูลค่า: ล้านบาท

ปี	เมล็ดกาแฟ		กาแฟสำเร็จรูป	
	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
2558	58,191	4,042	6,972	2,116
2559	47,434	3,553	6,445	1,865
2560	57,997	5,014	6,947	2,097
2561	64,685	4,487	7,208	2,041
2562*	51,801	3,470	6,350	1,630
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	0.78	-0.72	-0.75	-4.20
2563*	52,204	3,502	6,500	1,694

หมายเหตุ: * ประมาณการ
ที่มา: กรมศุลกากร

ตารางที่ 16 ราคาเมล็ดกาแฟดิบ ปี 2556/57 - 2561/62

หน่วย: บาท/กก.

ปี	ราคากาแฟโรบัสตา ที่เกษตรกรขายได้ ^{1/}	ราคากาแฟโรบัสตา (นิวยอร์ก) ^{2/}	ราคากาแฟอะราบิกา (นิวยอร์ก) ^{2/}	ราคากาแฟโรบัสตา (ลอนดอน) ^{3/}
2557/58	68.30	68.96	129.16	61.06
2558/59	62.38	65.15	123.47	60.74
2559/60	82.50	79.26	122.20	79.70
2560/61	69.74	62.62	96.17	64.02
2561/62*	66.62	53.58	90.52	49.57
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	0.62	-5.30	-9.16	-3.58
2562/63*	66.33	50.74	95.17	47.80

หมายเหตุ: * ประมาณการ

ที่มา: ^{1/} สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

^{2/} International Coffee Organization, October 2019

^{3/} Robusta Coffee Futures/Global Derivatives, October 2019

1. สถานการณ์ ปี 2562

1.1 ของโลก

1.1.1 การผลิต

ปี 2558 - 2562 ผลผลิตมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.78 ต่อปี จากผลผลิต 28.05 ล้านตัน ในปี 2558 เพิ่มขึ้นเป็น 28.60 ล้านตัน ในปี 2562 แต่สำหรับผลผลิตในปี 2562 ลดลงจาก 29.40 ล้านตัน ของปี 2561 ร้อยละ 2.72 เนื่องจากสภาพอากาศไม่เอื้ออำนวยต่อการผลิต

1.1.2 การตลาด

(1) การส่งออก

1) สับปะรดกระป๋อง (รหัส 200820) ปี 2558 - 2562 ปริมาณและมูลค่าการส่งออกลดลง ร้อยละ 4.63 และร้อยละ 9.76 ต่อปี ตามลำดับ จากปริมาณ 1.19 ล้านตัน มูลค่า 1,354.75 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ในปี 2558 ลดลงเป็นปริมาณ 1.02 ล้านตัน มูลค่า 967.00 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ในปี 2562 โดยปี 2562 ไทยส่งออกมากที่สุดปริมาณ 0.43 ล้านตัน หรือร้อยละ 42.16 ของปริมาณการส่งออกทั้งหมด รองลงมา ได้แก่ ฟิลิปปินส์ และอินโดนีเซีย ส่งออกปริมาณ 0.22 ล้านตัน และ 0.19 ล้านตัน หรือร้อยละ 21.57 และร้อยละ 18.63 ของปริมาณการส่งออกทั้งหมด ตามลำดับ สำหรับมูลค่าการส่งออกปี 2562 ไทยส่งออกมากที่สุดมูลค่า 377.00 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ หรือร้อยละ 38.99 ของมูลค่าการส่งออกทั้งหมด รองลงมาได้แก่ ฟิลิปปินส์ และอินโดนีเซีย ส่งออกมูลค่า 190.00 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ และ 156.00 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ หรือร้อยละ 19.65 และร้อยละ 16.13 ของมูลค่าการส่งออกทั้งหมด ตามลำดับ

2) น้ำสับปะรด (รหัส 200949) ปี 2558 - 2562 ปริมาณและมูลค่าการส่งออกลดลงร้อยละ 5.24 และร้อยละ 13.21 ต่อปี ตามลำดับ จากปริมาณ 0.44 ล้านตัน มูลค่า 598.50 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ในปี 2558 ลดลงเป็น 0.38 ล้านตัน มูลค่า 384.00 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ในปี 2562 โดยปี 2562 ฟิลิปปินส์ส่งออกมากที่สุด ปริมาณ 0.11 ล้านตัน หรือร้อยละ 25.00 ของปริมาณการส่งออกทั้งหมด รองลงมาได้แก่ ไทย และเนเธอร์แลนด์ ส่งออกปริมาณ 0.09 ล้านตันและ 0.05 ล้านตัน หรือร้อยละ 20.45 และร้อยละ 11.36 ของปริมาณการส่งออกทั้งหมด ตามลำดับ สำหรับมูลค่าการส่งออกปี 2562 ไทยส่งออกมากที่สุดมูลค่า 103.00 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ หรือร้อยละ 26.82 ของมูลค่าการส่งออกทั้งหมด รองลงมาได้แก่ ฟิลิปปินส์ และเนเธอร์แลนด์ ส่งออกมูลค่า 76.00 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ และ 55.00 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ หรือร้อยละ 19.79 และร้อยละ 14.32 ของมูลค่าการส่งออกทั้งหมด ตามลำดับ

(2) การนำเข้า

1) สับปะรดกระป๋อง (รหัส 200820) ปี 2562 สหรัฐอเมริกานำเข้ามากที่สุดปริมาณ 0.29 ล้านตัน หรือร้อยละ 29.90 ของปริมาณการนำเข้าทั้งหมด รองลงมาได้แก่ เยอรมนี และรัสเซีย นำเข้าปริมาณ 0.07 ล้านตัน หรือร้อยละ 7.21 ของปริมาณการนำเข้าทั้งหมด ตามลำดับ สำหรับมูลค่าการนำเข้าสับปะรดกระป๋อง สหรัฐอเมริกา นำเข้ามากที่สุดมูลค่า 308.00 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ หรือร้อยละ 28.78 ของมูลค่าการนำเข้าทั้งหมด รองลงมา ได้แก่ เยอรมนี และสเปน นำเข้ามูลค่า 74.00 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ และ 63.00 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ หรือ ร้อยละ 6.92 และร้อยละ 5.89 ของมูลค่าการนำเข้าทั้งหมด ตามลำดับ

2) น้ำสับปะรด (รหัส 200949) ปี 2562 สหรัฐอเมริกานำเข้ามากที่สุดปริมาณ 0.12 ล้านตัน หรือร้อยละ 35.29 ของปริมาณการนำเข้าทั้งหมด รองลงมา ได้แก่ เนเธอร์แลนด์ และสเปน นำเข้าปริมาณ 0.04 ล้านตัน และ 0.02 ล้านตัน หรือร้อยละ 11.76 และร้อยละ 5.88 ของปริมาณการนำเข้าทั้งหมด ตามลำดับ สำหรับมูลค่าการนำเข้าน้ำสับปะรด เนเธอร์แลนด์นำเข้ามาที่สุดมูลค่า 46.00 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ หรือร้อยละ 13.26 ของมูลค่าการนำเข้าทั้งหมด รองลงมา ได้แก่ สหรัฐอเมริกา และสเปน นำเข้ามูลค่า 42.00 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ และ 23.00 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ หรือร้อยละ 12.10 และร้อยละ 6.63 ของมูลค่าการนำเข้าทั้งหมด ตามลำดับ

(3) ราคา

1) ราคาส่งออก

- สับปะรดกระป๋อง (รหัส 200820) ปี 2558 - 2562 ราคาส่งออกลดลงร้อยละ 5.43 ต่อปี จากตันละ 1,136 ดอลลาร์สหรัฐฯ ในปี 2558 ลดลงเป็นตันละ 944 ดอลลาร์สหรัฐฯ ในปี 2562 โดยปี 2562 ราคาส่งออกสับปะรดกระป๋องของเนเธอร์แลนด์มีราคาสูงที่สุดตันละ 1,680 ดอลลาร์สหรัฐฯ รองลงมา ได้แก่ เยอรมนี และเคนยา ราคาส่งออกตันละ 1,475 ดอลลาร์สหรัฐฯ และ 1,275 ดอลลาร์สหรัฐฯ ตามลำดับ

- น้ำสับปะรด (รหัส 200949) ปี 2558 - 2562 ราคาส่งออกลดลงร้อยละ 8.39 ต่อปี จากตันละ 1,353 ดอลลาร์สหรัฐฯ ในปี 2558 ลดลงเป็นตันละ 1,012 ดอลลาร์สหรัฐฯ ในปี 2562 โดยปี 2562 ราคาส่งออกน้ำสับปะรดของเนเธอร์แลนด์มีราคาสูงที่สุดตันละ 1,215 ดอลลาร์สหรัฐฯ รองลงมา ได้แก่ ไทย และ คอสตาริกา ราคาส่งออกตันละ 1,100 ดอลลาร์สหรัฐฯ และ 1,087 ดอลลาร์สหรัฐฯ ตามลำดับ

2) ราคานำเข้า

- สับปะรดกระป๋อง (รหัส 200820) ปี 2558 - 2562 ราคานำเข้าลดลงร้อยละ 4.64 ต่อปี จากตันละ 1,277 ดอลลาร์สหรัฐฯ ในปี 2558 ลดลงเป็นตันละ 1,107 ดอลลาร์สหรัฐฯ ในปี 2562 โดยปี 2562 ราคานำเข้าสับปะรดกระป๋องของสเปน มีราคาสูงที่สุดตันละ 1,365 ดอลลาร์สหรัฐฯ รองลงมา ได้แก่ เนเธอร์แลนด์ และเยอรมนี ราคาส่งออกตันละ 1,150 ดอลลาร์สหรัฐฯ และ 1,065 ดอลลาร์สหรัฐฯ ตามลำดับ

- น้ำสับปะรด (รหัส 200949) ปี 2558 - 2562 ราคานำเข้าลดลงร้อยละ 14.73 ต่อปี จากตันละ 1,804 ดอลลาร์สหรัฐฯ ในปี 2558 ลดลงเป็นตันละ 1,018 ดอลลาร์สหรัฐฯ ในปี 2562 โดยปี 2562 ราคานำเข้าน้ำสับปะรดของฝรั่งเศสมีราคาสูงที่สุดตันละ 1,215 ดอลลาร์สหรัฐฯ รองลงมา ได้แก่ อิตาลี และ สเปน ราคานำเข้าตันละ 1,195 ดอลลาร์สหรัฐฯ และ 1,145 ดอลลาร์สหรัฐฯ ตามลำดับ

1.2 ของไทย

1.2.1 การผลิต

ปี 2558 - 2562 เนื้อที่เก็บเกี่ยวมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.18 ต่อปี โดยปี 2558 มีเนื้อที่เก็บเกี่ยว 446,771 ไร่ เพิ่มขึ้นเป็น 486,680 ไร่ ในปี 2562 แต่ปี 2562 เนื้อที่เก็บเกี่ยวลดลงจากปี 2561 เนื่องจากช่วงปี 2558 - 2559 ราคาสับปะรดอยู่ในเกณฑ์สูง เกษตรกรได้ขยายพื้นที่ปลูกอย่างต่อเนื่องในช่วงปี 2560 - 2561 ทำให้มีเนื้อที่เก็บเกี่ยวเพิ่มขึ้นและปริมาณผลผลิตเกินความต้องการของตลาด ราคาสับปะรดลดลงอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้เกษตรกรลดพื้นที่ปลูกโดยปรับเปลี่ยนไปปลูกพืชอื่น สำหรับผลผลิตและผลผลิตต่อไร่ลดลงร้อยละ 0.09 และร้อยละ 3.17 ต่อปี ตามลำดับ จากผลผลิต 1.83 ล้านตัน ผลผลิตต่อไร่ 4,085 กิโลกรัม ในปี 2558 ลดลงเป็นผลผลิต 1.68 ล้านตัน ผลผลิตต่อไร่ 3,455 กิโลกรัม ในปี 2562 เนื่องจากเกษตรกรขาดเงินทุนในการดูแลรักษา

และได้รับผลกระทบจากสภาพอากาศแล้ง ต้นสับปะรดไม่สมบูรณ์ บางส่วนไม่ออกดอก ผลแคะแกร็นไม่มีน้ำหนัก

1.2.2 การตลาด

(1) การบริโภค

ผลผลิตสับปะรดประมาณร้อยละ 10 ของผลผลิตทั้งหมด จะบริโภคในประเทศในรูปแบบผลสด สำหรับผลิตภัณฑ์สับปะรดแปรรูปที่ผลิตได้จะส่งออกประมาณร้อยละ 90

(2) การส่งออก

1) สับปะรดกระป๋อง (รหัส 200820) ปี 2558 - 2562 ปริมาณและมูลค่าการส่งออกลดลง ร้อยละ 3.19 และร้อยละ 13.41 ต่อปี ตามลำดับ จากปริมาณ 0.49 ล้านตัน มูลค่า 19,255 ล้านบาท ในปี 2558 ลดลงเป็นปริมาณ 0.43 ล้านตัน มูลค่า 11,920 ล้านบาท ในปี 2562 โดยปี 2562 ปริมาณส่งออกลดลงจาก 0.48 ล้านตัน ของปี 2561 ร้อยละ 10.42 สำหรับมูลค่าการส่งออกลดลงจาก 12,933 ล้านบาท ของปี 2561 ร้อยละ 7.83

2) น้ำสับปะรด (รหัส 200941 และ 200949) ปี 2558 - 2562 ปริมาณส่งออกเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.65 ต่อปี ขณะที่มูลค่าการส่งออกลดลงร้อยละ 14.44 ต่อปี จาก 5,373 ล้านบาท ในปี 2558 ลดลงเป็น 3,300 ล้านบาท ในปี 2562 โดยปี 2562 ส่งออกปริมาณ 0.09 ล้านตัน ลดลงจาก 0.11 ล้านตัน ของปี 2561 ร้อยละ 18.18 และมูลค่าส่งออกลดลงจาก 3,601 ล้านบาท ของปี 2561 ร้อยละ 8.36

(3) ราคา

1) ราคาที่เกษตรกรขายได้

- สับปะรดโรงงาน ปี 2558 - 2562 ราคาสับปะรดโรงงานที่เกษตรกรขายได้ลดลง ร้อยละ 22.58 ต่อปี จากกิโลกรัมละ 10.29 บาท ในปี 2558 ลดลงเป็นกิโลกรัมละ 5.30 บาท ในปี 2562 ราคา สับปะรดโรงงานที่เกษตรกรขายได้เพิ่มขึ้นจากกิโลกรัมละ 2.97 บาท ของปี 2561 ร้อยละ 78.45 เนื่องจากปริมาณ ผลผลิตที่ออกสู่ตลาดลดลงจากการที่เกษตรกรลดและการปรับเปลี่ยนพื้นที่ปลูก รวมทั้งสภาพอากาศแล้งปริมาณ ผลผลิตไม่เพียงพอต่อความต้องการของตลาด ทำให้ราคาสับปะรดปรับตัวเพิ่มขึ้น

- สับปะรดบริโภคสด ปี 2558 - 2562 ราคาสับปะรดบริโภคสดที่เกษตรกรขายได้ลดลง ร้อยละ 15.86 ต่อปี จากกิโลกรัมละ 12.57 บาท ในปี 2558 ลดลงเป็นกิโลกรัมละ 7.30 บาท ในปี 2562 โดยราคาสับปะรดบริโภคที่เกษตรกรขายได้เพิ่มขึ้นจากกิโลกรัมละ 7.09 บาท ของปี 2561 ร้อยละ 2.96

2) ราคาจำหน่ายส่งตลาดกรุงเทพฯ ปี 2558 - 2562 ราคาจำหน่ายส่งสับปะรดบริโภคสด (ศรีราชา เบอร์ 1) ลดลงร้อยละ 2.47 ต่อปี โดยราคาลดลงอย่างต่อเนื่องจากกิโลกรัมละ 22.25 บาท ในปี 2559 ลดลงเป็นกิโลกรัมละ 16.80 บาท ในปี 2561 โดยปี 2562 ราคาจำหน่ายส่งตลาดกรุงเทพฯ กิโลกรัมละ 17.50 บาท เพิ่มขึ้นจากปี 2561 ร้อยละ 4.17

3) ราคาส่งออก

- สับปะรดกระป๋อง (รหัส 200820) ปี 2558 - 2562 ราคาส่งออกลดลงร้อยละ 10.54 ต่อปี จากกิโลกรัมละ 39.15 บาท ในปี 2558 ลดลงเป็นกิโลกรัมละ 28.00 บาท ในปี 2562 โดยปี 2562 ราคาส่งออก สับปะรดกระป๋องเพิ่มขึ้นจากกิโลกรัมละ 27.10 บาท ของปี 2561 ร้อยละ 3.32

- น้ำสับปะรด (รหัส 200941 และ 200949) ปี 2558 - 2562 ราคาส่งออกลดลง ร้อยละ 18.30 ต่อปี จากกิโลกรัมละ 62.69 บาท ในปี 2558 ลดลงเป็นกิโลกรัมละ 35.00 บาท ในปี 2562 โดยปี 2562 ราคาส่งออกน้ำสับปะรดเพิ่มขึ้นจากกิโลกรัมละ 31.65 บาท ของปี 2561 ร้อยละ 10.58

2. แนวโน้ม ปี 2563

2.1 ของโลก

2.1.1 การผลิต

คาดว่า ผลผลิตสับปะรดของโลกในภาพรวมจะมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมาเล็กน้อย เนื่องจากคาดว่า สภาพอากาศจะเอื้ออำนวยต่อการผลิต รวมทั้งปีที่ผ่านมาผลผลิตโลกลดลงทำให้เกษตรกรในประเทศผู้ผลิตเพิ่มการดูแลรักษาต้นกระทบต่อปริมาณผลผลิต

2.1.2 การตลาด

คาดว่า ปริมาณการส่งออกสับปะรดของโลกในภาพรวมจะมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา เนื่องจาก ความต้องการของประเทศผู้นำเข้ามีแนวโน้มเพิ่มขึ้น

2.1.3 ราคา

คาดว่า ราคาส่งออกสับปะรดกระป๋องและน้ำสับปะรด จะมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมาเล็กน้อย เนื่องจากคาดว่า ตัวแทนการค้า (Broker) จะเสนอราคาซื้อขายในระดับที่สูงขึ้น

2.2 ของไทย

2.2.1 การผลิต

คาดว่า ปี 2563 มีเนื้อที่เก็บเกี่ยว 505,247 ไร่ ผลผลิตรวม 1.84 ล้านตัน และผลผลิตต่อไร่ 3,648 กิโลกรัม เพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมาร้อยละ 3.82 ร้อยละ 9.52 และร้อยละ 5.59 ตามลำดับ เนื่องจากปีที่ผ่านมา ประสพภาวะแห้งแล้งและร้อนจัดในเดือนเมษายนและพฤษภาคม 2562 ทำให้ปริมาณผลผลิตสับปะรดโรงงาน ออกสู่ตลาดน้อย ส่งผลให้ตั้งแต่เดือนพฤษภาคม 2562 ราคาซื้อขายสับปะรดขยับตัวสูงขึ้น เกษตรกรเริ่มกลับมาดูแลแปลงหรือไถหว่านสับปะรดที่แห้งตายทิ้งเพื่อปลูกใหม่ อย่างไรก็ตาม จากการที่เกษตรกรขาดเงินทุนในการปลูกใหม่ และมีการปรับเปลี่ยนไปปลูกพันธุ์บริโภคสด ทำให้เนื้อที่เก็บเกี่ยวเพิ่มขึ้นไม่มาก และถ้าปริมาณน้ำฝนเพียงพอต่อการเจริญเติบโต ไม่ประสพภัยแล้งเหมือนปีที่ผ่านมา รวมทั้งเกษตรกรมีการบำรุงรักษาต้นสับปะรดที่ดี ทำให้ผลผลิตต่อไร่และผลผลิตรวมทั้งประเทศมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น

2.2.2 การตลาด

(1) ราคา

1) **ราคาที่เกษตรกรขายได้** คาดว่า จะมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา ซึ่งเป็นผลมาจาก โรงงานแปรรูปสับปะรดต้องการวัตถุดิบสับปะรดเพื่อทำการผลิตให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดและราคา ส่งออกผลิตภัณฑ์ที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา

2) **ราคาส่งออก** คาดว่า ราคาส่งออกสับปะรดกระป๋อง และน้ำสับปะรดของไทยเพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมาเล็กน้อย เนื่องจากตัวแทนการค้า (Broker) จะเสนอราคาซื้อขายในระดับที่สูงขึ้นจากปีที่ผ่านมา รวมทั้งผลจากอัตราแลกเปลี่ยนโดยค่าเงินบาทจะอ่อนค่าลงตามนโยบายผลักดันการส่งออกของรัฐบาล

(2) การส่งออก

คาดว่า การส่งออกสับปะรดกระป๋องและน้ำสับปะรด จะมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา เนื่องจากความต้องการของประเทศคู่ค้ามีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ส่งผลให้กำลังซื้อมีการปรับเพิ่มขึ้น

2.3 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปริมาณการผลิตและการส่งออก

2.3.1 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการผลิต

(1) ภัยธรรมชาติและสภาวะโลกร้อน เนื่องจาก การปลูกสับปะรดส่วนใหญ่ของประเทศอยู่ในพื้นที่เชิงเขา ต้องอาศัยน้ำฝนจากธรรมชาติและสภาพอากาศหนาวเย็น โดยคาดว่า ปี 2563 สภาวะโลกร้อนอาจส่งผลให้พื้นที่แหล่งผลิตสำคัญมีสภาพอากาศแปรปรวน โดยมีภาวะอากาศหนาวต่อเนื่องจากปลายปี 2562 เอื้ออำนวยต่อการผลิตสับปะรด ส่งผลให้ผลผลิตรวมทั้งประเทศมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น

(2) นโยบายรัฐบาล ในการส่งเสริมการผลิตในรูปแบบแปลงใหญ่ ซึ่งสนับสนุนให้ผลิตในเขตพื้นที่เหมาะสมสำหรับการปลูกสับปะรด และในพื้นที่ที่มีเอกสารสิทธิ์รับรอง รวมทั้งลดการปลูกในพื้นที่ไม่เหมาะสมในแหล่งผลิตที่อยู่ห่างไกลจากโรงงานแปรรูป โดยสนับสนุนการผลิตสับปะรดเพื่อบริโภคสดเพิ่มขึ้นเป็นปัจจัยบวกที่จะทำให้ปริมาณและคุณภาพผลผลิตสอดคล้องกับความต้องการมากขึ้น

2.3.2 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อส่งออก

(1) ผลกระทบจากประเด็น Brexit ที่สหราชอาณาจักรขอแยกตัวจากสหภาพยุโรป รวมทั้งสงครามการค้าระหว่างสหรัฐอเมริกากับจีน ส่งผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อภาวะเศรษฐกิจและนโยบายการค้าของกลุ่มประเทศสหภาพยุโรปและสหรัฐอเมริกา

(2) ความผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยน คาดว่า นโยบายด้านการเงินเพื่อสนับสนุนและผลักดันภาคการส่งออกของไทยให้ขยายตัว จะส่งผลให้ค่าเงินบาทอ่อนค่าลงจากปี 2562 ซึ่งเป็นปัจจัยบวกที่ช่วยสนับสนุนให้การส่งออกผลิตภัณฑ์สับปะรดของไทยปรับตัวดีขึ้น

(3) ราคาสินค้าของประเทศคู่แข่ง จากการที่อุตสาหกรรมสับปะรดแปรรูปของฟิลิปปินส์และอินโดนีเซีย เป็นการผลิตโดยบริษัทขนาดใหญ่ ทำให้มีต้นทุนการผลิตที่ต่ำกว่าไทย ประกอบกับการได้รับสิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากรทั่วไป (GSP) ทำให้สามารถเสนอราคาจำหน่ายผลิตภัณฑ์สับปะรดต่ำกว่าไทยได้ ซึ่งอาจมีผลต่อการส่งออกผลิตภัณฑ์สับปะรดของไทย

(4) การส่งเสริมการเจรจาการค้าเพื่อขยายตลาดใหม่ การเจรจาจัดทำความตกลงเขตการค้าเสรี และการส่งเสริมการตลาดสับปะรดในตลาดต่างประเทศของกระทรวงพาณิชย์ เป็นปัจจัยบวกที่จะช่วยเพิ่มช่องทางการส่งออกสับปะรดและผลิตภัณฑ์ของไทย

(5) ค่าระวางเรือขนส่ง ปี 2562 ค่าระวางเรือขนส่งมีแนวโน้มปรับลดลงเล็กน้อย ส่งผลให้ต้นทุนการส่งออกทางเรือของผู้ประกอบการลดลง เป็นปัจจัยบวกที่ช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการส่งออกได้เพิ่มขึ้น

ตารางที่ 1 ผลผลิตสับปรดของประเทศผู้ผลิตที่สำคัญ ปี 2558 - 2562

หน่วย: ล้านตัน

ประเทศ	2558	2559	2560 ^{1/}	2561 ^{1/}	2562 ^{1/}	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)
คอสตาริกา	2.77	2.93	3.06	3.07	3.06	2.47
บราซิล	2.58	2.61	2.67	2.68	2.67	0.96
ฟิลิปปินส์	2.65	2.70	2.25	2.25	2.22	-5.21
จีน	1.99	2.08	2.13	2.22	2.21	2.78
ไทย ^{2/}	1.83	2.01	2.33	2.35	1.68	-0.09
อินโดนีเซีย	1.73	1.40	1.80	1.81	1.81	3.55
อื่น ๆ	14.50	14.55	15.30	15.01	14.95	0.92
รวม	28.05	28.27	29.53	29.40	28.60	0.78

หมายเหตุ: ^{1/} ประมาณการ (ณ ตุลาคม 2562)

^{2/} ข้อมูลสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (ณ พฤศจิกายน 2562)

ที่มา: Food and Agricultural Organization of The United Nations (FAO), October 2019

ตารางที่ 2 ปริมาณและมูลค่าการส่งออกสับปรดกระป๋องของประเทศผู้ส่งออกที่สำคัญ ปี 2558 - 2562

ปริมาณ: ล้านตัน มูลค่า: ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ

ประเทศ	2558		2559		2560 ^{1/}		2561 ^{1/}		2562 ^{1/}		อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	
	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
ไทย	0.49	563.97	0.49	590.42	0.53	570.86	0.48	400.00	0.43	377.00	-3.18	-11.26
ฟิลิปปินส์	0.32	337.02	0.37	341.47	0.32	276.14	0.22	192.00	0.22	190.00	-11.96	-15.82
อินโดนีเซีย	0.17	192.25	0.12	152.49	0.17	196.79	0.19	158.00	0.19	156.00	6.04	-3.75
เคนยา	0.06	74.24	0.05	60.85	0.04	50.56	0.03	38.00	0.03	34.00	-20.31	-18.40
เนเธอร์แลนด์	0.02	35.71	0.03	46.36	0.03	46.06	0.03	45.00	0.03	46.00	4.40	4.89
เยอรมนี	0.02	23.47	0.02	28.82	0.02	27.88	0.01	22.00	0.01	21.00	-6.12	-4.80
อื่น ๆ	0.11	128.10	0.11	144.04	0.12	144.34	0.06	104.00	0.12	143.00	-3.34	-1.05
รวม	1.19	1,354.75	1.20	1,364.45	1.23	1,312.62	1.02	959.00	1.02	967.00	-4.63	-9.76

หมายเหตุ: ^{1/} ประมาณการ (สับปรดกระป๋อง รหัส 200820) ณ ตุลาคม 2562

ที่มา: The International Trade Centre (ITC), October 2019

ตารางที่ 3 ปริมาณและมูลค่าการส่งออกน้ำส้มประรดของประเทศผู้ส่งออกที่สำคัญ ปี 2558 - 2562

ปริมาณ: ล้านตัน มูลค่า: ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ

ประเทศ	2558		2559		2560 ^{1/}		2561 ^{1/}		2562 ^{1/}		อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	
	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
ไทย	0.09	156.56	0.09	181.60	0.10	133.41	0.11	110.00	0.09	103.00	4.56	-12.53
ฟิลิปปินส์	0.09	60.15	0.17	89.70	0.13	93.96	0.11	75.00	0.11	76.00	0.50	2.93
เนเธอร์แลนด์	0.07	119.42	0.05	118.92	0.04	70.09	0.05	57.00	0.05	55.00	-9.22	-20.43
คอซตาริกา	0.06	68.60	0.04	78.02	0.03	46.74	0.03	32.00	0.03	30.00	-16.37	-22.47
อินโดนีเซีย	0.02	39.18	0.01	34.76	0.03	38.95	0.03	28.00	0.03	29.00	16.82	-7.86
เคนยา	0.01	14.75	0.01	15.35	0.01	15.39	0.01	22.00	0.01	23.00	6.71	13.30
อื่น ๆ	0.11	139.84	0.11	126.91	0.09	72.42	0.04	56.00	0.06	68.00	-20.36	-20.23
รวม	0.44	598.50	0.48	645.25	0.44	470.95	0.38	380.00	0.38	384.00	-5.24	-13.21

หมายเหตุ: ^{1/} ปริมาณการ (น้ำส้มประรด รหัส 200949) ณ ตุลาคม 2562

ที่มา: The International Trade Centre (ITC), October 2019

ตารางที่ 4 ปริมาณและมูลค่าการนำเข้าส้มประรดกระป๋องของประเทศผู้นำเข้าที่สำคัญ ปี 2558 - 2562

ปริมาณ: ล้านตัน มูลค่า: ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ

ประเทศ	2558		2559		2560 ^{1/}		2561 ^{1/}		2562 ^{1/}		อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	
	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
สหรัฐอเมริกา	0.33	434.18	0.32	420.81	0.32	389.07	0.30	317.00	0.29	308.00	-3.17	-9.24
เยอรมนี	0.09	102.98	0.08	107.17	0.09	111.06	0.07	77.00	0.07	74.00	-5.47	-9.44
สเปน	0.05	66.24	0.04	67.78	0.06	101.09	0.05	62.00	0.05	63.00	-0.04	-1.88
รัสเซีย	0.05	41.87	0.04	40.85	0.06	53.49	0.06	54.00	0.07	55.00	11.31	8.59
เนเธอร์แลนด์	0.03	46.58	0.04	57.31	0.04	58.55	0.04	42.00	0.04	42.00	-0.26	-5.05
อื่น ๆ	0.44	577.54	0.43	582.53	0.51	657.61	0.45	515.00	0.45	528.00	0.96	-2.98
รวม	0.99	1,269.39	0.95	1,276.45	1.07	1,370.87	0.97	1,067.00	0.97	1,070.00	-0.46	-5.08

หมายเหตุ: ^{1/} ปริมาณการ (ส้มประรดกระป๋อง รหัส 200820) ณ ตุลาคม 2562

ที่มา: The International Trade Centre (ITC), October 2019

ตารางที่ 5 ปริมาณและมูลค่าการนำเข้าน้ำสับประรดของประเทศผู้นำเข้าที่สำคัญ ปี 2558 - 2562

ปริมาณ: ล้านตัน มูลค่า: ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ^{1/}

ประเทศ	2558		2559		2560 ^{1/}		2561 ^{1/}		2562 ^{1/}		อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	
	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
เนเธอร์แลนด์	0.05	92.80	0.04	106.47	0.04	74.30	0.04	51.00	0.04	46.00	-4.08	-19.26
สหรัฐอเมริกา	0.05	71.06	0.17	96.66	0.16	76.09	0.12	43.00	0.12	42.00	16.09	-16.99
สเปน	0.03	48.30	0.02	53.00	0.02	29.18	0.02	26.00	0.02	23.00	-2.17	-19.72
ฝรั่งเศส	0.01	23.87	0.01	30.78	0.01	17.86	0.01	16.00	0.01	14.00	-4.89	-15.82
อิตาลี	0.02	30.86	0.01	32.60	0.01	20.86	0.01	15.00	0.01	13.00	-8.57	-22.16
อื่น ๆ	0.14	263.23	0.13	299.15	0.12	222.36	0.12	188.00	0.14	209.00	-0.84	-8.84
รวม	0.29	530.13	0.39	618.65	0.36	440.64	0.34	339.00	0.34	347.00	1.46	-13.49

หมายเหตุ: ^{1/} ปริมาณการ (น้ำสับประรด รหัส 200949) ณ ตุลาคม 2562

ที่มา: The International Trade Centre (ITC), October 2019

ตารางที่ 6 ราคาส่งออกสับประรดกระป๋องของประเทศผู้ส่งออกที่สำคัญ ปี 2558 - 2562

หน่วย: ดอลลาร์สหรัฐฯ/ตัน

ประเทศ	2558	2559	2560 ^{1/}	2561 ^{1/}	2562 ^{1/}	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)
เนเธอร์แลนด์	1,648	1,643	1,787	1,669	1,680	0.54
เยอรมนี	1,365	1,541	1,579	1,446	1,475	0.91
เคนย่า	1,220	1,112	1,208	1,269	1,275	2.23
ไทย	1,149	1,194	1,068	839	878	-8.52
ฟิลิปปินส์	1,041	916	864	868	857	-4.34
อินโดนีเซีย	1,116	1,235	1,140	849	828	-9.26
เฉลี่ย	1,136	1,136	1,067	941	944	-5.43

หมายเหตุ: ^{1/} ปริมาณการ (สับประรดกระป๋อง รหัส 200820) ณ ตุลาคม 2562

ที่มา: The International Trade Centre (ITC), October 2019

ตารางที่ 7 ราคาส่งออกน้ำส้มประรดของประเทศผู้ส่งออกที่สำคัญ ปี 2558 - 2562

หน่วย: ดอลลาร์สหรัฐฯ/ตัน

ประเทศ	2558	2559	2560 ^{1/}	2561 ^{1/}	2562 ^{1/}	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)
เนเธอร์แลนด์	1,765	2,239	1,848	1,258	1,215	-12.40
คอซตาริกา	1,157	2,193	1,531	1,151	1,087	-7.40
ไทย	1,835	2,131	1,272	1,002	1,100	-16.29
อินโดนีเซีย	1,925	2,735	1,439	980	984	-21.09
ฟิลิปปินส์	691	520	707	674	684	2.41
เฉลี่ย	1,353	1,352	1,082	1,006	1,012	-8.39

หมายเหตุ: ^{1/} ประมาณการ (น้ำส้มประรด รหัส 200949) ณ ตุลาคม 2562

ที่มา: The International Trade Centre (ITC), October 2019

ตารางที่ 8 ราคานำเข้าส้มประรดของประเทศผู้นำเข้าที่สำคัญ ปี 2558 - 2562

หน่วย: ดอลลาร์สหรัฐฯ/ตัน

ประเทศ	2558	2559	2560 ^{1/}	2561 ^{1/}	2562 ^{1/}	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)
สเปน	1,392	1,576	1,585	1,363	1,365	-1.82
เนเธอร์แลนด์	1,340	1,408	1,416	1,144	1,150	-5.00
เยอรมนี	1,186	1,324	1,268	1,066	1,065	-4.23
สหรัฐอเมริกา	1,299	1,313	1,235	1,061	1,045	-6.28
รัสเซีย	880	967	917	844	835	-2.37
เฉลี่ย	1,277	1,337	1,277	1,105	1,107	-4.64

หมายเหตุ: ^{1/} ประมาณการ (ส้มประรดรหัส รหัส 200820) ณ ตุลาคม 2562

ที่มา: The International Trade Centre (ITC), October 2019

ตารางที่ 9 ราคานำเข้าน้ำส้มประรดของประเทศผู้นำเข้าที่สำคัญ ปี 2558 - 2562

หน่วย: ดอลลาร์สหรัฐฯ/ตัน

ประเทศ	2558	2559	2560 ^{1/}	2561 ^{1/}	2562 ^{1/}	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)
ฝรั่งเศส	1,602	2,394	1,836	1,228	1,215	-11.49
อิตาลี	1,844	2,617	1,851	1,215	1,195	-15.08
เนเธอร์แลนด์	1,842	2,534	1,779	1,166	1,145	-15.87
สเปน	1,821	2,762	1,676	1,114	1,060	-18.05
สหรัฐอเมริกา	1,494	556	468	348	355	-28.41
เฉลี่ย	1,804	1,571	1,229	1,001	1,018	-14.73

หมายเหตุ: ^{1/} ประมาณการ (น้ำส้มประรด รหัส 200949) ณ ตุลาคม 2562

ที่มา: The International Trade Centre (ITC), October 2019

ตารางที่ 10 เนื้อที่เก็บเกี่ยว ผลผลิต ผลผลิตต่อไร่ สับปรดของไทย ปี 2558 - 2563

ปี	เนื้อที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ล้านตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (กิโลกรัม)
2558	446,771	1.83	4,085
2559	493,266	2.01	4,082
2560	557,958	2.33	4,173
2561	568,394	2.35	4,136
2562*	486,680	1.68	3,455
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	3.18	-0.09	-3.17
2563*	505,247	1.84	3,648

หมายเหตุ: * ประมาณการ (ณ พฤศจิกายน 2562)

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ตารางที่ 11 ปริมาณ มูลค่า และราคาส่งออกสับปรดกระป๋องของไทย ปี 2558 - 2563

ปี	ปริมาณ (ล้านตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	ราคา (บาท/กิโลกรัม)
2558	0.49	19,255	39.15
2559	0.50	20,905	42.20
2560	0.54	19,475	36.37
2561	0.48	12,933	27.10
2562*	0.43	11,920	28.00
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	-3.19	-13.41	-10.54
2563*	0.45	13,000	28.75

หมายเหตุ: * ประมาณการ (สับปรดกระป๋อง รหัส 200820) ณ ตุลาคม 2562

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ตารางที่ 12 ปริมาณ มูลค่า และราคาส่งออกน้ำสับประดของไทย ปี 2558 - 2563

ปี	ปริมาณ (ล้านตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	ราคา (บาท/กิโลกรัม)
2558	0.09	5,373	62.69
2559	0.09	6,459	74.45
2560	0.11	4,684	42.41
2561	0.11	3,601	31.65
2562*	0.09	3,300	35.00
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	4.65	-14.44	-18.30
2563*	0.10	3,700	37.00

หมายเหตุ: * ประเมินการ (น้ำสับประด รวมรหัส 200941 และ 200949) ณ ตุลาคม 2562
ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

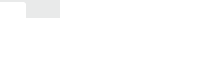
ตารางที่ 13 ราคาที่เกษตรกรขายได้ และราคาจำหน่ายส่งสับประดบรีโภคสด ณ ตลาดกรุงเทพฯ ปี 2558 - 2562

หน่วย: บาท/กิโลกรัม

ปี	ราคาที่เกษตรกรขายได้ ^{1/}		ราคาจำหน่ายส่ง ^{2/} สับประดบรีโภคสด
	สับประดโรงงาน	สับประดบรีโภคสด	
2558	10.29	12.57	17.23
2559	10.18	13.45	22.25
2560	4.95	10.47	18.62
2561	2.97	7.09	16.80
2562*	5.30	7.30	17.50
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	-22.58	-15.86	-2.47

หมายเหตุ: * ประเมินการ (ณ พฤศจิกายน 2562)
ที่มา: ^{1/} สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ^{2/} กรมการค้าภายใน

สถานการณ์สินค้าเกษตรที่สำคัญ และแนวโน้ม ปี 2563

1. สถานการณ์ ปี 2562

1.1 การผลิต

ปี 2558 - 2562 เนื้อที่ให้ผลเพิ่มขึ้นจาก 1,067,439 ไร่ในปี 2558 เป็น 1,169,496 ไร่ ในปี 2562 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.51 ต่อปี และผลผลิตเพิ่มขึ้นจาก 921,181 ตันในปี 2558 เป็น 1,011,276 ตันในปี 2562 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 5.07 ต่อปี ขณะที่ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่เพิ่มขึ้นจาก 863 กิโลกรัมในปี 2558 เป็น 865 กิโลกรัม ในปี 2562 เนื่องจากราคาลำไยที่เกษตรกรขายได้อยู่ในเกณฑ์ดี ซึ่งเป็นผลมาจากการที่ภาครัฐให้ความช่วยเหลือในการแก้ไขปัญหาราคาลำไยตกต่ำในแต่ละปี ได้แก่ การกระจายผลผลิตออกนอกแหล่งผลิต การส่งเสริมการแปรรูป และการส่งเสริมการตลาด ประกอบกับความต้องการบริโภคลำไยจากต่างประเทศ ได้แก่ จีน เวียดนาม และ อินโดนีเซีย มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ทำให้เกษตรกรขยายเนื้อที่ปลูกลำไยเพิ่มขึ้น

ปี 2562 มีเนื้อที่ให้ผล 1,169,496 ไร่ เพิ่มขึ้นจาก 1,146,339 ไร่ ในปี 2561 ร้อยละ 2.02 แต่ผลผลิต 1,011,276 ตัน ลดลงจาก 1,055,847 ตัน ในปี 2561 ร้อยละ 4.22 และผลผลิตต่อไร่ 865 กิโลกรัม ลดลงจาก 921 กิโลกรัม ในปี 2561 ร้อยละ 6.08 เนื่องจาก ปริมาณฝนลดลง ส่งผลให้ผลผลิตต่อไร่ลดลง และทำให้ผลผลิตโดยรวมลดลง

1.2 การตลาด

(1) การบริโภคภายในประเทศ

ผลผลิตลำไยส่วนใหญ่ที่บริโภคในประเทศจะอยู่ในรูปลำไยสด สำหรับผลิตภัณฑ์แปรรูป ได้แก่ ลำไยอบแห้ง ลำไยกระป๋อง และลำไยแช่แข็ง มีการบริโภคในประเทศเล็กน้อย โดยปี 2558-2562 ปริมาณความต้องการบริโภคลำไยสดและผลิตภัณฑ์มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจาก 45,000 ตัน ในปี 2558 เป็น 50,000 ตัน ในปี 2562 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 5.04 ต่อปี เนื่องจากปริมาณผลผลิตเพิ่มขึ้น และมาตรการส่งเสริมการบริโภคผลไม้ของภาครัฐ โดยในปี 2562 มีการบริโภคลำไยภายในประเทศ 50,000 ตัน ลดลงจาก 53,000 ตัน ในปี 2561 ร้อยละ 5.66

(2) การส่งออก

ไทยเป็นผู้ส่งออกลำไยรายใหญ่ของโลก โดยส่วนใหญ่ส่งออกในรูปลำไยสดและลำไยอบแห้ง ซึ่งตลาดหลักลำไยสดของไทยได้แก่ จีน เวียดนาม อินโดนีเซีย และฮ่องกง ส่วนตลาดหลักลำไยอบแห้งของไทยได้แก่ จีน เวียดนาม และฮ่องกง ทั้งนี้ ในช่วงปี 2558-2562 ปริมาณการส่งออกลำไยสดและผลิตภัณฑ์เพิ่มขึ้นจาก 553,265 ตัน (820,591 ตันสด) ในปี 2558 เป็น 743,024 ตัน (1,151,294 ตันสด) ในปี 2562 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 9.68 ต่อปี สำหรับมูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้นจาก 15,813 ล้านบาท ในปี 2558 เป็น 28,904 ล้านบาท ในปี 2562 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 16.58 ต่อปี

ปี 2562 มีการส่งออกลำไยสดและผลิตภัณฑ์ปริมาณ 743,024 ตัน ลดลงจากปริมาณ 771,385 ตัน ในปี 2561 หรือลดลงร้อยละ 3.68 ขณะที่มูลค่าการส่งออก 28,904 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจาก 28,756 ล้านบาท ในปี 2561 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.51 เนื่องจากผลผลิตลดลง ขณะที่ความต้องการบริโภคลำไยเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง สำหรับการส่งออกแยกตามผลิตภัณฑ์ได้ดังนี้

1) **ลำไยสด** ปริมาณการส่งออกเพิ่มขึ้นจาก 431,121 ตัน ในปี 2558 เป็น 560,000 ตัน ในปี 2562 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 8.39 ต่อปี และมูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้นจาก 9,753 ล้านบาท ในปี 2558 เป็น 19,000 ล้านบาท ในปี 2562 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 18.86 ต่อปี

2) **ลำไยอบแห้ง** ปริมาณการส่งออกเพิ่มขึ้นจาก 110,729 ตัน ในปี 2558 เป็น 171,000 ตัน ในปี 2562 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 14.58 ต่อปี และมูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้นจาก 5,426 ล้านบาท ในปี 2558 เป็น 9,000 ล้านบาท ในปี 2562 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 13.10 ต่อปี

3) **ลำไยกระป๋อง** ปริมาณการส่งออกเพิ่มขึ้นจาก 11,374 ตัน ในปี 2558 เป็น 12,000 ตัน ในปี 2562 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.93 ต่อปี และมูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้นจาก 631 ล้านบาท ในปี 2558 เป็น 900 ล้านบาท ในปี 2562 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 12.26 ต่อปี

4) **ลำไยแช่แข็ง** ปริมาณการส่งออกลดลงจาก 40 ตัน ในปี 2558 เป็น 24 ตัน ในปี 2562 หรือลดลงร้อยละ 10.63 ต่อปี และมูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้นจาก 3 ล้านบาท ในปี 2558 เป็น 4 ล้านบาท ในปี 2562 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.65 ต่อปี

(3) ราคา

1) ราคาที่เกษตรกรขายได้

ปี 2558 - 2562 ราคาลำไยสดทั้งช่อเกรด AA เพิ่มขึ้นจากกิโลกรัมละ 34.54 บาท ในปี 2558 เป็นกิโลกรัมละ 35.00 บาท ในปี 2562 ขณะที่ราคาลำไยสดทั้งช่อเกรด A ลดลงจากกิโลกรัมละ 28.57 บาท ในปี 2558 เป็นกิโลกรัมละ 26.00 บาท ในปี 2562 หรือลดลงร้อยละ 3.99 ต่อปี

ปี 2558 - 2562 ราคาลำไยอบแห้งเกรด AA เพิ่มขึ้นจากกิโลกรัมละ 90.09 บาท ในปี 2558 เป็นกิโลกรัมละ 98.00 บาท ในปี 2562 และราคาลำไยอบแห้งเกรด A และเกรด B เพิ่มขึ้นจากกิโลกรัมละ 50.78 และ 30.60 บาท ในปี 2558 เป็นกิโลกรัมละ 69.00 บาท และ 38.00 บาท ในปี 2562 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.68 และร้อยละ 0.70 ต่อปี ตามลำดับ

ปี 2562 ราคาลำไยสดทั้งช่อเกรด AA กิโลกรัมละ 35.00 บาท เพิ่มขึ้นจากกิโลกรัมละ 33.05 บาท ในปี 2561 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 5.90 ขณะที่ราคาลำไยสดทั้งช่อเกรด A กิโลกรัมละ 26.00 บาท ลดลงจากกิโลกรัมละ 26.72 บาท ในปี 2561 หรือลดลงร้อยละ 2.69 เนื่องจากความต้องการบริโภคลำไยสดทั้งช่อเกรด AA จากประเทศจีนยังเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

ปี 2562 ราคาลำไยอบแห้งเกรด AA เกรด A และเกรด B กิโลกรัมละ 98.00 บาท 69.00 บาท และ 38.00 บาท เพิ่มขึ้นจากกิโลกรัมละ 72.39 บาท 53.66 บาท และ 32.93 บาท ในปี 2561 ร้อยละ 35.38 ร้อยละ 28.59 และร้อยละ 15.40 ตามลำดับ

2) ราคาส่งออก เอฟ.โอ.บี

ปี 2558 - 2562 ราคาส่งออก เอฟ.โอ.บี ลำไยสด ลำไยกระป๋อง และลำไยแช่แข็ง เพิ่มขึ้นจากกิโลกรัมละ 22.62 บาท 55.49 บาท และ 80.63 บาท ในปี 2558 เป็นกิโลกรัมละ 34.00 บาท 75.00 บาท และ 167.00 บาท ในปี 2562 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 9.71 ร้อยละ 8.00 และร้อยละ 10.23 ต่อปี ตามลำดับ ขณะที่ราคาส่งออก เอฟ.โอ.บี ลำไยอบแห้งเพิ่มขึ้นจากกิโลกรัมละ 49.00 บาท ในปี 2558 เป็นกิโลกรัมละ 53.00 บาท ในปี 2562

ปี 2562 ราคาส่งออก เอฟ.โอ.บี ลำไยสด ลำไยอบแห้ง ลำไยกระป๋อง และลำไยแช่แข็ง กิโลกรัมละ 34.00 บาท 53.00 บาท 75.00 บาท และ 167.00 บาท เพิ่มขึ้นจากกิโลกรัมละ 31.22 บาท 51.16 บาท 70.63 บาท และ 81.08 บาท ในปี 2561 ร้อยละ 8.90 ร้อยละ 3.60 ร้อยละ 6.19 และร้อยละ 105.97 ตามลำดับ

2. แนวโน้มปี 2563

2.1 การผลิต

คาดว่าจะมีเนื้อที่ให้ผล 1,178,000 ไร่ เพิ่มขึ้นจาก 1,169,496 ไร่ ในปี 2562 ร้อยละ 0.73 เนื่องจากเกษตรกรหันมาปลูกลำไยกันมากขึ้น โดยเฉพาะพื้นที่ปลูกลำไยในจังหวัดจันทบุรีและจังหวัดสระแก้วที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง และลำไยของไทยเป็นที่ต้องการของตลาดต่างประเทศ โดยเฉพาะจีน เวียดนาม ฮองกง และอินโดนีเซีย สำหรับผลผลิตคาดว่าจะ มีปริมาณ 1,044,034 ตัน เพิ่มขึ้นจาก 1,011,276 ตัน ในปี 2562 ร้อยละ 3.24 ขณะที่ผลผลิตต่อไร่ 886 กิโลกรัม เพิ่มขึ้นจาก 865 กิโลกรัม ในปี 2562 ร้อยละ 2.43 เนื่องจากคาดว่าปริมาณน้ำฝนเพียงพอและเกษตรกรดูแลเอาใจใส่มากขึ้น ส่งผลให้ลำไยออกดอกและติดผลมากขึ้น

2.2 การตลาด

(1) การบริโภคภายในประเทศ

คาดว่าจะความต้องการบริโภคลำไยภายในประเทศประมาณ 52,000 ตัน เพิ่มขึ้นจาก 50,000 ตัน ในปี 2562 ร้อยละ 4.00 เนื่องจากปริมาณผลผลิตที่คาดว่าจะเพิ่มขึ้น และมาตรการส่งเสริมการบริโภคผลไม้ของภาครัฐ

(2) การส่งออก

คาดว่าจะมีการส่งออกลำไยสดและผลิตภัณฑ์ประมาณ 815,020 ตัน (1,281,540 ตันสด) เพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมาร้อยละ 9.69 เนื่องจากผลผลิตที่เพิ่มขึ้น และตลาดส่งออกลำไยที่สำคัญของไทย ได้แก่ จีน และฮ่องกง ยังมีความต้องการบริโภคลำไยเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งความต้องการลำไยสดและผลิตภัณฑ์จากกลุ่มประเทศอาเซียน โดยเฉพาะเวียดนาม และอินโดนีเซียมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตาม ภาครัฐควรส่งเสริมและสนับสนุนการขยายการส่งออกในตลาดใหม่ ได้แก่ กลุ่มประเทศตะวันออกกลาง อินเดีย สหภาพยุโรป สหรัฐอเมริกา ออสเตรเลีย เป็นต้น เพื่อลดการพึ่งพิงตลาดจีน ซึ่งเป็นตลาดหลักของไทย

(3) ราคา

ปี 2563 คาดว่าราคาลำไยสดทั้งซ่อ ลำไยอบแห้งที่เกษตรกรขายได้จะมีแนวโน้มลดลงเนื่องจากปริมาณผลผลิตที่เพิ่มขึ้น

2.3 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปริมาณการผลิตและการส่งออก

2.3.1 ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อปริมาณการผลิต

(1) สภาวะโลกร้อน

สภาวะโลกร้อนหรือปรากฏการณ์ก๊าซเรือนกระจกส่งผลให้สภาพภูมิอากาศเกิดการเปลี่ยนแปลงและธรรมชาติเกิดความแปรปรวน ทำให้เกิดภัยธรรมชาติอย่างรุนแรง เช่น อุทกภัย และภัยแล้ง ส่งผลให้พื้นที่ปลูกและผลผลิตทางการเกษตรในภาคเหนือเกิดความเสียหาย รวมทั้งส่งผลต่อการติดดอกออกผล ทำให้ผลผลิตออกล่าช้า

และไม่ได้คุณภาพ ดังนั้น ปัญหาอุทกภัยและภัยแล้ง จึงเป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่มีผลกระทบต่อปริมาณการผลิตลำไยของไทย ทั้งนี้คาดว่าในปี 2563 ภาวะภัยแล้งจะลดลง ปริมาณฝนเพียงพอ ส่งผลให้ผลผลิตลำไยเพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับปี 2562

(2) ราคาผลผลิตลำไย

ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา (ปี 2558 - 2562) ราคาผลผลิตลำไยของไทยอยู่ในเกณฑ์ดี และมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น เนื่องจากลำไยของไทยเป็นที่ต้องการของตลาดต่างประเทศ โดยเฉพาะตลาดจีน อินโดนีเซีย ฮองกง และเวียดนาม จึงทำให้เกษตรกรขยายเนื้อที่ปลูกลำไย และดูแลรักษาต้นลำไย ทำให้เนื้อที่ปลูกและผลผลิตเพิ่มขึ้น ดังนั้น ราคาผลผลิตลำไยอาจเป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่มีผลกระทบต่อปริมาณการผลิตลำไยของไทยในปี 2563 โดยราคาลำไยที่เกษตรกรขายได้อยู่ในเกณฑ์ดีและมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น ทำให้ผลผลิตลำไยเพิ่มขึ้น

2.3.2 ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการส่งออก

(1) ความต้องการบริโภคของตลาดต่างประเทศ

ลำไยส่วนใหญ่กว่าร้อยละ 90 ของผลผลิตทั้งหมดจะส่งออกไปตลาดต่างประเทศในรูปของลำไยสด และลำไยอบแห้ง โดยลำไยสดและลำไยอบแห้งของไทยเป็นที่ต้องการของผู้บริโภค ในต่างประเทศ เนื่องจากลำไยไทยมีรสชาติและคุณภาพดี ดังนั้น ความต้องการบริโภคลำไยของตลาดต่างประเทศจึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลกระทบต่อส่งออก โดยความต้องการบริโภคลำไยที่มากขึ้น ทำให้การส่งออกลำไยเพิ่มขึ้น

(2) มาตรการการนำเข้าสินค้าเกษตรและการดำเนินการของหน่วยงานภาครัฐของประเทศไทย

จีนเป็นประเทศผู้นำเข้าลำไยรายใหญ่ของไทย ดังนั้น การกำหนดมาตรการต่าง ๆ ในการนำเข้าของจีนจะส่งผลกระทบต่อผู้ส่งออก และการส่งออกลำไยของไทย เช่น การกำหนดราคาประเมินซึ่งใช้เป็นฐานในการคำนวณภาษีมูลค่าเพิ่ม (VAT) ให้สูงขึ้น และการกำหนดให้สวนลำไยต้องผ่านการตรวจสอบรับรองมาตรฐาน GAP และโรงคัดบรรจุต้องผ่านการตรวจสอบรับรองมาตรฐาน GMP ก่อนการส่งออกไปจีน รวมถึงภาครัฐจีนได้ขยายการก่อสร้างด่านนำเข้าผลไม้ ณ มณฑลกุ้ยโจว ซึ่งเป็นมณฑลที่นำเข้าผลไม้มากเป็นอันดับหนึ่งของประเทศในปี 2558 เพิ่มเติม จำนวน 3 ด่าน ทำให้ปัจจุบัน มณฑลกุ้ยโจวมีด่านนำเข้าผลไม้ รวมทั้งสิ้น 6 ด่าน ประกอบด้วย ด่านชายแดน 3 แห่ง ได้แก่ ด่านผิงเสียง ด่านหลงปวง และด่านตงซิง ด่านชายฝั่งทะเล 2 แห่ง ได้แก่ ด่านท่าเรือฝางเฉิง และด่านท่าเรือคลังสินค้าทัณฑ์บนฉินโจว และด่านท่าอากาศยาน 1 แห่ง ได้แก่ ท่าอากาศยานกุ้ยหลิน ซึ่งเป็นอีกช่องทางหนึ่งในการขนส่งผลไม้ของประเทศอาเซียนเข้าสู่ตลาดกุ้ยโจว และตลาดภายในประเทศได้สะดวกและรวดเร็วยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตาม การบังคับใช้มาตรการนำเข้าต่าง ๆ เหล่านี้อาจมีผลทำให้การส่งออกลำไยของไทยไม่เป็นไปตามที่คาดหมาย

(3) มาตรการการนำเข้าสินค้าเกษตรของประเทศอินโดนีเซีย

อินโดนีเซียเป็นประเทศผู้นำเข้าลำไยที่สำคัญของไทยรองจากจีน ดังนั้น การกำหนดมาตรการต่าง ๆ ในการนำเข้าของอินโดนีเซียจะส่งผลกระทบต่อผู้ส่งออก และการส่งออกลำไยของไทย เช่น การกำหนดมาตรการสุขอนามัยและสุขอนามัยพืชที่ควบคุมให้ผลไม้นำเข้าต้องมีมาตรฐานความปลอดภัย ไม่มีการปนเปื้อนของสารเคมี และสารชีวภาพที่เกินกว่าระดับสูงสุดที่กำหนด รวมทั้งการขึ้นทะเบียนห้องปฏิบัติการที่ใช้ตรวจสอบระบบความปลอดภัยทางด้านอาหารเพื่อการส่งออกต้องได้รับการรับรองจากหน่วยงานรัฐบาล ซึ่งการบังคับใช้มาตรการเหล่านี้ อาจมีผลทำให้การส่งออกลำไยของไทยไม่เป็นไปตามที่คาดหมาย

(4) ค่าเงินบาทและค่าระวางเรือขนส่ง

ค่าเงินบาทที่มีแนวโน้มแข็งค่าขึ้นตั้งแต่ปี 2561 จนถึงปี 2562 ส่งผลให้มูลค่าการส่งออกลำไยสดและผลิตภัณฑ์ของไทยในรูปของเงินบาทลดลง ทำให้ผู้ประกอบการส่งออกมีรายได้ลดลงประกอบกับเมื่อพิจารณาในเรื่องค่าระวางเรือขนส่งสำหรับผู้คอนเทนเนอร์ปรับอากาศ (ห้องเย็น) ขนาด 40 ฟุต จากไทยไปฮ่องกง และจากไทยไปเซี่ยงไฮ้ พบว่า ปี 2561 มีราคาประมาณ 1,050 ดอลลาร์สหรัฐฯ ต่อตู้ (33,926 บาทต่อตู้) และ 1,150 ดอลลาร์สหรัฐฯ ต่อตู้ (37,157 บาทต่อตู้) ณ อัตราแลกเปลี่ยน 32.31 บาท/ดอลลาร์สหรัฐฯ สำหรับปี 2562 ค่าระวางเรือขนส่งจากไทยไปฮ่องกง และจากไทยไปเซี่ยงไฮ้ มีราคาลดลงเป็น 1,000 ดอลลาร์สหรัฐฯ ต่อตู้ (31,210 บาทต่อตู้) และ 1,100 ดอลลาร์สหรัฐฯ ต่อตู้ (34,331 บาทต่อตู้) ณ อัตราแลกเปลี่ยน 31.21 บาท/ดอลลาร์สหรัฐฯ ซึ่งค่าระวางเรือขนส่งจากไทยไปฮ่องกงลดลงเที่ยวละ 2,716 บาทต่อตู้ และค่าระวางเรือขนส่งจากไทยไปเซี่ยงไฮ้ลดลงเที่ยวละ 2,826 บาทต่อตู้ ตามลำดับ ดังนั้น ค่าเงินบาทและค่าระวางเรือขนส่งจึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลกระทบต่อมูลค่าการส่งออกลำไยของไทย ซึ่งอาจมีผลทำให้การส่งออกลำไยของไทยไม่เป็นไปตามที่คาดการณ์

(5) สงครามการค้าระหว่างสหรัฐอเมริกาและจีน

ประเทศคู่ค้าในการส่งออกลำไยสดและลำไยอบแห้งของไทยส่วนใหญ่ ได้แก่ จีน เวียดนาม อินโดนีเซีย และฮ่องกง โดยในปี 2561 ตลาดส่งออกลำไยสดหลัก ได้แก่ เวียดนาม จีน อินโดนีเซีย และฮ่องกง ซึ่งคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 58 ร้อยละ 26 ร้อยละ 12 และร้อยละ 3 ของการส่งออกลำไยสดของไทย ส่วนตลาดส่งออกลำไยอบแห้งหลัก ได้แก่ เวียดนาม จีน เมียนมา และฮ่องกง ซึ่งคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 58 ร้อยละ 37 ร้อยละ 2 และร้อยละ 1 ของการส่งออกลำไยอบแห้งของไทย สำหรับผลกระทบต่อมูลค่าการส่งออกจากการตอบโต้ทางการค้าด้วยการเก็บภาษีทางการค้าระหว่างสหรัฐอเมริกาและจีน ทำให้เศรษฐกิจของทั้งสองประเทศชะลอตัว โดยเศรษฐกิจจีนชะลอตัว อาจส่งผลให้ไทยส่งออกลำไยสดและลำไยอบแห้งได้น้อยลง และเศรษฐกิจสหรัฐอเมริกาชะลอตัว อาจส่งผลให้ไทยส่งออกลำไยกระป๋องได้น้อยลง

ตารางที่ 1 เนื้อที่ให้ผล ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่ลำไย ปี 2558 - 2562 และประมาณการปี 2563

ปี	เนื้อที่ให้ผล (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (กิโลกรัม/ไร่)
2558	1,067,439	921,181	863
2559	1,074,202	775,784	722
2560	1,099,860	1,039,240	945
2561	1,146,339	1,055,847	921
2562	1,169,496	1,011,276	865
อัตราเพิ่ม(ร้อยละ)	2.51	5.07	2.51
2563*	1,178,000	1,044,034	886

หมายเหตุ: * ประมาณการ

ที่มา: ศูนย์สารสนเทศการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ตารางที่ 2 การบริโภคภายในประเทศและการส่งออกลำไยสดและผลิตภัณฑ์ ปี 2558 - 2562 และประมาณการปี 2563

ปี	ปริมาณการบริโภคภายในประเทศ (ตัน)	การส่งออก	
		ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)
2558	45,000	553,265	15,813
2559	40,000	552,464	20,722
2560	52,000	952,111	32,828
2561	53,000	771,385	28,756
2562*	50,000	743,024	28,904
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	5.04	9.68	16.58
2563*	52,000	815,020	31,004

หมายเหตุ: * ประมาณการ

ที่มา: กรมศุลกากร

ตารางที่ 3 การส่งออกลำไยสดและผลิตภัณฑ์ ปี 2558 - 2562 และประมาณการปี 2563

ปี	ลำไยสด		ลำไยอบแห้ง		ลำไยกระป๋อง		ลำไยแช่แข็ง	
	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)
2558	431,121	9,753	110,729	5,426	11,374	631	40	3
2559	415,854	11,616	125,518	8,440	11,052	660	41	5
2560	726,414	20,971	213,981	11,110	11,704	744	13	2
2561	551,454	17,219	205,297	10,503	14,597	1,031	37	3
2562*	560,000	19,000	171,000	9,000	12,000	900	24	4
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	8.39	18.86	14.58	13.10	3.93	12.26	-10.63	0.65
2563*	607,000	20,000	196,000	10,000	12,000	1,000	20	4

หมายเหตุ: * ประมาณการ

ที่มา: ศูนย์สารสนเทศการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ตารางที่ 4 ราคาลำไยสดและลำไยอบแห้งที่เกษตรกรขายได้ ปี 2558 - 2562

ปี	ราคาที่เกษตรกรขายได้ (บาท/กก.)				
	ลำไยสดทั้งข้อ		ลำไยอบแห้ง		
	เกรด AA	เกรด A	เกรด AA	เกรด A	เกรด B
2558	34.54	28.57	90.09	50.78	30.60
2559	38.66	33.24	122.47	76.03	47.35
2560	29.03	22.35	90.67	55.80	31.55
2561	33.05	26.72	72.39	53.66	32.93
2562*	35.00	26.00	98.00	69.00	38.00
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	-1.29	-3.99	-3.51	2.68	0.70

หมายเหตุ: * ประมาณการ

ที่มา: ศูนย์สารสนเทศการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ตารางที่ 5 ราคาส่งออกเอฟ.โอ.บี ลำไยสดและผลิตภัณฑ์ ปี 2558-2562

ปี	ราคาส่งออกเอฟ.โอ.บี (บาท/กก.)			
	ลำไยสด	ลำไยอบแห้ง	ลำไยกระป๋อง	ลำไยแช่แข็ง
2558	22.62	49.00	55.49	80.63
2559	27.93	67.24	59.74	131.27
2560	28.87	51.92	63.60	180.39
2561	31.22	51.16	70.63	81.08
2562*	34.00	53.00	75.00	167.00
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	9.71	-1.16	8.00	10.23

หมายเหตุ: * ประมาณการ

ที่มา: ศูนย์สารสนเทศการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร และกรมศุลกากร

1. สถานการณ์ ปี 2562

1.1 การผลิต

ปี 2558 - 2562 เนื้อที่ให้ผล ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่ เพิ่มขึ้นจาก 583,125 ไร่ 601,017 ตัน และ 1,031 กิโลกรัม ในปี 2558 เป็น 726,475 ไร่ 1,013,741 ตัน และ 1,395 กิโลกรัม ในปี 2562 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 5.60 ร้อยละ 15.49 และร้อยละ 9.36 ต่อปี ตามลำดับ เนื้อที่ให้ผลและผลผลิตมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น เนื่องจากเกษตรกรได้ปรับเปลี่ยนพื้นที่จากการปลูกพืชอื่นมาปลูกทุเรียนแทน เช่น ยางพารา ปาล์มน้ำมัน และผลไม้ชนิดอื่น เป็นต้น ประกอบกับราคาที่เกษตรกรขายได้อยู่ในเกณฑ์ดีติดต่อกันหลายปี เกษตรกรจึงดูแลบำรุงรักษาสวนทุเรียนอย่างดี

ปี 2562 เนื้อที่ให้ผล ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่เพิ่มขึ้นจาก 676,160 ไร่ ผลผลิต 760,353 ตัน และผลผลิตต่อไร่ 1,125 กิโลกรัม ในปี 2561 ร้อยละ 7.44 ร้อยละ 33.33 และร้อยละ 24.00 ตามลำดับ เนื้อที่ให้ผลรวมทั้งประเทศเพิ่มขึ้น เนื่องจากราคาที่เกษตรกรขายได้อยู่ในเกณฑ์ดี จึงทำให้เกษตรกรขยายเนื้อที่ปลูกทุเรียนมากขึ้น รวมถึงมีการดูแลเอาใจใส่สวนทุเรียน และบำรุงรักษามากขึ้น ประกอบกับสภาพภูมิอากาศเอื้ออำนวยต่อการออกดอกและติดผล จึงทำให้ผลผลิตเพิ่มขึ้น

1.2 การตลาด

(1) ความต้องการบริโภค

ปี 2558 - 2562 ความต้องการบริโภคภายในประเทศเพิ่มขึ้นจาก 212,495 ตัน ในปี 2558 เป็น 321,771 ตัน ในปี 2562 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 20.64 ต่อปี ซึ่งการบริโภคส่วนใหญ่จะอยู่ในรูปผลสด

ปี 2562 การบริโภคภายในประเทศเพิ่มขึ้นจาก 229,904 ตัน ในปี 2561 ร้อยละ 39.96 เนื่องจากปริมาณผลผลิตที่เพิ่มขึ้น ประกอบกับนโยบายส่งเสริมการบริโภคของภาครัฐ และกระแสนิยมในการบริโภค จึงส่งผลให้การบริโภคภายในประเทศเพิ่มขึ้น

(2) การส่งออก

ไทยเป็นประเทศผู้ผลิตและผู้ส่งออกทุเรียนรายใหญ่ของโลก ซึ่งตลาดหลักสำคัญของไทยคือ จีน โดยส่งออกในรูปทุเรียนสดมากกว่าร้อยละ 90 ของการส่งออกทั้งหมด ในปี 2558 - 2562 การส่งออกทุเรียนสดและผลิตภัณฑ์ของไทยเพิ่มขึ้นจาก 381,470 ตัน (คิดเป็นทุเรียนสด 388,522 ตัน) มูลค่า 15,563.24 ล้านบาท ในปี 2558 เป็น 682,778 ตัน (คิดเป็นทุเรียนสด 691,970 ตัน) มูลค่า 50,776.31 ล้านบาท ในปี 2562 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 14.62 และร้อยละ 34.09 ต่อปี ตามลำดับ แบ่งเป็น

1) ทุเรียนสด เพิ่มขึ้นจาก 358,192 ตัน มูลค่า 13,246.39 ล้านบาท ในปี 2558 เป็น 656,709 ตัน มูลค่า 45,035.23 ล้านบาท ในปี 2562 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 15.26 และร้อยละ 34.88 ต่อปี ตามลำดับ

2) ทุเรียนแช่แข็ง เพิ่มขึ้นจาก 22,187 ตัน มูลค่า 1,944.77 ล้านบาท ในปี 2558 เป็น 24,459 ตัน มูลค่า 5,338.87 ล้านบาท ในปี 2562 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.90 และร้อยละ 32.24 ต่อปี ตามลำดับ

3) ทุเรียนอบแห้ง ลดลงจาก 401 ตัน มูลค่า 289.65 ล้านบาท ในปี 2558 เป็น 285 ตัน มูลค่า 260.05 ล้านบาท ในปี 2562 หรือลดลงร้อยละ 4.65 และร้อยละ 0.14 ต่อปี ตามลำดับ

4) **ทุเรียนกวน** เพิ่มขึ้นจาก 690 ตัน มูลค่า 82.42 ล้านบาท ในปี 2558 เป็น 1,325 ตัน มูลค่า 142.17 ล้านบาท ในปี 2562 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 22.78 และร้อยละ 17.77 ต่อปี ตามลำดับ

ปี 2562 การส่งออกทุเรียนสดและผลิตภัณฑ์เพิ่มขึ้นจาก 519,100 ตัน (คิดเป็นทุเรียนสด 530,449 ตัน) มูลค่า 35,399 ล้านบาท ในปี 2561 ร้อยละ 31.53 และร้อยละ 43.44 ตามลำดับ เนื่องจากความต้องการในตลาดต่างประเทศเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะตลาดจีน ส่งผลให้ราคาส่งออกทุเรียนสดและผลิตภัณฑ์อยู่ในระดับสูง ทำให้มูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้น จึงจูงใจให้ผู้ประกอบการเข้ามาดำเนินธุรกิจส่งออกทุเรียนสดมากขึ้น รวมถึงนโยบายส่งเสริมการส่งออกผลไม้ของภาครัฐ

(3) ราคา

1) ราคาที่เกษตรกรขายได้

ปี 2558 - 2562 ราคาทุเรียนพันธุ์หมอนทองเกรดคละที่เกษตรกรขายได้เพิ่มขึ้นจากกิโลกรัมละ 46.96 บาท ในปี 2558 เป็นกิโลกรัมละ 99.86 บาท ในปี 2562 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 18.83 ต่อปี สำหรับราคาทุเรียนพันธุ์ชะนีเกรดคละเพิ่มขึ้นจากกิโลกรัมละ 31.11 บาท ในปี 2558 เป็นกิโลกรัมละ 63.37 บาท ในปี 2562 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 16.39 ต่อปี

ปี 2562 ราคาทุเรียนพันธุ์หมอนทองเกรดคละและทุเรียนพันธุ์ชะนีเกรดคละที่เกษตรกรขายได้เพิ่มขึ้นจากกิโลกรัมละ 78.16 บาท และกิโลกรัมละ 46.39 บาท ในปี 2561 ร้อยละ 27.76 และร้อยละ 36.60 ตามลำดับ

2) ราคาขายส่งตลาดกรุงเทพฯ

ปี 2558 - 2562 ราคาขายส่งทุเรียนพันธุ์หมอนทองและพันธุ์ชะนีเพิ่มขึ้นจากกิโลกรัมละ 67.89 และกิโลกรัมละ 47.50 บาท ในปี 2558 เป็นกิโลกรัมละ 119.34 และกิโลกรัมละ 85.80 บาท ในปี 2562 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 13.65 และร้อยละ 13.94 ต่อปี ตามลำดับ

ปี 2562 ราคาขายส่งทุเรียนพันธุ์หมอนทองและพันธุ์ชะนีเพิ่มขึ้นจากกิโลกรัมละ 102.93 บาท และกิโลกรัมละ 79.12 บาท ในปี 2561 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 15.94 และร้อยละ 8.44 ตามลำดับ

3) ราคาส่งออก

ปี 2558 - 2562 ราคาส่งออกทุเรียนสด ทุเรียนแช่แข็ง เพิ่มขึ้นจากกิโลกรัมละ 36.98 บาท กิโลกรัมละ 87.65 บาท ในปี 2558 เป็นกิโลกรัมละ 68.58 และกิโลกรัมละ 218.28 บาท ในปี 2562 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 17.02 และร้อยละ 29.77 ต่อปี ตามลำดับ ขณะที่ทุเรียนกวนลดลงจาก 119.53 บาท ในปี 2558 เป็นกิโลกรัมละ 107.28 บาท ในปี 2562 หรือลดลงร้อยละ 4.08 ต่อปี

ปี 2562 ราคาส่งออกทุเรียนสด ทุเรียนกวน เพิ่มขึ้นจากกิโลกรัมละ 60.75 บาท และกิโลกรัมละ 102.45 บาท ในปี 2561 ร้อยละ 12.89 และร้อยละ 4.71 ตามลำดับ ขณะที่ทุเรียนแช่แข็งราคาลดลงจากกิโลกรัมละ 232.93 บาท ในปี 2561 ร้อยละ 6.29 ตามลำดับ

2. แนวโน้มปี 2563

2.1 การผลิต

ปี 2563 คาดว่าจะมีเนื้อที่ให้ผล 755,000 ไร่ ผลผลิต 1,133,000 ตัน และผลผลิตต่อไร่ 1,500 กิโลกรัม เพิ่มขึ้นจาก 726,475 ไร่ ผลผลิต 1,013,741 ตัน และผลผลิตต่อไร่ 1,395 กิโลกรัม ในปี 2562 ร้อยละ 3.93 ร้อยละ 11.76 และร้อยละ 7.53 ตามลำดับ เนื้อที่ให้ผลเพิ่มขึ้นจากปีที่แล้ว เนื่องจากทุเรียนที่ปลูกในปี 2558 เริ่มให้ผลผลิตเป็นปีแรก และจากการขยายเนื้อที่ปลูกทุเรียนของเกษตรกรแทนพืชอื่น เช่น เงาะ ลองกอง ยางพารา และปาล์มน้ำมัน เป็นต้น และคาดว่าผลผลิตรวม และผลผลิตต่อไร่เพิ่มขึ้น หากสภาพภูมิอากาศ ในปี 2563 เอื้ออำนวยต่อการติดดอกและออกผล ประกอบกับราคาที่เกษตรกรขายได้อยู่ในเกณฑ์ดี จูงใจให้เกษตรกรดูแลเอาใจใส่และบำรุงรักษาสวนทุเรียนมากขึ้น

2.2 การตลาด

(1) ความต้องการบริโภค

ปี 2563 คาดว่าความต้องการบริโภคทุเรียนสดและผลิตภัณฑ์ภายในประเทศมีปริมาณ 339,900 ตัน เพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมาร้อยละ 5.63 เนื่องจากมีปริมาณผลผลิตทุเรียนออกสู่ตลาดเพิ่มขึ้น

(2) การส่งออก

ปี 2563 คาดว่าการส่งออกทุเรียนสดและผลิตภัณฑ์จะเพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมาร้อยละ 14.93 โดยมีปริมาณ 784,699 ตัน (คิดเป็นต้นสด 793,100 ตัน) แยกเป็น ทุเรียนสด 756,046 ตัน ทุเรียนแช่แข็ง 27,144 ตัน ทุเรียนอบแห้ง 213 ตัน และทุเรียนกวน 1,296 ตัน เนื่องจากความต้องการของตลาดต่างประเทศมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องทั้งทุเรียนสดและผลิตภัณฑ์ โดยเฉพาะตลาดจีน ซึ่งยังมีความต้องการบริโภคทุเรียนสดจากไทย ประกอบกับการพัฒนาระบบการขนส่งและโลจิสติกส์ของจีนช่วยให้กระจายผลผลิตไปยังผู้บริโภคในมณฑลต่าง ๆ ของจีนได้ง่ายและสะดวกรวดเร็วยิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังมีการขยายการส่งออกทุเรียนสดและทุเรียนแช่แข็งไปยังตลาดอื่น ๆ เช่น สหรัฐอเมริกา เกาหลีใต้ และไต้หวัน เป็นต้น จึงคาดว่าจะทำให้ปริมาณการส่งออกทุเรียนในภาพรวมมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา

(3) ราคา

ปี 2563 คาดว่าราคาที่เกษตรกรขายได้ ราคาขายส่งตลาดกรุงเทพฯ และราคาส่งออก มีแนวโน้มใกล้เคียงกับปีที่ผ่านมา เนื่องจากความต้องการของตลาดทั้งภายในประเทศและตลาดต่างประเทศยังคงมีอย่างต่อเนื่อง จึงส่งผลให้ราคาอยู่ในเกณฑ์ดี อย่างไรก็ตาม ราคาที่เกษตรกรขายได้ขึ้นอยู่กับคุณภาพของผลผลิตเป็นสำคัญ

2.3 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการผลิตและการส่งออก

(1) ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการผลิต

ปัญหาเรื่องโรคแมลงของทุเรียนไทย ได้แก่ ปัญหาโรครากเน่าโคนเน่า (ไฟทอปเธอรา) ซึ่งเกิดจากเชื้อราในทุเรียน โรคเชื้อราสีชมพู ทำให้ต้นทุเรียนทรุดโทรมและตาย ผลทุเรียนเน่าเสียหลังการเก็บเกี่ยว ปัญหาหนอนเงาะทุเรียน และปัญหาทุเรียนไส้ซิม ซึ่งเป็นผลสืบเนื่องมาจากสภาพอากาศ ความชื้น ปริมาณน้ำที่มากเกินไปก่อนเก็บเกี่ยว และสภาพต้นที่ไม่สมบูรณ์ หากไม่มีการดูแลจัดการสวนที่ดีจะทำให้ง่ายต่อการเกิดโรค ส่งผลให้ผลผลิตไม่มีคุณภาพตามความต้องการของตลาด

(2) ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อด้านการตลาดของทุเรียนไทย

1) สถานการณ์การผลิตทุเรียนของประเทศอื่น ๆ ที่สำคัญของโลก โดยแหล่งปลูกทุเรียนที่สำคัญของโลก เช่น อินโดนีเซีย เวียดนาม ไทย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ และทางตอนเหนือของออสเตรเลีย เป็นต้น ซึ่งส่วนใหญ่ปลูกพันธุ์พื้นเมือง และเน้นใช้บริโภคภายในประเทศ มีการส่งออกเพียงเล็กน้อย ยกเว้นไทยมีการปลูกทุเรียนพันธุ์หมอนทองมากกว่าร้อยละ 90 เพื่อส่งออกตลาดต่างประเทศ และมาเลเซียรัฐบาลได้มีนโยบายส่งเสริมการปลูกทุเรียนพันธุ์มูซังคิง เพื่อส่งออกไปยังตลาดจีน นอกจากนี้ ยังมีแหล่งเพาะปลูกทุเรียนใหม่ในกัมพูชา ลาว เมียนมา โดยมีการลงทุนปลูกจากนักลงทุนจีน ไทย และนักลงทุนภายในประเทศ โดยพันธุ์ที่ปลูก เช่น พันธุ์หมอนทอง และชะนี เป็นต้น ปัจจุบันผลผลิตยังไม่มากนักและบางพื้นที่ยังไม่ให้ผลผลิต แต่คาดว่าในอนาคตจะมีผลผลิตออกสู่ตลาด สำหรับจีนได้ทดลองปลูกทุเรียนพันธุ์หมอนทองที่เกาะไหหลำ มณฑลไห่หนานได้สำเร็จ ซึ่งอยู่ระหว่างการพัฒนาสายพันธุ์ เนื่องจากทุเรียนยังมีกลิ่นจาง ๆ เนื้อนุ่ม รสชาติหวานปนขมเล็กน้อย โดยคาดว่าจีนจะมีการวิจัยและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ได้ทุเรียนคุณภาพดีตรงตามความต้องการของผู้บริโภค ซึ่งในอนาคตจีนอาจเปลี่ยนสถานะจากคู่ค้ากลายเป็นคู่แข่งด้านการผลิตและส่งออก และลดการนำเข้าทุเรียนจากไทย รวมทั้งมีการนำเข้าทุเรียนจากประเทศเพื่อนบ้านของไทย ซึ่งจีนได้ไปลงทุนปลูกไว้ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อารส่งออกทุเรียนของไทย

2) ความต้องการของประเทศคู่ค้า โดยความต้องการทุเรียนของจีนจากไทยในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา มีอัตราการขยายตัวประมาณร้อยละ 14 ส่วนใหญ่นำเข้าเพื่อบริโภคสดมากกว่าผลิตภัณฑ์ ซึ่งปัจจุบันจีนได้นำทุเรียนไปแปรรูปเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มได้หลากหลายมากขึ้นทั้งอาหารและขนมหวาน จึงทำให้ความต้องการทุเรียนของจีนมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ นอกจากนี้ รูปแบบการค้าของจีนในปัจจุบันได้เปลี่ยนแปลงไป เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค โดยมีการทำธุรกิจซื้อขายผ่านระบบ E-commerce และการซื้อขายออนไลน์ผ่านเว็บไซต์มากขึ้นเพื่อส่งตรงถึงผู้บริโภค สำหรับการบริโภคทุเรียนของจีนยังอยู่ในระดับต่ำ เนื่องจากจีนมีจำนวนประชากรมาก (1,435 ล้านคน) ในขณะที่ความนิยมในการบริโภคยังมีเพียงบางมณฑลเท่านั้น เช่น กว่างโจว เจียงซี ในมณฑลเจ้อเจียง ปักกิ่ง ชิงเต่า และเซี่ยงไฮ้ เป็นต้น ยังไม่แพร่หลายเท่าที่ควร เมื่อเทียบกับจำนวนประชากรทั้งหมด จึงทำให้อัตราการบริโภคต่อคนต่อปีของจีนอยู่ที่ร้อยละ 0.21 ต่อคนต่อปี (Plantations International and Durian Havests, 2017) ดังนั้น ไทยยังมีโอกาสในการขยายตลาดไปยังมณฑลอื่น ๆ ของจีนที่ยังไม่เป็นที่รู้จัก ซึ่งนอกจากจำนวนประชากรจีนที่เพิ่มขึ้นแล้ว รายได้ต่อหัวของประชากรจีนก็มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นด้วย เช่นเดียวกันจาก 20,167 หยวนต่อคนต่อปีในปี 2014 เป็น 28,228 หยวนต่อคนต่อปี ในปี 2018 (National Bureau of Statistics of China: สำนักงานสถิติแห่งชาติจีน) อย่างไรก็ตาม อาจมีปัจจัยเสี่ยงด้านเศรษฐกิจ โดยธนาคารโลกได้รายงานสภาวะเศรษฐกิจของโลกที่ชะลอตัว จึงส่งผลให้มีการปรับลดคาดการณ์การขยายตัวทางเศรษฐกิจของจีนลง ในปี 2563 ซึ่งอาจทำให้การลงทุนและการส่งออกของจีนชะลอตัว ดังนั้น อาจกระทบต่อการลงทุนและการส่งออกผลไม้ไทยได้ในปี 2563

3) ปี 2562 อัตราค่าระวางเรือปรับเพิ่มขึ้นจากปี 2561 แม้ค่าเงินบาทจะแข็งค่าขึ้นโดยเฉพาะการขนส่งทางเรือจากไทยไปฮ่องกงในช่วงเดือนเมษายน - พฤษภาคม 2562 ซึ่งเป็นช่วงที่ความต้องการส่งออกมีมาก และปริมาณตู้มีไม่เพียงพอกับผลผลิตที่ส่งออก ขณะที่ต้นทุนค่าขนส่งทางเรือจากไทยไปเซี่ยงไฮ้ปรับตัวลดลงจากค่าเงินบาทที่แข็งค่าขึ้นและอัตราค่าระวางเรือไม่แตกต่างจากปีที่ผ่านมามากนัก โดยต้นทุนค่าขนส่งทางเรือจากไทยไปฮ่องกง และจากไทยไปเซี่ยงไฮ้ในช่วงเดือนมีนาคม - กันยายน 2562 มีอัตราสูงสุด 2,000

ดอลลาร์สหรัฐฯ และ 1,100 ดอลลาร์สหรัฐฯ ต่อตู้คอนเทนเนอร์ (ปรับอุณหภูมิ) ขนาด 40 ฟุตตามลำดับ (คิดเป็นค่าระวางตู้ละ 62,800 บาท และ 34,540 บาท ณ อัตราแลกเปลี่ยนช่วงเดือนมีนาคม - กันยายน 2562 เฉลี่ย 31.40 บาทต่อดอลลาร์สหรัฐฯ) เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปี 2561 ที่มีค่าระวางเรือต่อตู้คอนเทนเนอร์ (ปรับอุณหภูมิ) ขนาด 40 ฟุต สูงสุดประมาณ 1,050 ดอลลาร์สหรัฐฯ และ 1,150 ดอลลาร์สหรัฐฯ ตามลำดับ (คิดเป็นค่าระวางตู้ละ 34,072 บาท และ 37,316 บาท ณ อัตราแลกเปลี่ยนช่วงเดือนมีนาคม - กันยายน 2561 เฉลี่ย 32.45 บาทต่อดอลลาร์สหรัฐฯ) จึงทำให้การขนส่งทางเรือจากไทยไปฮ่องกงเพิ่มขึ้นตู้ละ 28,728 บาท ขณะที่ไปเซี่ยงไฮ้ลดลงตู้ละ 2,776 บาท ตามลำดับ อย่างไรก็ตาม ทิศทางการส่งออกยังคงมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตามความต้องการของตลาด แม้ว่าต้นทุนการขนส่งผลไม้ทางเรือจะเพิ่มขึ้นในบางช่วงก็ตาม

ตารางที่ 1 เนื้อที่ให้ผล ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่ทุเรียน ปี 2558-2563

ปี	เนื้อที่ให้ผล (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (กิโลกรัม)
2558	583,125	601,017	1,031
2559	608,512	512,451	842
2560	621,906	649,299	1,044
2561	676,160	760,353	1,125
2562*	726,475	1,013,741	1,395
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	5.60	15.49	9.36
2563*	755,000	1,133,000	1,500

หมายเหตุ: * ประมาณการ

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ตารางที่ 2 การบริโภคภายในประเทศ และการส่งออกทุเรียนสดและผลิตภัณฑ์ ปี 2558 - 2563

ปี	การบริโภค ในรูปผลสด ภายในประเทศ (ตัน)	การส่งออก		
		ปริมาณ (ตันสด)	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)
2558	212,495	388,522	381,470	15,563.24
2559	80,726	431,725	425,059	20,049.98
2560	133,526	515,773	505,426	24,942.89
2561	229,904	530,449	519,100	35,398.78
2562*	321,771	691,970	682,778	50,776.31
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	20.64	14.57	14.62	34.09
2563*	339,900	793,100	784,699	63,007.93

หมายเหตุ: * ประมาณการ

อัตราแปลง: ทุเรียนสด 10 กก. = ทุเรียนอบแห้ง 1 กก. และทุเรียนสด 6 กก. = ทุเรียนกวน 1 กก.

ที่มา: จากการคำนวณ, กรมศุลกากร

ตารางที่ 3 การส่งออกทุเรียนแยกเป็นรายผลิตภัณฑ์ ปี 2558 - 2563

ปริมาณ: ตัน มูลค่า: ล้านบาท

ปี	ทุเรียนสด		ทุเรียนแช่แข็ง		ทุเรียนอบแห้ง		ทุเรียนกวน		รวม	
	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
2558	358,192	13,246.39	22,187	1,944.77	401	289.65	690	82.42	381,470	15,563
2559	403,634	17,505.76	20,365	2,171.23	341	282.89	720	90.09	425,059	20,050
2560	490,489	22,098.44	13,303	2,275.63	545	431.27	1,089	137.55	505,426	24,943
2561	496,943	30,186.97	20,222	4,710.15	418	346.19	1,518	155.47	519,100	35,399
2562*	656,709	45,035.23	24,459	5,338.87	285	260.05	1,325	142.17	682,778	50,776
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	15.26	34.88	1.90	32.24	-4.65	-0.14	22.78	17.77	14.62	34.09
2563*	756,046	56,703.43	27,144	5971.71	213	196.68	1,296	136.09	784,699	63,008

หมายเหตุ: * ปริมาณการ

อัตราแปลง: ทุเรียนสด 10 กก. = ทุเรียนอบแห้ง 1 กก.

ทุเรียนสด 6 กก. = ทุเรียนกวน 1 กก.

ที่มา: จากการคำนวณ, กรมศุลกากร

ตารางที่ 4 ราคาที่เกษตรกรขายได้ ราคาขายส่ง และราคาส่งออกทุเรียน ปี 2558 - 2562

หน่วย: บาท/กิโลกรัม

ปี	ราคาที่เกษตรกรขายได้ ^{1/}		ราคาขายส่งตลาดกรุงเทพฯ ^{2/}		ราคาส่งออก ^{3/}		
	หอมทอง	ชะนี	หอมทอง	ชะนี	ทุเรียนสด	ทุเรียนแช่แข็ง	ทุเรียนกวน
2558	46.96	31.11	67.89	47.50	36.98	87.65	119.53
2559	62.96	42.20	88.51	70.00	43.37	106.62	125.16
2560	71.81	44.38	95.18	71.57	45.06	171.06	126.32
2561	78.16	46.39	102.93	79.12	60.75	232.93	102.45
2562*	99.86	63.37	119.34	85.80	68.58	218.28	107.28
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	18.83	16.39	13.65	13.94	17.02	29.77	-4.08

หมายเหตุ: * ประมาณการ

ที่มา: ^{1/} สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

^{2/} กรมการค้าภายใน

^{3/} จากการค้าฉนวน

1. สถานการณ์ ปี 2562

1.1 การผลิต

ปี 2558 - 2562 เนื้อที่ให้ผล ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่ เพิ่มขึ้นจาก 416,330 ไร่ 199,911 ตัน และ 480 กิโลกรัมต่อไร่ ในปี 2558 เป็น 425,573 ไร่ 351,760 ตัน และ 827 กิโลกรัมต่อไร่ ในปี 2562 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.45 ต่อปี ร้อยละ 11.86 และร้อยละ 11.37 ต่อปี ตามลำดับ

ปี 2562 เนื้อที่ให้ผล ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่ เพิ่มขึ้นจาก 419,901 ไร่ 185,607 ตัน และ 442 กิโลกรัมต่อไร่ ในปี 2561 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.35 ร้อยละ 89.52 และร้อยละ 87.10 ตามลำดับ เนื่องจากเนื้อที่ให้ผลรวมเพิ่มขึ้นในทุกภาค จากการขยายเนื้อที่ปลูกใหม่ในปี 2555 เริ่มให้ผลในปีนี้ ส่วนผลผลิตต่อไร่เพิ่มขึ้น เนื่องจากมีฝนตกอย่างต่อเนื่องในช่วงปี 2561 ทำให้ต้นมังคุดออกผลน้อย ต้นมังคุดได้รับน้ำเต็มที่และมีเวลาสะสมอาหารนานขึ้น ต้นจึงสมบูรณ์พร้อมสำหรับการออกดอก ประกอบกับสภาพอากาศเอื้ออำนวย ส่งผลให้ภาพรวมผลผลิตเพิ่มขึ้น

1.2 การตลาด

(1) ความต้องการบริโภค

ปี 2558 - 2562 ความต้องการบริโภคภายในประเทศเพิ่มขึ้นจาก 39,431 ตัน ในปี 2558 เป็น 105,270 ตัน ในปี 2562 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 7.54 ต่อปี

ปี 2562 การบริโภคภายในประเทศเพิ่มขึ้นจาก 16,599 ตัน ในปี 2561 เป็น 105,270 ตันหรือเพิ่มขึ้น 5.34 เท่า เนื่องจากผลผลิตออกสู่ตลาดเพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมาเป็นจำนวนมาก ประกอบกับโรคโควิด-19 ประสบปัญหาขาดแคลนแรงงาน ในช่วงผลผลิตออกสู่ตลาดมาก ทำให้การส่งออกชะงัก ส่งผลให้ผลผลิตตกค้างและล้นตลาด จึงต้องเร่งกระจายผลผลิตภายในประเทศเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนของเกษตรกร จึงส่งผลให้การบริโภคภายในประเทศเพิ่มขึ้นอย่างมาก

(2) การส่งออก

ไทยเป็นผู้ผลิตและผู้ส่งออกมังคุดรายใหญ่ของโลก ตลาดหลักของไทยคือ จีน เวียดนาม และเกาหลีใต้ โดยในปี 2558 - 2562 การส่งออกมังคุดสดและผลิตภัณฑ์เพิ่มขึ้นจาก 178,689 ตัน มูลค่า 4,349.76 ล้านบาท ในปี 2558 เป็น 246,490 ตัน มูลค่า 10,066.06 ล้านบาท ในปี 2562 เพิ่มขึ้นร้อยละ 9.48 และร้อยละ 24.66 ต่อปี ตามลำดับ แบ่งเป็น

1) **มังคุดสด** การส่งออกเพิ่มขึ้นจาก 178,384 ตัน มูลค่า 4,330.65 ล้านบาท ในปี 2558 เป็น 246,232 ตัน มูลค่า 10,040.70 ล้านบาท ในปี 2562 เพิ่มขึ้นร้อยละ 9.52 และร้อยละ 24.77 ต่อปี ตามลำดับ โดยตลาดส่งออกหลัก ได้แก่ จีน เวียดนาม ฮองกง และเกาหลีใต้

2) **มังคุดแช่แข็ง** ปริมาณการส่งออกลดลงจาก 305 ตัน ในปี 2558 เป็น 258 ตัน ในปี 2562 หรือลดลงร้อยละ 10.21 ต่อปี ขณะที่มูลค่าเพิ่มขึ้นจาก 19.11 ล้านบาท ในปี 2558 เป็น 34.62 ล้านบาท ในปี 2559 จากนั้นลดลงเหลือ 9.62 ล้านบาท ในปี 2560 และปรับเพิ่มขึ้นเป็น 25.36 ล้านบาท ในปี 2562 ทำให้ภาพรวมลดลงร้อยละ 0.15 ต่อปี โดยตลาดส่งออกหลัก ได้แก่ สหรัฐอเมริกา จีน ไต้หวัน และเกาหลีใต้

ปี 2562 การส่งออกมังคุดสดและผลิตภัณฑ์เพิ่มขึ้นจาก 186,268 ตัน มูลค่า 7,289.33 ล้านบาท ในปี 2561 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 32.33 และร้อยละ 38.09 ตามลำดับ เนื่องจากมีปริมาณผลผลิตเพิ่มสูงขึ้นจากปี 2561 และตลาดต่างประเทศยังมีความต้องการอย่างต่อเนื่อง

(3) การนำเข้า

ไทยมีการนำเข้ามังคุดสดจากอินโดนีเซีย ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการนำเข้าเพื่อส่งออกต่อไปยังต่างประเทศ โดยเฉพาะจีน โดยในปี 2558 - 2561 การนำเข้ามังคุดสดเพิ่มขึ้นจาก 18,209 ตัน มูลค่า 464.54 ล้านบาท ในปี 2558 เป็น 17,260 ตัน มูลค่า 373.05 ล้านบาท ในปี 2561 โดยปี 2562 ไม่มีการรายงานการนำเข้ามังคุดสดจากต่างประเทศ

(4) ราคา

1) ราคาที่เกษตรกรขายได้

ปี 2558 - 2562 ราคามังคุดเกรดคละที่เกษตรกรขายได้เพิ่มขึ้นจากกิโลกรัมละ 34.87 บาท ในปี 2558 เป็นกิโลกรัมละ 43.57 บาท ในปี 2561 เนื่องจากสภาพอากาศแปรปรวน และเกิดภัยแล้งในบางปี ทำให้ผลผลิตลดลง แต่ในปี 2562 ลดลงเหลือกิโลกรัมละ 29.02 บาท ทำให้ภาพรวมราคาลดลงร้อยละ 1.63 ต่อปี

ปี 2562 ราคามังคุดเกรดคละที่เกษตรกรขายได้ลดลงจากกิโลกรัมละ 43.57 บาท ในปี 2561 ร้อยละ 33.39 เนื่องจากปริมาณผลผลิตเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก ประกอบกับคุณภาพของผลผลิตไม่เป็นไปตามความต้องการของตลาด เช่น ผลผลิตขนาดเล็ก เนื้อแก้ว ยางไหล และผิวลาย เป็นต้น

2) ราคาขายส่งตลาดกรุงเทพฯ

ปี 2558 - 2562 ราคาขายส่งมังคุดผิวมันเพิ่มขึ้นจากกิโลกรัมละ 35.73 บาท ในปี 2558 เป็นกิโลกรัมละ 52.89 บาท ในปี 2561 และลดลงเหลือกิโลกรัมละ 35.05 บาท ในปี 2562 ทำให้ภาพรวมราคาเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.89 ต่อปี

ปี 2562 ราคาขายส่งมังคุดผิวมันในตลาดกรุงเทพฯ ลดลงจากกิโลกรัมละ 52.89 บาท ในปี 2561 ร้อยละ 33.73

3) ราคาส่งออก

ปี 2558 - 2562 ราคาส่งออกมังคุดสดและมังคุดแช่แข็งเพิ่มขึ้นจากกิโลกรัมละ 24.28 บาท และ 62.65 บาท ในปี 2558 เป็นกิโลกรัมละ 40.78 บาท และ 98.47 บาท ในปี 2562 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 13.93 และร้อยละ 11.20 ต่อปี ตามลำดับ

ปี 2562 ราคาส่งออกมังคุดสดเพิ่มขึ้นจากกิโลกรัมละ 39.07 บาท ในปี 2561 ร้อยละ 4.38 ขณะที่มังคุดแช่แข็งลดลงจากกิโลกรัมละ 109.26 บาท ในปี 2561 ร้อยละ 9.88

2. แนวโน้ม ปี 2563

2.1 การผลิต

ปี 2563 คาดว่ามีเนื้อที่ให้ผล 428,000 ไร่ ผลผลิต 370,000 ตัน และผลผลิตต่อไร่ 864 กิโลกรัม เพิ่มขึ้นจากเนื้อที่ให้ผล 425,573 ไร่ ผลผลิต 351,760 ตัน และผลผลิตต่อไร่ 827 กิโลกรัม ในปี 2562 ร้อยละ 0.57 ร้อยละ 5.19 และร้อยละ 4.47 ตามลำดับ โดยเนื้อที่ให้ผลเพิ่มขึ้นทุกภาคจากปีที่ผ่านมา จากการขยายเนื้อที่ปลูกใหม่ในปี 2556 เริ่มให้ผลผลิตในปี 2563 สำหรับผลผลิต ผลผลิตต่อไร่ คาดว่าเพิ่มขึ้น เนื่องจากสภาพอากาศเอื้ออำนวยต่อการออกดอก และติดผล โดยมีปริมาณน้ำเพียงพอในช่วงก่อนออกดอก และไม่มีฝนตกในช่วงออกดอกซึ่งจะทำให้ดอกร่วงแล้วแตกใบอ่อน ทำให้ภาพรวมผลผลิตปี 2563 เพิ่มขึ้น

2.2 การตลาด

(1) ความต้องการบริโภค

ปี 2563 คาดว่าความต้องการบริโภคมังคุดสดและผลิตภัณฑ์ภายในประเทศมีจำนวน 111,000 ตัน เพิ่มขึ้นจาก 105,270 ตัน ในปี 2562 ร้อยละ 5.44 เนื่องจากปริมาณผลผลิตที่เพิ่มขึ้น และการส่งเสริมการบริโภคภายในประเทศของภาครัฐ

(2) การส่งออก

ปี 2563 คาดว่าการส่งออกมังคุดสดและผลิตภัณฑ์จะเพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมาร้อยละ 5.08 โดยมีปริมาณ 259,000 ตัน แยกเป็น มังคุดสด 258,715 ตัน และมังคุดแช่แข็ง 285 ตัน เนื่องจากตลาดต่างประเทศมีความต้องการมังคุดสดและผลิตภัณฑ์เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเกษตรกรมีการรวมกลุ่มปรับปรุงคุณภาพมังคุดทั้งผลผลิตคุณภาพ และผลผลิตเกรดรอง และสามารถขยายตลาดส่งออกได้มากขึ้น ทั้งในตลาดจีน เกาหลีใต้ สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น และได้หวัน

(3) ราคา

ปี 2563 คาดว่าราคาที่เกษตรกรขายได้ ราคาขายส่งตลาดกรุงเทพฯ และราคาส่งออกอยู่ในระดับใกล้เคียงกับปีที่ผ่านมา เนื่องจากปริมาณผลผลิตที่ออกสู่ตลาดสอดคล้องกับความต้องการของตลาดทั้งในประเทศและต่างประเทศ อย่างไรก็ตาม ราคาขึ้นอยู่กับคุณภาพผลผลิตของเกษตรกรด้วย

2.3 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปริมาณการผลิตและการส่งออก

(1) ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปริมาณการผลิต

สภาพภูมิอากาศ เป็นปัจจัยสำคัญในการทำสวนผลไม้ของเกษตรกร ซึ่งเป็นตัวแปรที่ส่งผลต่อการติดดอกและออกผลของผลไม้ หากสภาพภูมิอากาศเหมาะสมเอื้ออำนวยต่อการติดดอกออกผล จะส่งผลให้มีปริมาณผลผลิตออกสู่ตลาดเพิ่มขึ้น แต่หากสภาพภูมิอากาศแปรปรวนมีฝนตกหนักปริมาณน้ำฝนมาก และมีช่วงแล้งสั้นทำให้ผลไม้แตกใบอ่อนแทนการติดผล ส่งผลให้มีผลผลิตออกสู่ตลาดน้อย

(2) ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อด้านการตลาด

1) คุณภาพของผลผลิตมังคุดที่ไม่ได้คุณภาพ เช่น ลูกเล็ก เนื้อแก้ว และยางไหล เป็นต้น ไม่เป็นไปตามความต้องการของตลาด จะส่งผลกระทบต่อราคาและการส่งออก ดังนั้น เกษตรกรควรปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิต เนื่องจากคุณภาพของผลผลิตเป็นตัวกำหนดตลาด รวมถึงต้องมีการพัฒนาการแปรรูปเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มด้วย

2) ความต้องการมั่งคุดของประเทศคู่ค้าที่สำคัญ โดยในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา ความต้องการของตลาดโลกยังคงมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยไทยมีอัตราการส่งออกไปตลาดโลกขยายตัวประมาณร้อยละ 38 ซึ่งมีการส่งออกไปจีนมากที่สุดและมีอัตราการขยายตัวประมาณร้อยละ 51 อย่างไรก็ตาม จากภาวะเศรษฐกิจโลกที่ชะลอตัวส่งผลให้มีการปรับลดคาดการณ์การขยายตัวทางเศรษฐกิจของจีนลงในปี 2563 ซึ่งอาจทำให้การลงทุนและการส่งออกของจีนชะลอตัว ส่วนประเทศคู่ค้าที่ไทยส่งออกรองลงมา ได้แก่ เวียดนาม และเกาหลีใต้ ซึ่งมีการขยายตัวร้อยละ 26 และร้อยละ 10 ตามลำดับ นอกจากนี้ ไทยมีโอกาสขยายตลาดส่งออกไปยังไต้หวัน เนื่องจากในปี 2562 ไต้หวันอนุญาตให้นำเข้ามั่งคุดจากไทย แต่ต้องเป็นผลผลิตจากสวนที่ผ่านการรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) และต้องผ่านกระบวนการอบไอน้ำเพื่อกำจัดแมลงวันผลไม้ และคัดบรรจุในโรงงานผลิตสินค้าพืชที่ขึ้นทะเบียนกับกรมวิชาการ ตามเงื่อนไขการส่งออกของไต้หวัน

3) ปี 2562 อัตราค่าระวางเรือปรับเพิ่มขึ้นจากปี 2561 แม้ค่าเงินบาทจะแข็งค่าขึ้น โดยเฉพาะการขนส่งทางเรือจากไทยไปฮ่องกงในช่วงเดือนเมษายน - พฤษภาคม 2562 ซึ่งเป็นช่วงที่ความต้องการส่งออกมีมาก ขณะที่ต้นทุนค่าขนส่งทางเรือจากไทยไปเชียงใหม่ปรับตัวลดลงจากค่าเงินบาทที่แข็งค่าขึ้นและอัตราค่าระวางเรือไม่แตกต่างจากปีที่ผ่านมามากนัก โดยต้นทุนค่าขนส่งทางเรือจากไทยไปฮ่องกง และจากไทยไปเชียงใหม่ในช่วงเดือนมีนาคม - กันยายน 2562 มีอัตราสูงสุด 2,000 ดอลลาร์สหรัฐฯ และ 1,100 ดอลลาร์สหรัฐฯ ต่อตู้คอนเทนเนอร์ (ปรับอุณหภูมิ) ขนาด 40 ฟุต ตามลำดับ (คิดเป็นค่าระวางตู้ละ 62,800 บาท และ 34,540 บาท ณ อัตราแลกเปลี่ยนช่วงเดือนมีนาคม - กันยายน 2562 เฉลี่ย 31.40 บาทต่อดอลลาร์สหรัฐฯ) เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปี 2561 ที่มีค่าระวางเรือต่อตู้คอนเทนเนอร์ (ปรับอุณหภูมิ) ขนาด 40 ฟุต สูงสุดประมาณ 1,050 ดอลลาร์สหรัฐฯ และ 1,150 ดอลลาร์สหรัฐฯ ตามลำดับ (คิดเป็นค่าระวางตู้ละ 34,072 บาท และ 37,316 บาท ณ อัตราแลกเปลี่ยนช่วงเดือนมีนาคม - กันยายน 2561 เฉลี่ย 32.45 บาทต่อดอลลาร์สหรัฐฯ) จึงทำให้การขนส่งทางเรือจากไทยไปฮ่องกงเพิ่มขึ้นตู้ละ 28,728 บาท ขณะที่ไปเชียงใหม่ลดลงตู้ละ 2,776 บาท ตามลำดับ อย่างไรก็ตาม ทิศทางการส่งออกยังคงมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตามความต้องการของตลาด แม้ว่าต้นทุนการขนส่งผลไม้ทางเรือจะเพิ่มขึ้นในบางช่วงก็ตาม

ตารางที่ 1 เนื้อที่ให้ผล ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่มังคุด ปี 2558 - 2563

ปี	เนื้อที่ให้ผล (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (กิโลกรัม)
2558	416,330	199,911	480
2559	419,368	187,367	447
2560	415,752	209,880	505
2561	419,901	185,607	442
2562*	425,573	351,760	827
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	0.45	11.86	11.37
2563*	428,000	370,000	864

หมายเหตุ: * ประมาณการ

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ตารางที่ 2 การบริโภคภายในประเทศ การนำเข้าและการส่งออกมังคุดสดและผลิตภัณฑ์ ปี 2558 - 2563

ปี	การบริโภคภายในประเทศ (ตันสด)	การนำเข้า		การส่งออก	
		ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)
2558	39,431	18,209	464.54	178,689	4,349.76
2559	57,187	13,046	291.14	143,226	4,308.73
2560	10,431	6,093	113.38	205,561	7,445.79
2561	16,599	17,260	373.05	186,268	7,289.33
2562*	105,270	-	-	246,490	10,066.06
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	7.54	n.a.	n.a.	9.48	24.66
2563*	111,000	n.a.	n.a.	259,000	11,095.78

หมายเหตุ: * ประมาณการ

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ตารางที่ 3 การส่งออกมังคุดแยกเป็นรายผลิตภัณฑ์ ปี 2558 - 2563

ปริมาณ: ตัน มูลค่า: ล้านบาท

ปี	มังคุดสด		มังคุดแช่แข็ง		รวม	
	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
2558	178,384	4,330.65	305	19.11	178,689	4,349.76
2559	142,855	4,274.11	371	34.62	143,226	4,308.73
2560	205,487	7,436.17	74	9.62	205,561	7,445.79
2561	186,091	7,269.98	177	19.36	186,268	7,289.33
2562*	246,232	10,040.70	258	25.36	246,490	10,066.06
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	9.52	24.77	-10.21	-0.15	9.48	24.66
2563*	258,715	11,067.16	285	28.62	259,000	11,095.78

หมายเหตุ: * ประมาณการ
ที่มา: กรมศุลกากร

ตารางที่ 4 ราคาที่เกษตรกรขายได้ราคาขายส่ง และราคาส่งออกมังคุด ปี 2558 - 2562

หน่วย: บาท/กิโลกรัม

ปี	ราคาที่เกษตรกร ขายได้ ^{1/}	ราคาขายส่ง ตลาดกรุงเทพฯ ^{2/}	ราคาส่งออก ^{3/}	
	เกรดคละ	มังคุดผิวมัน	มังคุดสด	มังคุดแช่แข็ง
2558	34.87	35.73	24.28	62.65
2559	35.56	46.57	29.92	93.37
2560	40.10	39.28	36.19	130.55
2561	43.57	52.89	39.07	109.26
2562*	29.02	35.05	40.78	98.47
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	-1.63	0.89	13.93	11.20

หมายเหตุ: * ประมาณการ
ที่มา: ^{1/} สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
^{2/} กรมการค้าภายใน
^{3/} จากการค้านวน

1. สถานการณ์ ปี 2562

1.1 ของโลก

1.1.1 การผลิต

ปี 2558 - 2562 พื้นที่เพาะปลูกและผลผลิตมันฝรั่งของโลกมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยเพิ่มขึ้นจาก 118.21 ล้านไร่ ผลผลิต 376.58 ล้านตัน ในปี 2558 เป็น 120.44 ล้านไร่ ผลผลิต 386.42 ล้านตัน ในปี 2562 หรือเพิ่มขึ้นในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 0.48 และ 0.85 ต่อปี ตามลำดับ เนื่องจากผลผลิตมันฝรั่งของจีน อินเดีย ยูเครน และสหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นผู้ผลิตมันฝรั่งรายใหญ่ของโลกมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ยกเว้นรัสเซีย ซึ่งเป็นประเทศที่มีแนวโน้มผลผลิตลดลง

จีนเป็นประเทศที่มีการผลิตมันฝรั่งมากที่สุดในโลก โดยปี 2562 ผลผลิตคิดเป็นร้อยละ 25.55 ของผลผลิตมันฝรั่งโลก พื้นที่เพาะปลูกที่สำคัญอยู่ในมณฑลกานซู มณฑลกุ้ยโจว มณฑลชานตง มณฑลอันฮุย มณฑลเจ้อเจียง และมณฑลฟูเจี้ยน โดยเฉพาะมณฑลฟูเจี้ยนซึ่งมีการเพาะปลูกในเชิงพาณิชย์ ในช่วงที่ผ่านมาจีนมีการขยายพื้นที่เพาะปลูกมันฝรั่งเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากรัฐบาลให้การสนับสนุนเกษตรกรและบริษัทเอกชนที่ลงทุนด้านการเพาะปลูกมันฝรั่ง โดยเฉพาะมันฝรั่งสายพันธุ์ที่มีคุณภาพตามที่กระทรวงเกษตรของจีนกำหนด ในช่วงปี 2558-2562 พื้นที่เพาะปลูกและผลผลิตมันฝรั่งของจีนมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 1.14 และ 1.12 ต่อปี ตามลำดับ โดยพื้นที่เพาะปลูกและผลผลิตเพิ่มขึ้นจาก 34.50 ล้านไร่ ผลผลิต 94.92 ล้านตัน ในปี 2558 เป็น 35.87 ล้านไร่ ผลผลิต 98.74 ล้านตัน ในปี 2562

อินเดียมีการผลิตมันฝรั่งมากเป็นอันดับสองของโลก โดยช่วงปี 2558 - 2562 พื้นที่เพาะปลูกและผลผลิตมันฝรั่งของอินเดียมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 1.13 และ 1.06 ต่อปี ตามลำดับ โดยเพิ่มขึ้นจาก 12.98 ล้านไร่ ผลผลิต 48.01 ล้านตัน ในปี 2558 เป็น 13.56 ล้านไร่ ผลผลิต 48.03 ล้านตัน ในปี 2562

รัสเซียมีการผลิตมันฝรั่งมากเป็นอันดับสามของโลก พื้นที่เพาะปลูกและผลผลิตมันฝรั่ง มีแนวโน้มลดลงในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 2.62 และ 2.79 ต่อปี ตามลำดับ โดยลดลงจาก 13.20 ล้านไร่ ผลผลิต 33.65 ล้านตัน ในปี 2558 เป็น 11.93 ล้านไร่ ผลผลิต 29.84 ล้านตัน ในปี 2562

1.1.2 การตลาด

(1) การส่งออก

ปี 2558 - 2562 ปริมาณการส่งออกมันฝรั่งของโลกมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 2.41 ต่อปี โดยเพิ่มขึ้นจาก 12.60 ล้านตัน ในปี 2558 เป็น 13.12 ล้านตัน ในปี 2562 โดยฝรั่งเศสเป็นผู้ส่งออกรายใหญ่อันดับหนึ่งของโลกซึ่งมีแนวโน้มการส่งออกเพิ่มขึ้นในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 4.01 ต่อปี รองลงมา ได้แก่ เยอรมนี เนเธอร์แลนด์ เบลเยียม ซึ่งมีแนวโน้มการส่งออกเพิ่มขึ้นในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 2.77 1.30 และ 1.52 ต่อปี ตามลำดับ

(2) การนำเข้า

ปี 2558 - 2562 ปริมาณการนำเข้ามันฝรั่งของโลกมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 3.56 ต่อปี โดยมีเบลเยียมเป็นผู้นำเข้ารายใหญ่อันดับหนึ่งของโลก ซึ่งมีแนวโน้มการนำเข้าเพิ่มขึ้นในอัตราเฉลี่ย

ร้อยละ 11.34 ต่อปี รองลงมา ได้แก่ เนเธอร์แลนด์ สเปน ซึ่งมีแนวโน้มการนำเข้าเพิ่มขึ้นในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 0.55 และ 5.50 ต่อปี ตามลำดับ ในขณะที่อิตาลี ซึ่งเป็นผู้นำเข้ารายใหญ่อันดับสี่ของโลก มีแนวโน้มการนำเข้าลดลง ในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 2.46 ต่อปี

1.2 ของไทย

1.2.1 การผลิต

ปี 2558 - 2562 พื้นที่เพาะปลูกและผลผลิตมันฝรั่งลดลงจาก 48,944 ไร่ ผลผลิต 125,663 ตัน ในปี 2558 เป็น 45,689 ไร่ ผลผลิต 127,935 ตัน ในปี 2562 อย่างไรก็ตามถึงแม้ปริมาณผลผลิตในปี 2562 จะเพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับปี 2558 แต่เป็นการเพิ่มขึ้นเพียง 1 ปี ซึ่งเมื่อพิจารณาในช่วง 5 ปีที่ผ่านมาพื้นที่และปริมาณผลผลิตลดลงอย่างต่อเนื่อง หรือลดลงในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 1.97 และ 0.65 ต่อปี ตามลำดับ โดยแยกเป็นพื้นที่เพาะปลูกมันฝรั่งพันธุ์โรโคลดลงจาก 4,202 ไร่ ผลผลิต 10,522 ตัน ในปี 2558 เป็น 2,761 ไร่ ผลผลิต 8,416 ตัน ในปี 2562 หรือลดลงในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 16.08 และ 12.89 ต่อปี ตามลำดับ สำหรับพื้นที่เพาะปลูกมันฝรั่งพันธุ์โรงงานลดลงจาก 44,742 ไร่ ในปี 2558 เป็น 42,928 ไร่ ในปี 2562 หรือลดลงในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 0.63 ต่อปี ในขณะที่ผลผลิตเพิ่มขึ้นจาก 115,141 ตัน ในปี 2558 เป็น 119,519 ตัน ในปี 2562 หรือเพิ่มขึ้นในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 0.45 ต่อปี

แหล่งเพาะปลูกมันฝรั่งที่สำคัญ 5 อันดับแรกอยู่ในเขตภาคเหนือตอนบน ได้แก่ จังหวัดตาก เชียงราย เชียงใหม่ ลำพูน และพะเยา เนื่องจากมีพื้นที่เพาะปลูกและมีสภาพภูมิอากาศหนาวเย็น ซึ่งเหมาะสำหรับการเพาะปลูกมันฝรั่ง นอกจากนี้ยังมีการเพาะปลูกมันฝรั่งในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ จังหวัดสกลนคร และนครพนม ซึ่งมีการนำมันฝรั่งไปส่งเสริมให้เกษตรกรทำการเพาะปลูก

1.2.2 การตลาด

(1) ความต้องการใช้

ปี 2558 - 2562 ความต้องการใช้มันฝรั่งในประเทศมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากผู้ประกอบการแปรรูปมันฝรั่งมีแผนการขยายการผลิตมากยิ่งขึ้น

(2) การส่งออก

ปี 2558 - 2562 มันฝรั่งสดหรือแช่เย็นและผลิตภัณฑ์มันฝรั่ง มีปริมาณและมูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้นในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 16.02 และ 10.35 ต่อปี ตามลำดับ โดยเพิ่มขึ้นจาก 2,835 ตัน มูลค่า 347.53 ล้านบาท ในปี 2558 เป็น 5,683 ตัน มูลค่า 562.91 ล้านบาท ในปี 2562 ตลาดส่งออกหลักของไทย คือ ประเทศในกลุ่มอาเซียน เช่น เมียนมาร์ และลาว เป็นต้น

(3) การนำเข้า

ปี 2558 - 2562 มันฝรั่งสดหรือแช่เย็นและผลิตภัณฑ์มันฝรั่ง มีปริมาณและมูลค่าการนำเข้าเพิ่มขึ้นในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 9.73 และร้อยละ 2.97 ต่อปี ตามลำดับ โดยเพิ่มขึ้นจาก 117,079 ตัน และ 3,661.92 ล้านบาท ในปี 2558 เป็น 165,761 ตัน และ 4,381.81 ล้านบาท ในปี 2562 เนื่องจากผลิตภัณฑ์มันฝรั่งบางชนิดผลิตได้ไม่เพียงพอต่อความต้องการบริโภคภายในประเทศ ประเทศนำเข้าหลักของไทย ได้แก่ เนเธอร์แลนด์ สหรัฐอเมริกา เยอรมนี และจีน

(4) ราคา

ปี 2558 - 2562 ราคามันฝรั่งพันธุ์โรงงานที่เกษตรกรขายได้เพิ่มขึ้นในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 2.12 ต่อปี โดยเพิ่มขึ้นจากกิโลกรัมละ 12.05 บาท ในปี 2558 เป็นกิโลกรัมละ 13.51 บาท ในปี 2562 ส่วนราคามันฝรั่งพันธุ์บริโภคที่เกษตรกรขายได้ลดลงจากกิโลกรัมละ 16.67 บาท ในปี 2561 เป็นกิโลกรัมละ 14.96 บาท ในปี 2562 อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาในช่วง 5 ปี ที่ผ่านมา (2558 - 2562) ราคามันฝรั่งพันธุ์บริโภคที่เกษตรกรขายได้เพิ่มขึ้นในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 7.59

2. แนวโน้มปี 2563

2.1 ของไทย

2.1.1 การผลิต

ปี 2563 คาดว่ามีพื้นที่เพาะปลูกมันฝรั่งรวม 47,297 ไร่ เพิ่มขึ้นจากปี 2562 คิดเป็นร้อยละ 3.52 เนื่องจากผู้ประกอบการแปรรูปมีความต้องการใช้มันฝรั่งเพิ่มขึ้น ทำให้มีการส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกมากขึ้น และคาดว่าจะมีผลผลิต 138,782 ตัน เพิ่มขึ้นจากปี 2562 คิดเป็นร้อยละ 8.48

2.1.2 การตลาด

(1) ความต้องการใช้

ปี 2563 คาดว่าความต้องการใช้มันฝรั่งพันธุ์โรงงานจะขยายตัวเมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา เนื่องจากผู้ประกอบการแปรรูปมันฝรั่งมีแผนในการขยายการส่งออกมากขึ้น ส่งผลให้มีความต้องการวัตถุดิบมากขึ้น

(2) การส่งออก

ปี 2563 คาดว่าปริมาณการส่งออกจะขยายเพิ่มขึ้น ซึ่งเป็นผลมาจากแผนการขยายการส่งออกของผู้ประกอบการแปรรูปมันฝรั่ง

(3) ราคา

ปี 2562 คาดว่าราคามันฝรั่งพันธุ์โรงงานฤดูแล้งที่เกษตรกรขายได้กิโลกรัมละ 12 - 13 บาท ส่วนมันฝรั่งพันธุ์โรงงานฤดูฝนราคา กิโลกรัมละ 14 - 15 บาท ซึ่งคาดว่าราคาจะใกล้เคียงกับปีที่ผ่านมา สำหรับราคามันฝรั่งพันธุ์บริโภคคาดว่าจะใกล้เคียงกับปีที่ผ่านมาเช่นกัน เนื่องจากปริมาณการนำเข้ามันฝรั่งจากต่างประเทศภายใต้กรอบการค้าที่สำคัญ เช่น กรอบการค้าองค์การการค้าโลก (WTO) ได้กำหนดปริมาณในโควตาไว้ใกล้เคียงกับปีที่ผ่านมา และการเพิ่มขึ้นของอุปสงค์และอุปทานเพิ่มขึ้นในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน

2.2 ปัจจัยและนโยบายภาครัฐที่มีผลต่อปริมาณการผลิตและการพัฒนามันฝรั่งของไทย

(1) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้สนับสนุนงบประมาณให้กรมวิชาการเกษตรดำเนินการผลิตหัวพันธุ์มันฝรั่งหลัก (G0) ปีละ 500,000 หัว เพื่อนำไปขยายการผลิตเป็นหัวพันธุ์ขยาย (G1) ปีละ 50 - 60 ตัน และให้ภาคเอกชนรับไปดำเนินการขยายการผลิตหัวพันธุ์รับรอง (G2) ต่อไป ซึ่งขณะนี้กำลังอยู่ระหว่างการขยายการผลิตหัวพันธุ์เพื่อทดแทนการนำเข้าส่งผลให้เกษตรกรสามารถซื้อหัวพันธุ์ในราคาที่ถูกลงกว่าการนำเข้าจากต่างประเทศสามารถลดต้นทุนการผลิตให้แก่เกษตรกรได้

(2) การทดสอบมันฝรั่งสายพันธุ์ใหม่ ๆ เพื่อให้ได้สายพันธุ์ที่มีความเหมาะสมกับสภาพภูมิอากาศของไทย ซึ่งจะทำให้ผลผลิตต่อไร่เพิ่มขึ้นสามารถทดแทนการนำเข้ายังทำได้จำกัด ทั้งนี้ภาคเอกชนได้มีการวิจัยและพัฒนาสายพันธุ์รวมถึงวิธีการเพาะปลูกใหม่ ๆ โดยมีแผนจะนำเข้าสายพันธุ์มันฝรั่งจากต่างประเทศที่มีภูมิอากาศใกล้เคียงกับประเทศไทยเข้ามาทดลองปลูก ซึ่งในขณะนี้อยู่ในช่วงดำเนินการตามขั้นตอนการขอนำเข้าจากหน่วยงานราชการ

(3) หน่วยงานภาครัฐได้ดำเนินการส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่เพื่อเพิ่มขีดความสามารถของเกษตรกร โดยพื้นที่แปลงใหญ่มันฝรั่ง อยู่ในพื้นที่จังหวัดเชียงราย เชียงใหม่ ตาก พะเยา และลำพูน ทั้งนี้การรวมกลุ่มและรวมพื้นที่การผลิตเป็นแปลงใหญ่นั้นได้ดำเนินการมาตั้งแต่ปี 2559 มาจนถึงปัจจุบัน ซึ่งโครงการแปลงใหญ่จะมีผู้จัดการพื้นที่ ทำหน้าที่ในการบริหารจัดการแปลงวางแผนการผลิตตลอดห่วงโซ่อุปทาน (Supply chain) โดยมีตลาดรองรับผลผลิตที่แน่นอน เพื่อให้เกษตรกรสามารถลดต้นทุนการผลิตและเพิ่มผลผลิต ทำให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น ภายใต้การบูรณาการของภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชนอย่างเป็นรูปธรรม

ตารางที่ 1 การผลิตมันฝรั่งโลก ปี 2558 - 2562

ปี	พื้นที่ปลูก (ล้านไร่)						ผลผลิต (ล้านตัน)					
	จีน	อินเดีย	รัสเซีย	ยูเครน	อเมริกา	โลก	จีน	อินเดีย	รัสเซีย	ยูเครน	อเมริกา	โลก
2558	34.50	12.98	13.20	8.07	2.67	118.21	94.92	48.01	33.65	20.84	20.01	376.58
2559	34.66	13.23	12.69	8.20	2.58	119.23	95.71	43.42	31.11	21.75	20.02	374.25
2560	36.05	13.62	11.81	8.27	2.59	120.64	99.21	48.61	29.59	22.21	20.02	388.19
2561*	35.91	13.57	11.91	8.26	2.59	120.47	98.84	48.21	29.81	22.14	20.02	386.85
2562*	35.87	13.56	11.93	8.26	2.59	120.44	98.74	48.03	29.84	22.13	20.02	386.42
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	1.14	1.13	-2.62	0.54	-0.57	0.48	1.12	1.06	-2.79	1.39	0.01	0.85

หมายเหตุ: * ประมาณการ

ที่มา: Food and Agricultural Organization of The United Nations (FAO), November 2019

ตารางที่ 2 ปริมาณการส่งออกมันฝรั่งของโลก ปี 2558 - 2562

หน่วย: ล้านตัน

ประเทศ	2558	2559	2560	2561	2562*	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)
ฝรั่งเศส	1.98	1.85	2.04	2.32	2.15	4.01
เยอรมนี	1.72	1.80	1.96	1.92	2.91	2.77
เนเธอร์แลนด์	1.88	2.02	1.82	1.82	1.85	1.30
เบลเยียม	0.92	0.99	0.99	0.99	0.99	1.52
อียิปต์	0.61	0.48	0.68	0.51	0.56	-0.09
อื่น ๆ	4.59	5.85	6.29	6.12	6.13	6.42
รวม	12.60	11.70	13.00	13.68	13.12	2.41

หมายเหตุ: * ประมาณการ

ที่มา: International Trade Centre, November 2019, พิกัดที่ใช้คือ 070110, 070190, 071010

ตารางที่ 3 ปริมาณการนำเข้ามันฝรั่งของโลก ปี 2558 - 2562

หน่วย: ล้านตัน

ประเทศ	2558	2559	2560	2561	2562*	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)
เบลเยียม	1.57	2.01	2.17	2.60	2.36	11.34
เนเธอร์แลนด์	1.74	1.79	1.78	1.79	1.79	0.55
สเปน	0.73	0.82	0.88	0.93	0.90	5.50
อิตาลี	0.70	0.68	0.67	0.62	0.65	-2.46
เยอรมนี	0.54	0.61	0.62	0.63	0.62	3.09
อื่น ๆ	7.22	8.18	8.68	8.08	8.30	2.69
รวม	12.50	14.10	14.80	14.65	14.61	3.56

หมายเหตุ: * ประมาณการ

ที่มา: International Trade Centre, October 2018, พิกัดที่ใช้คือ 070110, 070190, 071010

ตารางที่ 4 พื้นที่ปลูก ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่มันฝรั่งของไทย ปี 2558-2563

ปี	มันฝรั่งรวม			มันฝรั่งพันธุ์บริโภค			มันฝรั่งพันธุ์โรงงาน		
	พื้นที่เพาะปลูก (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิต/ไร่ (กก.) ปลูก	พื้นที่เพาะปลูก (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิต/ไร่ (กก.) ปลูก	พื้นที่เพาะปลูก (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิต/ไร่ (กก.) ปลูก
2558	48,944	125,663	2,567	4,202	10,522	2,504	44,742	115,141	2,573
2559	39,887	119,778	3,003	5,110	13,790	2,699	34,777	105,988	3,048
2560	37,858	107,103	2,829	2,376	6,023	2,535	35,482	101,080	2,849
2561	37,513	108,291	2,887	2,050	5,421	2,644	35,463	102,870	2,901
2562	45,689	127,935	2,800	2,761	8,416	3,048	42,928	119,519	2,784
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	-1.97	-0.65	1.35	-16.08	-12.89	3.80	-0.63	0.45	1.09
2563*	47,297	138,782	2,934	3,311	9,715	2,934	43,986	129,067	2,934

หมายเหตุ: * ประมาณการ

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ตารางที่ 5 บัญชีสมดุลสินค้ามันฝรั่ง ปี 2558 - 2562

ปริมาณ: ตัน

ปี	อุปทาน			อุปสงค์		
	ผลผลิต	นำเข้า	รวม	ส่งออก	บริโภคในประเทศ ^{1/}	รวม
2558	125,663	117,079	242,742	2,835	239,907	242,742
2559	119,778	131,906	251,719	4,638	247,081	251,719
2560	107,103	149,776	256,879	5,106	251,773	256,879
2561	108,291	166,475	274,766	5,100	269,666	274,766
2562*	127,935	165,761	293,696	5,683	288,013	293,696
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	-0.65	9.73	4.80	16.02	4.63	4.80

หมายเหตุ: * ประมาณการ ^{1/} จากการคำนวณ

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ตารางที่ 6 ปริมาณและมูลค่าการส่งออกมันฝรั่งสดหรือแช่เย็นและผลิตภัณฑ์มันฝรั่ง ปี 2558 - 2562

ปี	มันฝรั่งสด หรือแช่เย็น		ผลิตภัณฑ์มันฝรั่ง		รวม	
	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)
2558	101	2.80	2,733	344.73	2,835	347.53
2559	350	7.17	4,288	494.46	4,638	501.68
2560	126	4.35	4,980	452.58	5,106	456.93
2561	15	0.92	5,085	511.04	5,100	511.96
2562*	210	12.88	5,473	550.03	5,683	562.91
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	-15.51	10.50	133.20	10.16	16.02	10.35

หมายเหตุ: * ประมาณการ

ที่มา: กรมศุลกากรกระทรวงการคลัง

ตารางที่ 7 ปริมาณและมูลค่าการนำเข้ามันฝรั่งสดหรือแช่เย็นและผลิตภัณฑ์มันฝรั่ง ปี 2558 - 2562

ปี	มันฝรั่งสดหรือแช่เย็น		ผลิตภัณฑ์มันฝรั่ง		รวม	
	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)
2558	37,206	446.09	79,873	3,378.77	117,079	3,661.92
2559	46,002	669.07	85,941	3,893.94	131,906	4,568.98
2560	63,899	948.01	85,877	3,279.38	149,776	4,229.82
2561	68,680	925.69	97,795	3,349.99	166,475	4,275.68
2562*	62,392	840.90	103,369	3,540.91	165,761	4,381.81
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	15.43	17.26	6.66	-0.57	9.73	2.97

หมายเหตุ: * ประมาณการ

ที่มา: กรมศุลกากรกระทรวงการคลัง

ตารางที่ 8 ราคาที่เกษตรกรขายได้ ปี 2558 - 2562

ปี	ราคาที่เกษตรกรขายได้	
	มันฝรั่งพันธุ์โรงงาน (บาท/กิโลกรัม)	มันฝรั่งพันธุ์บริโภคเกรด A (บาท/กิโลกรัม)
2558	12.05	15.43
2559	12.43	7.54
2560	11.76	17.50
2561	12.20	16.67
2562*	13.51	14.96
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	2.12	7.59

หมายเหตุ: * ประมาณการ

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

1. สถานการณ์ ปี 2562

1.1 ของโลก

1.1.1 การตลาด

(1) การส่งออก

ปี 2558 - 2562 ปริมาณการส่งออกกล้วยไม้ตัดดอกของโลกมีแนวโน้มลดลงในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 3.07 ต่อปี ขณะที่มูลค่าการส่งออกมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.23 ต่อปี ประเทศที่มีมูลค่าการส่งออกกล้วยไม้ตัดดอกมากที่สุดในปี 2562 ได้แก่ เนเธอร์แลนด์ รองลงมา ได้แก่ ไทย ใต้หวัน และสิงคโปร์ ตามลำดับ

(2) การนำเข้า

ปี 2558 - 2562 ปริมาณและมูลค่าการนำเข้ากล้วยไม้ตัดดอกของโลกมีแนวโน้มลดลงในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 5.64 และ 1.13 ต่อปี ประเทศที่มีมูลค่าการนำเข้ากล้วยไม้ตัดดอกมากที่สุดในปี 2562 คือ ญี่ปุ่น รองลงมา ได้แก่ สหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร และอิตาลี ตามลำดับ

1.2 ของไทย

1.2.1 การผลิต

ปี 2558 - 2562 พื้นที่ปลูกและผลผลิตกล้วยไม้ตัดดอก มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 0.05 และร้อยละ 0.30 ต่อปี ตามลำดับ โดยเพิ่มขึ้นจาก 22,315 ไร่ ปริมาณ 50,084 ต้น ในปี 2558 เป็น 22,438 ไร่ ปริมาณ 50,351 ต้น ในปี 2562 ตามลำดับ ขณะที่ผลผลิตต่อไร่ ในปี 2558 และปี 2562 มีผลผลิตเท่ากัน เป็น 2,244 กิโลกรัมต่อไร่ แม้ว่าผลผลิตต่อไร่จะมีอัตราเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 0.26 ต่อปี แต่เป็นเหตุจากการเพิ่มขึ้นหลังจากปี 2559 - 2560 ซึ่งการผลิตเริ่มเข้าสู่ภาวะปกติ หลังจากปี 2558 ที่ผลผลิตต่อไร่ลดลงจากวิกฤตภัยแล้งที่ทำให้เกิดปัญหาน้ำเค็มรุกพื้นที่การผลิต และมีน้ำจืดไม่เพียงพอต่อการใช้

แหล่งปลูกที่สำคัญ 5 อันดับแรก ได้แก่ นครปฐม สมุทรสาคร ราชบุรี กรุงเทพมหานคร และกาญจนบุรี เนื่องจากมีสภาพภูมิอากาศและแหล่งน้ำที่เหมาะสมต่อการปลูกกล้วยไม้และมีระยะทางใกล้กับตลาดขายส่งที่กรุงเทพฯ รวมทั้งมีความสะดวกในการขนส่งไปจำหน่ายยังตลาดต่างประเทศ

1.2.2 การตลาด

(1) ความต้องการใช้

ปี 2558 - 2562 ความต้องการใช้กล้วยไม้ตัดดอกภายในประเทศมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 3.07 ต่อปี โดยเพิ่มขึ้นจาก 25,438 ต้น ในปี 2558 เป็น 27,662 ต้น ในปี 2562 ซึ่งความต้องการใช้ภายในประเทศมีสัดส่วนประมาณร้อยละ 55 ของผลผลิตทั้งหมด ส่วนปริมาณอีกประมาณร้อยละ 45 ส่งออกไปจำหน่ายยังตลาดต่างประเทศ

(2) การส่งออก

ประเทศไทยเป็นผู้ผลิตและผู้ส่งออกดอกกล้วยไม้อันดับสองของโลก ซึ่งส่วนใหญ่เป็นกล้วยไม้เขตร้อน ได้แก่ สกุหลาว สกุหลอมอคคารา และสกุหลอนซิเดียม ตลาดกล้วยไม้ตัดดอกของไทยที่ส่งออกไปยังตลาดต่าง ๆ แบ่งตามความนิยมของแต่ละตลาด ได้แก่ ตลาดเอเชีย เช่น ญี่ปุ่น ต้องการกล้วยไม้ตัดดอกสีอ่อน

สีชมพู ช่อยาว ตลาดจีนและอินเดียต้องการกล้วยไม้สีม่วงแดงเข้ม ขาว และชมพู ตลาดยุโรป เช่น อิตาลี เนเธอร์แลนด์ ต้องการกล้วยไม้สีม่วงแดงเข้ม สีชมพู และสีขาว ช่อยาว สหรัฐอเมริกาและออสเตรเลียต้องการกล้วยไม้สีม่วงแดงเข้ม สีชมพู และสีขาว สำหรับประเทศคู่แข่งกล้วยไม้เขตร้อนของไทย ได้แก่ มาเลเซีย และสิงคโปร์

ปี 2558 - 2562 ปริมาณการส่งออกกล้วยไม้ตัดดอกมีแนวโน้มลดลงในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 2.49 ต่อปี โดยปริมาณการส่งออกลดลงจาก 24,649 ตัน ในปี 2558 เป็นปริมาณ 22,696 ตัน ในปี 2562 ขณะที่มูลค่าการส่งออกมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 0.95 ต่อปี โดยมูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้นจาก 2,081.86 ล้านบาท ในปี 2558 เป็นมูลค่า 2,192.33 ล้านบาท ในปี 2562 ตลาดส่งออกที่สำคัญ ได้แก่ สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น สหภาพยุโรป จีน และกลุ่มประเทศอาเซียน

ในเดือนพฤศจิกายน ปี 2561 ประเทศสหรัฐอเมริกาได้ยกเลิกสิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากร (Generalized System of Preference: GSP) ส่งผลให้ปริมาณการส่งออกดอกกล้วยไม้ของไทยไปสหรัฐอเมริกา ในช่วง 10 เดือนหลังจากที่ถูกยกเลิกสิทธิดังกล่าวลดลงร้อยละ 4.49 เมื่อเทียบกับช่วงเวลาเดียวกันของปีที่ผ่านมา

(3) การนำเข้า

ปี 2558 - 2562 ปริมาณและมูลค่าการนำเข้ากล้วยไม้ตัดดอกของประเทศไทยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 26.62 และร้อยละ 77.66 ต่อปี โดยแหล่งที่ประเทศไทยมีการนำเข้ากล้วยไม้ตัดดอกมาก ได้แก่ เวียดนาม ไต้หวัน และเนเธอร์แลนด์

(4) ราคา

ปี 2558 - 2562 ราคากล้วยไม้ตัดดอก (ขนาดก้านช่อยาว 55 - 60 เซนติเมตร) ที่เกษตรกรขายได้มีแนวโน้มลดลงในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 2.54 ต่อปี โดยเฉพาะในปี 2560 - 2561 ที่ราคาตกต่ำลงมาอยู่ที่ 2.66 และ 2.34 บาทต่อช่อ ตามลำดับ โดยราคามีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในปี 2562 ซึ่งมีราคาอยู่ที่ 3.06 บาทต่อช่อ

2. แนวโน้มปี 2563

2.1 ของไทย

2.1.1 การผลิต

ปี 2563 คาดว่าพื้นที่ปลูก ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่ จะเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 0.62 ร้อยละ 1.51 และร้อยละ 0.89 ต่อปี ตามลำดับ โดยเพิ่มขึ้นจาก 22,438 ไร่ ปริมาณ 50,351 ตัน และ 2,244 กิโลกรัมต่อไร่ ในปี 2562 เป็น 22,576 ไร่ ปริมาณ 51,112 ตัน และ 2,264 กิโลกรัมต่อไร่ ในปี 2563 เนื่องจากภาครัฐสนับสนุนส่งเสริมให้เกษตรกรรวมเป็นกลุ่มผู้ปลูกกล้วยไม้ตามพื้นที่สวนที่อยู่ใกล้เคียงกัน เพื่อร่วมพัฒนากลุ่ม โดยมีเจ้าหน้าที่ของภาครัฐเข้าไปเป็นที่เล็งพัฒนาการปลูกกล้วยไม้ ราคาอยู่ในเกณฑ์ดี ประกอบกับตลาดต่างประเทศ ยังคงมีความต้องการสูง ได้แก่ จีน และสหรัฐอเมริกา สำหรับผลผลิตรวมและผลผลิตต่อไร่คาดว่าจะเพิ่มขึ้น เนื่องจากคาดว่าสภาพอากาศเอื้ออำนวย ปริมาณน้ำเพียงพอต่อการเพาะปลูก เกษตรกรให้การดูแลและพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตให้เหมาะสมกับสภาพภูมิอากาศ เช่น การปรับใช้วัสดุเพื่อลดต้นทุน และควบคุมปริมาณน้ำให้เพียงพอ

2.1.2 การตลาด

(1) ความต้องการใช้

ปี 2563 คาดว่าความต้องการใช้กล้วยไม้ตัดดอกภายในประเทศจะทรงตัวอยู่ในระดับเดิม ประมาณ 25,000 - 28,000 ตัน หรือประมาณร้อยละ 50 ของผลผลิตทั้งหมด

(2) การส่งออก

ปี 2563 คาดว่าปริมาณการส่งออกกล้วยไม้ตัดดอกจะลดลงเล็กน้อยจากปีที่ผ่านมา แต่มูลค่าการส่งออกจะเพิ่มขึ้น เนื่องจากผู้ประกอบการหันมาส่งออกกล้วยไม้คุณภาพซึ่งมีมูลค่าต่อหน่วยสูงขึ้น

ความต้องการของตลาดต่างประเทศหลักๆ ยังอยู่ที่ตลาดเดิมคือประเทศญี่ปุ่นและสหรัฐอเมริกา โดยคาดว่าจะสามารถส่งออกได้ประมาณ 23,000 - 25,000 ตัน นอกจากนี้ การส่งออกกล้วยไม้ตัดดอกไปยังประเทศสหรัฐอเมริกามีแนวโน้มเพิ่มขึ้น จากการได้คืนสิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากร (GSP)

(3) ราคา

ปี 2563 คาดว่าราคาที่เกษตรกรขายได้มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น เนื่องจากผู้ประกอบการมุ่งผลิตกล้วยไม้คุณภาพ ประกอบกับตลาดส่งออกกล้วยไม้ที่สำคัญของไทย ได้แก่ สหรัฐอเมริกาและจีน มีแนวโน้มขยายตัว

2.2 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปริมาณการผลิตและการส่งออก

2.2.1 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปริมาณการผลิต

(1) ต้นทุนการผลิตสูงขึ้น เนื่องจากปัจจัยการผลิตโดยเฉพาะปุ๋ย สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช มีราคาสูงขึ้นมาก รวมทั้งค่าแรงงานที่สูงขึ้น ในขณะที่ราคामผลผลิตคงที่หรือต่ำลง

(2) คุณภาพของสารเคมีไม่ได้ตามมาตรฐาน

(3) การใช้สารป้องกันกำจัดโรคแมลงศัตรูพืชยังไม่ถูกต้อง

(4) สวนกล้วยไม้มักประสบปัญหา โรคเน่าดำ เน่าไส้ เพลี้ยไฟ บั๊กกล้วยไม้

(5) ปริมาณผลผลิตไม่สอดคล้องกับความต้องการของตลาด เนื่องจากโดยธรรมชาติในช่วงฤดูฝน กล้วยไม้สกุลหวายให้ดอกมาก ทำให้ผลผลิตล้นตลาดและราคาตกต่ำแต่ในช่วงฤดูแล้งผลผลิตไม่เพียงพอสำหรับความต้องการของผู้บริโภคในประเทศ

(6) ขาดการพัฒนาเทคโนโลยีที่ทันสมัย เพื่อปรับปรุงคุณภาพผลผลิตให้สม่ำเสมอ และยืดอายุการเก็บรักษา รวมทั้งการเพิ่มผลผลิต

(7) ขาดแคลนแรงงาน โดยเฉพาะแรงงานที่มีทักษะในการดูแลรักษากล้วยไม้ได้อย่างถูกต้อง

(8) แหล่งผลิตบางส่วนมีสภาพแวดล้อมไม่เหมาะสม ทั้งปัญหาน้ำท่วม มลพิษจากโรงงานอุตสาหกรรมทั้งน้ำเสียและมลพิษทางอากาศ ทำให้กล้วยไม้เติบโตช้า ต้นไม่สมบูรณ์ ให้ผลผลิตต่ำ สวนที่อยู่ใกล้ชุมชนไม่สามารถใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชได้อย่างเต็มที่

2.2.2 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อส่งออก

(1) ขาดข้อมูลความต้องการของตลาดในเชิงลึก ทำให้ไม่สามารถกำหนดแนวทางการพัฒนาตลาดใหม่ ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงขาดการส่งเสริมตลาดกล้วยไม้ไทยในต่างประเทศอย่างจริงจัง และยังไม่มีการศึกษาวิเคราะห์ปัญหาในตลาดคู่ค้าเดิม

(2) ระวางขนส่งทางเครื่องบินมีราคาแพง ทำให้ต้นทุนการส่งออกเพิ่มขึ้น

(3) การรณรงค์ก่อนการส่งออก มีผลทำให้ดอกกล้วยไม้บางพันธุ์มีคุณภาพต่ำลงเมื่อถึงมือผู้บริโภค

(4) การบริหารจัดการการส่งออกกล้วยไม้ยังไม่ดีพอ และไม่เป็นไปตามมาตรฐาน จึงทำให้สินค้าสู่ตลาดปลายทางมีคุณภาพลดลง

ตารางที่ 1 ปริมาณและมูลค่าการส่งออกผลไม้ตัดดอกของโลก ปี 2558 - 2562

ปริมาณ: ตัน มูลค่า: ล้านบาท

ประเทศ	2558		2559		2560		2561		2562*		อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	
	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
เนเธอร์แลนด์	4,631	2,463	4,708	2,629	4,408	2,794	4,403	2,892	4,258	3,061	-2.32	5.45
ไทย	24,649	2,080	25,884	2,313	24,210	2,231	23,720	2,314	22,696	2,340	-2.49	2.38
ไต้หวัน	1,932	711	1,806	788	1,672	790	1,844	922	1,862	999	-0.52	8.74
สิงคโปร์	849	375	628	314	544	310	427	309	342	310	-19.78	-3.83
มาเลเซีย	1,187	105	1,020	91	1,002	74	976	72	954	65	-4.69	-11.32
อื่น ๆ	700	762	4,259	691	5,622	706	2,060	665	985	652	-0.44	-3.44
รวมของโลก	33,948*	6,495	38,305*	6,826	37,458*	6,905	33,430*	7,174	31,098*	7,428	-3.07	3.23

หมายเหตุ: * ปริมาณการ

ที่มา: International Trade Centre, November 2019

ตารางที่ 2 ปริมาณและมูลค่าการนำเข้ากล้วยไม้ตัดดอกของโลก ปี 2558 - 2562

ปริมาณ: ตัน มูลค่า: ล้านบาท

ประเทศ	2558		2559		2560		2561		2562*		อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	
	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
ญี่ปุ่น	5,989	1,995	5,799	2,291	5,442	2,101	5,378	2,013	5,178	1,911	-3.60	-2.13
สหรัฐอเมริกา	1,415	710	1,347	956	1,437	975	1,410	939	1,443	942	0.85	5.64
สหราชอาณาจักร	15,268	612	15,986	634	13,460	636	12,879	651	11,530	667	-7.48	2.01
อิตาลี	2,351	733	2,152	762	1,991	681	1,809	633	1,651	584	-8.43	-6.20
จีน	6,597	477	6,790	510	6,862	505	7,113	511	7,277	517	2.46	1.63
อื่น ๆ	12,173	3,228	13,643	3,520	9,994	3,102	10,119	3,174	27,079	4,622	-9.63	-2.18
รวมของโลก	43,793*	7,755	45,717*	8,673	39,186*	8,002	38,708*	7,921	35,598*	7,666	-5.64	-1.13

หมายเหตุ: * ปริมาณการ

ที่มา: International Trade Centre, November 2019

ตารางที่ 3 พื้นที่ปลูก ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่กล้วยไม้ตัดดอกของไทย ปี 2558 - 2563

ปี	พื้นที่ปลูก (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (กิโลกรัม)
2558	22,315	50,084	2,244
2559	21,760	47,226	2,170
2560	21,334	46,015	2,157
2561	21,631	48,147	2,226
2562*	22,438	50,351	2,244
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	0.05	0.30	0.26
2563*	22,576	51,112	2,264

หมายเหตุ: * ประมาณการ

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ตารางที่ 4 บัญชีสมดุลของสินค้ากล้วยไม้ ปี 2558 - 2562

หน่วย: ตัน

ปี	อุปทาน			อุปสงค์		
	ผลผลิต	นำเข้า	รวม	ส่งออก	บริโภคในประเทศ ^{1/}	รวม
2558	50,084	2.78	50,087	24,649	25,438	50,087
2559	47,226	2.67	47,229	25,880	21,349	47,229
2560	46,015	4.68	46,020	24,209	21,811	46,020
2561	48,147	3.81	48,151	23,717	24,434	48,151
2562*	50,351	7.31	50,358	22,696	27,662	50,358
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	0.30	25.67	0.30	-2.49	3.07	0.30

หมายเหตุ: * ประมาณการ^{1/} จากการคำนวณ

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ตารางที่ 5 การส่งออกและการนำเข้ากล้วยไม้ตัดดอก ปี 2558 - 2562

ปี	การส่งออกกล้วยไม้ตัดดอก		การนำเข้ากล้วยไม้ตัดดอก	
	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)
2558	24,649	2,081.86	2.78	0.93
2559	25,880	2,307.35	2.67	0.53
2560	24,209	2,222.87	4.68	0.56
2561	23,717	2,287.03	3.81	3.12
2562*	22,696	2,192.33	7.31	6.47
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	-2.49	0.95	25.67	75.99

หมายเหตุ: *ประมาณการ

ที่มา: กรมศุลกากร กระทรวงการคลัง

ตารางที่ 6 ปริมาณและมูลค่าการส่งออกกล้วยไม้ตัดดอกของไทยไปยังประเทศต่าง ๆ ปี 2558 - 2562

ปริมาณ: ตัน มูลค่า: ล้านบาท

ประเทศ/ กลุ่มประเทศ	2558		2559		2560		2561		2562*		อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	
	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
สหรัฐอเมริกา	2,421	428.33	2,572	560.11	2,602	608.57	2,639	605.41	2,711	592.80	2.55	7.55
ญี่ปุ่น	4,142	636.81	4,192	665.52	3,880	555.08	3,886	508.25	3,783	526.89	-2.54	-6.28
สหภาพยุโรป (EU28)	2,058	250.96	2,041	297.93	1,873	263.74	1,671	253.66	1,550	222.32	-7.39	-3.95
จีน	7,083	159.15	7,868	166.99	7,971	178.74	8,237	198.85	8,624	200.77	4.49	6.60
กลุ่มอาเซียน	3,597	117.58	4,458	150.59	3,716	173.80	3,422	332.98	3,305	365.00	-4.25	35.79
อื่น ๆ	5,348	489.03	4,749	466.22	4,167	442.95	3,862	387.88	2,725	284.55	-14.41	-11.90
รวม	24,649	2,081.86	25,880	2,307.35	24,209	2,222.87	23,717	2,287.03	22,696	2,192.33	-2.49	0.95

หมายเหตุ: * ประมาณการ

ที่มา: กรมศุลกากร กระทรวงการคลัง

ตารางที่ 7 ปริมาณและมูลค่าการนำเข้ากล้วยไม้ตัดดอกของไทยจากประเทศต่าง ๆ ปี 2558 - 2562

ปริมาณ: ตัน มูลค่า: ล้านบาท

ประเทศ	2558		2559		2560		2561		2562*		อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	
	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
เวียดนาม	0.59	0.61	0.09	0.19	0.02	0.02	2.34	2.85	5.65	6.83	116.98	113.04
ไต้หวัน	0.16	0.02	1.46	0.18	0.00	0.00	0.27	0.15	2.00	1.27	-	-
เนเธอร์แลนด์	1.46	0.07	0.66	0.05	4.35	0.41	1.19	0.13	1.47	0.23	6.36	39.16
จีน	0.00	0.00	0.04	0.01	0.29	0.11	0.00	0.00	0.00	0.00	-	-
อื่น ๆ	0.51	0.22	0.35	0.07	0.02	0.01	0.00	0.00	-1.82	-1.86	-	-
รวม	2.72	0.91	2.59	0.50	4.68	0.56	3.81	3.12	7.31	6.47	26.62	77.66

หมายเหตุ: * ประมาณการ

ที่มา: กรมศุลกากร กระทรวงการคลัง

ตารางที่ 8 ราคากล้วยไม้ตัดดอกที่เกษตรกรขายได้ ปี 2558 - 2562

ปี	ราคาที่เกษตรกรขายได้ (ขนาดก้านช่อยาว 55 - 60 ซม.)	
	บาท/ช่อ	บาท/กิโลกรัม
2558	2.94	97.02
2559	3.28	108.24
2560	2.66	87.78
2561	2.34	77.22
2562*	3.06	100.98
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	-2.54	-2.54

หมายเหตุ: * ประมาณการ

อัตราแปลง: ดอกกล้วยไม้ 33 ช่อ เท่ากับ 1 กิโลกรัม

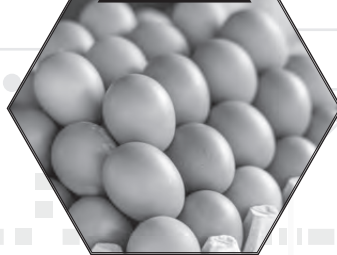
ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

15

ไก่เนื้อ

16

ไข่ไก่

17

สุกร

กลุ่มปศุสัตว์
และประมง

18

โคนม

19

โคนม

20

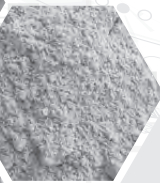
กุ้ง

21

ปลาป่น

สถานการณ์สินค้าเกษตรที่สำคัญ และแนวโน้ม ปี 2563

1. สถานการณ์ ปี 2562

1.1 โลก

1.1.1 ด้านการผลิต

ปี 2558 - 2562 การผลิตเนื้อไก่ของโลกมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 2.08 ต่อปี โดยในปี 2562 การผลิตเนื้อไก่ของโลกมีปริมาณ 99.57 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 95.57 ล้านตัน ของปี 2561 ร้อยละ 4.19 ซึ่งสหรัฐอเมริกายังคงเป็นผู้ผลิตรายใหญ่ที่สุด มีปริมาณการผลิต 19.36 ล้านตัน รองลงมา ได้แก่ จีน 13.80 ล้านตัน บราซิล 13.64 ล้านตัน และสหภาพยุโรป 12.46 ล้านตัน โดยหลายประเทศมีการขยายการผลิตเพิ่มขึ้นเพื่อรองรับความต้องการบริโภคในประเทศที่มีการระบาดของโรคอหิวาต์แอฟริกาในสุกร (African Swine Fever: ASF) ซึ่งส่งผลให้ผลผลิตสุกรเสียหายและราคาเนื้อสุกรเพิ่มสูงขึ้น ทำให้มีการขยายการผลิตเนื้อไก่เพิ่มขึ้นเพื่อทดแทนการบริโภคเนื้อสุกร ทั้งการผลิตเพื่อการบริโภคในประเทศ โดยเฉพาะจีนซึ่งเป็นประเทศที่เกิดการระบาดของโรค ASF เป็นวงกว้าง มีการผลิตเนื้อไก่เพิ่มขึ้นจากปี 2561 ร้อยละ 17.95 และในประเทศผู้ผลิตเพื่อการส่งออกโดยไทย สหรัฐอเมริกา และบราซิล มีการผลิตเนื้อไก่เพิ่มขึ้นจากปี 2561 ร้อยละ 4.10 ร้อยละ 2.39 และ ร้อยละ 2.10 ตามลำดับ

1.1.2 ด้านการตลาด

1) ความต้องการบริโภค

ปี 2558 - 2562 การบริโภคเนื้อไก่ของโลก มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 2.00 ต่อปี โดยในปี 2562 การบริโภคเนื้อไก่ของโลกมีปริมาณ 97.51 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 93.61 ล้านตัน ของปี 2561 ร้อยละ 4.17 ซึ่งสหรัฐอเมริกายังคงเป็นประเทศที่มีการบริโภคเนื้อไก่มากที่สุด คือ 16.60 ล้านตัน รองลงมา ได้แก่ จีน 13.98 ล้านตัน สหภาพยุโรป 11.66 ล้านตัน และบราซิล 9.79 ล้านตัน โดยจีนมีการบริโภคเพิ่มขึ้นมากที่สุด ร้อยละ 20.57 เมื่อเทียบกับปี 2561 ซึ่งมีปริมาณ 11.60 ล้านตัน จากความต้องการบริโภคเนื้อไก่ที่ขยายตัวเพื่อทดแทนเนื้อสุกร

2) การส่งออก

ปี 2558 - 2562 การส่งออกเนื้อไก่ของโลกขยายตัวเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 3.52 ต่อปี โดยในปี 2562 การส่งออกเนื้อไก่ของโลกมีปริมาณ 11.98 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 11.28 ล้านตัน ของปี 2561 ร้อยละ 6.14 บราซิลยังคงเป็นประเทศผู้ส่งออกอันดับ 1 ของโลก ส่งออกได้ปริมาณ 3.85 ล้านตัน รองลงมาได้แก่ สหรัฐอเมริกา 3.26 ล้านตัน และสหภาพยุโรป 1.58 ล้านตัน ตามลำดับ โดยไทยเป็นผู้ส่งออกเป็นอันดับ 4 ของโลก มีปริมาณการส่งออกที่ 0.99 ล้านตัน

3) การนำเข้า

ปี 2558 - 2562 การนำเข้าเนื้อไก่ของโลกมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 2.82 ต่อปี โดยในปี 2562 การนำเข้าเนื้อไก่ของโลกมีปริมาณ 9.91 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 9.31 ล้านตัน ของปี 2561 ร้อยละ 6.49 ซึ่งญี่ปุ่นเป็นประเทศที่นำเข้าเนื้อไก่มากเป็นอันดับ 1 ของโลก คือ 1.09 ล้านตัน รองลงมา ได้แก่ เม็กซิโก 0.85 ล้านตัน สหภาพยุโรป 0.78 ล้านตัน และจีน 0.63 ล้านตัน โดยจีนมีปริมาณการนำเข้าเพิ่มขึ้นมากที่สุด ร้อยละ 82.75 เมื่อเทียบกับปี 2561 ซึ่งมีปริมาณ 0.34 ล้านตัน

1.2 ประเทศไทย

1.2.1 ด้านการผลิต

ปี 2558 - 2562 การผลิตไก่เนื้อของไทยเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 5.66 ต่อปี โดยในปี 2562 มีการผลิตไก่เนื้อ 1,684.26 ล้านตัว หรือ 2.49 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 1,594.47 ล้านตัว หรือ 2.36 ล้านตัน ของปี 2561 ร้อยละ 5.63 เนื่องจากมีการขยายการผลิตเพื่อตอบสนองต่อความต้องการบริโภคและการส่งออกที่เพิ่มขึ้น รวมทั้งการผลิตไก่เนื้อของไทยมีการจัดการฟาร์มที่ได้มาตรฐาน และมีระบบการผลิตปลอดภัย เป็นที่ยอมรับของผู้บริโภคทั้งในประเทศและต่างประเทศ

1.2.2 ด้านการตลาด

1) ความต้องการบริโภค

ปี 2558 - 2562 การบริโภคเนื้อไก่ของไทยเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 6.34 ต่อปี โดยปี 2562 มีปริมาณการบริโภคเนื้อไก่ 1.59 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 1.52 ล้านตัน ของปี 2561 ร้อยละ 4.75 โดยปริมาณการบริโภคมีสัดส่วนร้อยละ 63.84 ของปริมาณการผลิตทั้งหมด

2) การส่งออก

ปี 2558 - 2562 ปริมาณการส่งออกเนื้อไก่และผลิตภัณฑ์ของไทยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 9.81 ต่อปี โดยในปี 2562 ไทยส่งออกเนื้อไก่รวมปริมาณ 900,000 ตัน มูลค่า 105,500 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปริมาณ 839,428 ตัน มูลค่า 100,389 ล้านบาท ของปี 2561 ร้อยละ 7.22 และร้อยละ 5.09 ตามลำดับ เนื่องจากความต้องการบริโภคของประเทศคู่ค้าที่ขยายตัวเพิ่มขึ้น ทั้งตลาดญี่ปุ่นและสหภาพยุโรป ซึ่งถือเป็นตลาดส่งออกหลักของไทย โดยตลาดส่งออกเนื้อไก่และผลิตภัณฑ์ที่สำคัญ ได้แก่ ญี่ปุ่น (ร้อยละ 46.38) สหภาพยุโรป (ร้อยละ 26.68) กลุ่มประเทศในอาเซียน (ร้อยละ 9.51) จีน (ร้อยละ 7.57) และประเทศอื่น ๆ (ร้อยละ 9.86) สำหรับจีนเป็นประเทศคู่ค้าที่ไทยสามารถส่งออกเพิ่มขึ้นจากปี 2561 มากที่สุดถึง 5.66 เท่า โดยเฉพาะการส่งออกไก่สดแช่แข็ง เนื่องจากความต้องการบริโภคเนื้อไก่เพื่อทดแทนเนื้อสุกรที่เพิ่มขึ้นจากการระบาดของโรค ASF

การส่งออกไก่สดแช่แข็ง ในปี 2562 ส่งออกปริมาณ 300,000 ตัน มูลค่า 23,500 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปริมาณ 278,985 ตัน มูลค่า 22,382 ล้านบาท ของปี 2561 ร้อยละ 7.53 และร้อยละ 5.00 ตามลำดับ โดยตลาดส่งออกไก่สดแช่แข็งที่สำคัญ ได้แก่ ญี่ปุ่น (ร้อยละ 40.03) จีน (ร้อยละ 22.52) กลุ่มประเทศในอาเซียน (ร้อยละ 22.33) สหภาพยุโรป (ร้อยละ 2.35) และประเทศอื่น ๆ (ร้อยละ 12.77)

การส่งออกเนื้อไก่แปรรูป ส่งออกปริมาณ 600,000 ตัน มูลค่า 82,000 ล้านบาท ปริมาณเพิ่มขึ้นจาก 560,442 ตัน มูลค่า 78,008 ล้านบาท ของปี 2561 ร้อยละ 7.06 และร้อยละ 5.12 ตามลำดับ ตลาดส่งออกไก่แปรรูปที่สำคัญ ได้แก่ ญี่ปุ่น (ร้อยละ 49.59) สหภาพยุโรป (ร้อยละ 39.00) กลุ่มประเทศในอาเซียน (ร้อยละ 3.01) และประเทศอื่น ๆ (ร้อยละ 8.40)

3) ราคา

3.1) ราคาที่เกษตรกรขายได้

ปี 2558 - 2562 ราคาไก่เนื้อที่เกษตรกรขายได้มีแนวโน้มลดลงในอัตราร้อยละ 1.69 ต่อปี โดยในปี 2562 ราคาไก่เนื้อที่เกษตรกรขายได้เฉลี่ยกิโลกรัมละ 36.69 บาท เพิ่มขึ้นจากกิโลกรัมละ 34.40 บาท ของปี 2561 ร้อยละ 6.66 เนื่องจากปริมาณไก่เนื้อออกสู่ตลาดสอดคล้องกับความต้องการบริโภค

3.2) ราคาส่งออก

ปี 2562 ราคาส่งออกไก่สดแช่แข็งเฉลี่ยกิโลกรัมละ 78.33 บาท ลดลงจากกิโลกรัมละ 80.23 ของปี 2561 ร้อยละ 2.37 ส่วนราคาส่งออกเนื้อไก่แปรรูปในปี 2562 เฉลี่ยกิโลกรัมละ 136.67 บาท ลดลงจากกิโลกรัมละ 139.19 บาท ของปี 2561 ร้อยละ 1.81

2. แนวโน้ม ปี 2563

2.1 ของโลก

2.1.1 การผลิต

ปี 2563 คาดว่าการผลิตเนื้อไก่ของโลกจะมีปริมาณ 103.50 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 95.57 ล้านตัน ของปี 2562 ร้อยละ 3.94 การผลิตเนื้อไก่ของโลกขยายตัวตามความต้องการบริโภคที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ประเทศผู้ผลิตที่สำคัญ ทั้งสหรัฐอเมริกา บราซิล สหภาพยุโรป และจีน ขยายการผลิตเพิ่มขึ้น โดยคาดว่าจีน มีการขยายการผลิตเพิ่มขึ้นมากที่สุด ร้อยละ 14.49 เมื่อเทียบกับปี 2562

2.1.2 การตลาด

1) ความต้องการบริโภค

ปี 2563 คาดว่าการบริโภคเนื้อไก่ของโลกจะมีปริมาณ 101.28 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 97.51 ล้านตัน ในปี 2562 ร้อยละ 3.86 ผู้บริโภครายใหญ่ที่สุดคือ สหรัฐอเมริกา คาดว่าจะมีปริมาณการบริโภค 16.91 ล้านตัน รองลงมา ได้แก่ จีน 16.11 ล้านตัน สหภาพยุโรป 11.75 ล้านตัน และบราซิล 9.94 ล้านตัน

2) การส่งออก

ปี 2563 คาดว่าการส่งออกเนื้อไก่ของโลกจะมีปริมาณ 12.50 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 11.98 ล้านตัน ของปี 2562 ร้อยละ 4.35 ผู้ผลิตรายเดิม (บราซิล สหรัฐอเมริกา สหภาพยุโรป) ยังคงเป็นผู้ครองตลาด โดยบราซิล ยังคงเป็นประเทศที่ส่งออกเนื้อไก่มากที่สุด คือ 4.04 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 3.85 ล้านตัน ของปี 2562 ร้อยละ 4.94 รองลงมา ได้แก่ สหรัฐอเมริกา สหภาพยุโรป และไทย ตามลำดับ ซึ่งไทยยังคงเป็นผู้ส่งออกอันดับ 4 ของโลก

3) การนำเข้า

ปี 2563 คาดว่าการนำเข้าเนื้อไก่และผลิตภัณฑ์ของโลกจะมีปริมาณ 10.28 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 9.91 ล้านตัน ของปี 2562 ร้อยละ 3.74 โดยญี่ปุ่นยังคงเป็นประเทศที่นำเข้าเนื้อไก่มากที่สุด คือ 1.10 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 1.09 ล้านตัน ของปี 2562 ร้อยละ 0.92 รองลงมา ได้แก่ เม็กซิโก 0.87 ล้านตัน สหภาพยุโรป 0.76 ล้านตัน จีน 0.75 ล้านตัน และซาอุดีอาระเบีย 0.63 ล้านตัน ตามลำดับ

2.2 ของไทย

2.2.1 การผลิต

ปี 2563 คาดว่าการผลิตไก่เนื้อของไทยยังคงขยายตัวเพิ่มขึ้นตามจำนวนประชากร และ ความต้องการบริโภคที่ขยายตัวเพิ่มขึ้นทั้งตลาดภายในประเทศและตลาดต่างประเทศ โดยคาดว่าไทยจะผลิต เนื้อไก่ปริมาณ 1,801.80 ล้านตัว เพิ่มขึ้นจาก 1,684.26 ล้านตัว ของปี 2562 ร้อยละ 6.98

2.2.2 การตลาด

1) ความต้องการบริโภค

ปี 2563 คาดว่าการบริโภคเนื้อไก่ของไทยมีปริมาณ 1.70 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 1.59 ล้านตัน ของปี 2562 ร้อยละ 8.34 เนื่องจากเนื้อไก่เป็นอาหารที่จำเป็นเพื่อการบริโภค และเป็นอาหารโปรตีนที่มีราคาถูกกว่าเนื้อสัตว์ชนิดอื่น ๆ โดยการบริโภคในประเทศคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 62.91 ของปริมาณการผลิตทั้งหมด

2) การส่งออก

การส่งออกเนื้อไก่ของไทยในปี 2563 คาดว่าจะขยายตัวเพิ่มขึ้นสอดคล้องกับปริมาณความต้องการบริโภคของตลาด โดยเฉพาะตลาดญี่ปุ่น สหภาพยุโรป และจีน รวมทั้งตลาดอื่น ๆ ที่มีแนวโน้มนำเข้าเนื้อไก่จากไทยเพิ่มขึ้น ซึ่งเป็นผลจากมาตรการควบคุมป้องกัน และเฝ้าระวังโรคระบาดสัตว์ที่เข้มงวด และการรักษามาตรฐานการผลิตและคุณภาพสินค้า จนเป็นที่ยอมรับของผู้บริโภคและประเทศคู่ค้า ทำให้ไทยสามารถขยายการส่งออกเนื้อไก่ได้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

ในปี 2562 คาดว่าการส่งออกเนื้อไก่รวมมีปริมาณ 1,000,000 ตัน มูลค่า 118,000 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปริมาณ 900,000 ตัน มูลค่า 105,500 ล้านบาท ของปี 2562 ร้อยละ 11.11 และร้อยละ 11.85 ตามลำดับ โดยแบ่งเป็นการส่งออกไก่สดแช่แข็งปริมาณ 350,000 ตัน มูลค่า 28,000 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปริมาณ 300,000 ตัน มูลค่า 23,500 ล้านบาท ของปี 2562 ร้อยละ 16.67 และร้อยละ 19.15 ตามลำดับ และเป็น การส่งออกเนื้อไก่แปรรูปปริมาณ 650,000 ตัน มูลค่า 90,000 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปริมาณ 600,000 ตัน มูลค่า 82,000 ล้านบาท ของปี 2562 ร้อยละ 9.33 และร้อยละ 9.76 ตามลำดับ

3) ราคา

3.1) ราคาที่เกษตรกรขายได้

ปี 2563 คาดว่าราคาไก่เนื้อที่เกษตรกรขายได้จะสูงขึ้นเล็กน้อยจากปี 2562 เนื่องจากมีการวางแผนการผลิตให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดทั้งในประเทศและต่างประเทศ

3.2) ราคาส่งออก

ปี 2563 คาดว่าราคาส่งออกเนื้อไก่สดแช่เย็นแช่แข็งและเนื้อไก่แปรรูปจะสูงขึ้นเล็กน้อยจากปี 2562

2.3 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปริมาณการผลิตหรือการส่งออกของไทย

2.3.1 ปัจจัยด้านบวก

1) การเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากรโลกทำให้ความต้องการบริโภคอาหารจากเนื้อสัตว์โดยเฉพาะเนื้อไก่ปรับตัวเพิ่มขึ้น เนื่องจากเนื้อไก่เป็นอาหารโปรตีนที่มีไขมันต่ำ รวมทั้งยังมีราคาถูกเมื่อเทียบกับเนื้อสัตว์ประเภทอื่น ๆ

2) การส่งออกเนื้อไก่และผลิตภัณฑ์ไปยังต่างประเทศ โดยเฉพาะประเทศญี่ปุ่น ขยายตัวเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากสินค้าอาหารจากไทยมีภาพลักษณ์ที่ดีทั้งในด้านคุณภาพและราคา และไทยมีระยะทางที่ใกล้กว่าประเทศคู่แข่งอย่างสหรัฐอเมริกา และบราซิล รวมทั้งแรงงานไทยมีฝีมือและประณีต ทำให้ผลิตภัณฑ์ไก่สดของไทยสามารถตอบสนองความต้องการของลูกค้าได้ดีกว่าคู่แข่ง ประกอบกับการที่หลายประเทศเกิดการระบาดของโรคอหิวาต์แอฟริกาในสุกร (African Swine Fever: ASF) ทั้งในจีน และประเทศเพื่อนบ้าน ทำให้มีความต้องการ

บริโภคเนื้อไก่เพิ่มขึ้นเพื่อทดแทนการบริโภคเนื้อสุกร ส่งผลให้ไทยมีโอกาสขยายการส่งออกเนื้อไก่ได้เพิ่มขึ้น

3) การดำเนินการเรื่อง Compartment และ Traceability สามารถสร้างความเชื่อมั่นในคุณภาพการผลิตเนื้อไก่ของไทยให้ประเทศคู่ค้ายอมรับ ซึ่งเป็นผลจากมาตรการควบคุมป้องกัน และเฝ้าระวังโรคระบาดสัตว์ที่เข้มงวด ทำให้ไทยไม่มีรายงานการพบโรคไข้หวัดนกในประเทศไทยเป็นเวลากว่า 10 ปี นับจากวันที่ทำลายสัตว์ปีกตัวสุดท้าย เมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2551 ในขณะที่ประเทศคู่แข่งต่าง ๆ มีการระบาดของโรคไข้หวัดนก อาทิ ประเทศสหรัฐอเมริกา และจีน จึงเป็นโอกาสที่ทำให้ไทยมีส่วนแบ่งการตลาดส่งออกเนื้อไก่ไปยังตลาดโลกเพิ่มขึ้น

2.3.2 ปัจจัยด้านลบ

1) ประเทศไทยต้องพึ่งพาปัจจัยการผลิต และเทคโนโลยีจากต่างประเทศ เช่น พันธุ์สัตว์ เคมีภัณฑ์ เวชภัณฑ์ และอุปกรณ์ต่าง ๆ

2) ต้นทุนการผลิตเนื้อไก่ของไทยโดยเปรียบเทียบสูงกว่าประเทศคู่แข่ง อาทิ บราซิล สหรัฐอเมริกา และจีน

3) ประเทศต่าง ๆ มีการนำมาตรการกีดกันทางการค้าที่มีใช้ภาษี (Non-Tariff Measures: NTMs) มาใช้มากขึ้น โดยนำประเด็นทางสังคมต่าง ๆ มากำหนดเป็นมาตรฐานทางการค้าระหว่างประเทศ เช่น มาตรฐานแรงงาน มาตรฐานสิ่งแวดล้อม เป็นต้น ซึ่งประเทศคู่ค้าอาจนำประเด็นดังกล่าวมาใช้กีดกันการค้าระหว่างกัน หากไทยไม่ได้มีการเตรียมการป้องกันและแก้ไขอย่างจริงจัง ก็อาจส่งผลกระทบต่อโอกาสส่งออกเนื้อไก่ของไทยได้

4) ค่าเงินบาท เนื่องจากสินค้าไก่เนื้อและผลิตภัณฑ์เป็นสินค้าเกษตรส่งออกที่สำคัญของไทย โดยไทยสามารถส่งออกได้มากกว่าร้อยละ 30 ของปริมาณการผลิตทั้งหมด และเป็นผู้ส่งออกอันดับ 4 ของโลก ทั้งนี้ ค่าเงินบาทที่แข็งค่าขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทำให้สินค้าไก่เนื้อและผลิตภัณฑ์ของไทยมีราคาแพง ส่งผลให้ความสามารถในแข่งขันด้านราคากับประเทศคู่แข่งลดลง

ตารางที่ 1 ปริมาณการผลิตเนื้อไก่และผลิตภัณฑ์ของประเทศที่สำคัญ

หน่วย: พันตัน

ประเทศ	2558	2559	2560	2561	2562 ^{1/}	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	2563 ^{2/}
สหรัฐอเมริกา	18,208	18,510	18,938	19,361	19,823	2.17	20,165
จีน	13,561	12,448	11,600	11,700	13,800	-0.27	15,800
บราซิล	13,547	13,523	13,612	13,355	13,635	0.01	13,975
สหภาพยุโรป	10,890	11,560	11,912	12,260	12,460	3.34	12,600
อินเดีย	4,115	4,427	4,640	4,855	4,902	4.52	4,902
รัสเซีย	4,222	4,328	4,680	4,684	4,740	3.15	4,760
เม็กซิโก	3,175	3,275	3,400	3,485	3,600	3.18	3,710
ไทย	2,692	2,813	2,990	3,170	3,300	5.41	3,490
ประเทศอื่น ๆ	20,949	21,527	22,085	22,698	23,312	2.70	24,096
รวมทั้งหมด	91,359	92,411	93,857	95,568	99,572	2.08	103,498

หมายเหตุ: ^{1/} ข้อมูลเบื้องต้น ^{2/} คาดคะเน

ที่มา: Livestock and Poultry, World Markets and Trade. USDA Foreign Agricultural Service, October 2019

ตารางที่ 2 ปริมาณการบริโภคเนื้อไก่และผลิตภัณฑ์ของประเทศที่สำคัญ

หน่วย: พันตัน

ประเทศ	2558	2559	2560	2561	2562 ^{1/}	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	2563 ^{2/}
สหรัฐอเมริกา	15,265	15,510	15,826	16,184	16,598	2.12	16,912
จีน	13,428	12,492	11,475	11,595	13,980	0.06	16,110
สหภาพยุโรป	10,441	11,047	11,279	11,553	11,660	2.69	11,750
บราซิล	9,710	9,637	9,768	9,671	9,789	0.20	9,938
ประเทศอื่น ๆ	40,698	42,371	43,599	44,608	45,483	2.78	46,568
รวมทั้งหมด	89,542	91,057	91,947	93,611	97,510	2.00	101,278

หมายเหตุ: ^{1/} ข้อมูลเบื้องต้น ^{2/} คาดคะเน

ที่มา: Livestock and Poultry, World Markets and Trade. USDA Foreign Agricultural Service, October 2019

ตารางที่ 3 ปริมาณการส่งออกเนื้อไก่และผลิตภัณฑ์ของประเทศที่สำคัญ

หน่วย: พันตัน

ประเทศ	2558	2559	2560	2561	2562 ^{1/}	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	2563 ^{2/}
บราซิล	3,841	3,889	3,847	3,687	3,850	-0.49	4,040
สหรัฐอเมริกา	2,932	3,086	3,137	3,245	3,262	2.67	3,325
สหภาพ ยุโรป	1,179	1,276	1,326	1,411	1,580	7.10	1,610
ไทย	622	690	757	835	990	11.85	1,100
ยูเครน	158	236	264	317	400	24.02	450
จีน	401	386	436	447	445	3.61	440
ตุรกี	292	263	357	418	425	12.91	430
ประเทศอื่น ๆ	900	917	928	923	1,024	2.68	1,102
รวมทั้งหมด	10,325	10,743	11,052	11,283	11,976	3.52	12,497

หมายเหตุ: ^{1/} ข้อมูลเบื้องต้น ^{2/} คาดคะเน

ที่มา: Livestock and Poultry, World Markets and Trade. USDA Foreign Agricultural Service, October 2019

ตารางที่ 4 ปริมาณการนำเข้าเนื้อไก่และผลิตภัณฑ์ของประเทศที่สำคัญ

หน่วย: พันตัน

ประเทศ	2558	2559	2560	2561	2562 ^{1/}	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	2563 ^{2/}
ญี่ปุ่น	936	973	1,056	1,074	1,090	4.12	1,100
เม็กซิโก	790	791	804	820	845	1.72	865
สหภาพยุโรป	730	763	693	704	780	0.52	760
จีน	268	430	311	342	625	15.77	750
ซาอุดีอาระเบีย	863	939	750	618	620	-10.23	625
อิรัก	467	563	444	526	555	2.81	580
แอฟริกาใต้	436	504	508	520	545	4.89	555
สหรัฐอเมริกาบริติช	398	422	408	408	441	1.73	465
ฟิลิปปินส์	205	244	266	320	315	11.97	400
ประเทศอื่น ๆ	3,498	3,744	3,954	3,974	4,094	3.81	4,181
รวมทั้งหมด	8,591	9,373	9,194	9,306	9,910	2.82	10,281

หมายเหตุ: ^{1/} ข้อมูลเบื้องต้น ^{2/} คาดคะเน

ที่มา: Livestock and Poultry, World Markets and Trade. USDA Foreign Agricultural Service, October 2019

ตารางที่ 5 การผลิต การบริโภค และส่งออกเนื้อไก่และผลิตภัณฑ์ของไทย

ปี	ผลผลิต (ล้านตัว)	ผลผลิต (ตัน)	บริโภค (ตัน)	ส่งออก (ตัน)		
				ไก่สด	ไก่แปรรูป	รวม
2558	1,361.91	1,884,010	1,262,236	175,758	446,016	621,774
2559	1,406.67	1,990,162	1,300,053	213,032	477,077	690,109
2560	1,433.09	2,027,529	1,269,159	225,636	532,734	758,370
2561	1,594.47	2,356,121	1,516,693	278,985	560,442	839,427
2562 ^{1/}	1,684.26	2,488,795	1,588,795	300,000	600,000	900,000
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	5.66	7.53	6.34	14.33	7.83	9.81
2563 ^{2/}	1,801.80	2,696,468	1,696,468	350,000	650,000	1,000,000

หมายเหตุ: ^{1/} ข้อมูลเบื้องต้น ^{2/} คาดคะเน^{3/} ตั้งแต่ 2561 ปรับน้ำหนักไก่เฉลี่ยที่ใช้ในการคำนวณเพิ่มขึ้นจาก 2.25 เป็น 2.35 กก./ตัว

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, กรมศุลกากร

ตารางที่ 6 ปริมาณส่งออกไก่สดแช่แข็งและเนื้อไก่แปรรูป

รายการ	2558	2559	2560	2561	2562 ^{1/}	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	2563 ^{2/}
ไก่สดแช่แข็ง ปริมาณ (ตัน)	175,758	213,032	225,636	278,985	300,000	14.33	350,000
มูลค่า (ล้านบาท)	14,320	17,522	20,176	22,382	23,500	13.15	28,000
เนื้อไก่แปรรูป ปริมาณ (ตัน)	446,016	477,077	532,734	560,442	600,000	7.83	650,000
มูลค่า (ล้านบาท)	64,500	71,680	76,102	78,008	82,000	5.81	90,000
รวมทั้งหมด ปริมาณ (ตัน)	621,774	690,109	758,370	839,427	900,000	9.81	1,000,000
มูลค่า (ล้านบาท)	78,820	89,202	96,278	100,389	105,500	7.26	118,000

หมายเหตุ: ^{1/} ข้อมูลเบื้องต้น ^{2/} คาดคะเน

ที่มา: กรมศุลกากร

ตารางที่ 7 ราคาไก่เนื้อที่เกษตรกรขายได้ ราคาส่งออกไก่สดแช่แข็งและเนื้อไก่แปรรูป

รายการ	2558	2559	2560	2561	2562 ^{1/}	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	2563 ^{2/}
ราคาไก่เนื้อที่เกษตรกรขายได้ (บาท/กก.)	38.34	37.34	37.28	34.40	36.69	-1.69	N/A
ราคาส่งออก							
ไก่สดแช่แข็ง (บาท/กก.)	81.48	82.25	89.42	80.23	78.33	-1.03	80.00
เนื้อไก่แปรรูป (บาท/กก.)	144.61	150.25	142.85	139.19	136.67	-1.88	138.46

หมายเหตุ: ^{1/} ข้อมูลเบื้องต้น ^{2/} คาดคะเน

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

1. สถานการณ์ ปี 2562

1.1 การผลิต

ปี 2558 - 2562 ภาพรวมการผลิตไข่ไก่ของประเทศไทยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 4.50 ต่อปี เป็นไปตามความต้องการบริโภคที่เพิ่มขึ้น โดยในปี 2562 มีปริมาณการผลิตไข่ไก่ 14,848.85 ล้านฟอง ลดลงจาก 15,645.86 ล้านฟอง ของปี 2561 ร้อยละ 5.09 เนื่องจากภาครัฐมีการดำเนินมาตรการรักษาสกุลของผลผลิตไข่ไก่ในระบบเพื่อรักษาเสถียรภาพราคา โดยมีการปรับลดจำนวนแม่ไก่ยืนกรงให้มีปริมาณที่เหมาะสม

1.2 การตลาด

(1) ความต้องการบริโภค

ปี 2558 - 2562 การบริโภคไข่ไก่เฉลี่ยทั้งประเทศมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 4.31 ต่อปี เนื่องจากภาครัฐและภาคเอกชนมีการรณรงค์ส่งเสริมการบริโภคไข่ไก่เพื่อกระตุ้นการบริโภคไข่ไก่ให้เพิ่มขึ้น ซึ่งไข่ไก่มีราคาถูกเมื่อเทียบกับอาหารโปรตีนชนิดอื่น และสามารถปรุงอาหารได้ง่าย

(2) การส่งออก

การส่งออกไข่ไก่แบ่งออกเป็น การส่งออกไข่ไก่สด และผลิตภัณฑ์จากไข่ไก่

1) การส่งออกไข่ไก่สด

ปี 2558 - 2562 ปริมาณและมูลค่าการส่งออกไข่ไก่สดมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นร้อยละ 23.37 ต่อปี และร้อยละ 19.56 ต่อปี ตามลำดับ โดยในปี 2562 การส่งออกไข่ไก่สดมีปริมาณ 296.01 ล้านฟอง มูลค่า 799.67 ล้านบาท ลดลงจากปริมาณ 301.25 ล้านฟอง มูลค่า 997.04 ล้านบาท ของปี 2561 ร้อยละ 1.74 และร้อยละ 19.80 ตามลำดับ เนื่องจากในปี 2561 มีการส่งออกเพื่อระบายผลผลิตภายในประเทศ โดยตลาดส่งออกที่สำคัญของไทย คือ ฮองกง ซึ่งสัดส่วนการส่งออกประมาณร้อยละ 89.16 ของปริมาณการส่งออกไข่ไก่สดทั้งหมด

2) การส่งออกผลิตภัณฑ์จากไข่ไก่

ปี 2558 - 2562 ปริมาณและมูลค่าการส่งออกผลิตภัณฑ์จากไข่ไก่มิแนวโน้มลดลงในอัตราร้อยละ 2.78 ต่อปี และร้อยละ 0.30 ต่อปี ตามลำดับ โดยในปี 2562 มีการส่งออกผลิตภัณฑ์จากไข่ไก่ปริมาณ 3,677.74 ตัน มูลค่า 327.50 ล้านบาท ลดลงจากปริมาณ 5,351.22 ตัน มูลค่า 528.30 ล้านบาท ของปี 2561 ร้อยละ 31.27 และร้อยละ 29.49 ตามลำดับ ผลิตภัณฑ์ที่ส่งออกมากที่สุด คือ ไข่เหลวรวม ตลาดส่งออกที่สำคัญ คือ ญี่ปุ่น และสหรัฐอเมริกา โดยมีสัดส่วนการส่งออกร้อยละ 50.42 และร้อยละ 28.72 ของปริมาณการส่งออกไข่เหลวรวมทั้งหมด

(3) การนำเข้า

ปี 2558 - 2562 ปริมาณการนำเข้าผลิตภัณฑ์จากไข่ไก่มิแนวโน้มเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 6.79 ต่อปี แต่มูลค่าการนำเข้าผลิตภัณฑ์จากไข่ไก่มิแนวโน้มลดลงในอัตราร้อยละ 11.91 ต่อปี โดยในปี 2562 มีการนำเข้าผลิตภัณฑ์จากไข่ไก่ปริมาณ 2,775.36 ตัน มูลค่า 399.61 ล้านบาท ลดลงจากปริมาณ 3,940.49 ตัน มูลค่า 646.15 ล้านบาท ของปี 2561 ร้อยละ 29.57 และร้อยละ 38.25 ตามลำดับ โดยผลิตภัณฑ์ที่นำเข้าจะใช้เป็น

ส่วนผสมในการผลิตผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ เพื่อใช้ในประเทศและส่งออก ซึ่งผลิตภัณฑ์ที่มีการนำเข้ามีมูลค่ามากที่สุดคือ ไข่ขาวผง โดยนำเข้าจากประเทศอิตาลีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 27.42 ของปริมาณนำเข้าไข่ขาวผงทั้งหมด

(4) ราคา

1) ราคาที่เกษตรกรขายได้

ปี 2558 - 2562 ราคาไข่ไก่ที่เกษตรกรขายได้มีแนวโน้มลดลงเล็กน้อยในอัตราร้อยละ 0.16 ต่อปี โดยในปี 2562 ราคาไข่ไก่ที่เกษตรกรขายได้เฉลี่ยฟองละ 2.80 บาท สูงขึ้นจากฟองละ 2.68 บาท ของปี 2561 ร้อยละ 4.48 ซึ่งเป็นผลมาจากมาตรการรักษาเสถียรภาพราคาไข่ไก่ภายในประเทศ

2) ราคาส่งออก

ปี 2558 - 2562 ราคาส่งออกไข่ไก่สดลดลงในอัตราร้อยละ 3.32 แต่ราคาคาผลิตภัณฑ์จากไข่ไก่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 4.23 ต่อปี โดยในปี 2562 ราคาส่งออกไข่ไก่สดเฉลี่ยฟองละ 2.67 บาท ลดลงจากฟองละ 3.31 บาท ของปี 2561 ร้อยละ 19.34 และราคาส่งออกผลิตภัณฑ์จากไข่ไก่เฉลี่ยตันละ 106,760 บาท เพิ่มขึ้นจากตันละ 104,581 บาท ของปี 2561 ร้อยละ 2.08

3) ราคานำเข้า

ปี 2558 - 2562 ราคานำเข้าผลิตภัณฑ์จากไข่ไก่มีแนวโน้มลดลงในอัตราร้อยละ 17.52 ต่อปี โดยในปี 2562 ราคานำเข้าผลิตภัณฑ์จากไข่ไก่ เฉลี่ยตันละ 143,985 บาท ลดลงจากตันละ 164,140 บาท ของปี 2561 ร้อยละ 12.28

2. แนวโน้มปี 2563

2.1 การผลิต

ปี 2563 คาดว่าจะมีปริมาณการผลิตไข่ไก่ 15,132.09 ล้านฟอง เพิ่มขึ้นจาก 14,848.85 ล้านฟอง ในปี 2562 ร้อยละ 1.91 เนื่องจากมีการขยายการผลิตตามความต้องการบริโภคที่เพิ่มขึ้นตามจำนวนประชากร ประกอบกับเกษตรกรมีการจัดการฟาร์มไก่ไข่ที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น ทำให้ผลผลิตเพิ่มขึ้น

2.2 การตลาด

(1) ความต้องการบริโภค

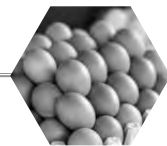
ปี 2563 คาดว่าปริมาณการบริโภคไข่ไก่จะเพิ่มขึ้นจากปี 2562 เนื่องจากภาครัฐและภาคเอกชนมีการรณรงค์ส่งเสริมการบริโภคไข่ไก่ โดยการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับคุณประโยชน์ของไข่ไก่และปริมาณการบริโภคไข่ไก่ที่เหมาะสมกับทุกเพศทุกวัยอย่างต่อเนื่อง

(2) การส่งออก

ปี 2563 คาดว่าการส่งออกไข่ไก่สดและผลิตภัณฑ์จากไข่ไก่จะลดลงเล็กน้อยหรือใกล้เคียงกับปี 2562 เนื่องจากต้องรักษาตลาดส่งออก

(3) การนำเข้า

ปี 2563 คาดว่าการนำเข้าผลิตภัณฑ์จากไข่ไก่จะทรงตัวหรือเพิ่มขึ้นเล็กน้อย เนื่องจากโรงงานแปรรูปไข่ไก่ภายในประเทศยังไม่สามารถผลิตผลิตภัณฑ์จากไข่ไก่ประเภทต่าง ๆ ได้อย่างเพียงพอ และอุตสาหกรรมแปรรูปอาหารเพื่อการส่งออกบางประเภทยังต้องใช้ผลิตภัณฑ์จากไข่ไก่จากกลุ่มประเทศที่สหภาพยุโรปให้การรับรองให้ใช้เป็นส่วนประกอบได้

(4) ราคา

ปี 2563 คาดว่าราคาไข่ไก่ที่เกษตรกรขายได้เฉลี่ยทั้งประเทศจะสูงขึ้นเล็กน้อยจากปี 2562 เนื่องจากการจัดทำแผนการนำเข้าพ่อแม่พันธุ์ไข่ไก่ที่เหมาะสม เพื่อรักษาเสถียรภาพราคาไข่ไก่ในประเทศ รวมทั้ง มีการรณรงค์ส่งเสริมการบริโภคไข่ไก่ 300 ฟองต่อคนต่อปี ทำให้ความต้องการบริโภคขยายตัวเพิ่มขึ้น

2.3 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการผลิตและการตลาด

(1) สภาพอากาศที่แปรปรวน มีผลต่อสุขภาพของไข่ไก่ อาจทำให้มีภูมิคุ้มกันลดลง และเป็นโรคได้ง่ายขึ้น ส่งผลให้อัตราการให้ไข่ลดลงได้

(2) หน่วยงานจากภาครัฐและภาคเอกชนได้มีการรณรงค์ส่งเสริมการบริโภคไข่ไก่อย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดกิจกรรมที่สำคัญ ได้แก่ การจัดงานวันไข่โลก เพื่อประชาสัมพันธ์คุณประโยชน์ของไข่ไก่ และรณรงค์ส่งเสริมการบริโภคไข่ไก่ให้เพิ่มขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้ผู้บริโภคหันมาบริโภคไข่ไก่มากขึ้น อย่างไรก็ตามเกษตรกรควรมีการจัดการฟาร์มที่ดี รวมทั้งมีการวางแผนการผลิต เพื่อลดต้นทุนการผลิต และแก้ไขปัญหาผลผลิตเกินความต้องการบริโภค

(3) ในปัจจุบันไทยต้องพึ่งพาดตลาดฮ่องกงเป็นตลาดส่งออกไข่ไก่หลักของไทย โดยมีการส่งออกประมาณร้อยละ 90 ของการส่งออกไข่ไก่ทั้งหมด ทั้งนี้ สถานการณ์ความขัดแย้งทางการเมืองในฮ่องกงยังคงมีความรุนแรง และมีแนวโน้มยืดเยื้อ ซึ่งมีผลต่อเศรษฐกิจของฮ่องกง และอาจส่งผลกระทบต่อ การส่งออกสินค้าเกษตรของไทยไปยังฮ่องกงได้ ทั้งจากระบบการขนส่งสินค้าระหว่างประเทศที่อาจมีปัญหา รวมทั้งความต้องการบริโภคที่ลดลงจากจำนวนนักท่องเที่ยวที่น้อยลงเพราะหลีกเลี่ยงความไม่สงบในประเทศฮ่องกงที่ยกระดับความรุนแรงมากขึ้นยิ่ง ดังนั้น ไทยจึงควรเร่งขยายตลาดส่งออกไข่ไก่ที่มีศักยภาพอื่น ๆ อาทิ ประเทศสิงคโปร์ เพื่อรองรับการส่งออกไข่ไก่ของไทยในอนาคต

ตารางที่ 1 ปริมาณการผลิต การส่งออก และการบริโภคไข่ไก่ของไทย ปี 2558 - 2562

รายการ	2558	2559	2560	2561	2562*	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	2563**
ปริมาณการผลิต ^{1/} (ล้านฟอง)	12,733.16	13,694.38	14,464.85	15,645.86	14,848.85	4.50	15,132.09
ปริมาณการส่งออก ^{2/} (ล้านฟอง)	189.45	90.01	127.26	301.25	296.01	23.37	n.a.
ปริมาณการบริโภค ^{3/} (ล้านฟอง)	12,543.71	13,604.37	14,337.12	15,344.60	14,582.44	4.31	n.a.

หมายเหตุ: * ข้อมูลคาดคะเน

ที่มา: ^{1/}, ^{3/} สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

^{2/} กรมศุลกากร

ตารางที่ 2 การส่งออกไข่ไก่ และผลิตภัณฑ์ ปี 2558-2562

รายการ	2558	2559	2560	2561	2562	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)
ไข่ไก่สด						
ปริมาณ (ล้านฟอง)	189.45	90.01	127.26	301.25	296.01	23.37
มูลค่า (ล้านบาท)	587.70	309.29	380.88	997.04	799.67	19.56
ผลิตภัณฑ์ไข่ไก่						
ปริมาณ (ตัน)	4,564.13	4,607.38	3,739.21	5,351.22	3,677.74	-2.78
มูลค่า (ล้านบาท)	411.28	446.74	385.03	528.30	372.52	-0.30

ที่มา: กรมศุลกากร

ตารางที่ 3 การนำเข้าผลิตภัณฑ์ไข่ไก่ ปี 2558-2562

รายการ	2558	2559	2560	2561	2562	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)
ผลิตภัณฑ์ไข่ไก่						
ปริมาณ (ตัน)	2,453.31	2,614.71	3,245.65	3,940.49	2,775.36	6.79
มูลค่า (ล้านบาท)	739.98	670.90	552.27	647.15	399.61	-11.91

ที่มา: กรมศุลกากร

ตารางที่ 4 ราคาไข่ไก่ที่เกษตรกรขายได้ ราคาส่งออก และราคานำเข้า ปี 2558-2562

รายการ	2558	2559	2560	2561	2562	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)
ราคาที่เกษตรกรขายได้ (บาท/ฟอง) ^{1/}	2.69	2.95	2.65	2.68	2.80	-0.16
ราคาส่งออก ^{2/} (เอฟ.โอ.บี.)						
ไข่ไก่สด (บาท/ฟอง)	3.10	3.44	2.98	3.31	2.67	-3.32
ผลิตภัณฑ์จากไข่ไก่ (บาท/ตัน)	90,112	96,961	102,969	104,581	106,760	4.23
ราคานำเข้า ^{2/} (ซี.ไอ.เอฟ.)						
ผลิตภัณฑ์จากไข่ไก่ (บาท/ตัน)	301,624	256,588	170,156	164,140	143,985	-17.52

หมายเหตุ: * คาดคะเน

ที่มา: ^{1/} สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

^{2/} กรมศุลกากร

1. สถานการณ์ ปี 2562

1.1 ของโลก

1.1.1 การผลิต

ปี 2558 - 2562 การผลิตเนื้อสุกรของประเทศต่าง ๆ ลดลงในอัตราร้อยละ 0.93 ต่อปี โดยในปี 2562 การผลิตเนื้อสุกรของโลกมีปริมาณรวม 106.13 ล้านตัน ลดลงจากปี 2561 ซึ่งมีปริมาณ 112.94 ล้านตัน ร้อยละ 6.03 เนื่องจากเกิดการระบาดของโรคอหิวาต์แอฟริกาในสุกร (African Swine Fever: ASF) ในหลายประเทศ ทำให้ผลผลิตสุกรเกิดความเสียหายในวงกว้าง โดยเฉพาะในจีน และเวียดนาม ซึ่งมีปริมาณการผลิตลดลงจากปี 2561 ร้อยละ 13.95 และร้อยละ 14.62 ตามลำดับ อย่างไรก็ตาม จีนยังคงเป็นผู้ผลิตสุกรรายใหญ่ที่สุด มีปริมาณการผลิต 46.50 ล้านตัน รองลงมา ได้แก่ สหภาพยุโรป 24.12 ล้านตัน สหรัฐอเมริกา 12.52 ล้านตัน และบราซิล 3.98 ล้านตัน

1.1.2 การตลาด

(1) ความต้องการบริโภค

ปี 2558 - 2562 ความต้องการบริโภคเนื้อสุกรของประเทศต่าง ๆ ลดลงในอัตราร้อยละ 0.95 ต่อปี โดยในปี 2562 การบริโภคเนื้อสุกรของโลกมีปริมาณรวม 105.66 ล้านตัน ลดลงจากปี 2561 ซึ่งมีปริมาณ 112.34 ล้านตัน ร้อยละ 5.94 เนื่องจากประเทศที่เกิดความเสียหายจากโรค ASF ไม่สามารถผลิตเนื้อสุกรได้เพียงพอต่อความต้องการบริโภค ส่งผลให้ราคาเนื้อสุกรสูงขึ้น ซึ่งมีผู้บริโภคบางส่วนหันไปบริโภคอาหารโปรตีนชนิดอื่นทดแทน เช่น เนื้อไก่ โดยเฉพาะในจีน มีการบริโภคเนื้อสุกรลดลงจากปี 2561 ร้อยละ 11.60 อย่างไรก็ตาม จีนยังคงเป็นประเทศที่มีการบริโภคเนื้อสุกรมากที่สุด คือ 48.97 ล้านตัน รองลงมา ได้แก่ สหภาพยุโรป 20.69 ล้านตัน สหรัฐอเมริกา 9.95 ล้านตัน และรัสเซีย 3.31 ล้านตัน

(2) การส่งออก

ปี 2558 - 2562 การส่งออกเนื้อสุกรของประเทศต่าง ๆ เพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 5.48 ต่อปี โดยในปี 2562 การส่งออกเนื้อสุกรมีปริมาณรวม 9.40 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจากปี 2561 ซึ่งมีปริมาณ 8.45 ล้านตัน ร้อยละ 11.32 เนื่องจากมีความต้องการบริโภคเนื้อสุกรเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมากในประเทศที่เกิดความเสียหายจากโรค ASF ทำให้ประเทศผู้ผลิตสามารถส่งออกเนื้อสุกรได้มากขึ้น โดยสหภาพยุโรปยังคงเป็นผู้ส่งออกรายใหญ่ที่สุด คือ 3.45 ล้านตัน รองลงมา ได้แก่ สหรัฐอเมริกา 2.99 ล้านตัน แคนาดา 1.32 ล้านตัน และบราซิล 0.88 ล้านตัน

(3) การนำเข้า

ปี 2558 - 2562 การนำเข้าเนื้อสุกรของประเทศต่าง ๆ เพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 5.87 ต่อปี โดยในปี 2562 การนำเข้าเนื้อสุกรมีปริมาณรวม 8.97 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจากปี 2561 ซึ่งมีปริมาณ 7.91 ล้านตัน ร้อยละ 13.45 โดยเฉพาะในจีน มีการนำเข้าเพิ่มขึ้น จากปี 2561 ร้อยละ 16.41 ซึ่งจีนยังคงเป็นประเทศที่มีการนำเข้าเนื้อสุกรมากที่สุด คือ 2.60 ล้านตัน รองลงมา ได้แก่ ญี่ปุ่น 1.51 ล้านตัน เม็กซิโก 1.23 ล้านตัน และเกาหลีใต้ 0.70 ล้านตัน

1.2 ของไทย

1.2.1 การผลิต

ปี 2558 - 2562 การผลิตสุกรของไทยเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 5.78 ต่อปี โดยในปี 2562 มีปริมาณการผลิตสุกร 20.43 ล้านตัว ลดลงจาก 20.85 ล้านตัว ของปี 2561 ร้อยละ 2.01 เนื่องจากปลายปี 2560 ต่อเนื่องปี 2561 ราคาสุกรมีชีวิตตกต่ำ เกษตรกรประสบภาวะขาดทุนจากการเลี้ยงสุกร ทำให้เกษตรกรบางรายเลิกเลี้ยงสุกร และลดปริมาณการเลี้ยงสุกรลง รวมทั้งภาครัฐมีมาตรการในการลดปริมาณสุกรเพื่อปรับสมดุลราคาสุกรมีชีวิต ส่งผลให้ผลผลิตสุกรในภาพรวมลดลง

1.2.2 การตลาด

(1) ความต้องการบริโภค

ปี 2558 - 2562 ความต้องการบริโภคเนื้อสุกรของไทย เพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 6.64 ต่อปี ซึ่งสุกรที่ผลิตได้ใช้บริโภคภายในประเทศเป็นหลักประมาณร้อยละ 97 ของปริมาณการผลิตทั้งหมด โดยในปี 2562 มีปริมาณการบริโภคสุกร 1.48 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจากปี 2561 ร้อยละ 0.68

(2) การส่งออก

การส่งออกสุกรของไทยมีปริมาณเพียงร้อยละ 3.37 ของปริมาณการผลิตทั้งหมด เป็นการส่งออกเนื้อสุกรและเนื้อสุกรแปรรูปร้อยละ 0.72 และสุกรมีชีวิตร้อยละ 2.65 โดยเนื้อสุกรส่งออกไปยังฮ่องกง สเปน ลาว และเมียนมา ส่วนเนื้อสุกรแปรรูปส่งออกไปยังญี่ปุ่น กัมพูชา และฮ่องกง สำหรับสุกรมีชีวิตส่งออกไปยังประเทศเพื่อนบ้าน ได้แก่ กัมพูชา เมียนมา และ สเปน ลาว

ปี 2558 - 2562 ปริมาณการส่งออกเนื้อสุกรชำแหละ ลดลงในอัตราร้อยละ 3.15 ต่อปี โดยในปี 2562 ไทยส่งออกเนื้อสุกรชำแหละปริมาณ 3,205 ตัน มูลค่า 293.55 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2561 ซึ่งส่งออกปริมาณ 2,388 ตัน มูลค่า 178.08 ล้านบาท ร้อยละ 34.23 และร้อยละ 64.84 ตามลำดับ

ปี 2558 - 2562 ปริมาณการส่งออกเนื้อสุกรแปรรูป ลดลงในอัตราร้อยละ 13.41 ต่อปี โดยในปี 2562 ไทยส่งออกเนื้อสุกรแปรรูปปริมาณ 7,697 ตัน มูลค่า 2,032.97 ล้านบาท ซึ่งมีปริมาณลดลงจาก 7,977 ตัน ของปี 2561 ร้อยละ 3.51 แต่มูลค่าเพิ่มขึ้นจาก 1,919.14 ล้านบาท ของปี 2561 ร้อยละ 5.93

สำหรับปี 2562 สุกรพันธุ์และสุกรมีชีวิตส่งออกรวม 541,984 ตัว มูลค่า 2,409.79 ล้านบาท ลดลงจากปี 2561 ซึ่งส่งออกปริมาณ 815,385 ตัว มูลค่า 3,184.90 ล้านบาท ร้อยละ 33.53 และร้อยละ 24.34 ตามลำดับ เนื่องจากผลตอบแทนจากการส่งออกสุกรมีชีวิตไม่จูงใจให้ผู้ประกอบการทำการส่งออก ตลอดจนประเทศเพื่อนบ้านเพิ่มความเข้มงวดในการนำเข้าสุกร ส่งผลให้ปริมาณการส่งออกสุกรมีชีวิตลดลง

(3) การนำเข้า

ส่วนใหญ่เป็นการนำเข้าส่วนอื่น ๆ ที่บริโภคได้ของสุกร (หนัง ตับ และเครื่องในอื่น ๆ) และผลิตภัณฑ์เนื้อสุกร ปี 2558 - 2562 ปริมาณการนำเข้าส่วนอื่น ๆ ที่บริโภคได้ลดลงในอัตราร้อยละ 5.13 ต่อปี โดยในปี 2562 ไทยนำเข้าส่วนอื่น ๆ ที่บริโภคได้ปริมาณ 34,113 ตัน มูลค่า 679.48 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2561 ซึ่งนำเข้าปริมาณ 27,901 ตัน มูลค่า 569.55 ล้านบาท ร้อยละ 22.26 และร้อยละ 19.30 ตามลำดับ โดยนำเข้าส่วนอื่น ๆ ที่บริโภคได้ของสุกร (หนัง ตับ เครื่องในอื่น ๆ) จากประเทศเยอรมนี อิตาลี และสเปน

ส่วนปริมาณการนำเข้าผลิตภัณฑ์เนื้อสุกร ปี 2558 - 2562 ลดลงในอัตราร้อยละ 29.71 ต่อปี โดยในปี 2562 ไทยนำเข้าผลิตภัณฑ์เนื้อสุกรปริมาณ 363 ตัน มูลค่า 103.19 ล้านบาท ลดลงจากปี 2561 ซึ่งนำเข้าปริมาณ 366 ตัน มูลค่า 105.80 ล้านบาท ร้อยละ 0.82 และร้อยละ 2.47 ตามลำดับ โดยส่วนใหญ่ นำเข้าผลิตภัณฑ์เนื้อสุกรจากประเทศอิตาลี และสเปน

(4) ราคา

1) ราคาที่เกษตรกรขายได้

ปี 2558 - 2562 ราคาที่เกษตรกรขายได้ลดลงในอัตราร้อยละ 1.74 ต่อปี โดยราคาสุกร ที่เกษตรกรขายได้ปี 2562 เฉลี่ยกิโลกรัมละ 66.37 บาท สูงขึ้นจากเฉลี่ยกิโลกรัมละ 55.68 บาท ของปี 2561 ร้อยละ 19.20 เนื่องจากราคาสุกรมีชีวิตตกต่ำในช่วงปลายปี 2560 ต่อเนื่องถึงต้นปี 2561 ที่ผ่านมา ทำให้เกษตรกร ลดปริมาณการผลิตลง ส่งผลให้ราคาสุกรมีชีวิตปรับตัวสูงขึ้น

2) ราคาส่งออก

ปี 2558 - 2562 ราคาส่งออกเนื้อสุกรชำแหละสูงขึ้นในอัตราร้อยละ 12.75 ต่อปี โดยในปี 2562 ราคาส่งออกเนื้อสุกรชำแหละเฉลี่ยกิโลกรัมละ 91.58 บาท สูงขึ้นจากปี 2561 ร้อยละ 22.81 ส่วนราคา เนื้อสุกรแปรรูป ปี 2558 - 2562 สูงขึ้นในอัตราร้อยละ 8.94 ต่อปี โดยในปี 2562 ราคาส่งออกเนื้อสุกรแปรรูป เฉลี่ยกิโลกรัมละ 264.11 บาท สูงขึ้นจากปี 2561 ร้อยละ 9.78

3) ราคานำเข้า

ปี 2558 - 2562 ราคานำเข้าส่วนอื่น ๆ ที่บริโภคได้ของสุกรสูงขึ้นในอัตราร้อยละ 9.93 ต่อปี ขณะที่ราคานำเข้าต่ำลดลงในอัตราร้อยละ 1.48 ต่อปี โดยในปี 2562 ราคานำเข้าส่วนอื่น ๆ ที่บริโภคได้ ของสุกรรวม เฉลี่ยกิโลกรัมละ 19.92 บาท ลดลงจากปี 2561 ร้อยละ 2.40 ส่วนราคานำเข้าต่ำเฉลี่ยกิโลกรัมละ 21.12 บาท ลดลงจากปี 2561 ร้อยละ 10.28

2. แนวโน้ม ปี 2563

2.1 ของโลก

2.1.1 การผลิต

ปี 2563 คาดว่าการผลิตเนื้อสุกรจะมีปริมาณ 95.22 ล้านตัน ลดลงจาก 106.13 ล้านตัน ของปี 2562 ร้อยละ 10.28 เนื่องจากหลายประเทศที่เกิดความเสียหายจากโรค ASF มีข้อจำกัดเกี่ยวกับการป้องกัน ทางชีวภาพ ทำให้ไม่สามารถขยายการผลิตเนื้อสุกรได้มากนัก โดยคาดว่าประเทศผู้ผลิตที่สำคัญมีการผลิต เนื้อสุกรลดลง ได้แก่ จีน ฟิลิปปินส์ และเวียดนาม ในขณะที่ประเทศผู้ส่งออกจะผลิตเนื้อสุกรเพิ่มขึ้น ได้แก่ บราซิล สหรัฐอเมริกา รัสเซีย แคนาดา และสหภาพยุโรป

2.1.2 การตลาด

(1) ความต้องการบริโภค

ปี 2563 คาดว่าความต้องการบริโภคเนื้อสุกรจะมีปริมาณรวม 94.79 ล้านตัน ลดลงจาก 105.66 ล้านตัน ของปี 2562 ร้อยละ 10.29 ซึ่งแม้ว่าประเทศที่เกิดการระบาดของโรค ASF จะยังคงมีความต้องการบริโภคเนื้อสุกรอย่างต่อเนื่อง แต่ปริมาณความต้องการในภาพรวมลดลง โดยคาดว่าจีนยังคงเป็นผู้บริโภค

รายใหญ่ที่สุด คือ 38.15 ล้านตัน ลดลงจาก 48.97 ล้านตัน ของปี 2562 ร้อยละ 22.10 รองลงมาได้แก่ สหภาพยุโรป 20.52 ล้านตัน สหรัฐอเมริกา 10.10 ล้านตัน และรัสเซีย 3.33 ล้านตัน

(2) การส่งออก

ปี 2563 คาดว่าการส่งออกเนื้อสุกรของโลกจะมีปริมาณรวม 10.38 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 9.40 ล้านตัน ของปี 2562 ร้อยละ 10.43 เนื่องจากประเทศที่ผลผลิตสุกรเสียหายจากโรค ASF ยังคงมีความต้องการนำเข้าอย่างต่อเนื่อง โดยคาดว่าสหภาพยุโรปเป็นผู้ส่งออกเนื้อสุกรรายใหญ่ที่สุด คือ 3.90 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 3.45 ล้านตัน ของปี 2562 ร้อยละ 13.04 รองลงมา ได้แก่ สหรัฐอเมริกา 3.31 ล้านตัน แคนาดา 1.30 ล้านตัน และบราซิล 1.05 ล้านตัน

(3) การนำเข้า

ปี 2563 คาดว่าการนำเข้าเนื้อสุกรของโลกจะมีปริมาณรวม 9.96 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 8.97 ล้านตัน ของปี 2562 ร้อยละ 11.01 โดยที่จีนยังคงเป็นประเทศที่นำเข้าเนื้อสุกรมากที่สุด คือ 3.50 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 2.60 ล้านตัน ของปี 2562 ร้อยละ 34.62 รองลงมา ได้แก่ ญี่ปุ่น 1.52 ล้านตัน และเม็กซิโก 1.28 ล้านตัน

2.2 ของไทย

2.2.1 การผลิต

ปี 2563 คาดว่าการผลิตสุกรมีปริมาณ 20.53 ล้านตัว เพิ่มขึ้นเล็กน้อยจาก 20.43 ล้านตัว ของปี 2562 ร้อยละ 0.49 เนื่องจากปริมาณการผลิตขยายตัวตามจำนวนประชากร และราคาสุกรมีชีวิตสูงใจให้เกษตรกรขยายการผลิต ตลอดจนเกษตรกรมีการบริหารจัดการฟาร์มและป้องกันโรคระบาดได้เป็นอย่างดี ทำให้ประสิทธิภาพในการเลี้ยงสุกรเพิ่มขึ้น ส่งผลให้ปริมาณการผลิตเพิ่มขึ้น

2.2.2 การตลาด

(1) ความต้องการบริโภค

ปี 2563 คาดว่าการบริโภคสุกรมีปริมาณ 1.49 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 1.48 ล้านตัน ของปี 2562 ร้อยละ 0.68

(2) การส่งออก

ปี 2563 คาดว่าการส่งออกเนื้อสุกรชำแหละและเนื้อสุกรแปรรูป จะใกล้เคียงกับปี 2562 เนื่องจากยังคงมีความต้องการอย่างต่อเนื่อง และการส่งออกสุกรมีชีวิตคาดว่าจะทรงตัวหรือเพิ่มขึ้นเล็กน้อย เนื่องจากประเทศเพื่อนบ้านที่ผลผลิตสุกรเสียหายจากโรค ASF จะมีความต้องการนำเข้าสุกรมีชีวิตเพิ่มขึ้น

(3) การนำเข้า

ปี 2563 คาดว่าการนำเข้าผลิตภัณฑ์เนื้อสุกรและส่วนอื่น ๆ ที่บริโภคได้ของสุกร (หนัง ตับ และเครื่องในอื่น ๆ) จะใกล้เคียงกับปี 2562

(4) ราคา

ปี 2563 คาดว่าราคาสุกรที่เกษตรกรขายได้จะใกล้เคียงกับปี 2562 ซึ่งแม้ว่าราคาสุกรมีชีวิตจะเริ่มปรับตัวสูงขึ้น แต่ปริมาณการผลิตยังคงเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งคาดว่าปริมาณการส่งออกยังคงไม่เปลี่ยนแปลงมากนัก ส่วนราคาส่งออกเนื้อสุกรชำแหละและเนื้อสุกรแปรรูปคาดว่าจะใกล้เคียงกับปี 2562

2.3 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการผลิตหรือการส่งออก

2.3.1 โรคอหิวาต์แอฟริกาในสุกร (African Swine Fever: ASF) จีน ซึ่งเป็นผู้ผลิตและผู้บริโภคเนื้อสุกรรายใหญ่ที่สุดของโลก รวมทั้งประเทศเพื่อนบ้านที่ติดชายแดนไทย ได้แก่ เมียนมา สปป.ลาว และกัมพูชา ยังคงประสบปัญหาการระบาดของโรค ASF ทำให้การผลิตสุกรมีความเสียหายเป็นจำนวนมาก โดยปัจจุบันไทยได้มีการเฝ้าระวังการระบาดของโรคดังกล่าวอย่างเข้มงวด ซึ่งกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้จัดทำแผนเตรียมรับมือโรค ASF โดยคณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบให้เป็นวาระแห่งชาติ เมื่อวันที่ 9 เมษายน 2562 หากไทยสามารถรับมือโรค ASF ไม่ให้เกิดการระบาดได้ จะสามารถสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้บริโภคทั้งในประเทศและต่างประเทศ และเป็นการช่วยสร้างโอกาสในการเพิ่มปริมาณการบริโภคสุกรในประเทศ ตลอดจนการส่งออกไปยังต่างประเทศให้ขยายตัวได้เพิ่มขึ้น

2.3.2 โรคระบาดในสุกรอื่น ๆ แม้ว่าในปัจจุบันการจัดการฟาร์มสุกรจะมีประสิทธิภาพและสามารถควบคุมโรคระบาดได้ดีขึ้น แต่ยังคงมีปัจจัยเสี่ยงที่จะเกิดโรคระบาดในสุกร เช่น โรคท้องร่วงติดต่อในสุกร (Porcine Epidemic Diarrhea: PED) และโรคระบบทางเดินหายใจและระบบสืบพันธุ์ (Porcine Reproductive and Respiratory Syndrome: PRRS) เป็นต้น ซึ่งทำให้ผลผลิตสุกรเสียหาย โดยเฉพาะฟาร์มสุกรที่ยังมีการจัดการฟาร์มที่ไม่ได้มาตรฐาน จะมีความเสี่ยงสูงที่จะได้รับผลกระทบจากโรคระบาดดังกล่าว

2.3.3 ราคาวัตถุดิบอาหารสัตว์

ต้นทุนอาหารสุกร เป็นต้นทุนที่สูงที่สุดในการผลิตสุกร คิดเป็นสัดส่วนประมาณร้อยละ 60-70 ของต้นทุนการผลิต ซึ่งราคาวัตถุดิบอาหารสัตว์ยังคงมีความผันผวนตลอดเวลา หากวัตถุดิบอาหารสัตว์มีราคาสูงขึ้น จะส่งผลกระทบต่อต้นทุนการผลิต โดยเฉพาะฟาร์มขนาดเล็ก เนื่องจากมีต้นทุนเฉลี่ยสูงกว่าฟาร์มขนาดใหญ่

ตารางที่ 1 ปริมาณการผลิตเนื้อสุกรของประเทศที่สำคัญ ปี 2558 - 2563

หน่วย: พันตันน้ำหนักซาก

ประเทศ	2558	2559	2560	2561	2562 ^{1/}	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	2563 ^{2/}
จีน	56,454	54,255	54,518	54,040	46,500	-3.84	34,750
สหภาพยุโรป*	23,249	23,866	23,660	24,082	24,120	0.83	24,400
สหรัฐอเมริกา	11,121	11,320	11,611	11,943	12,516	2.94	13,015
บราซิล	3,519	3,700	3,725	3,763	3,975	2.64	4,155
รัสเซีย	2,589	2,820	2,959	3,155	3,240	5.77	3,330
เวียดนาม	2,548	2,701	2,741	2,811	2,400	-0.79	2,250
แคนาดา	1,899	1,914	1,958	1,955	2,000	1.26	2,050
ฟิลิปปินส์	1,463	1,540	1,563	1,601	1,675	3.14	1,400
อื่น ๆ	9,140	9,229	9,330	9,588	9,705	1.59	9,873
รวม	111,982	111,345	112,065	112,938	106,131	-0.93	95,223

หมายเหตุ: ^{1/} ข้อมูลเบื้องต้น ^{2/} คาดคะเน

* สมาชิกทั้งหมด 28 ประเทศ

ที่มา: Livestock and Poultry, World Markets and Trade. USDA Foreign Agricultural Service, October 2019

ตารางที่ 2 ปริมาณการบริโภคเนื้อสุกรของประเทศที่สำคัญ ปี 2558 - 2563

หน่วย: พันตันน้ำหนักซาก

ประเทศ	2558	2559	2560	2561	2562 ^{1/}	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	2563 ^{2/}
จีน	57,252	56,245	55,930	55,398	48,970	-3.22	38,150
สหภาพยุโรป*	20,871	20,748	20,816	21,162	20,685	0.02	20,515
สหรัฐอเมริกา	9,341	9,476	9,541	9,748	9,951	1.56	10,101
รัสเซีย	2,990	3,142	3,296	3,197	3,310	2.23	3,330
บราซิล	2,893	2,870	2,941	3,035	3,102	1.97	3,107
ญี่ปุ่น	2,568	2,626	2,731	2,775	2,790	2.23	2,805
เม็กซิโก	2,017	2,091	2,180	2,331	2,405	4.71	2,485
เวียดนาม	2,526	2,647	2,713	2,796	2,435	-0.19	2,315
อื่น ๆ	11,050	11,166	11,461	11,898	12,015	2.34	11,981
รวม	111,508	111,011	111,609	112,340	105,663	-0.95	94,789

หมายเหตุ: ^{1/} ข้อมูลเบื้องต้น ^{2/} คาดคะเน

* สมาชิกทั้งหมด 28 ประเทศ

ที่มา: Livestock and Poultry, World Markets and Trade. USDA Foreign Agricultural Service, October 2019

ตารางที่ 3 ปริมาณส่งออกเนื้อสุกรของประเทศที่สำคัญ ปี 2558-2563

หน่วย: พันตันน้ำหนักซาก

ประเทศ	2558	2559	2560	2561	2562 ^{1/}	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	2563 ^{2/}
สหภาพยุโรป*	2,390	3,130	2,858	2,934	3,450	6.92	3,900
สหรัฐอเมริกา	2,272	2,376	2,555	2,665	2,985	6.83	3,311
แคนาดา	1,239	1,329	1,351	1,331	1,315	1.21	1,300
บราซิล	627	832	786	730	875	5.50	1,050
ชิลี	178	173	171	200	240	7.71	270
เม็กซิโก	128	141	170	178	210	13.01	240
จีน	231	191	208	203	130	-10.32	100
อื่น ๆ	172	191	198	205	197	3.48	212
รวม	7,237	8,363	8,297	8,446	9,402	5.48	10,383

หมายเหตุ: ^{1/} ข้อมูลเบื้องต้น ^{2/} คาดคะเน

* สมาชิกทั้งหมด 28 ประเทศ

ที่มา: Livestock and Poultry, World Markets and Trade. USDA Foreign Agricultural Service, October 2019

ตารางที่ 4 ปริมาณนำเข้าเนื้อสุกรของประเทศที่สำคัญ ปี 2558-2563

หน่วย: พันตันน้ำหนักซาก

ประเทศ	2558	2559	2560	2561	2562 ^{1/}	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	2563 ^{2/}
จีน	1,029	2,181	1,620	1,561	2,600	16.41	3,500
ญี่ปุ่น	1,270	1,361	1,475	1,481	1,510	4.40	1,515
เม็กซิโก	981	1,021	1,083	1,188	1,225	6.14	1,275
เกาหลีใต้	599	615	645	753	700	5.28	700
สหรัฐอเมริกา	506	495	506	473	434	-3.46	415
ฮ่องกง	397	429	463	423	350	-2.63	375
ฟิลิปปินส์	175	196	241	286	265	12.84	350
อื่น ๆ	1,761	1,684	1,850	1,745	1,890	1.79	1,832
รวม	6,718	7,982	7,883	7,910	8,974	5.87	9,962

หมายเหตุ: ^{1/} ข้อมูลเบื้องต้น ^{2/} คาดคะเน

ที่มา: Livestock and Poultry, World Markets and Trade. USDA Foreign Agricultural Service, October 2019

ตารางที่ 5 ปริมาณการผลิต การส่งออก และการบริโภคสุกร ปี 2558-2563

ประเทศ	2558	2559	2560	2561	2562*	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	2563**
ปริมาณการผลิต ^{1/} (ล้านตัว)	16.17	18.97	20.13	20.85	20.43	5.78	20.53
(ล้านตัน)	1.20	1.42	1.51	1.56	1.53	5.97	1.54
ปริมาณส่งออก ^{2/} (ตัน)	17,078	13,660	10,882	10,365	10,902	-11.07	n.a.
ปริมาณการบริโภค ^{3/} (ล้านตัน)	1.15	1.28	1.45	1.47	1.48	6.64	1.49

หมายเหตุ: * ข้อมูลเบื้องต้น ** คาดคะเน
ที่มา: ^{1/}, ^{3/} สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
^{2/} กรมศุลกากร

ตารางที่ 6 การส่งออกเนื้อสุกรชำแหละ เนื้อสุกรแปรรูป และสุกรมีชีวิต ปี 2558-2562

รายการ	2558	2559	2560	2561	2562*	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)
เนื้อสุกรชำแหละ ปริมาณ (ตัน)	3,189	3,324	2,393	2,388	3,205	-3.15
มูลค่า: ล้านบาท	193.99	169.26	146.77	178.08	293.55	9.19
เนื้อสุกรแปรรูป ปริมาณ (ตัน)	13,889	10,336	8,489	7,977	7,697	-13.41
มูลค่า: ล้านบาท	2,551.71	2,183.60	1,950.46	1,919.14	2,032.97	-5.67
สุกรพันธุ์และ ปริมาณ (ตัว)	872,550	1,047,185	415,865	815,385	541,984	-11.33
สุกรมีชีวิตอื่น ๆ มูลค่า: ล้านบาท	3,966.22	5,265.96	1,911.95	3,184.90	2,409.79	-13.92

หมายเหตุ: * ประมาณการ
ที่มา: กรมศุลกากร

ตารางที่ 7 การนำเข้าผลิตภัณฑ์เนื้อสุกร และส่วนอื่น ๆ ที่บริโภคได้ของสุกร (หนัง ตับ และเครื่องในอื่น ๆ) ปี 2558 - 2562

รายการ	2558	2559	2560	2561	2562*	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)
ผลิตภัณฑ์เนื้อสุกร						
ปริมาณ (ตัน)	1,046	1,497	501	366	363	-29.71
มูลค่า (ล้านบาท)	125.5	139.2	111.64	105.80	103.19	-6.44
ส่วนอื่น ๆ ที่บริโภคได้ของสุกร						
ปริมาณ (ตัน)	36,758	40,680	34,139	27,901	34,113	-5.13
มูลค่า (ล้านบาท)	803.42	887.87	733.37	569.55	679.48	-7.50

หมายเหตุ: * ประมาณการ

ที่มา: กรมศุลกากร

ตารางที่ 8 ราคาที่เกษตรกรขายได้ ราคาส่งออก และราคานำเข้า ปี 2558 - 2562

รายการ	2558	2559	2560	2561	2562*	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)
ราคาสุกรที่เกษตรกรขายได้ (บาท/กก.)	66.08	66.96	59.01	55.68	66.37	-1.74
ราคาส่งออก (บาท/กก.)						
เนื้อสุกรชำแหละ	60.83	50.92	61.33	74.57	91.58	12.75
เนื้อสุกรแปรรูป	183.72	211.26	229.76	240.58	264.11	8.94
ราคานำเข้า (บาท/กก.)						
ส่วนอื่น ๆ ที่บริโภคได้ของสุกร	12.00	21.83	21.48	20.41	19.92	9.93
ตับ	21.86	25.51	25.23	23.54	21.12	-1.48

หมายเหตุ: * ประมาณการ

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, กรมศุลกากร

สถานการณ์สินค้าเกษตรที่สำคัญ และแนวโน้ม ปี 2563

1. สถานการณ์ ปี 2562

1.1 ของโลก

1.1.1 การผลิต

ปี 2558 - 2562 การผลิตเนื้อโคของประเทศต่างๆ เพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 1.03 ต่อปี โดยในปี 2562 มีปริมาณการผลิต 61.31 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจากปี 2561 ที่มีปริมาณการผลิต 62.48 ล้านตัน ร้อยละ 1.87 ผู้ผลิตรายใหญ่ที่มีการผลิตเพิ่มขึ้น ได้แก่ สหรัฐอเมริกา บราซิล จีน และอินเดีย โดยผลิตเพิ่มขึ้น ร้อยละ 0.27 ร้อยละ 3.13 ร้อยละ 6.37 และร้อยละ 0.52 ตามลำดับ

1.1.2 การตลาด

(1) ความต้องการบริโภค

ปี 2558 - 2562 ปริมาณความต้องการบริโภคเนื้อโคในประเทศต่าง ๆ เพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 1.10 ต่อปี ประเทศที่มีการบริโภคมากที่สุด คือ สหรัฐอเมริกา รองลงมา ได้แก่ จีน และบราซิล โดยการบริโภคเนื้อโคในปี 2562 มีปริมาณ 59.57 ล้านตัน ลดลงจากปี 2561 ที่มีการบริโภคปริมาณ 60.64 ล้านตัน ร้อยละ 1.77

(2) การส่งออก

ปี 2558 - 2562 การส่งออกเนื้อโคเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 4.09 ต่อปี บราซิลมีการส่งออกมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ออสเตรเลีย อินเดีย และสหรัฐอเมริกา โดยในปี 2562 มีการส่งออกเนื้อโค 11.02 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจากปี 2561 ที่มีการส่งออก 10.57 ล้านตัน ร้อยละ 4.31 ซึ่งประเทศผู้ส่งออกหลัก ได้แก่ บราซิล อินเดีย และอาร์เจนตินา มีการส่งออกเพิ่มขึ้นร้อยละ 8.02 ร้อยละ 2.83 และร้อยละ 38.07 ตามลำดับ

(3) การนำเข้า

ปี 2558 - 2562 การนำเข้าเนื้อโคเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 5.08 ต่อปี โดยในปี 2562 มีการนำเข้าเนื้อโค 9.29 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจากปี 2561 ที่มีการนำเข้า 8.72 ล้านตัน ร้อยละ 6.47 โดย จีน สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น และเกาหลีใต้ มีการนำเข้าเพิ่มขึ้น คิดเป็นร้อยละ 63.80 ร้อยละ 1.03 ร้อยละ 1.73 และร้อยละ 9.11 ตามลำดับ

1.2 ของไทย

1.2.1 การผลิต

ปี 2558 - 2562 การผลิตโคเนื้อของไทยเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 7.15 ต่อปี โดยในปี 2562 มีปริมาณการผลิตโคเนื้อ 1.178 ล้านตัว เพิ่มขึ้นจากปี 2561 ซึ่งมีปริมาณการผลิต 1.126 ล้านตัว ร้อยละ 4.62 เนื่องจากภาครัฐส่งเสริมให้เกษตรกรเลี้ยงโคเนื้อเป็นอาชีพหลัก และการเพิ่มขึ้นตามธรรมชาติของแม่พันธุ์โคเนื้อ อีกทั้งมีการปรับปรุงพันธุ์โคเนื้อที่ดี ทำให้อัตราการเกิดในรอบปีดีขึ้น

1.2.2 การตลาด

(1) ความต้องการบริโภค

ปี 2558 - 2562 ความต้องการบริโภคเนื้อโคของไทยเพิ่มขึ้นเล็กน้อยในอัตราเพียงร้อยละ 0.08 ต่อปี โดยในปี 2562 คาดว่าจะมีปริมาณการบริโภคเนื้อโค 1.262 ล้านตัว หรือคิดเป็นเนื้อโค 212.02 พันตัน ซึ่งเพิ่มขึ้นเล็กน้อยจากปี 2561 ร้อยละ 0.08 เนื่องจากผู้บริโภคยังคงนิยมบริโภคเนื้อโคแบบชาบูหรือปิ้งย่าง ทำให้ความต้องการของตลาดภายในประเทศเพิ่มขึ้น

(2) การส่งออก

ปี 2558 - 2562 การส่งออกโคมีชีวิตของไทยเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 8.81 ต่อปี โดยส่วนใหญ่ส่งออกไปยังประเทศเพื่อนบ้าน ได้แก่ มาเลเซีย และ สปป.ลาว (ส่งต่อไปยังจีน) ในปี 2562 การส่งออกโคมีชีวิตมีปริมาณ 296,734 ตัว มูลค่า 5,339.39 ล้านบาท เทียบกับปี 2561 ซึ่งส่งออกปริมาณ 252,001 ตัว มูลค่า 4,103.20 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 17.75 และร้อยละ 30.13 ตามลำดับ เนื่องจากประเทศเพื่อนบ้านมีความต้องการเนื้อโคอย่างต่อเนื่อง

ปี 2558 - 2562 ปริมาณการส่งออกเนื้อโคและผลิตภัณฑ์ของไทยลดลงในอัตราร้อยละ 52.96 ต่อปี โดยในปี 2562 การส่งออกเนื้อโคและผลิตภัณฑ์มีปริมาณ 75.85 ตัน มูลค่า 26.19 ล้านบาท เทียบกับปี 2561 ซึ่งส่งออกปริมาณ 96.21 ตัน มูลค่า 45.18 ล้านบาท ลดลงร้อยละ 21.16 และ ร้อยละ 42.03 ตามลำดับ เนื่องจากประเทศเพื่อนบ้านมีการเลี้ยงโคเนื้อเพิ่มมากขึ้น ประกอบกับมีการนำเข้าเนื้อโค จากออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ จึงทำให้ไทยส่งออกเนื้อโคและผลิตภัณฑ์ไปยังประเทศเพื่อนบ้านได้ลดลง

(3) การนำเข้า

ปี 2558 - 2562 การนำเข้าโคมีชีวิตของไทยลดลงในอัตราร้อยละ 5.25 ต่อปี โดยในปี 2562 การนำเข้าโคมีชีวิตมีปริมาณ 85,616 ตัว มูลค่า 1,329.61 ล้านบาท เทียบกับปี 2561 ซึ่งนำเข้าปริมาณ 136,959 ตัว มูลค่า 2,058.15 ล้านบาท ลดลงร้อยละ 37.49 และร้อยละ 35.40 ตามลำดับ เนื่องจากผู้ประกอบการนำเข้าเนื้อโคลดลง เพราะจีนสามารถติดต่อซื้อเนื้อโคโดยตรงจากเมียนมาโดยไม่ต้องนำเข้าผ่านไทยเพื่อขนและส่งออกไปยังจีน

ปี 2558 - 2562 ปริมาณการนำเข้าเนื้อโคและผลิตภัณฑ์ของไทยเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 8.17 ต่อปี โดยส่วนใหญ่เป็นการนำเข้าเนื้อโคจากประเทศออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ และอินเดีย ส่วนผลิตภัณฑ์นำเข้าจากประเทศอินเดีย นิวซีแลนด์ และออสเตรเลีย โดยในปี 2562 การนำเข้าเนื้อโคและผลิตภัณฑ์ มีปริมาณ 13,676.15 ตัน มูลค่า 2,869.91 ล้านบาท เพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับปี 2561 ซึ่งนำเข้าปริมาณ 13,067.07 ตัน มูลค่า 2,752.18 ล้านบาท ร้อยละ 4.66 และร้อยละ 4.28 ตามลำดับ เนื่องจากผู้บริโภคยังคงมีความต้องการเนื้อโคคุณภาพอย่างต่อเนื่อง

(4) ราคา

1) ราคาที่เกษตรกรขายได้

ปี 2558 - 2562 ราคาโคมีชีวิตที่เกษตรกรขายได้ลดลงในอัตราร้อยละ 4.52 ต่อปี โดยในปี 2562 โคมีชีวิตที่เกษตรกรขายได้มีราคาเฉลี่ยกิโลกรัมละ 89.00 บาท ลดลงจากปี 2561 ซึ่งมีราคา

กิโลกรัมละ 90.09 บาท ร้อยละ 1.21 จากการที่ภาวะเศรษฐกิจที่ยังคงซบเซา ความต้องการบริโภคจึงเพิ่มขึ้นไม่มากนัก ส่งผลให้ราคาเนื้อโคลดลง รวมทั้งตลาดส่งออกโคมีชีวิตก็ยังคงชะงักงัน แม้ว่าความต้องการบริโภคยังคงมีอย่างต่อเนื่อง

2) ราคาส่งออก

ปี 2558 - 2562 ราคาส่งออกโคมีชีวิตสูงขึ้นในอัตราร้อยละ 33.06 ต่อปี โดยในปี 2562 ราคาส่งออกโคมีชีวิตสูงขึ้นจากปี 2561 ร้อยละ 10.51 ส่วนราคาส่งออกเนื้อโคและผลิตภัณฑ์สูงขึ้นในอัตราร้อยละ 40.72 ต่อปี โดยในปี 2562 ราคาส่งออกเนื้อโคและผลิตภัณฑ์ลดลงจากปี 2561 ร้อยละ 26.47

3) ราคานำเข้า

ปี 2558 - 2562 ราคานำเข้าโคมีชีวิตสูงขึ้นในอัตราร้อยละ 1.32 ต่อปี โดยในปี 2562 ราคานำเข้าโคมีชีวิตสูงขึ้นจากปี 2561 ร้อยละ 3.35 ส่วนราคานำเข้าเนื้อโคและผลิตภัณฑ์ลดลงในอัตราร้อยละ 0.34 ต่อปี โดยในปี 2562 ราคานำเข้าเนื้อโคและผลิตภัณฑ์ลดลงจากปี 2561 ร้อยละ 0.37 ทั้งนี้เนื้อโคที่นำเข้ามาส่วนใหญ่เป็นเนื้อโคคุณภาพ ซึ่งผลิตในประเทศได้ไม่เพียงพอกับความต้องการของผู้บริโภคในตลาดบน

2. แนวโน้ม ปี 2563

2.1 ของโลก

2.1.1 การผลิต

ปี 2563 คาดว่าการผลิตเนื้อโคจะมีปริมาณ 61.86 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจากปี 2562 ร้อยละ 0.91 ผู้ผลิตรายใหญ่ที่มีการผลิตเพิ่มขึ้น ได้แก่ สหรัฐอเมริกา บราซิล และอินเดีย ซึ่งผลิตเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.68 ร้อยละ 5.78 และร้อยละ 0.30 ตามลำดับ ส่วนสหภาพยุโรปและจีน ผลิตลดลง ร้อยละ 1.64 และ ร้อยละ 0.18 โดยบราซิลมีผลผลิตเพิ่มขึ้นเนื่องจากการส่งออกไปจีนเพิ่มขึ้น และมีการบริโภคในประเทศที่เพิ่มขึ้นอีกด้วย ส่วนออสเตรเลียยังคงได้รับผลกระทบจากความแห้งแล้ง ทำให้ผลผลิตลดลงกว่าร้อยละ 10

2.1.2 การตลาด

(1) ความต้องการบริโภค

ปี 2563 คาดว่าจะมีการบริโภคเนื้อโค 60.05 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจากปี 2562 ร้อยละ 0.81 โดยประเทศที่มีการบริโภคมากที่สุดยังคงเป็นสหรัฐอเมริกา 12.42 ล้านตัน รองลงมา ได้แก่ จีน 9.51 ล้านตัน และบราซิล 8.24 ล้านตัน

(2) การส่งออก

ปี 2563 คาดว่าจะมีการส่งออกเนื้อโค 11.51 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจากปี 2562 ร้อยละ 4.40 โดยบราซิลเป็นผู้ส่งออกมากที่สุด ปริมาณ 2.60 ล้านตัน รองลงมา ได้แก่ อินเดีย 1.70 ล้านตัน และสหรัฐอเมริกา 1.50 ล้านตัน ซึ่งบราซิล อินเดีย สหรัฐอเมริกา และอาร์เจนตินา มีการส่งออกเพิ่มขึ้น ในขณะที่ออสเตรเลียมีการส่งออกลดลง ทำให้อาร์เจนตินาส่งออกไปจีนได้เพิ่มขึ้น ซึ่งจีนเป็นตลาดที่มีความต้องการบริโภคเนื้อโคเป็นจำนวนมาก สำหรับประเทศออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ สหรัฐอเมริกา อินเดีย และเม็กซิโกได้ขยายการส่งออกไปยังประเทศในเอเชีย

(3) การนำเข้า

ปี 2563 คาดว่าจะมีการนำเข้าเนื้อโคของโลก 9.68 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจากปี 2562 ร้อยละ 4.24 โดยประเทศผู้นำเข้าหลัก ได้แก่ จีน ญี่ปุ่น และเกาหลีใต้ มีการนำเข้าเนื้อโคเพิ่มขึ้นร้อยละ 20.83 ร้อยละ 1.14 และร้อยละ 1.57 ตามลำดับ จีนยังคงเป็นประเทศผู้นำเข้าที่มีความต้องการบริโภคภายในประเทศสูง โดยมีแนวโน้มการนำเข้าเพิ่มขึ้นค่อนข้างมาก ประเทศผู้ผลิตหลักจึงสนใจที่จะส่งออกมายังจีนเพิ่มมากขึ้น

2.2 ของไทย

2.2.1 การผลิต

ปี 2563 คาดว่ามีปริมาณการผลิต 1.249 ล้านตัว หรือ 209.83 พันตัน เพิ่มขึ้นจากปี 2562 ร้อยละ 6.03 เนื่องจากความต้องการโคเนื้อของตลาดในประเทศและต่างประเทศยังคงมีมาก อีกทั้งภาครัฐมีโครงการต่าง ๆ ที่ช่วยสนับสนุนการเลี้ยงโคเนื้อ และหาตลาดส่งออกโคเนื้อสู่ต่างประเทศ โดยเฉพาะประเทศจีนที่มีความต้องการบริโภคเนื้อโคสูง ทำให้ราคาโคเนื้อที่เกษตรกรขายได้ยังอยู่ในเกณฑ์ดี เกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อจึงต้องปรับปรุงประสิทธิภาพการเลี้ยงโคเนื้อให้มีประสิทธิภาพและเก็บรักษาแม่พันธุ์โคเนื้อไว้เพื่อเพิ่มผลผลิตโคเนื้อต่อไป ส่งผลให้ปริมาณการผลิตโคเนื้อปี 2563 มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นด้วย

2.2.2 การตลาด

(1) ความต้องการบริโภค

โคเนื้อที่ผลิตได้จะใช้บริโภคในประเทศเกือบทั้งหมด และมีบางส่วนที่ได้จากการนำเข้ามาโดยถูกต้องตามกฎหมาย อย่างไรก็ตามยังคงมีการลักลอบนำเข้าทั้งในรูปของโคมีชีวิตและเนื้อโคชำแหละ โดยปี 2563 คาดว่าการบริโภคจะเพิ่มขึ้นตามการเพิ่มของจำนวนประชากรและความต้องการบริโภคเนื้อโคที่หลากหลายมากขึ้น

(2) การส่งออก

ปี 2563 คาดว่าการส่งออกโคมีชีวิต เนื้อโคและผลิตภัณฑ์ จะเพิ่มขึ้นจากปี 2562 เนื่องจากความต้องการโคมีชีวิตที่เข้าโรงฆ่าของจีนมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยในขณะนี้มณฑลยูนนานของจีนได้มีการสร้างโรงฆ่าโคเนื้อบริเวณชายแดน สปป.ลาว และจีน โดยมีความต้องการนำเข้าโคเนื้อจาก สปป.ลาวและเมียนมาเป็นจำนวนมาก ซึ่งเป็นโอกาสที่ไทยจะส่งออกเพื่อสนองความต้องการของผู้บริโภคทางตะวันตกเฉียงใต้ของจีน

(3) การนำเข้า

ปี 2563 คาดว่าการนำเข้าโคมีชีวิตและการนำเข้าเนื้อโคและผลิตภัณฑ์จะลดลงจากปี 2562

(4) ราคา

1) **ราคาที่เกษตรกรขายได้** ปี 2563 คาดว่าราคาจะสูงขึ้นเล็กน้อยหรือใกล้เคียงจากปีที่ผ่านมา เนื่องจากยังคงมีความต้องการบริโภคเนื้อโคในประเทศอย่างต่อเนื่อง

2) **ราคาส่งออก และราคานำเข้า** ปี 2563 คาดว่าราคาส่งออกโคมีชีวิตจะสูงขึ้น ส่วนราคาส่งออกเนื้อโคและผลิตภัณฑ์และราคานำเข้าโคมีชีวิต เนื้อโคและผลิตภัณฑ์ คาดว่าจะใกล้เคียงกับปี 2562

2.3 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการผลิตและการค้าของไทย

2.3.1 การผลิต

ปัจจุบันการผลิตโคเนื้อของไทย ยังไม่เพียงพอต่อความต้องการบริโภค ดังนั้นภาครัฐโดยกรมปศุสัตว์มีการส่งเสริมโดยจัดทำโครงการต่าง ๆ ให้เกษตรกรหันมาเลี้ยงโคเนื้อเพิ่มขึ้น ได้แก่

- โครงการฟาร์มโคเนื้อสร้างอาชีพ ระยะที่ 1 (พ.ศ. 2559 - 2565) ผลการดำเนินงาน ณ วันที่ 1 พฤศจิกายน 2562 เกษตรกรเข้าร่วมโครงการ 397 ราย จัดซื้อแม่โคเนื้อเป้าหมาย 1,975 ตัว ลูกเกิดสะสม 4,472 ตัว เพศผู้ 2,244 ตัว เพศเมีย 2,228 ตัว
- โครงการฟาร์มโคเนื้อสร้างอาชีพ ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2560 - 2567) ผลการดำเนินงาน ณ วันที่ 1 พฤศจิกายน 2562 เกษตรกรเข้าร่วมโครงการ 3,501 ราย จัดซื้อแม่โคเป้าหมาย 17,500 ตัว ลูกเกิดสะสม 17,050 ตัว เพศผู้ 8,033 ตัว เพศเมีย 9,017 ตัว
- โครงการโคบาลบูรพา (พ.ศ. 2560 - 2565) ผลการดำเนินงาน ณ วันที่ 1 พฤศจิกายน 2562 ได้ส่งมอบโคเนื้อแก่เกษตรกรเรียบร้อยแล้ว 6,000 ราย จำนวน 30,000 ตัว ลูกเกิด จำนวน 2,008 ตัว จำหน่ายลูกโคเพศผู้ 33 ตัว มูลค่า 790,335 บาท

ซึ่งการดำเนินโครงการฯ ดังกล่าวข้างต้นจะช่วยเพิ่มผลผลิตโคเนื้อเพื่อรองรับความต้องการบริโภคทั้งในประเทศและประเทศเพื่อนบ้านได้

2.3.2 การนำเข้าและส่งออก

ปัจจัยบวก

- จีนมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจโลก และเป็นตลาดใหญ่ที่มีประชากรมากกว่าพันล้านคน ซึ่งมีกำลังซื้อสูงจึงเป็นที่น่าสนใจ โดยตลาดจีนเป็นตลาดที่มีความต้องการบริโภคเนื้อโคสูง ซึ่งการส่งออกโคเนื้อระหว่างไทยและจีน เป็นการค้าที่ต้องผ่านประเทศที่สามมาตลอดหลายปีที่ผ่านมา เนื่องจากจีนเข้มงวดในเรื่องการใช้สารเร่งเนื้อแดงในโคเนื้อและเฝ้าระวังโรคปากและเท้าเปื่อย ไทยจึงต้องส่งโคเนื้อผ่านทางสปป.ลาว ซึ่งปลอดโรคปากและเท้าเปื่อย โดยในขณะนี้ทางมณฑลยูนนานของจีน ได้ตั้งเป้าหมายการนำเข้าโคเนื้อจาก สปป.ลาว และเมียนมา เป็นจำนวนมาก จึงเป็นปัจจัยบวกที่ไทยจะส่งออกไปยัง สปป.ลาว ได้เพิ่มขึ้นเพื่อสนองความต้องการของผู้บริโภคทางตะวันตกเฉียงใต้ของจีน

- โครงการรถไฟ สปป.ลาว - จีนจะเริ่มใช้ในปี 2565 ซึ่งเป็นการสนับสนุนอำนวยความสะดวกให้มีการส่งออกไปยังจีนได้เพิ่มขึ้น และทำให้ต้นทุนโลจิสติกส์ต่ำลง ซึ่งไทยมีโอกาสดังกล่าวและมีชีวิตและเนื้อโคไปยังมณฑลต่าง ๆ ของจีนทางรถไฟได้มากขึ้น แต่ต้องเร่งเจรจาในการปลดล็อคปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ในการส่งออกไปยังจีน

ปัจจัยลบ

- การนำเข้าโคเนื้อ ไทยนำเข้าโคเนื้อกว่าร้อยละ 90 จากเมียนมา ซึ่งในปี 2562 มีการนำเข้าโคเนื้อลดลงกว่าร้อยละ 30 เนื่องจากผู้ประกอบการจีนสามารถติดต่อกับผู้ประกอบการเมียนมาได้โดยตรง จึงไม่ต้องส่งโคเนื้อเข้ามาผ่านไทย ทำให้เป็นปัจจัยลบต่อตลาดโคเนื้อของไทย

- การเปิดเขตการค้าเสรี FTA ทำให้ต้องลดอัตราภาษีนำเข้าเนื้อโคจากออสเตรเลียและนิวซีแลนด์เหลือ ร้อยละ 0 ในปี 2564 ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อราคาโคเนื้อและเนื้อโคในประเทศลดลง

ตารางที่ 1 ปริมาณการผลิตเนื้อโคของโลก ปี 2558 - 2563

หน่วย: พันตันน้ำหนักซาก

ประเทศ	2558	2559	2560	2561	2562*	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	2563**
สหรัฐอเมริกา	10,817	11,507	11,943	12,256	12,289	3.23	12,619
บราซิล	9,425	9,284	9,550	9,900	10,210	2.27	10,800
สหภาพยุโรป	7,684	7,880	7,869	8,003	7,910	0.74	7,780
จีน	6,169	6,169	6,346	6,440	6,850	2.56	5,625
อินเดีย	4,100	4,200	4,250	4,265	4,287	1.05	4,300
อื่น ๆ	21,261	20,895	21,029	21,613	19,760	-1.12	20,737
รวม	59,456	59,935	60,987	62,477	61,306	1.03	61,861

หมายเหตุ: * ประมาณการ ** คาดคะเน

ที่มา: Livestock and Poultry, World Markets and Trade. USDA Foreign Agricultural Service, October 2019

ตารางที่ 2 ปริมาณการบริโภคเนื้อโคของโลก ปี 2558 - 2563

หน่วย: พันตันน้ำหนักซาก

ประเทศ	2558	2559	2560	2561	2562*	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	2563**
สหรัฐอเมริกา	11,275	11,676	12,052	12,180	12,240	2.09	12,422
จีน	6,808	6,928	7,313	7,910	9,233	7.70	9,508
บราซิล	7,781	7,652	7,750	7,865	8,003	0.84	8,240
สหภาพยุโรป	7,742	7,899	7,838	8,025	7,905	0.58	7,785
อินเดีย	2,294	2,436	2,401	2,709	2,687	4.32	2,600
อื่น ๆ	21,633	21,664	21,696	21,953	19,503	-1.92	19,497
รวม	57,533	58,255	59,050	60,642	59,571	1.10	60,052

หมายเหตุ: * ประมาณการ ** คาดคะเน

ที่มา: Livestock and Poultry, World Markets and Trade. USDA Foreign Agricultural Service, October 2019

ตารางที่ 3 ปริมาณการส่งออกเนื้อโคของโลก ปี 2558-2563

หน่วย: พันตันน้ำหนักซาก

ประเทศ	2558	2559	2560	2561	2562*	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	2563**
บราซิล	1,705	1,698	1,856	2,083	2,250	7.89	2,600
อินเดีย	1,806	1,764	1,849	1,556	1,600	-3.61	1,700
สหรัฐอเมริกา	1,028	1,160	1,297	1,434	1,418	8.93	1,499
ออสเตรเลีย	1,854	1,480	1,485	1,662	1,657	-1.08	1,442
อาร์เจนตินา	186	216	293	507	700	41.96	775
อื่น ๆ	2,972	3,105	3,189	3,325	3,397	3.42	3,491
รวม	9,551	9,423	9,969	10,567	11,022	4.09	11,507

หมายเหตุ: * ประมาณการ ** คาดคะเน

ที่มา: Livestock and Poultry, World Markets and Trade. USDA Foreign Agricultural Service, October 2019

ตารางที่ 4 ปริมาณการนำเข้าเนื้อโคของโลก ปี 2558-2563

หน่วย: พันตันน้ำหนักซาก

ประเทศ	2558	2559	2560	2561	2562*	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	2563**
จีน	663	812	974	1,467	2,400	37.22	2,900
สหรัฐอเมริกา	1,528	1,366	1,358	1,360	1,374	-2.15	1,302
ญี่ปุ่น	707	719	817	865	880	6.42	890
เกาหลีใต้	414	513	531	582	635	10.32	645
รัสเซีย	622	522	515	495	440	-7.18	430
อื่น ๆ	3,760	3,809	3,776	3,954	3,558	-0.73	3,514
รวม	7,694	7,741	7,971	8,723	9,287	5.08	9,681

หมายเหตุ: * ประมาณการ ** คาดคะเน

ที่มา: Livestock and Poultry, World Markets and Trade. USDA Foreign Agricultural Service, October 2019

ตารางที่ 5 ปริมาณการผลิต การส่งออก การนำเข้า และการบริโภคเนื้อโคและผลิตภัณฑ์ของไทย ปี 2558-2563

รายการ	2558	2559	2560	2561	2562*	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	2563**
การผลิต ^{1/} (ล้านตัว)	0.914	0.938	0.980	1.126	1.178	7.15	1.249
(พันตันน้ำหนักซาก)	153.48	157.58	161.73	189.17	197.90	7.15	209.83
ส่งออก ^{2/} (พันตัน)	2.462	0.172	0.106	0.096	0.075	-53.07	n.a.
นำเข้า ^{2/} (พันตัน)	10.314	10.477	12.18	13.07	13.68	8.18	n.a.
การบริโภค ^{1/} (ล้านตัว)	1.258	1.259	1.260	1.261	1.262	0.08	1.263
(พันตันน้ำหนักซาก)	211.344	211.512	211.680	211.848	212.02	0.08	212.18

หมายเหตุ: * ประมาณการ ** คาดคะเน *** ตั้งแต่ปี 2558 ปรับน้ำหนักเนื้อเฉลี่ยจาก 300 กก./ตัว เป็น 350 กก./ตัว
ที่มา: ^{1/} สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

^{2/} กรมศุลกากร

ตารางที่ 6 การส่งออก การนำเข้าโคมีชีวิต เนื้อโคและผลิตภัณฑ์ของไทย ปี 2558-2562

รายการ	2558	2559	2560	2561	2562*	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)
การส่งออก						
โคมีชีวิต						
ปริมาณ (ตัว)	204,857	227,172	187,832	252,001	296,734	8.81
มูลค่า (ล้านบาท)	1,755.25	1,066.63	2,180.05	4,103.20	5,339.39	42.94
เนื้อโคและผลิตภัณฑ์						
ปริมาณ (ตัน)	2,462.82	172.09	106.07	96.21	75.85	-52.96
มูลค่า (ล้านบาท)	253.23	32.44	33.70	45.18	26.19	-34.34
การนำเข้า						
โคมีชีวิต						
ปริมาณ (ตัว)	130,260	101,507	119,387	136,959	85,616	-5.25
มูลค่า (ล้านบาท)	1,857.44	1,594.28	1,705.78	2,058.15	1,329.61	-4.05
เนื้อโคและผลิตภัณฑ์						
ปริมาณ (ตัน)	10,314.90	10,476.51	12,185.64	13,067.07	13,676.15	8.17
มูลค่า (ล้านบาท)	2,206.63	2,196.10	2,534.75	2,752.18	2,869.91	7.80

หมายเหตุ: * การส่งออกโคมีชีวิต ปี 2559 ไปยัง สปป.ลาว มีตัวเลขมูลค่าส่งออกผิดปกติ ซึ่งทำให้ราคาโคเนื้อที่ส่งออกต่ำกว่าปกติ โดยมีราคาเฉลี่ยตัวละ 4,292 บาท

** ข้อมูลประมาณการ

ที่มา: กรมศุลกากร

ตารางที่ 7 ราคาโคเนื้อที่เกษตรกรขายได้ และราคาส่งออก-นำเข้าโคมีชีวิต เนื้อโคและผลิตภัณฑ์ของไทย ปี 2558 - 2562

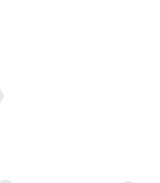
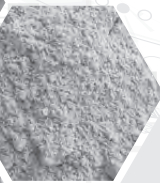
รายการ	2558	2559	2560	2561	2562*	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)
ราคาที่เกษตรกรขายได้ ^{1/} (บาท/กก.)	104.79	103.23	96.35	90.09	89.00	- 4.52
ราคาส่งออก ^{2/}						
โคมีชีวิต (บาท/ตัว)	8,568.18	4,127.64	11,606.38	16,282.47	17,993.83	33.06
เนื้อโคและผลิตภัณฑ์ (บาท/กก.)	102.82	173.91	317.71	469.60	345.28	40.72
ราคานำเข้า ^{2/}						
โคมีชีวิต (บาท/ตัว)	14,259.47	15,638.30	14,287.82	15,026.80	15,529.93	1.32
เนื้อโคและผลิตภัณฑ์ (บาท/กก.)	213.93	209.78	208.01	210.62	209.85	- 0.34

หมายเหตุ: การส่งออกโคมีชีวิต ปี 2559 ไปยัง สปป.ลาว มีตัวเลขมูลค่าส่งออกผิดปกติ ซึ่งทำให้ราคาโคเนื้อที่ส่งออกต่ำกว่าปกติ โดยมีราคาเฉลี่ยตัวละ 4,292 บาท

ที่มา: ^{1/} สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

^{2/} จากการคำนวณข้อมูลในตารางที่ 6

สถานการณ์สินค้าเกษตรที่สำคัญ และแนวโน้ม ปี 2563

1. สถานการณ์ ปี 2562

1.1 ของโลก

1.1.1 การผลิต

ปี 2558 - 2562 จำนวนโคขุนในประเทศผู้ผลิตที่สำคัญของโลก มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเล็กน้อย ร้อยละ 0.42 ต่อปี โดยในปี 2562 มีจำนวนโคขุนรวม 142.43 ล้านตัว เพิ่มขึ้นจาก 140.89 ล้านตัว ของปี 2561 ร้อยละ 1.09 ประเทศที่มีการเลี้ยงโคขุนมากที่สุด คือ ประเทศอินเดีย มีจำนวนโคขุนรวม 60.60 ล้านตัว รองลงมา ได้แก่ สหภาพยุโรป 23.00 ล้านตัว และบราซิล 16.30 ล้านตัว ตามลำดับ

ปี 2558 - 2562 ผลผลิตน้ำนมดิบในประเทศผู้ผลิตที่สำคัญ มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.38 ต่อปี โดยผลผลิตน้ำนมดิบในปี 2562 มีปริมาณรวม 512.92 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 505.67 ล้านตัน ของปี 2561 ร้อยละ 1.43 ประเทศที่มีผลผลิตน้ำนมดิบมากที่สุด คือ สหภาพยุโรป มีผลผลิตน้ำนมดิบรวม 156.00 ล้านตัน รองลงมา ได้แก่ สหรัฐอเมริกา 98.98 ล้านตัน และอินเดีย 80.00 ล้านตัน ตามลำดับ

ปี 2558 - 2562 ปริมาณการผลิตนมผงขาดมันเนยในประเทศผู้ผลิตที่สำคัญ มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเล็กน้อยร้อยละ 0.40 ต่อปี โดยในปี 2562 มีปริมาณรวม 4.85 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 4.75 ล้านตัน ของปี 2561 ร้อยละ 2.11 เนื่องจากประเทศผู้ผลิตหลักมีการผลิตเพิ่มขึ้น แม้ว่าออสเตรเลียจะผลิตลดลงมาจากสภาพอากาศแห้งแล้งก็ตาม โดยประเทศที่ผลิตนมผงขาดมันเนยมากที่สุด คือ สหภาพยุโรป มีปริมาณรวม 1.78 ล้านตัน รองลงมา ได้แก่ สหรัฐอเมริกา 1.08 ล้านตัน และอินเดีย 0.63 ล้านตัน ตามลำดับ

1.1.2 การตลาด

(1) **ความต้องการบริโภค** ปี 2558 - 2562 ความต้องการบริโภคน้ำนมในประเทศที่สำคัญของโลก มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.78 ต่อปี โดยในปี 2562 มีความต้องการบริโภค 179.57 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 177.11 ล้านตัน ของปี 2561 ร้อยละ 1.39 อินเดียเป็นประเทศที่บริโภคน้ำนมสูงที่สุด คือ 69.80 ล้านตัน รองลงมา ได้แก่ สหภาพยุโรป 33.20 ล้านตัน และสหรัฐอเมริกา 21.78 ล้านตัน ตามลำดับ

ความต้องการบริโภคนมผงขาดมันเนยในประเทศที่สำคัญของโลกในช่วงปี 2558 - 2562 มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.66 ต่อปี โดยในปี 2562 มีการบริโภครวม 4.04 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 3.97 ล้านตัน ของปี 2561 ร้อยละ 1.76 ประเทศที่มีการบริโภคสูงสุด คือ สหภาพยุโรป มีปริมาณการบริโภค 1.01 ล้านตัน รองลงมา ได้แก่ อินเดีย 0.61 ล้านตัน และสหรัฐอเมริกา 0.41 ล้านตัน ตามลำดับ

(2) **การส่งออก** นมผงขาดมันเนยเป็นผลิตภัณฑ์นมส่งออกที่สำคัญ ในช่วงปี 2558 - 2562 การส่งออกนมผงขาดมันเนยของประเทศที่สำคัญมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นร้อยละ 5.72 ต่อปี โดยในปี 2562 มีการส่งออกรวม 2.52 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 2.38 ล้านตัน ของปี 2561 ร้อยละ 5.88 ประเทศที่ส่งออคนมผงขาดมันเนยมากที่สุด คือ สหภาพยุโรป ส่งออกปริมาณ 0.95 ล้านตัน รองลงมา ได้แก่ สหรัฐอเมริกา 0.69 ล้านตัน และนิวซีแลนด์ 0.41 ล้านตัน ตามลำดับ

(3) **การนำเข้า** ในช่วงปี 2558 - 2562 การนำเข้านมผงขาดมันเนยของประเทศที่สำคัญ มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นร้อยละ 6.91 ต่อปี โดยในปี 2562 มีปริมาณนำเข้ารวม 1.48 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 1.39 ล้านตัน

ของปี 2561 ร้อยละ 6.47 ประเทศที่นำเข้ามากที่สุด คือ ประเทศเม็กซิโก นำเข้าปริมาณ 0.37 ล้านตัน รองลงมา ได้แก่ จีน 0.33 ล้านตัน และฟิลิปปินส์ 0.19 ล้านตัน ซึ่งส่วนใหญ่จะนำไปใช้เป็นส่วนประกอบในการแปรรูปผลิตภัณฑ์อื่น ๆ หรือนำมาทำเป็นนํ้านมเพื่อใช้บริโภค

1.2 ของไทย

1.2.1 การผลิต

ปี 2558 - 2562 จำนวนโคนมทั้งหมดของไทยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.39 ต่อปี โดยในปี 2562 (ณ วันที่ 1 มกราคม) มีจำนวน 691,349 ตัว เพิ่มขึ้นจาก 676,415 ตัว ของปี 2561 ร้อยละ 2.21 และจำนวนแม่โครีดนมมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.06 ต่อปี โดยในปี 2562 มีแม่โครีดนม 305,676 ตัว เพิ่มขึ้นจาก 297,757 ตัว ของปี 2561 ร้อยละ 2.66 ส่วนผลผลิตนํ้านมดิบในช่วงปี 2558 - 2562 มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.23 ต่อปี โดยในปี 2562 มีผลผลิต 1,295,348 ตัน เพิ่มขึ้นจาก 1,254,767 ตัน ของปี 2561 ร้อยละ 3.23 เนื่องจากลูกโคนมเกิดใหม่ในรอบปี และจำนวนแม่โครีดนมมีจำนวนเพิ่มขึ้นจากแม่โคสาวที่เข้ามาทดแทน ประกอบกับภาครัฐมีนโยบายพัฒนาคุณภาพนํ้านมโค เน้นการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต โดยเฉพาะอาหารใช้เลี้ยงโคนม ซึ่งส่งผลให้นํ้านมดิบมีปริมาณเพิ่มขึ้นและมีคุณภาพดีขึ้น ประกอบกับฟาร์มเกษตรกรในปัจจุบันมีการปรับเปลี่ยนเป็นฟาร์มขนาดกลางและขนาดใหญ่ จึงมีการพัฒนาการเลี้ยงโคนมโดยการบริหารจัดการฟาร์มที่เป็นระบบ ตามมาตรฐานฟาร์มที่ดีและมีประสิทธิภาพในการเลี้ยง มีการปลดแม่โครีดนมที่ให้ผลผลิตน้อยและสุขภาพไม่ดีออกจากฟาร์ม เพื่อลดต้นทุนในการเลี้ยง

1.2.2 การตลาด

(1) **ความต้องการบริโภค** ผลผลิตนํ้านมดิบของไทยใช้สำหรับแปรรูปภายในประเทศทั้งหมด โดยใช้ในอุตสาหกรรมนมพร้อมดื่มและนมโรงเรียน ปี 2558 - 2562 ความต้องการบริโภคนมมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ร้อยละ 1.82 ต่อปี โดยในปี 2562 มีปริมาณ 1,212,750 ตัน เพิ่มขึ้นจาก 1,191,294 ตัน ของปี 2561 ร้อยละ 1.80

(2) **การส่งออกผลิตภัณฑ์นม** ไทยมีการส่งออกผลิตภัณฑ์นมหลายชนิด แต่ส่วนใหญ่มาจากการนำเข้าผลิตภัณฑ์นมเพื่อใช้ผลิตเป็นผลิตภัณฑ์นมประเภทอื่น ๆ แล้วส่งออก สินค้าส่งออกที่สำคัญ ได้แก่ นมพร้อมดื่ม นมเปรี้ยว โยเกิร์ต เนยที่ได้จากนม และนมข้นหวาน เป็นต้น และเป็นการส่งออกไปยังประเทศใกล้เคียง เช่น กัมพูชา เมียนมา สปป.ลาว มาเลเซีย สิงคโปร์ และฟิลิปปินส์ โดยในปี 2562 มีการส่งออกผลิตภัณฑ์นมปริมาณ 324,023 ตัน มูลค่า 12,124 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2561 ที่ส่งออก 310,485 ตัน มูลค่า 10,983 ล้านบาท ร้อยละ 4.36 และร้อยละ 10.39 ตามลำดับ

(3) **การนำเข้าผลิตภัณฑ์นม** ในแต่ละปีไทยนำเข้านมและผลิตภัณฑ์นมในปริมาณมาก โดยในปี 2562 มีการนำเข้าผลิตภัณฑ์นมปริมาณ 280,584 ตัน มูลค่า 22,175 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2561 ที่นำเข้า 250,405 ตัน มูลค่า 20,340 ล้านบาท ร้อยละ 12.05 และร้อยละ 9.02 ตามลำดับ ซึ่งนมผงขาดมันเนยเป็นผลิตภัณฑ์นมนำเข้าที่สำคัญ และมีสัดส่วนการนำเข้าสูงกว่าผลิตภัณฑ์นมนำเข้าอื่น ๆ เพราะสามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้หลายอย่าง เช่น ผลิตนมพร้อมดื่ม นมข้น นมมปัง ไอศกรีม โยเกิร์ต นมข้นหวาน ลูกกวาด และช็อกโกแลต เป็นต้น โดยในปี 2562 มีการนำเข้านมผงขาดมันเนย 72,360 ตัน มูลค่า 5,214 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2561 ที่นำเข้า 66,914 ตัน มูลค่า 4,399 ล้านบาท ร้อยละ 8.14 และร้อยละ 18.53 ตามลำดับ

(4) ราคา ในปี 2562 ราคาน้ำนมดิบที่เกษตรกรขายได้เฉลี่ยกิโลกรัมละ 18.30 บาท สูงขึ้นเล็กน้อย จาก 18.21 บาท ของปี 2561 ร้อยละ 0.49 โดยเกษตรกรจะได้รับราคาตามคุณภาพน้ำนมดิบ จึงจูงใจให้เกษตรกรมีการปรับปรุงคุณภาพน้ำนมดิบให้ดีขึ้น ซึ่งราคากลางรับซื้อน้ำนมดิบหน้าโรงงานแปรรูปผลิตภัณฑ์นม อยู่ที่ 19 บาทต่อกิโลกรัม

2. แนวโน้ม ปี 2563

2.1 ของโลก

2.1.1 การผลิต

ปี 2563 คาดว่าการผลิตนมของประเทศผู้ผลิตที่สำคัญจะขยายตัวเพิ่มขึ้นไม่มากนัก จากจำนวนโคนมและผลผลิตน้ำนมดิบของโลกที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเล็กน้อย อย่างไรก็ตาม คาดว่าการผลิตนมของออสเตรเลียจะมีปริมาณลดลงจากสภาพอากาศแห้งแล้งอย่างต่อเนื่อง

2.1.2 การตลาด

(1) ความต้องการบริโภค ปี 2563 คาดว่าการบริโภคน้ำนมและผลิตภัณฑ์นมของโลกจะเพิ่มขึ้นเล็กน้อย เนื่องจากปริมาณผลผลิตน้ำนมดิบของประเทศผู้ผลิตที่สำคัญเพิ่มขึ้นเพียงเล็กน้อย และการเติบโตทางเศรษฐกิจที่ลดลงของประเทศผู้นำเข้าหลัก รวมทั้งปัญหาสงครามการค้าของสหรัฐอเมริกาที่ปัจจุบันมีความยืดเยื้อ ส่งผลให้ความต้องการนำเข้าเพิ่มขึ้นในอัตราที่ลดลง

(2) การส่งออก ปี 2563 คาดว่าการส่งออกนมผงขาดมันเนยของโลกจะเพิ่มขึ้น เนื่องจากประเทศผู้ส่งออกหลักมีการส่งออกเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง แม้จะต้องเผชิญกับมาตรการทางภาษีจากประเทศผู้นำเข้าหลักมากขึ้น แต่ก็ยังสามารถหาตลาดใหม่เพื่อมาทดแทนได้

(3) การนำเข้า ปี 2563 คาดว่าการนำเข้านมผงขาดมันเนยของโลกจะเพิ่มขึ้น เนื่องจากประเทศผู้นำเข้าหลักยังคงมีความต้องการอย่างต่อเนื่อง ได้แก่ ประเทศเม็กซิโก และจีน แม้จีนกับสหรัฐอเมริกาจะทำสงครามการค้ากันอย่างต่อเนื่อง แต่ไม่กระทบต่อการนำเข้าเนื่องจากจีนเปลี่ยนไปนำเข้าจากประเทศผู้ผลิตอื่นเพื่อมาทดแทน

2.2 ของไทย

2.2.1 การผลิต

ปี 2563 คาดว่าจำนวนโคนมและผลผลิตน้ำนมดิบมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น จากแม่โคสาวที่มีความพร้อมและช่วงอายุที่เหมาะสมต่อการรีดนมมีเพิ่มขึ้น อีกทั้งการเลี้ยงโคนมในปัจจุบันมีการบริหารจัดการฟาร์มที่เป็นระบบตามมาตรฐานฟาร์มที่ดีและมีประสิทธิภาพในการเลี้ยงมากขึ้น มีการคัดแม่โคที่ให้ผลผลิตน้อยและอายุมากออกจากฟาร์ม ประกอบกับนโยบายของรัฐบาลที่เน้นการพัฒนาคุณภาพน้ำนมดิบให้ได้มาตรฐานและปลอดภัยสำหรับผู้บริโภค ซึ่งจะส่งผลให้น้ำนมดิบมีปริมาณเพิ่มขึ้นและมีคุณภาพดีขึ้น โดยในปี 2563 คาดว่ามีจำนวนโคนมทั้งหมด (ณ วันที่ 1 มกราคม) 708,901 ตัว เพิ่มขึ้นจาก 691,349 ตัว ของปี 2562 ร้อยละ 2.54 และมีจำนวนแม่โครีดนม 313,044 ตัว เพิ่มขึ้นจาก 305,676 ตัว ของปี 2562 ร้อยละ 2.41 ส่วนผลผลิตน้ำนมดิบในปี 2563 คาดว่ามีปริมาณ 1,371,133 ตัน เพิ่มขึ้นจาก 1,295,348 ตัน ของปี 2562 ร้อยละ 5.85

2.2.2 การตลาด

(1) **ความต้องการบริโภค** ปี 2563 คาดว่าความต้องการบริโภคคนมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น จากการที่หลายภาคส่วนร่วมกันรณรงค์ส่งเสริมการบริโภคนมของประชาชนในประเทศ โดยในปี 2563 คาดว่ามีปริมาณ 1,284,999 ตัน เพิ่มขึ้นจาก 1,212,750 ตัน ของปี 2562 ร้อยละ 5.96

(2) **การส่งออก - การนำเข้า** ปี 2563 คาดว่าการส่งออก - การนำเข้าผลิตภัณฑ์นมจะมีปริมาณเพิ่มขึ้น เนื่องจากผู้ประกอบการในตลาดนมพาณิชย์มีการผลิตเพิ่มขึ้น อีกทั้งภาครัฐและภาคเอกชนมีการร่วมมือกันสนับสนุนการขยายตลาดส่งออกนมสู่ประเทศในภูมิภาคอาเซียนเพิ่มมากขึ้น

(3) **ราคา** ปี 2563 คาดว่าราคาน้ำนมดิบที่เกษตรกรขายได้จะสูงขึ้นจากปี 2562 เนื่องจากเกษตรกรมีการปรับปรุงคุณภาพน้ำนมดิบให้ดีขึ้น เพื่อให้ขายได้ในราคาที่สูงขึ้น

2.3 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการผลิต

2.3.1 ต้นทุนการผลิต เนื่องจากนโยบายของภาครัฐเน้นการยกระดับมาตรฐานฟาร์มและการพัฒนาคุณภาพน้ำนมดิบ เกษตรกรจึงต้องมีการบริหารจัดการฟาร์มเพิ่มขึ้น ทั้งปรับรูปแบบการเลี้ยง การจัดการโรงเรือน และการให้อาหารที่ดี เพื่อเพิ่มปริมาณการผลิตและพัฒนาคุณภาพน้ำนมดิบให้ดีขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้ต้นทุนการผลิตน้ำนมโคของเกษตรกรเพิ่มขึ้น ดังนั้นจึงควรส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกพืชอาหารสัตว์ที่เหมาะสมกับโคนม รวมทั้งส่งเสริมให้กลุ่มเกษตรกรผลิตโคนมทดแทนเพื่อลดต้นทุนการผลิต

2.3.2 ปัญหาด้านโรคต่าง ๆ เช่น ปัญหาเต้านมอักเสบ ทำให้คุณภาพน้ำนมดิบต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน ซึ่งจะส่งผลต่อราคาน้ำนมดิบที่เกษตรกรได้รับ และโรคปากและเท้าเปื่อยซึ่งยังพบการระบาดอยู่เป็นระยะ ๆ แม้จะมีมาตรการเพื่อควบคุมและป้องกัน แต่ก็ยังไม่สามารถควบคุมไม่ให้เกิดโรคในฟาร์มเกษตรกรได้ทั้งหมด ซึ่งเมื่อเกิดโรคเกษตรกรก็ไม่สามารถส่งนมขายทำให้สูญเสียรายได้ จึงควรมีการผลักดันให้การจัดการโรคปากและเท้าเปื่อยเป็นวาระแห่งชาติ

2.3.3 การขาดทายาทสืบทอด เนื่องจากคนรุ่นใหม่เห็นว่าอาชีพการเลี้ยงโคนมเป็นอาชีพที่ทำงานหนัก เพราะต้องทำงานทุกวันโดยไม่มีวันหยุด แม้จะมีรายได้สูงกว่าการทำอาชีพเกษตรกรอื่น ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องเร่งพัฒนาอาชีพการเลี้ยงโคนมให้มีความน่าสนใจและมีคุณค่า เพื่อจูงใจให้คนรุ่นใหม่อยากที่จะสานต่ออาชีพนี้

2.3.4 การเปิดเสรีทางการค้า (FTA) ซึ่งจะส่งผลให้การนำเข้านมผงขาดมันเนยทำได้ง่ายมากยิ่งขึ้น เกษตรกรจึงต้องเร่งสร้างความเข้มแข็งให้กับอาชีพของตนเอง โดยกองทุนปรับโครงสร้างการผลิตภาคเกษตร เพื่อเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันของประเทศ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ได้ตระหนักถึงเรื่องดังกล่าว จึงได้อนุมัติงบประมาณ 55.90 ล้านบาท ให้แก่องค์การส่งเสริมกิจการโคนมแห่งประเทศไทย เพื่อจัดตั้งฟาร์มโคนมสาธิตเชิงธุรกิจที่มีประสิทธิภาพสูง หรือ “Smart Farm” โดยมีการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยทั้งที่เป็น Hardware และ Software มาช่วยในการบริหารจัดการฟาร์มโคนมประสิทธิภาพสูง (Thai Denmark Smart Dairy Farm) เพื่อเป็นแบบอย่างให้เกษตรกรรายอื่น ๆ สามารถนำไปปรับใช้ได้

ตารางที่ 1 จำนวนโคนมในประเทศที่สำคัญของโลก ปี 2558-2562

หน่วย: ล้านตัว

ประเทศ	2558	2559	2560	2561	2562 ^{1/}	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)
อินเดีย	52.50	54.50	56.50	58.50	60.60	3.64
สหภาพยุโรป	23.56	23.55	23.53	23.31	23.00	-0.58
บราซิล	17.43	17.43	16.26	16.22	16.30	-2.04
สหรัฐอเมริกา	9.32	9.33	9.41	9.40	9.34	0.12
รัสเซีย	7.75	7.24	7.08	7.00	6.90	-2.63
เม็กซิโก	6.40	6.45	6.55	6.55	6.50	0.47
อื่น ๆ	22.75	21.98	20.66	19.91	19.79	-3.71
รวม	139.71	140.48	139.99	140.89	142.43	0.42

หมายเหตุ: ^{1/} ข้อมูลเบื้องต้น

ที่มา: Dairy, World Markets and Trade. USDA Foreign Agricultural Service, July 2019

ตารางที่ 2 ปริมาณผลผลิตน้ำนมดิบในประเทศที่สำคัญของโลก ปี 2558-2562

หน่วย: ล้านตัน

ประเทศ	2558	2559	2560	2561	2562 ^{1/}	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)
สหภาพยุโรป	150.20	151.00	153.40	154.58	156.00	1.00
สหรัฐอเมริกา	94.58	96.37	97.76	98.69	98.98	1.15
อินเดีย	64.00	68.00	72.00	76.00	80.00	5.73
รัสเซีย	30.55	30.51	30.93	31.45	31.88	1.16
จีน	31.80	30.64	30.39	30.75	31.50	-0.15
บราซิล	24.77	22.73	23.62	22.66	23.15	-1.37
อื่น ๆ	91.30	89.30	90.24	91.54	91.41	0.27
รวม	487.20	488.55	498.34	505.67	512.92	1.38

หมายเหตุ: ^{1/} ข้อมูลเบื้องต้น

ที่มา: Dairy, World Markets and Trade. USDA Foreign Agricultural Service, July 2019

ตารางที่ 3 ปริมาณการผลิตนมผงขาดมันเนยในประเทศที่สำคัญของโลก ปี 2558 - 2562

หน่วย: ล้านตัน

ประเทศ	2558	2559	2560	2561	2562 ^{1/}	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)
สหภาพยุโรป	1.715	1.735	1.725	1.735	1.780	0.75
สหรัฐอเมริกา	1.029	1.049	1.073	1.061	1.080	1.09
อินเดีย	0.540	0.540	0.570	0.600	0.630	4.22
นิวซีแลนด์	0.410	0.405	0.402	0.410	0.400	-0.37
ออสเตรเลีย	0.266	0.238	0.187	0.201	0.170	-10.10
บราซิล	0.155	0.153	0.158	0.155	0.158	0.51
อื่น ๆ	0.645	0.620	0.613	0.590	0.632	-0.90
รวม	4.760	4.740	4.728	4.752	4.850	0.40

หมายเหตุ: ^{1/} ข้อมูลเบื้องต้น

ที่มา: Dairy, World Markets and Trade. USDA Foreign Agricultural Service, July 2019

ตารางที่ 4 ปริมาณการบริโภคนมในประเทศที่สำคัญของโลก ปี 2558 - 2562

หน่วย: ล้านตัน

ประเทศ	2558	2559	2560	2561	2562 ^{1/}	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)
อินเดีย	59.75	62.75	65.20	66.80	69.80	3.81
สหภาพยุโรป	33.80	33.60	33.55	33.50	33.20	-0.39
สหรัฐอเมริกา	23.38	23.22	22.72	22.22	21.78	-1.84
จีน	13.13	12.56	12.81	12.70	13.00	-0.09
บราซิล	9.57	9.60	9.99	9.75	10.05	1.14
รัสเซีย	9.50	8.96	8.56	8.30	7.96	-4.21
อื่น ๆ	24.75	24.12	23.85	23.84	23.78	-0.91
รวม	173.88	174.81	176.68	177.11	179.57	0.78

หมายเหตุ: ^{1/} ข้อมูลเบื้องต้น

ที่มา: Dairy, World Markets and Trade. USDA Foreign Agricultural Service, July 2019

ตารางที่ 5 ปริมาณการบริโภคนมผงขาดมันเนยในประเทศที่สำคัญของโลก ปี 2558-2562

หน่วย: ล้านตัน

ประเทศ	2558	2559	2560	2561	2562 ^{1/}	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)
สหภาพยุโรป	0.978	0.803	0.985	1.122	1.008	4.03
อินเดีย	0.492	0.531	0.576	0.572	0.605	5.00
สหรัฐอเมริกา	0.489	0.447	0.425	0.370	0.407	-5.41
จีน	0.244	0.223	0.276	0.300	0.340	10.08
เม็กซิโก	0.301	0.325	0.351	0.338	0.337	2.69
รัสเซีย	0.186	0.191	0.190	0.169	0.195	-0.28
อื่น ๆ	1.030	1.089	1.045	1.100	1.152	2.37
รวม	3.720	3.609	3.848	3.971	4.044	2.66

หมายเหตุ: ^{1/} ข้อมูลเบื้องต้น

ที่มา: Dairy, World Markets and Trade. USDA Foreign Agricultural Service, July 2019

ตารางที่ 6 ปริมาณการส่งออกนมผงขาดมันเนยในประเทศที่สำคัญของโลก ปี 2558-2562

หน่วย: ล้านตัน

ประเทศ	2558	2559	2560	2561	2562 ^{1/}	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)
สหภาพยุโรป	0.695	0.580	0.780	0.821	0.950	10.21
สหรัฐอเมริกา	0.558	0.594	0.606	0.713	0.686	6.14
นิวซีแลนด์	0.411	0.444	0.401	0.358	0.410	-2.18
ออสเตรเลีย	0.201	0.163	0.157	0.155	0.150	-6.16
เบลารุส	0.122	0.111	0.109	0.120	0.125	1.27
เม็กซิโก	0.000	0.003	0.029	0.065	0.075	184.73
อื่น ๆ	0.095	0.108	0.136	0.151	0.125	9.24
รวม	2.082	2.003	2.218	2.383	2.521	5.72

หมายเหตุ: ^{1/} ข้อมูลเบื้องต้น

ที่มา: Dairy, World Markets and Trade. USDA Foreign Agricultural Service, July 2019

ตารางที่ 7 ปริมาณการนำเข้านมผงขาดมันเนยในประเทศที่สำคัญของโลก ปี 2558-2562

หน่วย: ล้านตัน

ประเทศ	2558	2559	2560	2561	2562 ^{1/}	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)
เม็กซิโก	0.259	0.286	0.331	0.360	0.368	9.77
จีน	0.200	0.184	0.247	0.280	0.325	14.92
ฟิลิปปินส์	0.101	0.185	0.154	0.159	0.190	11.77
อินโดนีเซีย	0.151	0.173	0.147	0.169	0.185	3.90
แอลจีเรีย	0.136	0.119	0.161	0.165	0.140	3.92
รัสเซีย	0.120	0.129	0.126	0.091	0.105	-5.97
อื่น ๆ	0.167	0.144	0.170	0.168	0.170	1.92
รวม	1.134	1.220	1.336	1.392	1.483	6.91

หมายเหตุ: ^{1/} ข้อมูลเบื้องต้น

ที่มา: Dairy, World Markets and Trade. USDA Foreign Agricultural Service, July 2019

ตารางที่ 8 จำนวนโคนมและผลผลิตนํ้านมดิบของไทย ปี 2558-2563

รายการ	2558	2559	2560	2561	2562 ^{1/}	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	2563 ^{2/}
โคนมทั้งหมด ณ 1 ม.ค. (ตัว)	608,094	626,193	645,305	676,415	691,349	3.39	708,901
แม่โครีดนม ณ 1 ม.ค. (ตัว)	267,182	288,302	285,976	297,757	305,676	3.06	313,044
ผลผลิตนํ้านมดิบ (ตัน)	1,179,338	1,214,193	1,210,584	1,254,767	1,295,348	2.23	1,371,133
อัตราการให้นมของแม่โค (กก./ตัว/วัน)	12.09	11.51	11.6	11.55	11.61	-0.77	12.00
การบริโภคนม (ตัน)	1,124,498	1,156,569	1,150,424	1,191,294	1,212,750	1.82	1,284,999

หมายเหตุ: ^{1/} ข้อมูลเบื้องต้น ^{2/} คาดคะเน

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ตารางที่ 9 ต้นทุนการผลิตน้ำนมดิบ และราคา ปี 2558-2562

ปี	ต้นทุนน้ำนมดิบ (บาท/กก.)	ราคาเกษตรกรขายได้ (บาท/กก.)	ราคาหน้าโรงงาน (บาท/กก.)	ราคาอาหารชั้น (บาท/กก.)
2558	14.17	17.74	19.00	11.42
2559	14.55	18.02	19.00	12.30
2560	14.31	18.08	19.00	11.69
2561	14.21	18.21	19.00	11.88
2562 ^{1/}	14.27	18.30	19.00	11.67

หมายเหตุ: ^{1/} ประมาณการ

ต้นทุนน้ำนมดิบ และราคาอาหารชั้น ปี 2562 (ม.ค. - ก.ย.) และคาดการณ์ ต.ค. - ธ.ค.

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ตารางที่ 10 ปริมาณและมูลค่านมและผลิตภัณฑ์นมส่งออกของไทย ปี 2558-2562

ปี	นมผงขาดมันเนย		นมและผลิตภัณฑ์นม		รวม	
	ตัน	พันบาท	ตัน	พันบาท	ตัน	พันบาท
2558	1,884	134,451	215,404	9,086,981	217,288	9,221,432
2559	8,075	418,514	229,279	9,493,162	237,354	9,911,676
2560	9,710	539,652	267,253	9,773,517	276,963	10,313,169
2561	12,398	550,646	298,087	10,432,666	310,485	10,983,312
2562 ^{1/}	11,318	502,838	312,705	11,620,981	324,023	12,123,819
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	49.40	33.81	10.60	6.04	11.27	6.72

หมายเหตุ: ^{1/} ประมาณการ

พิกัดศุลกากร 0401 - 0406 และ 2202.99.10.000

ที่มา: กรมศุลกากร

ตารางที่ 11 ปริมาณและมูลค่าขนมอบและผลิตภัณฑ์ขนมอบนำเข้าของไทย ปี 2558 - 2562

ปี	นมผงขาดมันเนย		นมและผลิตภัณฑ์นม		รวม	
	ตัน	พันบาท	ตัน	พันบาท	ตัน	พันบาท
2558	82,449	7,023,487	161,290	12,807,771	243,739	19,831,258
2559	58,350	4,320,808	170,645	12,103,271	228,995	16,424,079
2560	64,345	5,203,790	173,092	15,377,607	237,437	20,581,397
2561	66,914	4,399,318	183,491	15,940,893	250,405	20,340,211
2562 ^{1/}	72,360	5,213,560	208,224	16,961,711	280,584	22,175,271
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	-1.23	-5.62	6.01	8.73	3.78	4.47

หมายเหตุ: ^{1/} ประมาณการ

พิกัดศุลกากร 0401 - 0406 และ 2202.99.10.000

ที่มา: กรมศุลกากร

1. สถานการณ์ ปี 2562

1.1 ของโลก

1.1.1 การผลิต

ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา (2558 - 2562) ผลผลิตกุ้งจากการเพาะเลี้ยงของโลก มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ในอัตราร้อยละ 4.14 ต่อปี โดยจีนเป็นผู้ผลิตอันดับหนึ่งของโลก แต่ผลผลิตส่วนใหญ่ใช้บริโภคภายในประเทศเป็นหลัก รองลงมา คือ เอกวาดอร์ เวียดนาม อินเดีย อินโดนีเซีย และไทย โดยในปี 2562 มีปริมาณผลผลิตกุ้งจากการเพาะเลี้ยงของโลกรวม 5.357 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 5.209 ล้านตัน ของปีที่ผ่านมา ร้อยละ 2.84 เนื่องจากประเทศผู้ผลิตทั่วโลกต่างขยายการเพาะเลี้ยง โดยเฉพาะเอกวาดอร์ซึ่งมีพื้นที่เลี้ยงกุ้งที่มีศักยภาพจำนวนมาก จึงปล่อยกุ้งไม่หนาแน่นมาก ทำให้ไม่มีการระบาดของโรค และไม่ต้องใช้ยาและสารเคมีในการเลี้ยง นำไปสู่การผลิตกุ้งแบบอินทรีย์ได้จำนวนมาก นอกจากนี้ เอกวาดอร์ยังสามารถเลี้ยงกุ้งได้ตามมาตรฐานที่ประเทศผู้นำเข้ากำหนด จากปัจจัยดังกล่าวทำให้เอกวาดอร์เลี้ยงกุ้งได้ดีมีผลผลิตเพิ่มขึ้นแบบก้าวกระโดด อย่างไรก็ตาม การเลี้ยงในหลายประเทศยังคงประสบปัญหาด้านโรคที่ยังพบการระบาดอยู่ รวมทั้งมีต้นทุนการผลิตที่สูงขึ้น และปัญหาราคากุ้งตกต่ำ โดยเฉพาะอินเดียที่เกษตรกรเกิดความไม่มั่นใจ ซะลอกการเลี้ยงกุ้งทำให้ผลผลิตลดลง ส่วนเวียดนาม และอินโดนีเซีย ผลผลิตเพิ่มขึ้นแม้จะยังพบการระบาดของโรคอยู่ โดยเกษตรกรมีการนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ ไปใช้ในการเลี้ยงมากขึ้น ขณะที่ไทยมีผลผลิตเพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมาเล็กน้อย เนื่องจากสถานการณ์การเลี้ยงปรับตัวดีขึ้น แต่เกษตรกรไม่มั่นใจจากปัญหาราคากุ้งตกต่ำจึงไม่สนใจให้เกษตรกรขยายการเพาะเลี้ยงเพิ่มขึ้นมาก

1.1.2 การตลาด

(1) การส่งออก

ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา (2558 - 2562) ปริมาณการส่งออกกุ้งและผลิตภัณฑ์ในตลาดโลก มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทั้งปริมาณและมูลค่าในอัตราร้อยละ 6.36 ต่อปี และร้อยละ 4.19 ต่อปี ตามลำดับ โดยในปี 2562 การส่งออกกุ้งและผลิตภัณฑ์ในตลาดโลกมีปริมาณทั้งสิ้น 3.193 ล้านตัน มูลค่า 22,394.52 ล้านดอลลาร์ฯ เมื่อเปรียบเทียบกับปี 2561 ปริมาณเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.67 แต่มูลค่าลดลงร้อยละ 6.68 ซึ่งความต้องการกุ้งในตลาดโลกที่เพิ่มขึ้น ส่วนหนึ่งมาจากราคากุ้งในตลาดโลกที่ลดลงจากการแข่งขันด้านราคา สำหรับประเทศผู้ส่งออกกุ้งปริมาณมากเป็นอันดับหนึ่งของโลก คือ เอกวาดอร์ รองลงมา ได้แก่ อินเดีย เวียดนาม อินโดนีเซีย จีน และไทย ตามลำดับ โดยเฉพาะเอกวาดอร์ และอินเดียที่มีความสามารถในการแข่งขันมากขึ้น เห็นได้จากแนวโน้มปริมาณการส่งออกกุ้งในตลาดโลกเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 17.02 ต่อปี และร้อยละ 14.15 ต่อปี ตามลำดับ ซึ่งเอกวาดอร์มีตลาดหลัก คือ จีน และจีนได้ปรับลดอัตราภาษีนำเข้ากุ้งจากเอกวาดอร์ลงจากอัตราร้อยละ 5 เป็นอัตราร้อยละ 2 ในช่วงต้นปี 2561 เป็นต้นมา ทำให้เอกวาดอร์มีความได้เปรียบในการแข่งขันมากขึ้น โดยครองสัดส่วนการส่งออกกุ้งไปจีนได้มากกว่าร้อยละ 50 ของการนำเข้ากุ้งทั้งหมดของจีน สำหรับไทยการส่งออกกุ้งในตลาดโลกทั้งปริมาณและมูลค่ามีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ในอัตราร้อยละ 0.02 ต่อปี และร้อยละ 0.65 ต่อปี ตามลำดับ โดยในปี 2562 ไทยเป็นผู้ส่งออกอันดับหกของโลก

(2) การนำเข้า

กลุ่มประเทศและประเทศที่นำเข้ากุ้งและผลิตภัณฑ์ที่สำคัญของโลก ได้แก่

1) สหรัฐอเมริกา การนำเข้ากุ้งและผลิตภัณฑ์กุ้งของสหรัฐอเมริกา ในช่วง 5 ปี ที่ผ่านมา (2558 - 2562) มีแนวโน้มการนำเข้าเพิ่มขึ้นทั้งปริมาณและมูลค่าในอัตราร้อยละ 5.30 ต่อปี และร้อยละ 2.92 ต่อปี ตามลำดับ เนื่องจากเศรษฐกิจของสหรัฐอเมริกายังแข็งแกร่งทำให้ความต้องการบริโภคกุ้งเพิ่มขึ้น โดยในปี 2562 มีการนำเข้ากุ้งและผลิตภัณฑ์ปริมาณ 708 พันตัน เพิ่มจากปริมาณ 698 พันตัน ของปี 2561 ร้อยละ 1.43 แต่มีมูลค่า 6,021.22 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ลดลงจากมูลค่า 6,251.04 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ของปี 2561 ร้อยละ 3.68 สหรัฐอเมริกามีการนำเข้ากุ้งจากอินเดียมากเป็นอันดับหนึ่ง มีส่วนแบ่งตลาดร้อยละ 39.83 ของปริมาณการนำเข้ากุ้งทั้งหมดของสหรัฐอเมริกา รองลงมา ได้แก่ อินโดนีเซีย มีส่วนแบ่งตลาดร้อยละ 17.94 และไทย มีส่วนแบ่งตลาดร้อยละ 6.78 โดยการนำเข้าจากไทยมีแนวโน้มลดลง เนื่องจากมีการใช้มาตรการกีดกันทางการค้า รวมทั้ง การแข็งค่าของเงินบาททำให้ราคากุ้งของไทยสูงกว่าคู่แข่งอื่น ทำให้ผู้ซื้อหันไปนำเข้ากุ้งจากแหล่งอื่นที่มีราคาถูกลงกว่าแทน โดยเฉพาะกุ้งจากอินเดียแม้จะมีรายงานการตรวจพบ สารปนเปื้อนมากกว่ากุ้งจากแหล่งอื่น

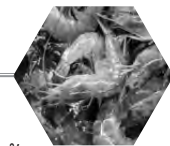
2) สหภาพยุโรป ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา (2558 - 2562) การนำเข้ากุ้งและผลิตภัณฑ์ของ สหภาพยุโรป 28 ประเทศ (ไม่นับรวมการค้าระหว่างกันในสหภาพยุโรป) ทั้งปริมาณและมูลค่า มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ในอัตราร้อยละ 2.09 ต่อปี และร้อยละ 2.12 ต่อปี ตามลำดับ โดยในปี 2562 การนำเข้ากุ้งและผลิตภัณฑ์ของ สหภาพยุโรปมีปริมาณ 616 พันตัน เพิ่มขึ้นจาก 604 พันตัน ของปี 2561 ร้อยละ 1.99 แต่มีมูลค่า 4,864.07 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ลดลงจากมูลค่า 4,976.56 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ของปี 2561 ร้อยละ 2.26 โดยนำเข้าจาก เอกวาดอร์มากที่สุดร้อยละ 17.37 ของปริมาณนำเข้าทั้งหมด เนื่องจากกุ้งของเอกวาดอร์มีราคาถูก และยังได้ สิทธิพิเศษทางภาษีในอัตราร้อยละ 0 ในการส่งกุ้งเข้าตลาดสหภาพยุโรป ทำให้มีความได้เปรียบในการแข่งขัน เหนือผู้ส่งออกรายอื่น รองลงมา คือ เวียดนาม ร้อยละ 12.16 จากการที่สหภาพยุโรปได้ลงนามความตกลง การค้าเสรีกับเวียดนาม (EU - Vietnam Free Trade Agreement) ทำให้ความสามารถในการแข่งขันของเวียดนาม มีมากขึ้น และนำเข้าจากอินเดีย ร้อยละ 11.36 สำหรับไทยมีส่วนแบ่งตลาดในสหภาพยุโรปเพียงร้อยละ 1.14 สาเหตุจากความสามารถในการแข่งขันลดลงโดยเฉพาะราคาที่สูงกว่าคู่แข่ง

3) ญี่ปุ่น ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา (2558 - 2562) ทั้งปริมาณและมูลค่าการนำเข้ากุ้งและผลิตภัณฑ์ ของญี่ปุ่นมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 0.74 ต่อปี และร้อยละ 0.45 ต่อปี ตามลำดับ โดยในปี 2562 นำเข้า ปริมาณ 223 พันตัน เพิ่มขึ้นจากปริมาณ 222 พันตัน ของปี 2561 ร้อยละ 0.45 แต่มีมูลค่า 2,323.66 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ลดลงจากมูลค่า 2,383.45 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ของปี 2561 ร้อยละ 2.51 โดยยังคงนำเข้าจากเวียดนาม มากเป็นอันดับหนึ่ง คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 25.11 ของปริมาณการนำเข้ากุ้งทั้งหมด เนื่องจากเป็นแหล่งผลิตที่อยู่ใกล้ ทำให้มีความสะดวกในการขนส่ง รองลงมา ได้แก่ ไทย อินเดีย และอินโดนีเซีย โดยมีสัดส่วนของปริมาณ การนำเข้าคิดเป็นร้อยละ 18.83 ร้อยละ 15.70 และร้อยละ 13.45 ตามลำดับ

1.2 ของไทย

1.2.1 การผลิต

ผลผลิตกุ้งจากการเพาะเลี้ยงของไทยในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา (2558 - 2562) มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ในอัตราร้อยละ 1.21 ต่อปี เนื่องจากเกษตรกรมีการปรับตัวในการเลี้ยงดีขึ้น ทำให้สถานการณ์การเลี้ยง

ค่อย ๆ พื้นตัว แม้จะมีปัญหาเรื่องโรคอยู่บ้าง โดยในปี 2562 มีปริมาณผลผลิตกฐ 319,000 ตัน เพิ่มขึ้นจาก 298,342 ตัน ของปีที่ผ่านมา ร้อยละ 6.92 ทั้งนี้ผลผลิตกฐยังเพิ่มขึ้นไม่มาก เนื่องจากราคากฐในตลาดโลกปรับตัวลดลง ส่งผลให้ราคากฐในประเทศลดลงด้วย ประกอบกับยังมีปัญหาเรื่องโรคในบางพื้นที่ ทำให้เกษตรกรชะลอการเลี้ยง ซึ่งไทยมีสัดส่วนการเลี้ยงกฐขาววนนาไม่ร้อยละ 95.08 และสัดส่วนการเลี้ยงกฐกุลดำร้อยละ 4.92 ของผลผลิตกฐทะเลจากการเพาะเลี้ยงทั้งหมด

1.2.2 การตลาด

(1) ความต้องการบริโภค

ปี 2562 ความต้องการบริโภคกฐภายในประเทศมีปริมาณ 55,000 ตัน เพิ่มขึ้น จากปีที่ผ่านมา ร้อยละ 10 เนื่องจากราคากฐปรับตัวลดลงจากปีที่ผ่านมา ประกอบกับภาครัฐมีการส่งเสริมการบริโภคภายในประเทศ เพื่อทดแทนตลาดส่งออกที่หดตัว แต่จากสภาพเศรษฐกิจภายในประเทศที่ชะลอตัว ทำให้กระตุ้นความต้องการบริโภคได้ไม่มากนัก โดยผลผลิตกฐที่ใช้ในประเทศคิดเป็นร้อยละ 17.24 ของผลผลิตกฐทั้งหมด สำหรับผลผลิตส่วนใหญ่หรือร้อยละ 82.76 ใช้เป็นวัตถุดิบในการแปรรูปเพื่อส่งออก

(2) การส่งออก

ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา (2558 - 2562) ปริมาณการส่งออกกฐและผลิตภัณฑ์ของไทยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเล็กน้อยในอัตราร้อยละ 0.02 ต่อปี แต่มูลค่าลดลงร้อยละ 3.08 ต่อปี โดยเป็นการส่งออกกฐแช่เย็นแช่แข็ง และผลิตภัณฑ์กฐแปรรูปประเภทต่าง ๆ ในปี 2562 การส่งออกกฐและผลิตภัณฑ์ของไทย มีปริมาณ 180 พันตัน มูลค่า 53,147.06 ล้านบาท ลดลงจากปริมาณ 185 พันตัน มูลค่า 58,320.16 ล้านบาท ของปี 2561 ร้อยละ 2.70 และร้อยละ 8.87 ตามลำดับ เป็นการส่งออกกฐแช่เย็นแช่แข็งปริมาณ 110 พันตัน มูลค่า 30,117.13 ล้านบาท ลดลงจากปริมาณ 114 พันตัน มูลค่า 32,739.23 ล้านบาท ของปี 2561 ร้อยละ 7.09 และร้อยละ 9.99 ตามลำดับ สำหรับการส่งออกกฐแปรรูป ในปี 2562 มีปริมาณ 70 พันตัน มูลค่า 23,029.93 ล้านบาท ลดลงจากปริมาณ 71 พันตัน มูลค่า 25,580.93 ล้านบาท ของปี 2561 ร้อยละ 1.14 และร้อยละ 9.97 ตามลำดับ การส่งออกกฐลดลงเนื่องจากประเทศผู้ผลิตกฐมีการแข่งขันด้านราคารุนแรงมากขึ้น โดยปรับราคาขายลดลงจากปีที่ผ่านมา ประกอบกับการแข็งค่าของเงินบาทที่แข็งค่าขึ้นร้อยละ 3.49 เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา ขณะที่ค่าเงินสกุลอื่นอ่อนค่าลง เช่น ค่าเงินดองเวียดนามลดลงร้อยละ 1.06 และเงินรูปีของอินเดียลดลงร้อยละ 2.88 ทำให้ผู้ประกอบการส่งออกกฐของไทยไม่สามารถแข่งขันราคาได้จากต้นทุนที่สูงขึ้น โดยตลาดส่งออกหลักของไทย คือ สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น จีน ฮ่องกง และแคนาดา

(3) การนำเข้า

ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา (2558 - 2562) ปริมาณและมูลค่าการนำเข้ากฐของไทยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 9.89 ต่อปี และร้อยละ 6.98 ต่อปี ตามลำดับ โดยในปี 2562 ปริมาณและมูลค่าการนำเข้ากฐและผลิตภัณฑ์มีปริมาณ 29.84 พันตัน มูลค่า 4,075.25 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจาก 27.42 พันตัน มูลค่า 4,048.85 ล้านบาท ของปีที่ผ่านมา ร้อยละ 8.83 และร้อยละ 0.65 ตามลำดับ โดยนำเข้ากฐแช่เย็นแช่แข็งคิดเป็นร้อยละ 98.76 ส่วนใหญ่เพื่อใช้เป็นวัตถุดิบในการแปรรูปเพื่อส่งออก และกฐแปรรูปร้อยละ 1.24 การนำเข้ากฐเพิ่มขึ้น เนื่องจากราคาต่ำกว่ากฐที่ผลิตได้ภายในประเทศ

(4) ราคา

1) ราคาที่เกษตรกรขายได้ ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา (2558 - 2562) ราคาทุ้งขาวแวนนาไมที่เกษตรกรขายได้ (ขนาด 70 ตัวต่อกิโลกรัม) มีแนวโน้มลดลงในอัตราร้อยละ 5.60 ต่อปี เนื่องจากผลผลิตทุ้งมีปริมาณเพิ่มขึ้น โดยปี 2562 มีราคาเฉลี่ยกิโลกรัมละ 146.61 บาท ลดจากกิโลกรัมละ 151.27 บาท ของปีที่ผ่านมา ร้อยละ 3.08 และราคาเฉลี่ยของทุ้งทุกขนาดเมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมาลดลงทั้งหมด สาเหตุจากประเทศผู้ส่งออกหันมาแข่งขันด้านราคามากขึ้น ทำให้ราคาทุ้งในตลาดโลกปรับตัวลดลง ส่งผลให้ราคาทุ้งภายในประเทศลดลงด้วย

2) ราคาส่งออก เอฟ.โอ.บี. ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา (2558 - 2562) ราคาส่งออกทุ้งแช่เย็นแช่แข็งและทุ้งแปรรูปในรูปเงินบาทมีแนวโน้มลดลงในอัตราร้อยละ 2.37 ต่อปี และร้อยละ 2.80 ต่อปี ตามลำดับ ส่วนราคาส่งออกทุ้งแช่เย็นแช่แข็งและทุ้งแปรรูปในรูปเงินเหรียญสหรัฐฯ มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 1.39 ต่อปี และร้อยละ 0.94 ต่อปี ตามลำดับ ซึ่งเป็นผลจากเงินบาทแข็งค่าอย่างต่อเนื่อง โดยปี 2562 ราคาส่งออกทุ้งแช่เย็นแช่แข็งและทุ้งแปรรูปในรูปเงินบาทลดลงจากปีที่ผ่านมา ร้อยละ 4.46 และร้อยละ 8.68 ตามลำดับ ซึ่งเป็นไปตามราคาในตลาดโลก ขณะที่ราคาส่งออกทุ้งแช่เย็นแช่แข็งและทุ้งแปรรูปในรูปเงินเหรียญสหรัฐฯ ลดลงร้อยละ 1.21 และร้อยละ 5.37 ตามลำดับ อย่างไรก็ตาม ปี 2561 อัตราแลกเปลี่ยนเฉลี่ยอยู่ที่ 30.9446 บาทต่อ 1 เหรียญสหรัฐฯ ซึ่งเงินบาทแข็งค่าขึ้นจากปีที่ผ่านมา ร้อยละ 3.49 ทำให้ความสามารถในการแข่งขันของผู้ส่งออกทุ้งของไทยลดลง

3) ราคานำเข้า ซี.ไอ.เอฟ. ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา (2558 - 2562) ส่วนใหญ่ไทยนำเข้าทุ้งในรูปทุ้งแช่เย็นแช่แข็ง โดยราคานำเข้าทุ้งแช่เย็นแช่แข็งในรูปเงินบาทมีแนวโน้มลดลงในอัตราร้อยละ 3.24 ต่อปี ขณะที่ในรูปเงินเหรียญสหรัฐฯ เพิ่มขึ้น ร้อยละ 0.43 ต่อปี ตามลำดับ โดยปี 2562 ราคานำเข้าทุ้งแช่เย็นแช่แข็งในรูปเงินบาทและในรูปเงินเหรียญสหรัฐฯ ลดลงจากปีที่ผ่านมา ร้อยละ 6.92 และร้อยละ 3.56 ตามลำดับ

2. แนวโน้ม ปี 2563

2.1 ของโลก

2.1.1 การผลิต

ปี 2563 ปริมาณผลผลิตทุ้งจากการเพาะเลี้ยงของโลกในภาพรวมคาดว่าจะเพิ่มขึ้นอย่างมีเสถียรภาพ ซึ่งเป็นไปในทิศทางเดียวกับความต้องการบริโภคทุ้งในตลาดโลกที่คาดว่าจะเพิ่มขึ้น ซึ่งประเทศผู้ผลิตที่สำคัญซึ่งได้รับผลกระทบจากราคาทุ้งที่ลดลงอย่างหนัก ในปี 2562 จะไม่เร่งขยายการผลิตอย่างที่ผ่านมา โดย จีน เอกวาดอร์ เวียดนาม และอินเดีย ผลผลิตคาดว่าจะเพิ่มขึ้น แม้ส่วนใหญ่จะยังคงประสบปัญหาโรคระบาด จึงทำให้ผลผลิตเพิ่มเล็กน้อย ขณะที่ ไทยมีการปรับตัวและบริหารจัดการการเลี้ยงได้ดีขึ้น อย่างไรก็ตาม ปริมาณการผลิตทุ้งของโลกจะขึ้นอยู่กับปัจจัยด้านโรคและราคาเป็นหลัก

2.1.2 การตลาด

ปี 2563 คาดว่าความต้องการบริโภคทุ้งจะมีอยู่อย่างต่อเนื่อง โดยมีความต้องการเพิ่มขึ้นจากปี 2562 เนื่องจากประเทศผู้นำเข้าหลัก เช่น สหรัฐอเมริกาจะมีการเลือกตั้งประธานาธิบดี ในช่วงปลาย ปี 2563 ทำให้มีความต้องการใช้ทุ้งมากขึ้นเพื่อใช้ในงานเลี้ยงและกิจกรรมการหาเสียงที่จะมีขึ้นตลอดทั้งปี ส่วนญี่ปุ่น

จะเป็นเจ้าภาพจัดโอลิมปิก ทำให้มีความต้องการใช้กุ้งเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวจำนวนมาก อย่างไรก็ตาม ผู้บริโภคในตลาดโลกยังคงต้องการสินค้ากุ้งที่มีราคาไม่สูงมากนัก ทำให้ผู้ค้าอาจจะไม่สามารถปรับราคาให้สูงขึ้นได้

2.2 ของไทย

2.2.1 การผลิต

ปี 2563 คาดว่าผลผลิตกุ้งมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเล็กน้อย โดยมีปริมาณ 325,000 ตัน เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.88 เมื่อเทียบกับปี 2562 เนื่องจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับสินค้ากุ้งให้ความสำคัญกับนโยบายการบริหารจัดการสินค้ามากขึ้น โดยมีการรักษาผลผลิตที่ระดับ 300,000 - 330,000 ตัน เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด

2.2.2 การตลาด

(1) **ความต้องการบริโภค** คาดว่าความต้องการบริโภคในประเทศมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น จากปีที่ผ่านมา เนื่องจากทุกภาคส่วนมีการวางแผนส่งเสริมการบริโภคกุ้งในประเทศให้มากขึ้น โดยเฉพาะในแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพเพื่อทดแทนตลาดส่งออก

(2) **การส่งออก** การส่งออกกุ้งของไทยคาดว่าจะใกล้เคียงกับปีที่ผ่านมา โดยการส่งออกยังคงต้องเผชิญกับปัญหาต่าง ๆ โดยเฉพาะต้นทุนของไทยสูงกว่าประเทศคู่แข่งอื่น รวมทั้งข้อกีดกันทางการค้าของประเทศผู้นำเข้า เกี่ยวกับมาตรฐานสินค้า รวมทั้งการแข็งค่าของเงินบาท ยังคงเป็นอุปสรรคในการแข่งขันของไทย

(3) **การนำเข้า** สำหรับการนำเข้าปี 2563 คาดว่าไทยจะนำเข้ากุ้งในปริมาณที่ใกล้เคียงกับปีที่ผ่านมา เนื่องจากสถานการณ์การผลิตกุ้งของไทยคาดว่าจะผลิตได้เพิ่มขึ้นเพียงพอกับความต้องการของอุตสาหกรรมแปรรูปเพื่อส่งออก

(4) **ราคา** ราคากุ้งที่เกษตรกรขายได้ใน ปี 2563 คาดว่าจะใกล้เคียงกับปีที่ผ่านมา โดยราคากุ้งจะยังคงทรงตัวในระดับต่ำต่อไป เนื่องจากราคาในตลาดโลกยังคงมีความผันผวน และประเทศผู้ส่งออกจะแข่งขันด้านราคา ส่งผลให้ราคาในประเทศลดลงด้วย

2.3 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการผลิต การตลาด และการส่งออก

2.3.1 การผลิต

การเพาะเลี้ยงกุ้งของไทยยังคงเผชิญกับปัญหา ซึ่งส่วนใหญ่ยังคงมาจากปัจจัยเดิม คือ ต้นทุนการผลิตที่สูงกว่าคู่แข่ง โดยเฉพาะค่าอาหารกุ้งมีราคาสูง รวมทั้งปัญหาการสะสมโรคจากการเลี้ยงในพื้นที่เดิมมานาน นอกจากนี้ ค่าแรงของไทยยังสูงกว่าประเทศคู่แข่ง และมาตรฐานการผลิตต่าง ๆ ที่ผู้นำเข้ากำหนด ล้วนส่งผลให้ต้นทุนการผลิตสูงขึ้น ทำให้ความสามารถในการแข่งขันของไทยลดลงเป็นผู้ตามในตลาดเท่านั้น อย่างไรก็ตาม ภาครัฐร่วมกับภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องในอุตสาหกรรมกุ้งของไทย ได้มีมาตรการในการดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าว คือ การบริหารจัดการสินค้ากุ้งโดยใช้นโยบายตลาดนำการผลิต โดยผลิตให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดที่ปริมาณ 300,000 - 330,000 ตันต่อปี นอกจากนี้ ได้มีการจัดทำโครงการเพิ่มขีดความสามารถด้านการผลิตและการตลาดกุ้งทะเลเพื่อการบริโภคภายในประเทศ (ปี 2561 - 2564) เพื่อช่วยเหลือให้เกษตรกรสามารถเข้าถึงลูกพันธุ์กุ้งคุณภาพและแหล่งเงินทุนเพื่อนำไปปรับปรุงฟาร์มเลี้ยงให้เกิดความยั่งยืน ทั้งนี้ ได้มีการปรับลดเงื่อนไขการเข้าร่วมโครงการฯ ให้มีความยืดหยุ่นมากขึ้น เพื่อให้เกษตรกรที่มีฟาร์มขนาดเล็กและขนาดกลางเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้มากขึ้น

2.3.2 การตลาด

ราคากุ้งในตลาดโลกยังคงมีความผันผวนซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่สามารถควบคุมได้ และราคามีแนวโน้มทรงตัวในระดับต่ำต่อไป ส่งผลให้ราคาที่เกษตรกรขายได้ในประเทศลดต่ำลงด้วย นอกจากนี้ ปัญหาข้อกีดกันทางการค้าจากกลุ่มสหภาพยุโรปและสหรัฐอเมริกา การจัดทำมาตรฐานต่าง ๆ ล้วนส่งผลให้ต้นทุนของไทยสูงขึ้น และการแข็งค่าของเงินบาท ทำให้ความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการไทยในตลาดโลกลดลง ดังนั้น ภาคส่วนที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ เกษตรกรและผู้ประกอบการแปรรูปส่งออก ควรมีการเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างกันให้มากขึ้น และให้ความสำคัญกับการปรับตัว โดยเฉพาะการพัฒนามาตรฐานการผลิต รวมทั้งการจัดการฟาร์มเพื่อมุ่งเน้นการลดต้นทุนการผลิตและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต โดยภาครัฐควรสนับสนุนแหล่งเงินทุนดอกเบี้ยต่ำให้ผู้ประกอบการเพื่อเสริมสภาพคล่องให้สามารถแข่งขันในตลาดได้ และขยายช่องทางในตลาดที่มีศักยภาพให้มากขึ้น เช่น จีน ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ ไต้หวัน รวมทั้งตลาดอาเซียน และตลาดอื่น ๆ เพื่อให้อุตสาหกรรมกุ้งไทยมีส่วนแบ่งทางการตลาดมากขึ้น

ตารางที่ 1 ผลผลิตกุ้งจากการเพาะเลี้ยงของโลก ปี 2558 - 2563

หน่วย: ล้านตัน

ประเทศ	2558	2559	2560	2561*	2562*	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	2563*
จีน	1.592	1.700	1.747	1.705	1.708	1.45	1.720
เอกวาดอร์	0.403	0.422	0.435	0.550	0.720	15.32	0.750
เวียดนาม	0.590	0.624	0.702	0.703	0.705	4.87	0.706
อินเดีย	0.498	0.519	0.641	0.710	0.650	8.83	0.683
อินโดนีเซีย	0.537	0.630	0.642	0.643	0.645	3.94	0.645
ไทย	0.294	0.311	0.297	0.298	0.319	1.21	0.325
ประเทศอื่น ๆ	0.624	0.632	0.732	0.600	0.610	-0.97	0.635
รวม	4.538	4.838	5.196	5.209	5.357	4.14	5.464

หมายเหตุ: * ประมาณการ โดยสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ที่มา: Fisheries and Aquaculture Statistics, Global Aquaculture Production 1950-2017, Food and Agriculture Organization of the United Nations, November 2019.

ตารางที่ 2

ปริมาณและมูลค่าการส่งออกผลิตภัณฑ์กุ้งในตลาดโลกแยกตามประเทศผู้ส่งออก ปี 2558 - 2563

ปริมาณ: ล้านตัน
มูลค่า: ล้านบาทหรือเหรียญสหรัฐ*

ประเทศ	2558		2559		2560		2561		2562*		2563*			
	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า		
อินเดีย	0.383	3193.38	0.438	3,703.11	0.577	4,992.65	0.618	4,687.96	0.625	4,418.07	14.15	9.25	0.640	4,524.10
เอกวาดอร์	0.346	2,315.89	0.373	2,599.69	0.440	3,059.40	0.509	3,266.47	0.650	3,825.43	17.02	13.11	0.669	3,937.25
เวียดนาม	0.253	2,482.09	0.273	2,567.36	0.274	2,847.80	0.309	3,024.33	0.322	2,738.67	6.25	3.67	0.335	2,849.24
อินโดนีเซีย	0.181	1,574.48	0.188	1,672.24	0.274	2,847.80	0.309	3,024.33	0.303	2,484.31	16.50	16.24	0.310	2,541.70
จีน	0.192	1,920.55	0.205	2,153.78	0.215	2,288.28	0.217	2,419.53	0.182	2,048.27	-0.50	2.48	0.199	2,239.59
ไทย	0.170	1,595.01	0.207	1,975.54	0.212	2,073.31	0.185	1,818.71	0.180	1,717.49	0.02	0.65	0.185	1,753.38
ประเทศอื่น ๆ	0.989	6,338.76	1.025	6,492.71	0.982	6,047.91	0.963	5,755.27	0.931	5,162.28	-1.82	-5.17	0.951	5,222.57
รวม	2.514	19,420.16	2.709	21,164.43	2.974	24,157.15	3.110	23,996.60	3.193	22,394.52	6.36	4.19	3.289	23,067.83

หมายเหตุ: * ปริมาณการ โดยสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

กุ้ง หมายถึง กุ้งขาวแวนนาไม กุ้งกุลาดำ กุ้งก้ามกราม กุ้งน้ำเย็น และกุ้งอื่น ๆ ภายใต้อีกัดศุลกากร 030616 030617 030626 030627 030635 030636 030695 160521 และ 160529 ตามรหัส HS.2017 (ปี 2017-2021)

ที่มา: Global Trade Information Services, October 2019

ตารางที่ 3 ปริมาณและมูลค่าการส่งออกผลิตภัณฑ์กุ้งในตลาดโลกแยกตามประเทศผู้ส่งออก ปี 2557 - 2562

ปริมาณ: พันตัน
มูลค่า: ล้านเหรียญสหรัฐ*

ประเทศ	2558		2559		2560		2561		2562*		2563*	
	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
อินเดีย	135	1,280.64	154	1,498.90	215	2,181.21	249	2,224.76	282	2,322.16	294	2,421.15
อินโดนีเซีย	114	1,101.30	117	1,107.46	118	1,186.05	132	1,215.83	127	1,075.45	127	1,071.67
เอกวาดอร์	86	635.04	73	584.91	72	574.01	76	526.68	83	558.50	83	555.48
เวียดนาม	61	663.73	64	687.44	56	637.11	59	623.97	65	678.68	66	684.35
ไทย	72	697.06	81	837.15	75	831.16	50	553.57	48	529.36	49	537.98
เม็กซิโก	28	320.38	25	294.80	29	337.14	25	282.62	30	333.92	30	333.92
จีน	29	189.47	35	233.16	46	334.36	51	339.67	24	128.55	20	108.03
ประเทศอื่น ๆ	62	567.09	57	467.35	55	476.85	56	483.94	49	394.60	49	402.82
รวม	587	5,454.71	606	5,711.17	666	6,557.89	698	6,251.04	708	6,021.22	718	6,115.40

หมายเหตุ: * ปริมาณการ โดยสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

กุ้ง หมายถึง กุ้งขาวแวนนาไม กุ้งกุลาดำ กุ้งก้ามกราม กุ้งน้ำเย็น และกุ้งอื่น ๆ ที่อยู่ภายใต้พิกัดศุลกากร 030616 030617 030626 030627 030635 030636 030695 160521 และ 160529 ในระดับ 11 หลัก(Digit) ตามรหัส HS.2017 (ปี 2017-2021)

ที่มา: Global Trade Information Services, October 2018

ตารางที่ 4

ปริมาณและมูลค่าการนำเข้ากุ้งและผลผลิตภัณฑ์ของสหภาพยุโรป ปี 2558 - 2563

ปริมาณ: พันตัน

มูลค่า: ล้านเหรียญสหรัฐ*

ประเทศ	2558		2559		2560		2561		2562*		2563*	
	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
เอกวาดอร์	93	639.96	96	711.30	97	750.42	104	745.03	107	708.93	111	732.78
เวียดนาม	48	480.30	52	519.21	66	695.78	75	769.76	78	763.85	94	916.03
อินเดีย	79	636.32	78	612.32	79	641.33	69	552.00	70	521.56	67	500.02
กรีนแลนด์	46	220.12	53	245.47	55	269.57	58	285.74	61	363.52	66	391.57
บังคลาเทศ	30	342.86	29	329.19	30	375.95	26	281.20	28	303.36	27	285.62
จีน	28	163.42	22	121.02	19	122.05	20	151.01	15	112.11	14	99.25
แคนาดา	35	344.40	23	201.70	24	202.96	22	181.81	14	100.89	13	91.95
อินโดนีเซีย	12	142.86	13	141.09	10	105.46	10	103.06	8	78.02	8	70.96
ไทย	9	96.21	9	94.36	8	88.67	7	75.38	7	67.67	8	77.34
ประเทศอื่น ๆ	185	1,506.32	209	1,588.38	201	1,715.15	213	1,831.57	228	1,844.16	212	1,793.53
รวม	565	4,572.77	584	4,564.04	589	4,967.34	604	4,976.56	616	4,864.07	620	4,959.05

หมายเหตุ: * ปริมาณการ โดยสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

กุ้ง หมายถึง กุ้งขาวแวนนาไม กุ้งกุลาดำ กุ้งก้ามกราม กุ้งน้ำเย็น และกุ้งอื่น ๆ ที่อยู่ภายใต้พิกัดศุลกากร 030616 030617 030626 030627 030635 030636 030695 160521 และ 160529 ในระดับ 11 หลัก (Digit) ตามรหัส HS.2017 (ปี 2017 - 2021)

ที่มา: Global Trade Information Services, October 2019

ตารางที่ 5 ปริมาณและมูลค่าการนำเข้ากุ้งและผลิตภัณฑ์ของญี่ปุ่น ปี 2558 - 2563

ปริมาณ: พันตัน
มูลค่า: ล้านบาทหรือยูโรสหรัฐฯ

ประเทศ	2558		2559		2560		2561		2562*		2563*	
	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
เวียดนาม	50	569.00	51	561.75	57	661.86	54	604.72	56	594.75	57	605.37
ไทย	37	378.38	40	448.67	41	440.62	42	457.10	42	450.64	43	461.37
อินเดีย	31	302.48	34	335.48	35	354.22	36	329.97	35	308.86	34	300.03
อินโดนีเซีย	32	366.50	31	349.50	30	349.74	31	351.36	30	316.91	30	316.91
จีน	15	134.18	17	152.25	17	134.81	15	127.29	13	96.05	12	88.67
ประเทศอื่น ๆ	49	522.93	51	532.14	55	608.03	44	513.01	47	556.45	49	572.15
รวม	214	2,273.47	224	2,379.79	235	2,549.28	222	2,383.45	223	2,323.66	225	2,344.50

หมายเหตุ: * ปริมาณการโดยสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

กุ้ง หมายถึง กุ้งขาวแวนนาไม กุ้งกุลาดำ กุ้งก้ามกราม กุ้งน้ำเย็น และกุ้งอื่น ๆ ที่อยู่ภายใต้พิกัดศุลกากร 030616 030617 030626 030627 030635 030636 030695 160521 และ 160529 ในระดับ 11 หลัก (Digit) ตามรหัส HS.2017 (ปี 2017 - 2021)

ที่มา: Global Trade Information Services, October 2019

ตารางที่ 6

ปริมาณและมูลค่าการส่งออกและการนำเข้ากุ้งและผลิตภัณฑ์ของประเทศไทย ปี 2558 - 2563

ปริมาณ: พันตัน
มูลค่า: ล้านบาท

รายการ	2558		2559		2560		2561		2562*		อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)		2563*	
	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
ส่งออก	170	57,035.79	207	69,204.29	212	69,834.99	185	58,320.16	180	53,147.06	0.02	-3.08	185	54,626.43
กุ้งแช่เย็นแช่แข็ง	83	25,062.19	122	36,613.11	127	37,757.87	114	32,739.23	110	30,117.13	5.08	2.59	113	30,938.50
กุ้งแปรรูป	87	31,973.60	85	32,591.18	85	32,077.12	71	25,580.93	70	23,029.93	-5.96	-8.59	72	23,678.93
นำเข้า	20.78	3,135.46	22.01	3,484.52	31.30	4,053.20	27.42	4,048.85	29.84	4,075.25	9.89	6.98	30.43	4,154.00
กุ้งแช่เย็นแช่แข็ง	20.25	3,114.50	21.17	3,445.31	31.08	4,039.13	27.29	4,020.54	29.47	4,041.21	10.57	6.99	30.03	4,118.00
กุ้งแปรรูป	0.53	20.96	0.84	39.21	0.22	14.07	0.13	28.31	0.37	34.04	-22.78	6.65	0.40	36.00

หมายเหตุ: * ปริมาณการ โดยสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

กุ้ง หมายถึง กุ้งขาวแวนนาไม กุ้งกุลาดำ กุ้งน้ำเย็น และกุ้งอื่น ๆ ไม่รวมกุ้งก้ามกรามที่อยู่ภายใต้พิกัดศุลกากร 030616 030617 030626 030627 030635 030636 030695 160521 และ 160529 ในระดับ 11 หลัก (Digit) ตามรหัส HS.2017 (ปี 2017 - 2021)

ที่มา: กรมศุลกากร

ตารางที่ 7 ราคากุ้งขาวแวนนาไมเฉลี่ย ปี 2558 - 2563

ปี	ราคาที่เกษตรกรขายได้ ^{1/} กุ้งขาว ขนาด 70 ตัว/กก. (บาท/กก.)	ราคาตลาดกลาง ^{2/} กุ้งขาว ขนาด 70 ตัว/กก. (บาท/กก.)
2558	179.33	160.47
2559	179.97	170.41
2560	185.15	177.10
2561	151.27	147.72
2562*	146.61	142.64
อัตราเพิ่ม(ร้อยละ)	-5.60	-3.71
2563*	146.00	142.00

หมายเหตุ: * ประมาณการ โดยสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

^{1/} ราคาที่เกษตรกรขายได้ จากศูนย์สารสนเทศการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

^{2/} ราคาตลาดกลาง จากตลาดทะเลไทย จ.สมุทรสาคร

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ตารางที่ 8 ราคาส่งออก-นำเข้ากุ้งของไทย ปี 2558 - 2563

ปี	ราคาส่งออก (เอฟ.โอ.บี.)				ราคานำเข้า (ซี.ไอ.เอฟ.)		อัตราแลกเปลี่ยน (บาท/เหรียญสหรัฐฯ)	
	กุ้งแช่เย็นแช่แข็ง		กุ้งแปรรูป		กุ้งแช่เย็นแช่แข็ง		อัตราแลกเปลี่ยน (บาท/เหรียญสหรัฐฯ)	ชาย
	(บาท/กก.)	(เหรียญสหรัฐฯ/ตัน)	(บาท/กก.)	(เหรียญสหรัฐฯ/ตัน)	(บาท/กก.)	(เหรียญสหรัฐฯ/ตัน)		
2558	301.95	8,444.03	367.51	10,277.41	153.80	4,251.43	35.7590	36.1761
2559	300.11	8,567.08	383.43	10,945.57	162.74	4,589.49	35.0306	35.4593
2560	297.31	8,826.73	377.38	11,203.90	129.96	3,811.05	33.6829	34.1008
2561	287.19	8,955.99	360.29	11,235.61	147.33	4,534.22	32.0668	32.4929
2562*	273.79	8,847.75	329.00	10,631.90	137.13	4,370.84	30.9446	31.3738
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	-2.37	1.39	-2.80	0.94	-3.24	0.43	-3.71	-3.65
2563*	273.79	8,788.02	329.00	10,560.14	137.13	4,341.21	31.1549	31.5880

หมายเหตุ: * ประมาณการ โดยสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
ที่มา: กรมศุลกากร

สถานการณ์สินค้าเกษตรที่สำคัญ และแนวโน้ม ปี 2563

1. สถานการณ์ ปี 2562

1.1 ของโลก

1.1.1 การผลิต

ผลผลิตปลาป่นของโลกในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา (ปี 2558 - 2562) มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ในอัตรา ร้อยละ 1.53 ต่อปี ซึ่งวัตถุดิบที่ใช้สำหรับผลิตปลาป่นมาจากการทำประมง และผลพลอยได้จากโรงงานแปรรูป ปลาป่นประกอบด้วยโปรตีน และกรดอะมิโนที่ง่ายขึ้น นอกจากนี้ยังมีส่วนประกอบของไขมัน และแร่ธาตุที่จำเป็น ต่อภาคปศุสัตว์และประมง โดยในปี 2562 ผลผลิตปลาป่นโลกมีปริมาณ 4.93 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 4.71 ล้านตัน ของปี 2561 ร้อยละ 4.67 เนื่องจากประเทศผู้ผลิตปลาป่นที่สำคัญ ได้แก่ เปรู เวียดนาม จีน และสหรัฐอเมริกา มีผลผลิตเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะเปรูเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยอุณหภูมิที่สูงขึ้น ทำให้ปลาอพยพ เคลื่อนย้ายมาเป็นจำนวนมาก ประกอบกับกระแสน้ำเย็น Humboldt ทำให้แพลงก์ตอนที่เป็นอาหารสัตว์น้ำ บริเวณชายฝั่งทะเลเปรูขยายตัวมากขึ้น ส่งผลให้เปรูจับปลาได้มากขึ้น ทั้งนี้ อุตสาหกรรมปลาป่นของโลกในปัจจุบัน ได้คำนึงถึงหลักเกณฑ์วิธีการที่ดีในการผลิตให้มีความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม ตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ (UN Sustainable Development Goals: UN SDGs) รวมถึงระบบ การตรวจสอบย้อนกลับที่มีประสิทธิภาพ เพื่อส่งเสริมการจัดทำแผนการปรับปรุงพัฒนาการประมง (Fishery Improvement Plan: FIP) ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภคในตลาดโลก

1.1.2 การตลาด

(1) ความต้องการใช้

การใช้ปลาป่นของโลกในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา (ปี 2558 - 2562) มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในอัตรา ร้อยละ 2.26 ต่อปี โดยในปี 2562 มีการใช้ปลาป่นในอุตสาหกรรมอาหารสัตว์สำเร็จรูปของโลกปริมาณ 5.52 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 4.89 ล้านตัน ของปี 2561 ร้อยละ 12.88 ความต้องการใช้ปลาป่นในอุตสาหกรรมอาหารสัตว์ที่เพิ่มขึ้น เนื่องจากภาคการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำมีการขยายตัว ทำให้อุตสาหกรรมอาหารสัตว์น้ำในประเทศอินเดีย เอกวาดอร์ อินโดนีเซีย และเวียดนาม มีการขยายตัวตามไปด้วย ทั้งนี้ ปลาป่นเป็นวัตถุดิบหลักในอุตสาหกรรมเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ซึ่งเป็นแหล่งโปรตีนที่มีคุณภาพดี เมื่อเทียบกับวัตถุดิบทำอาหารสัตว์ชนิดอื่น เช่น กากถั่วเหลือง ปลาเยลลี่ ข้าว มันสำปะหลัง เป็นต้น

(2) การส่งออก

ปริมาณการส่งออกปลาป่นของโลกในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา (ปี 2558 - 2562) มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ในอัตราร้อยละ 3.18 ต่อปี โดยในปี 2562 มีปริมาณส่งออก 2.61 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจากปริมาณ 2.37 ล้านตัน ของปี 2561 ร้อยละ 10.12 ประเทศผู้ส่งออกอันดับหนึ่งของโลก ได้แก่ เปรู รองลงมา คือ ชิลี เวียดนาม และ สหรัฐอเมริกา ส่วนไทยเป็นผู้ส่งออกอันดับ 8 ของโลก

(3) การนำเข้า

ปริมาณการนำเข้าปลาป่นของโลกในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา (ปี 2558 - 2562) มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ในอัตราร้อยละ 4.22 ต่อปี โดยมีประเทศผู้นำเข้าที่สำคัญ คือ จีน สหภาพยุโรป นอร์เวย์ และญี่ปุ่น โดยเฉพาะ จีนที่นำเข้าปลาป่นมากที่สุดเป็นอันดับหนึ่งของโลก เนื่องจากนำวัตถุดิบปลาป่นไปใช้ในอุตสาหกรรมอาหาร

สัตว์น้ำมากขึ้น เพราะจีนลดจำนวนการเลี้ยงสุกรลงจากปัญหาโรคอหิวาต์แอฟริกาในสุกร (African Swine Fever) ซึ่งระบาดตั้งแต่เดือนสิงหาคมปี 2561 ทำให้ผู้บริโภครู้สึกเกิดความไม่มั่นใจ และหันไปบริโภคสัตว์น้ำทดแทน ส่งผลให้ปริมาณการใช้ปลาป่นในอาหารสัตว์น้ำเพิ่มมากขึ้น ตามสัดส่วนความต้องการโปรตีนจากปลาป่นในอาหารสัตว์น้ำที่มีมากกว่าในอาหารสัตว์ โดยจีนนำเข้าปลาป่นจากเปรู คิดเป็นร้อยละ 55 ของการนำเข้าปลาป่นทั้งหมด รองลงมา คือ เวียดนาม เนื่องจากมีราคาถูกและมีชายแดนติดกันทำให้มีความสะดวกในเรื่องของโลจิสติกส์

(4) ราคา

ราคาปลาป่นของโลกอ้างอิงจากราคาซื้อขายปลาป่นของเปรู ซึ่งเป็นผู้ผลิต และผู้ส่งออกอันดับหนึ่งของโลก ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา (ปี 2558 - 2562) ราคาส่งออก (เอฟ.โอ.บี.) ปลาป่นคุณภาพโปรตีนร้อยละ 60 ขึ้นไป มีแนวโน้มลดลงในอัตราร้อยละ 9.02 ต่อปี โดยในปี 2562 ราคาปลาป่น เอฟ.โอ.บี. เปรูเฉลี่ยก็โลกรั่มละ 34.42 บาท ลดลงจากก็โลกรั่มละ 40.43 บาท ของปี 2561 ร้อยละ 14.86 เนื่องจากปริมาณผลผลิตปลาป่นโลกที่เพิ่มขึ้นทำให้ราคาปรับตัวลดลง

1.2 ของไทย

1.2.1 การผลิต

อุตสาหกรรมปลาป่นของไทยในปัจจุบันมีการพัฒนามากขึ้น โดยเฉพาะในด้านการผลิตที่ได้มาตรฐานสากล เพื่อให้สอดคล้องกับระบบการตรวจสอบย้อนกลับ (Traceability) ในอุตสาหกรรมการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำของไทยตลอดห่วงโซ่การผลิต ซึ่งเป็นไปตามมาตรฐานของประเทศผู้นำเข้าสินค้าประมงของไทยกำหนดขึ้นสำหรับปริมาณผลผลิตในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา (ปี 2558 - 2562) มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเล็กน้อย ในอัตราร้อยละ 0.36 ต่อปี ซึ่งสอดคล้องกับความต้องการใช้ปลาป่นในอุตสาหกรรมอาหารสัตว์น้ำ โดยเฉพาะการเพาะเลี้ยงกุ้ง ปลากระพง และสัตว์น้ำชนิดอื่น ๆ ที่ขยายตัว สำหรับในปี 2562 ผลผลิตปลาป่นมีปริมาณ 0.35 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 0.34 ล้านตัน ของปี 2561 ร้อยละ 2.94 ตามความต้องการใช้ปลาป่นในการเพาะเลี้ยงกุ้ง และอุตสาหกรรมเลี้ยงสัตว์ที่ขยายตัวเพิ่มขึ้น

1.2.2 การตลาด

(1) ความต้องการใช้

ความต้องการใช้ปลาป่นเป็นวัตถุดิบในอุตสาหกรรมอาหารสัตว์สำเร็จรูปในประเทศ ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา (ปี 2558 - 2562) มีแนวโน้มขยายตัวในอัตราร้อยละ 9.92 ต่อปี โดยส่วนใหญ่ใช้ปลาป่นเป็นวัตถุดิบในสูตรอาหารสำหรับสัตว์น้ำ โดยเฉพาะอาหารกุ้ง ซึ่งสอดคล้องกับสถานการณ์การเพาะเลี้ยงกุ้งของไทยที่เริ่มฟื้นตัวดีขึ้น และความต้องการใช้ของภาคปศุสัตว์ที่ขยายตัว แม้ว่าในส่วนของอุตสาหกรรมอาหารกุ้งมีการนำกากถั่วเหลือง เข้ามารวมในการผลิตอาหารสัตว์น้ำสำเร็จรูปเพื่อทดแทนปลาป่น แต่มีประเด็นปัญหาเรื่องโรคที่อาจเกิดจากการใช้กากถั่วเหลือง จากสาเหตุดังกล่าวจึงส่งผลให้ปริมาณความต้องการใช้ปลาป่นมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น เนื่องจากเกษตรกรไม่มั่นใจในการใช้วัตถุดิบอื่นทดแทน โดยในปี 2562 มีความต้องการปริมาณ 0.29 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 0.27 ล้านตันของปี 2561 ร้อยละ 7.40

(2) การส่งออก

การส่งออกปลาป่นของไทยในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา (ปี 2558 - 2562) มีแนวโน้มลดลงในอัตราร้อยละ 12.28 ต่อปี เนื่องจากการผลิตปลาป่นของไทยในปัจจุบันมีต้นทุนจากการซื้อวัตถุดิบปลาป่นที่มีราคาสูงขึ้น

ประกอบกับค่าเงินบาทที่แข็งค่าทำให้ราคาปลาป่นไทยสูงกว่าประเทศผู้ผลิตปลาป่นรายอื่น โดยในปี 2562 ไทยส่งออกปลาป่นคุณภาพโปรตีนสูงกว่าร้อยละ 60 และคุณภาพโปรตีนต่ำกว่าร้อยละ 60 รวมปริมาณ 0.11 ล้านตัน ลดลงจากปริมาณ 0.13 ล้านตัน ของปี 2561 ร้อยละ 15.38 โดยตลาดส่งออกปลาป่นของไทยที่สำคัญ ได้แก่ จีน ญี่ปุ่น และเมียนมา อย่างไรก็ตาม ในปี 2562 ไทยส่งออกปลาป่นไปยังจีนปริมาณ 59,061 ตัน เพิ่มขึ้นจาก 57,523 ตัน ของปี 2561 ร้อยละ 2.67 ทั้งนี้ จีนนำเข้าปลาป่นส่วนใหญ่จากประเทศเวียดนามซึ่งมีราคาถูกกว่าไทย รวมทั้งค่าเงินดองอ่อนค่าอย่างต่อเนื่อง ทำให้เวียดนามมีความได้เปรียบมากกว่าไทยที่เงินบาทแข็งค่าขึ้นอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี 2561 เป็นต้นมา ทำให้ความสามารถในการแข่งขันของไทยลดลง

(3) การนำเข้า

การนำเข้าปลาป่นของไทย ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา (ปี 2558 - 2562) มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 9.06 ต่อปี ซึ่งประเทศที่ไทยนำเข้าหลัก คือ เมียนมา เวียดนาม และอินเดีย โดยในปี 2562 มีการนำเข้าปลาป่นปริมาณ 0.05 ล้านตัน ลดลงจาก 0.06 ล้านตัน ของปี 2561 ร้อยละ 16.66 เนื่องจากปัญหาการทำประมงผิดกฎหมายได้รับการแก้ไข ทำให้ไทยสามารถจับปลาเปิดได้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ปลาเปิดที่เป็นวัตถุดิบในการทำปลาป่นเพียงพอต่อความต้องการ การนำเข้าปลาป่นจึงลดลง

(4) ราคา

ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา (ปี 2558 - 2562) ราคาปลาเปิดซึ่งเป็นวัตถุดิบในการผลิตปลาป่นมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 0.38 ต่อปี ส่วนราคาขายส่งปลาป่นคุณภาพโปรตีนต่ำกว่าร้อยละ 60 เบอร์ 2 มีแนวโน้มลดลงในอัตราร้อยละ 6.69 ต่อปี และราคาปลาป่นคุณภาพโปรตีนสูงกว่าร้อยละ 60 เบอร์ 1 มีแนวโน้มลดลงในอัตราร้อยละ 4.54 ต่อปี โดยในปี 2562 ราคาปลาป่นคุณภาพโปรตีนสูงกว่าร้อยละ 60 เบอร์ 1 ราคาเฉลี่ย กิโลกรัมละ 32.57 บาท ลดลงจากราคาเฉลี่ย กิโลกรัมละ 38.54 บาทของปี 2561 ร้อยละ 15.49 ซึ่งไปตามปริมาณผลผลิตที่เพิ่มขึ้น

2. แนวโน้ม ปี 2563

2.1 ของโลก

2.1.1 การผลิต

ปี 2563 ผลผลิตปลาป่นของโลกคาดว่าจะมีปริมาณเพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับปี 2562 ปริมาณปลาป่นที่ใช้เป็นวัตถุดิบที่จับได้มีจำนวนเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะเปรูมีนโยบายอนุรักษ์สัตว์น้ำเพื่อการทำประมงที่ยั่งยืน โดยมีการกำหนดช่วงเวลาและโควตาปริมาณการจับสัตว์น้ำในแต่ละปี มีการจำกัดใบอนุญาตโรงงานผลิตปลาป่น มีการห้ามจับปลาที่มีขนาดเล็กกว่าตาอวนที่มีขนาดกว้าง 12 เซนติเมตร การห้ามทำประมง 10 ไมล์ทะเลจากชายฝั่ง ส่วนเวียดนามผู้ผลิตปลาป่นอันดับที่ 3 ของโลก ได้เข้าร่วมโครงการห่วงโซ่อุปทานเพื่อการพัฒนาประมงที่ยั่งยืน โดยในปี 2563 มีความพยายามเข้าสู่มาตรฐาน The Global Standard for Responsible Supply (IFFO RS) โดยเป็นส่วนหนึ่งของ IFFO RS Improver Programme ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ผลิตที่มีศักยภาพในการพัฒนาไปสู่การจัดการที่ยั่งยืน

2.1.2 การตลาด

สำหรับราคาปลาป่น ปี 2563 ในตลาดโลกคาดว่าจะลดลงจากปีที่ผ่านมา เนื่องจากปริมาณผลผลิตปลาป่นโลกมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น

2.2 ของไทย

2.2.1 การผลิต

ปี 2563 ผลผลิตปลาปนของไทยคาดว่าจะมีปริมาณใกล้เคียงกับปี 2562 เนื่องจากปัญหาการทำประมงที่มีความเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมได้ถูกดำเนินการแก้ไข ส่งผลให้ปริมาณปลาเปิดที่เป็นวัตถุดิบหลักในการผลิตปลาปนมีปริมาณเพียงพอ และผลผลิตมีทิศทางเพิ่มขึ้นอย่างยั่งยืน โดยการผลิตปลาปนของไทยได้มีการนำเอาข้อกำหนดการจัดหาปลาปน (Fishmeal Sourcing Restrictions) มาใช้เพื่อให้การจัดหาวัตถุดิบทางทะเลมีมาตรฐานเดียวกัน ส่วนปลาปนที่ผลิตจากผลพลอยได้จากโรงงานแปรรูป (By-product) ควรผลิตจากโรงงานที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน IFFO Responsible Sourcing (IFFO RS) ซึ่งเป็นมาตรฐานที่สอดคล้องกับ Code of Conduct for Responsible Fisheries ขององค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ (FAO) ให้การรับรองว่าเป็นการจัดหาจากแหล่งที่มีการจัดการอย่างยั่งยืน

2.2.2 การตลาด

ปี 2563 ราคาปลาปนในประเทศคาดว่าจะมีแนวโน้มลดลง เนื่องจากปริมาณการผลิตปลาปนของโลกมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ส่งผลให้ราคาปลาปนในประเทศลดลงตามไปด้วย

2.3 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการผลิตหรือการส่งออก

2.3.1 การผลิต การแก้ไขปัญหาการทำประมงที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ทำให้ปริมาณปลาเปิดที่จับได้จากธรรมชาติเพิ่มขึ้น รวมทั้งปริมาณการผลิตกุ้งที่เริ่มฟื้นตัว ประกอบกับการอุสาหกรรมการเลี้ยงสัตว์มีแนวโน้มขยายตัวเพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้ปริมาณการผลิตปลาปนมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น เนื่องจากปลาปนเป็นวัตถุดิบทั้งในอาหารสัตว์และอาหารสัตว์น้ำ

2.3.2 การส่งออก ผู้ประกอบการส่งออกปลาปนของไทยมีความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราตั้งแต่ปี 2560 ที่เงินบาทแข็งค่าขึ้น ทำให้ความสามารถในการแข่งขันของไทยลดลง

ตารางที่ 1 การผลิต การค้า และการใช้ปลาปนของโลก ปี 2558 - 2563

หน่วย: ล้านตัน

รายการ	2558	2559	2560	2561	2562	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	2563*
สต็อกต้นปี	0.27	0.28	0.27	0.28	0.21	-4.90	0.22
ผลผลิต	4.49	4.88	4.58	4.71	4.93	1.53	4.95
นำเข้า	2.46	2.87	2.46	2.55	3.21	4.22	3.05
ใช้ในประเทศ	4.75	5.28	4.90	4.89	5.52	2.26	5.41
ส่งออก	2.19	2.46	2.16	2.37	2.61	3.18	2.58
สต็อกปลายปี	0.28	0.27	0.27	0.28	0.22	-4.36	0.23

หมายเหตุ: * ประมาณการ

ที่มา: World Markets and Trade. USDA Foreign Agricultural Service, October 2019

ตารางที่ 2 ประเทศผู้ผลิตปลาป่นที่สำคัญ 5 อันดับแรกของโลก ปี 2558-2563

หน่วย: ล้านตัน

รายการ	2558	2559	2560	2561	2562	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	2563*
เปรู	0.66	0.73	0.66	0.95	1.12	14.12	1.19
สหภาพยุโรป (27)	0.48	0.50	0.50	0.51	0.52	1.82	0.52
เวียดนาม	0.45	0.44	0.45	0.47	0.46	1.11	0.47
จีน	0.40	0.44	0.44	0.45	0.43	1.69	0.45
ไทย ^{1/}	0.36	0.31	0.32	0.34	0.35	0.36	0.35
ชิลี	0.45	0.43	0.42	0.36	0.36	-6.05	0.33
สหรัฐอเมริกา	0.26	0.25	0.25	0.25	0.26	0.00	0.26
อื่น ๆ	1.43	1.78	1.55	1.38	1.43	-2.51	1.38
รวม	4.49	4.88	4.59	4.71	4.93	1.53	4.95

หมายเหตุ: * ประมาณการ

ที่มา: World Markets and Trade. USDA Foreign Agricultural Service, October 2019

^{1/} สมาคมผู้ผลิตปลาป่นไทย

ตารางที่ 3 ประเทศผู้ส่งออกปลาป่นที่สำคัญ 10 อันดับแรกของโลก ปี 2558-2563

หน่วย: ล้านตัน

รายการ	2558	2559	2560	2561	2562	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	2563*
เปรู	0.64	0.98	0.96	0.95	1.10	11.09	1.25
ชิลี	0.19	0.21	0.21	0.20	0.22	2.47	0.22
เวียดนาม	0.20	0.19	0.19	0.20	0.20	0.51	0.20
สหรัฐอเมริกา	0.15	0.16	0.16	0.16	0.15	0.00	0.16
สหภาพยุโรป (27)	0.18	0.16	0.15	0.15	0.15	-4.20	0.14
โมร็อกโก	0.14	0.14	0.14	0.14	0.13	-1.47	0.13
เอกวาดอร์	0.11	0.10	0.09	0.09	0.08	-7.15	0.07
ไอซ์แลนด์	0.07	0.12	0.07	0.08	0.13	8.68	0.19
รัสเซีย	0.07	0.06	0.06	0.06	0.07	0.00	0.06
ไทย	0.18	0.18	0.12	0.13	0.11	-12.28	0.10
อื่น ๆ	0.33	0.16	0.01	0.21	0.27	-1.28	0.06
รวม	2.26	2.46	2.16	2.37	2.61	2.54	2.58

หมายเหตุ: * ประมาณการ

ที่มา: United States Department of Agriculture, 2019

ตารางที่ 4 ปริมาณการผลิต การใช้ การนำเข้า และส่งออกปลาป่นของไทย ปี 2558 - 2563

หน่วย: ล้านตัน

รายการ	2558	2559	2560	2561	2562*	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	2563**
ผลผลิต ^{1/}	0.36	0.31	0.32	0.34	0.35	0.36	0.35
ความต้องการใช้ ^{1/}	0.21	0.20	0.26	0.27	0.29	9.92	0.31
นำเข้า ^{2/}	0.03	0.07	0.06	0.06	0.05	9.06	0.07
ส่งออก ^{2/}	0.18	0.18	0.12	0.13	0.11	-12.28	0.10

หมายเหตุ: * ประมาณการ

** คาดคะเน

ปลาป่น หมายถึง สิ่งที่อยู่ภายใต้พิกัดศุลกากร 23012010000 23012020000 23012090001 23012090090 และ 23099013000 ตามรหัส HS.2017 (ปี 2017 - 2021)

ที่มา: ^{1/} ผลผลิตและความต้องการใช้จากสมาคมผู้ผลิตปลาป่นไทย

^{2/} กรมศุลกากร

ตารางที่ 5 ราคาเฉลี่ยปลาเปิดและปลาป่นในประเทศ ณ ระดับตลาดต่าง ๆ และราคาปลาป่นตลาดต่างประเทศ ปี 2558 - 2563

หน่วย: บาท/กก.

รายการ	2558	2559	2560	2561	2562*	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	2563**
ราคาปลาเปิด ^{1/}	8.04	8.42	8.29	8.35	8.23	0.38	8.36
ขายส่งโปรตีนต่ำกว่า 60% เบอร์ 2 ^{2/}	36.87	31.25	31.55	31.43	26.00	-6.69	25.37
ขายส่งโปรตีนสูงกว่า 60% เบอร์ 1 ^{2/}	41.09	38.52	37.24	38.54	32.57	-4.54	32.51
เอฟ.โอ.บี. เปรู 60% ^{2/}	51.31	46.87	37.97	40.43	34.42	-9.02	31.44

หมายเหตุ: * ประมาณการ

** คาดคะเน

ที่มา: ^{1/} สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

^{2/} กรมการค้าภายใน

บทความ พิเศษ

**NAP-Ag : ภาคเกษตรปรับตัวเมื่อ
สภาพภูมิอากาศเปลี่ยนแปลง**

**นวัตกรรมการทำนาโดยใช้โดรนและ
อาชีพใช้โดรนรับจ้างทำนา**

**แนวทางการพัฒนาระบบประกันภัย
ภาคการเกษตร: กรณีทุ่งข้าวแวนนาโม**

NAP-Ag : ภาคเกษตรปรับตัวเมื่อสภาพภูมิอากาศเปลี่ยนแปลง

โดย นายณภัทร อู่เจริญ

ส่วนวิจัยเศรษฐกิจทรัพยากรการเกษตร

“

ภาวะฝนแล้ง น้ำท่วม อากาศแปรปรวน หรือที่เราเรียกกันว่า การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Climate Change) อีกชื่อหนึ่งที่คุ้นเคยโดยทั่วไป คือ ภาวะโลกร้อน (Global Warming) สามารถกล่าวได้ว่าเป็นสิ่งที่อุบัติขึ้นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ตามหลักฐานข้อมูลทางวิทยาศาสตร์ อย่างไรก็ตาม การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศสามารถถูกบรรเทา (Mitigation) ผลกระทบจากสาเหตุที่สำคัญโดยเฉพาะจากการกระทำของมนุษย์ นั่นคือการลดก๊าซเรือนกระจก โดยเมื่อพิจารณาภูมิศาสตร์ของประเทศไทยที่ตั้งอยู่บริเวณเส้นศูนย์สูตรซึ่งเป็นบริเวณที่ได้รับความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศเป็นอันดับต้น ๆ ของโลก หรือเผชิญกับเหตุการณ์ความรุนแรงขีดสุดบ่อยครั้งภาคการเกษตรถือเป็นภาคส่วนที่เปราะบางต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศทั้งการผลิตพืชและปศุสัตว์ รวมไปถึงห่วงโซ่การผลิตอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

”

- การปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Adaptation) เป็นหนึ่งในกลไกที่ช่วยให้เกษตรกรลดความเสี่ยงต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่เกิดขึ้น ซึ่งการปรับตัวนี้สามารถแบ่งออกเป็นสองส่วน คือ 1) การปรับตัวด้วยตนเอง (Autonomous) ที่เกิดจากความสามารถในการปรับตัวของเกษตรกรที่สั่งสม หรือศึกษาจากประสบการณ์และแหล่งข้อมูลต่าง ๆ โดยเกษตรกรมักจะเผชิญกับความไม่สมมาตรของข้อมูล (Asymmetric Information) ทั้งด้านการตลาด การผลิต รวมไปถึงข้อมูลเกี่ยวกับภูมิอากาศทำให้ภาครัฐควรเข้ามามีบทบาทในการจัดการเรื่องดังกล่าว 2) การปรับตัวที่วางแผนไว้ (Planned) อันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศเป็นการเปลี่ยนแปลงภายใต้ความเสี่ยงที่ไม่แน่นอน (Uncertainty) ดังนั้น จึงต้องมีการวางแผนเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงที่อาจจะเกิดขึ้น หรือการคาดการณ์ในอนาคตควรดำเนินการให้ครอบคลุมในทุกมิติ

ประเทศไทยเป็นหนึ่งในภาคีอนุสัญญาแห่งสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (United Nations Framework Convention on Climate Change : UNFCCC) ซึ่งมีพันธกิจในการจัดการปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่เกิดขึ้นในทุก ๆ ด้าน รวมทั้งการเข้าร่วมเป็นหนึ่งในความตกลงปารีส (Paris Agreement) ประเทศไทยจะต้องรับผิดชอบในการจัดส่งการมีส่วนร่วมที่ประเทศกำหนด (Nationally Determined Contributions) หรือภารกิจที่ประเทศจะต้องดำเนินการเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศทั้งการบรรเทาผลกระทบ การปรับตัว และการเสริมสร้างศักยภาพเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่ประเทศไทยจะต้องดำเนินการวางแผนและจัดส่งไปยัง UNFCCC หรือเรียกว่า “แผนการปรับตัว (ต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ) แห่งชาติ” (National Adaptation Plan : NAP) ที่ดำเนินการโดยกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในฐานะหน่วยงานกลางของประเทศด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ซึ่งจากการวิเคราะห์ความเปราะบางจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศพบว่า ภาคส่วนที่จะต้องปรับตัวในลำดับแรก ๆ ตาม NAP คือ ภาคการเกษตรและความมั่นคงด้านอาหารซึ่งเป็นส่วนหนึ่งที่จะต้องดำเนินการปรับตัวตามแผนการที่ตั้งไว้ สำหรับประเทศไทยปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศกลับถูกมองว่าเป็นปัญหาระยะยาว รัฐบาลให้ความสำคัญอยู่ในอันดับท้าย ๆ หรือไม่จัดเป็นปัญหาที่เร่งด่วนที่จะต้องแก้ไขจึงทำให้ประเทศไทยยังคงต้องแก้ไขปัญหแบบนี้เฉพาะหน้า เห็นได้จากเมื่อเกิดผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ หรือภัยพิบัติ ก็ส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพในด้านงบประมาณจากการชดเชยไม่มั่นคงบ่อยครั้ง

Food and Agriculture
Organization of the
United Nations

Empowered Lives
Resilient Nations

Integrating Agriculture in National Adaptation Plans (NAP-Ag)

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ในฐานะหน่วยงานประสานงานด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศภาคการเกษตรของประเทศได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องภายใต้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รวมถึงหน่วยงานภายนอก ภาคเอกชน และประชาสังคม ได้ร่วมมือกันในการจัดทำยุทธศาสตร์การเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศเรื่อยมา ซึ่งแผนการดำเนินงานต่าง ๆ ถูกขับเคลื่อนในหลายมิติ ทั้งนี้การปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ซึ่งถือเป็นส่วนสำคัญที่ภาคเกษตร จะต้องมีส่วนร่วมในการดำเนินงานยังไม่สามารถเห็นผลที่เป็นรูปธรรม สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีโดยกระทรวงสิ่งแวดล้อม คุ้มครองธรรมชาติและความปลอดภัยทางปรมาณู (BMU) ได้เห็นความสำคัญต่อประเด็นดังกล่าวที่เกี่ยวข้องกับดำเนินงานของประเทศไทย จึงได้ติดต่อให้การสนับสนุนเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานตาม NAP ในภาคเกษตรหรือ Supporting Thailand to Integrate the Agriculture Sector into NAPs หรือ NAP-Ag. ผ่านทางโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (UNDP) และองค์การอาหารและการเกษตรแห่งสหประชาชาติ (FAO) เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงาน NAP ภาคเกษตรให้อย่างมีประสิทธิภาพซึ่งโครงการ NAP-Ag. เป็นการดำเนินการที่มุ่งเน้นจากจัดทำแผนการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่มีการบูรณาการการดำเนินงานภายใต้การขับเคลื่อนโดยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ผ่านเครื่องมือกลไกต่าง ๆ อย่างเป็นระบบและกระบวนการที่เป็นขั้นเป็นตอน ซึ่งภาครัฐสามารถนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการจัดทำนโยบายหรือแผนการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ยกตัวอย่างผลผลิตจากการดำเนินโครงการ เช่น

- ◎ การจัดทำยุทธศาสตร์การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศด้านการเกษตร ปี พ.ศ. 2560-2564 ที่เน้นการมีส่วนร่วมในทุกภาคส่วน และบูรณาการกับแผนการดำเนินงานด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในแต่ละระดับ ตั้งแต่แผนแม่บทจนถึงแผนปฏิบัติการของภาคส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง
- ◎ การรวบรวมข้อมูลการดำเนินงานด้านการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและการจัดทำแผนปฏิบัติการตามยุทธศาสตร์ฯ โดยใช้การวิเคราะห์ห่วงโซ่ผลกระทบ หรือ Impact Chain (ภาพที่ 1) เป็นกรอบในการพิจารณาความเกี่ยวข้องเพื่อรองรับผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศโดยแบ่งระดับของภัยที่เกิดขึ้น เชื่อมโยงกับภาคส่วนสำคัญของภาคเกษตรที่เปิดรับต่อความเสี่ยงเชื่อมโยงไปยังแผนงานโครงการที่เกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าวโดยศึกษาช่องว่างและแนวทางเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงาน
- ◎ การประเมินและรวบรวมการวิเคราะห์ความเปราะบางทางด้านวิทยาศาสตร์ เศรษฐกิจและสังคมของภาคเกษตรและจัดทำแผนเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในระดับพื้นที่ ซึ่งได้มีการรวบรวมการวิเคราะห์ความเปราะบางที่เกิดขึ้นและสร้างความรู้ความเข้าใจต่อภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานพร้อมทั้งจัดทำแผน ซึ่งเป็นการสร้างกรณีศึกษาตามความเสี่ยงที่เกิดขึ้นแตกต่างกันในแต่ละพื้นที่รวมทั้งเสริมสร้างการรับรู้ต่อบุคลากรจนไปถึงเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

- ◎ เครื่องมือการจัดลำดับความสำคัญต่อแผนงาน/โครงการที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการรับมือต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศโดยใช้เครื่องมือการวิเคราะห์แบบหลายเกณฑ์ (Multi Criteria Analysis) ซึ่งเป็นการเน้นการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในแต่ละระดับเพื่อให้ได้มุมมองต่อการวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้น และจัดลำดับความสำคัญต่อแนวทางการดำเนินงานโดยกำหนดเกณฑ์การพิจารณาร่วมกันซึ่งมุมมองที่หลากหลายจะถูกจัดลำดับตามกระบวนการในการวิเคราะห์ทั้งการถ่วงน้ำหนักและให้คะแนน จึงสร้างการมีส่วนร่วมและเป็นการพิจารณาความสำคัญของแนวทางการดำเนินงานอย่างมีหลักการ
- ◎ การประเมินผลกระทบของแผนงาน/โครงการในการรับมือต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศหรือ Impact Evaluation ซึ่งใช้เครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์ในการวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการตามกรณีศึกษาด้านการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
- ◎ การศึกษาการจัดทำตัวชี้วัดเพื่อสร้างระบบการติดตามและประเมินผลแผนงาน/โครงการ โดยใช้ทฤษฎีการเปลี่ยนแปลง (Theory of Change) ที่เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ผลผลิต ผลลัพธ์ ไปจนถึงผลกระทบเป็นห่วงโซ่เชื่อมโยงเพื่อให้เข้าใจแนวทางในการขับเคลื่อนและสร้างกรอบในการติดตามและประเมินผลได้อย่างถูกต้องและชัดเจนตามวัตถุประสงค์

จะเห็นได้ว่า โครงการ NAP-Ag. ได้ใช้เครื่องมือในการจัดทำและขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศโดยเน้นการบูรณาการในแต่ละภาคส่วนให้เป็นระบบมากยิ่งขึ้น รวมทั้งมีการวิเคราะห์โดยใช้เครื่องมือเพื่อเป็นกรอบให้มีทิศทางการดำเนินงานเกิดความชัดเจนเป็นรูปธรรม ทั้งยังส่งเสริมให้มีการจัดสรรงบประมาณเพื่อดำเนินการกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ซึ่งเครื่องมือต่าง ๆ ที่โครงการให้การสนับสนุนสามารถดำเนินงานได้ทั้งในระดับส่วนกลางและระดับภูมิภาค โดยเมื่อทำการศึกษาผลสำเร็จจากผลลัพธ์ของโครงการและการจัดทำแผนที่นำทางหลังจากการดำเนินโครงการพบว่า ภาครัฐควรนำเครื่องมือที่ดำเนินการตามโครงการที่ได้พัฒนาเป็นคู่มือ เพื่อให้ภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเข้าใจร่วมกันและนำไปดำเนินการตามเป้าหมายที่ได้ตั้งไว้ ควรมีการขยายผลการดำเนินงานในระดับต่าง ๆ ให้ครอบคลุมทั่วประเทศ ท้ายที่สุดกิจกรรมต่าง ๆ ยังมีส่วนช่วยในการสร้างความตระหนักแก่ผู้ได้รับผลกระทบหรือผู้มีส่วนได้เสียในการจัดการต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศอนาคต เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันและสร้างความยั่งยืนในการพัฒนาประเทศต่อไป

นวัตกรรมกำนาคำนาโดยใช้โดรนและอาชีพใช้โดรนรับจ้างกำนาคำนา

โดย นายหาญพล ทิพยมณฑา

ส่วนวิจัยเศรษฐกิจเทคโนโลยีและปัจจัยทางการเกษตร

“

ประเทศไทยเป็นประเทศเกษตรกรรม ภาคเกษตรจึงมีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน รัฐบาลมีเป้าหมายในการพัฒนาประเทศไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ในระยะ 20 ปีข้างหน้า ภายใต้ “ยุทธศาสตร์ไทยแลนด์ 4.0” ที่มีจุดมุ่งหมายเปลี่ยนแปลงโครงสร้างเศรษฐกิจไทยในปัจจุบันไปสู่ “เศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรมที่ทำให้เกิดมูลค่าเพิ่ม หรือกำไรสูง” โดยการปรับเปลี่ยนโครงสร้างการผลิตเน้นการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้ในภาคเกษตร

”

ปัจจุบันนวัตกรรมทางการเกษตรที่น่าสนใจ คือ การใช้อากาศยานไร้คนขับ (โดรน) เข้ามาช่วยในการทำการเกษตร โดยในต่างประเทศ ได้แก่ ญี่ปุ่น จีน เกาหลีใต้ และสหรัฐอเมริกา นิยมใช้ในการถ่ายภาพทางอากาศเพื่อตรวจสอบพื้นที่เพาะปลูก การหว่านเมล็ดพันธุ์ การหว่านปุ๋ย และการพ่นสารเคมี ในปี 2560 เกษตรกรไทยเริ่มนำโดรนมาใช้ในแปลงเพาะปลูก (ศูนย์วิจัยกสิกรรมไทย, 2560) โดยใช้พ่นสารเคมีกำจัดวัชพืช กำจัดแมลงศัตรูพืช และฮอร์โมน และส่วนใหญ่ใช้กับพืชเศรษฐกิจ ได้แก่ ข้าว อ้อย ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ และผัก ซึ่งเกษตรกรนิยมใช้พ่นสารในนาข้าวมากกว่าพืชชนิดอื่น โดยเฉพาะในภาคกลางและภาคเหนือตอนล่าง ทั้งนี้จากการสอบถามชาวนาในจังหวัดที่จ้างโดรนมาช่วยในการทำงานในภาคกลาง และภาคเหนือตอนล่าง พบว่า ชาวนาจ้างโดรน เพื่อพ่นสารกำจัดวัชพืช สารกำจัดแมลงศัตรูพืช และฮอร์โมน ซึ่งก่อนที่ชาวนาจะจ้างโดรนนั้น ชาวนาต้องเผชิญกับค่าใช้จ่ายที่สูงในการพ่นสารเคมีกำจัดวัชพืช กำจัดแมลงศัตรูพืช และพ่นฮอร์โมน รวมทั้งต้องเสียค่าใช้จ่ายในการซื้อสารเคมี เสียค่าจ้างแรงงาน และใช้เวลาในการพ่นสารนาน ที่สำคัญสารเคมีที่ใช้พ่นกระจายถูกตัวชาวนาทำให้ไม่ปลอดภัย หลังจากนี้ชาวนาจ้างโดรนทำงานพบว่าค่าใช้จ่ายในการพ่นสารลดลง ทั้งค่าสารเคมี และค่าจ้างแรงงาน ชาวนามีเวลาว่างมากขึ้น เนื่องจากโดรนใช้เวลาพ่นไม่นาน และยังมีความปลอดภัย เนื่องจากการพ่นกระจายของสารเคมีน้อยกว่าการพ่นสารโดยวิธีทั่วไปที่ใช้เครื่องสะพ่ายหลังฉีดพ่น และผลผลิตที่ได้รับเพิ่มขึ้นกว่าเดิม อย่างไรก็ตาม ชาวนาที่จ้างโดรนไม่ต้องการที่จะซื้อโดรนมาใช้เอง เนื่องจากโดรนมีราคาสูง ประมาณเครื่องละ 290,000 – 320,000 บาท และต้องมีการฝึกการใช้โดรนให้ชำนาญด้วย และยังพบว่าผู้ให้บริการโดรนรับจ้าง คิดค่าจ้างเท่ากับการจ้างแรงงานคนฉีดพ่นโดยใช้เครื่องสะพ่ายหลัง ดังนั้นการจ้างโดรนจึงเป็นทางเลือกหนึ่งที่ชาวนาให้ความสนใจ

ในปี 2561 สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรได้ทำการศึกษาเรื่อง การศึกษาความคุ้มค่าการใช้อากาศยานไร้คนขับ (โดรน) ช่วยในการทำนาในภาคกลาง และภาคเหนือตอนล่าง เนื่องจากเล็งเห็นว่าทำให้บริการโดรนรับจ้างทำนาจะเป็นประโยชน์ทั้งแก่ชาวนา และผู้ประกอบการ จึงทำการศึกษาเปรียบเทียบต้นทุนและผลตอบแทนของชาวนาที่ใช้แรงงานคน และชาวนาที่จ้างโดรนในการทำนา ตลอดจนความคุ้มค่าทางการเงินของผู้ประกอบการที่ให้บริการโดรนรับจ้างทำนาในพื้นที่ที่มีการจ้างโดรนทำนาในภาคกลางและภาคเหนือตอนล่าง ได้แก่ จังหวัดสระบุรี ลพบุรี ชัยนาท นครสวรรค์ กำแพงเพชร อุตรดิตถ์ และพิษณุโลก โดยสัมภาษณ์ชาวนาที่ใช้แรงงานคน และชาวนาที่จ้างโดรน ที่มีพื้นที่เพาะปลูกข้าวติดกันหรือใกล้เคียงกัน เพื่อให้สภาพแวดล้อมการทำนาใกล้เคียงกัน เช่น ที่ตั้งของพื้นที่อยู่ในเขตชลประทาน หรือ นอกเขตชลประทานเหมือนกัน วิธีการปลูกแบบเดียวกัน ใช้น้ำใกล้เคียงกัน หลังจากนั้นก็นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ทางเศรษฐศาสตร์ พบว่า

1. เปรียบเทียบค่าใช้จ่ายค่าสารกำจัดวัชพืช สารกำจัดแมลงศัตรูพืช และ ฮอร์โมน

1.1 ชาวนาที่ใช้แรงงานคน

- สารกำจัดวัชพืช 147 บาท/ไร่
- สารกำจัดแมลงศัตรูพืช 233 บาท/ไร่
- ฮอร์โมน 85 บาท/ไร่

1.2 ชาวนาจ้างโดรน

- สารกำจัดวัชพืช 116 บาท/ไร่ ประหยัดกว่าใช้แรงงานคน 31 บาท/ไร่ หรือ ร้อยละ 21.09 เมื่อเปรียบเทียบกับการใช้แรงงานคน
- สารกำจัดแมลงศัตรูพืช 171 บาท/ไร่ ประหยัดกว่าใช้แรงงานคน 62 บาท/ไร่ หรือ ร้อยละ 26.61 เมื่อเปรียบเทียบกับการใช้แรงงานคน
- ฮอร์โมน 64 บาท/ไร่ ประหยัดกว่าใช้แรงงานคน 21 บาท/ไร่ หรือ ร้อยละ 24.71
- เมื่อเปรียบเทียบกับการใช้แรงงานคน

2. เปรียบเทียบค่าจ้างแรงงานในการพ่นสารกำจัดวัชพืช สารกำจัดแมลงศัตรูพืช และฮอร์โมน

2.1 ชาวนาที่ใช้แรงงานคน

- พ่นสารกำจัดวัชพืช 87 บาท/ไร่
- พ่นสารกำจัดแมลงศัตรูพืชและฮอร์โมน 91 บาท/ไร่

2.2 ชาวนาจ้างโดรน

- พ่นสารกำจัดวัชพืช 72 บาท/ไร่ ประหยัดกว่าใช้แรงงานคน 15 บาท/ไร่ หรือ ร้อยละ 17.24 เมื่อเปรียบเทียบกับการใช้แรงงานคน
- พ่นสารกำจัดแมลงศัตรูพืชและฮอร์โมน 79 บาท/ไร่ ประหยัดกว่าใช้แรงงานคน 12 บาท/ไร่ หรือ ร้อยละ 13.19 เมื่อเปรียบเทียบกับการใช้แรงงานคน

จะเห็นได้ว่า ค่าใช้จ่ายในการขนส่ง กำจัดวัชพืช สารกำจัดแมลงศัตรูพืช และฮอร์โมน ทั้งค่าสารและค่าจ้างแรงงานของชาวนาที่จ้างโดรนประหยัดกว่าชาวนาที่ใช้แรงงานคนในการทำนา เนื่องจากการใช้โดรนขนส่ง พ่นได้ทั่วถึงและตรงจุดที่ต้องการ ทำให้ใช้ปริมาณสารน้อยกว่า และมีจำนวนรอบในการพ่นสารน้อยกว่า ส่งผลให้ต้นทุนการผลิตข้าวทั้งหมดของชาวนาที่จ้างโดรนเท่ากับ 4,719 บาท/ไร่ ในขณะที่ต้นทุนการผลิตข้าวทั้งหมดของชาวนาที่ใช้แรงงานคน 4,862 บาท/ไร่ ดังนั้นการใช้โดรนเข้ามาช่วยมีผลทำให้มีต้นทุนต่ำกว่า 143 บาท/ไร่

สำหรับผลผลิตข้าวที่ใช้แรงงานคนได้รับผลผลิต 753 กิโลกรัม/ไร่ เมื่อเปรียบเทียบกับผลผลิตข้าวที่ชาวนาจ้างโดรนได้รับผลผลิต 793 กิโลกรัม/ไร่ จะเห็นว่าชาวนาจ้างโดรนมีผลผลิตมากกว่า 40 กิโลกรัมต่อไร่ หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 5.31 ของผลผลิตข้าวที่ได้รับจากการใช้แรงงานคนในการทำนา เนื่องจากการใช้โดรนพ่นสาร ผู้ควบคุมโดรนไม่มีการเข้าไปเหยียบย่ำข้าวในแปลงนา เมื่อพิจารณาทั้งต้นทุนการผลิต และผลผลิตที่ชาวนาทั้ง 2 กลุ่มได้รับพบว่า ชาวนาที่จ้างโดรนในการทำนามีกำไร 1,228 บาท/ไร่ เมื่อเปรียบเทียบกับชาวนาที่ใช้แรงงานคนที่มีกำไร 785 บาท/ไร่ จะเห็นว่าชาวนาที่จ้างโดรนทำนามีกำไรมากกว่า 443 บาท/ไร่ ดังนั้นการจ้างโดรนมาพ่นสารในการทำนา จึงเป็นทางเลือกหนึ่งที่มีความคุ้มค่า เพราะประหยัดค่าสารเคมี ประหยัดค่าแรงงาน เนื่องจากมีผู้ควบคุมโดรน และผู้ช่วยเพียง 2 คนเท่านั้น ซึ่งจะเป็นการแก้ปัญหาการขาดแคลนแรงงานภาคการเกษตรที่ทวีความรุนแรงมากขึ้น รวมทั้งทำให้ชาวนามีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

สำหรับผู้ประกอบการให้บริการโดรนรับจ้างทำนานั้น หากซื้อโดรนที่มีขนาดบรรจุ 15 ลิตร ราคา 300,000 บาท มีอายุการใช้งาน 5 ปีมาใช้รับจ้าง พบว่าผู้ประกอบการจะมีกำไร 148,411 บาท ตลอดอายุใช้งานของโดรนที่ซื้อมา หรือกำไรปีละประมาณ 30,000 บาท โดยสามารถคืนทุนได้ในระยะเวลา 2 ปี 11 เดือน มีความคุ้มค่าที่จะลงทุนซื้อโดรนมารับจ้างทำนา อย่างไรก็ตามผู้ที่ลงทุนซื้อโดรนมารับจ้าง ต้องมั่นใจว่ามีพื้นที่ให้บริการไม่ต่ำกว่าปีละ 2,712 ไร่ ในกรณีที่ชาวนาผู้ใช้บริการทำนาปี 1 ครั้ง/ปี หรือ 1,356 ไร่ ในกรณีที่ชาวนาผู้ใช้บริการทำนาปี 2 ครั้ง/ปี ผู้ลงทุนจึงจะไม่ขาดทุน โดยการลงทุนซื้อโดรนมารับจ้างทำนา จะมีความคุ้มค่ามากยิ่งขึ้น ถ้าใช้ในโครงการที่มีพื้นที่ทำนาขนาดใหญ่ เช่น การทำเกษตรแปลงใหญ่ ดังนั้น การใช้โดรนในการทำนาจึงมีความคุ้มค่าทั้งต่อชาวนาผู้จ้างโดรน และผู้ประกอบการที่จะลงทุนซื้อโดรนมารับจ้างทำนา ทั้งนี้หากในอนาคตชาวนาสนใจจ้างโดรนทำนามากขึ้น จะส่งผลให้ราคาค่าจ้างแพงขึ้น แต่หากมีผู้ลงทุนซื้อโดรนมาให้บริการรับจ้างทำนามากขึ้น ก็จะส่งผลให้ค่าบริการจ้างถูกลง

แนวทางการพัฒนาระบบประกันภัยภาคการเกษตร: กรณีจังหวัดขอนแก่น

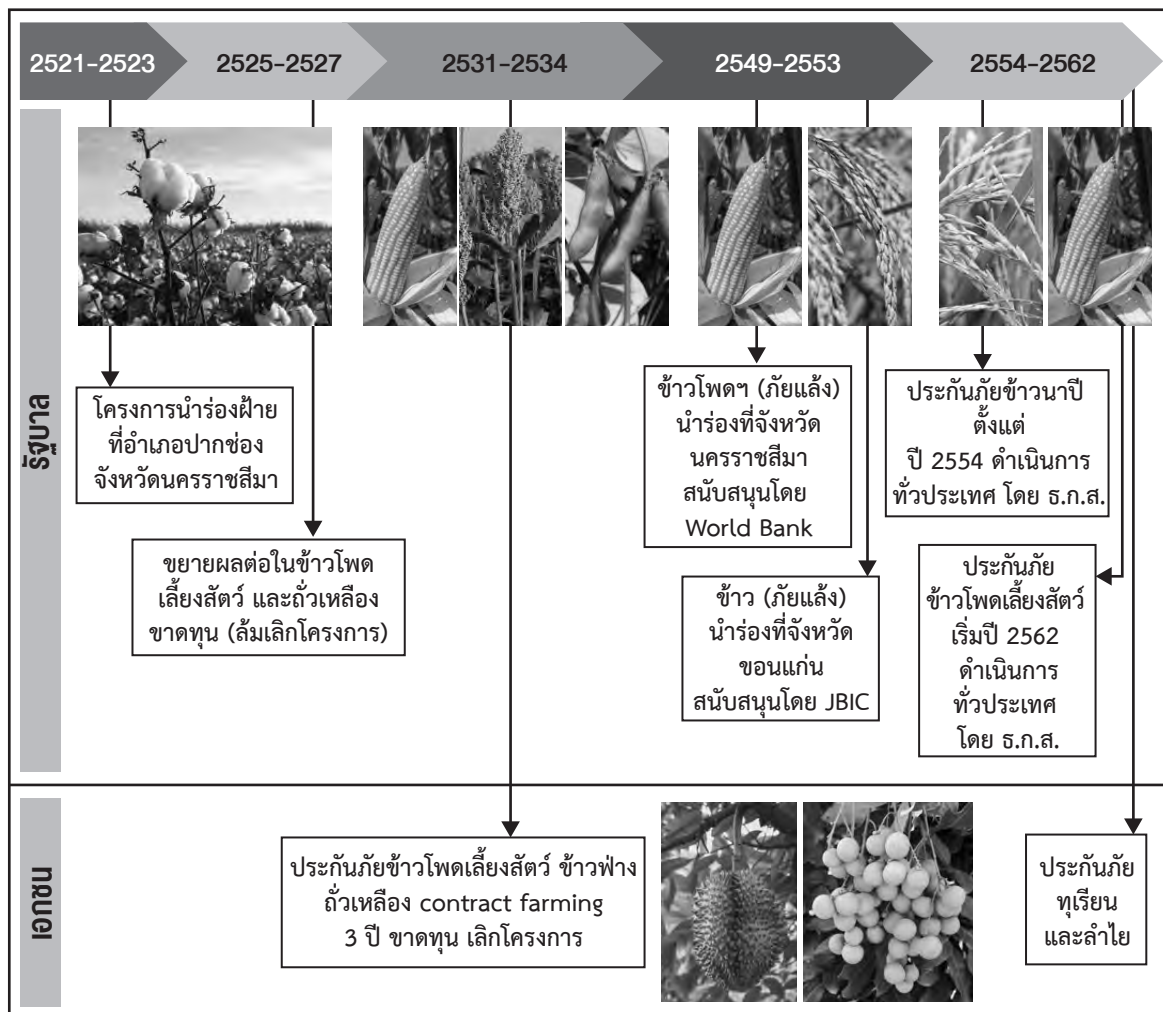
โดย นางสาวสุกัลยา กาเข้ม

ส่วนวิจัยเศรษฐกิจสังคมครัวเรือนและสถาบันเกษตรกร

“ภาคเกษตรมีความเสี่ยงและความเปราะบางต่อภัยพิบัติทางธรรมชาติมากกว่าภาคการผลิตอื่น โดยผลกระทบจากความแปรปรวนและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศมีแนวโน้มที่จะทวีความรุนแรงมากขึ้น รัฐบาลต้องใช้งบประมาณในการให้ความช่วยเหลือเยียวยาเป็นประจำทุกปี การประกันภัยการเกษตร (Agricultural Insurance) จึงเป็นกลไกหนึ่งในการบริหารจัดการความเสี่ยงจากภัยพิบัติทางธรรมชาติ รัฐบาลจึงให้ความสำคัญและกำหนดในยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) เพื่อให้เกษตรกรใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการความเสี่ยงในการประกอบอาชีพเกษตรกร”

- ประเทศไทยเริ่มมีการทดลองโครงการประกันภัยการเกษตรสินค้าชนิดแรก คือ ฝ้าย ในช่วงปี 2521-2523 และขยายผลในสินค้าข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ และถั่วเหลือง ในช่วงปี 2525-2527 ต่อมาบริษัทเอกชนมีการดำเนินโครงการประกันภัยข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ข้าวฟ่าง และถั่วเหลือง ภายใต้เกษตรพันธสัญญา ในช่วงปี 2531-2534 หลังจากนั้น มีการดำเนินโครงการนำร่องประกันภัยข้าวโพดเลี้ยงสัตว์โดยใช้ดัชนีภูมิอากาศในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา ในปี 2549 สนับสนุนโดยธนาคารโลก (World Bank) และขยายผลไปยังจังหวัดอื่นในปี 2550 และดำเนินโครงการนำร่องประกันภัยข้าว โดยใช้ดัชนีภูมิอากาศในปี 2552 สนับสนุนโดยธนาคารเพื่อความร่วมมือระหว่างประเทศแห่งญี่ปุ่น (Japan Bank for International Cooperation: JBIC) ในพื้นที่จังหวัดขอนแก่น และขยายผลไปยังจังหวัดอื่นช่วงปี 2554-2555 ต่อมารัฐบาลได้ดำเนินโครงการประกันภัยข้าวนาปี ตั้งแต่ปี 2554 ดำเนินงานโดยธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) ซึ่งรัฐบาลมีการอุดหนุนเบี้ยประกันภัยให้แก่เกษตรกร ร้อยละ 60 และเริ่มดำเนินโครงการประกันภัยข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ในปี 2562 นอกจากนี้ ยังมีโครงการประกันภัยของเอกชน ที่ดำเนินการโดยตรงกับเกษตรกรในสินค้าทุเรียนและลำไย (ภาพที่ 1)

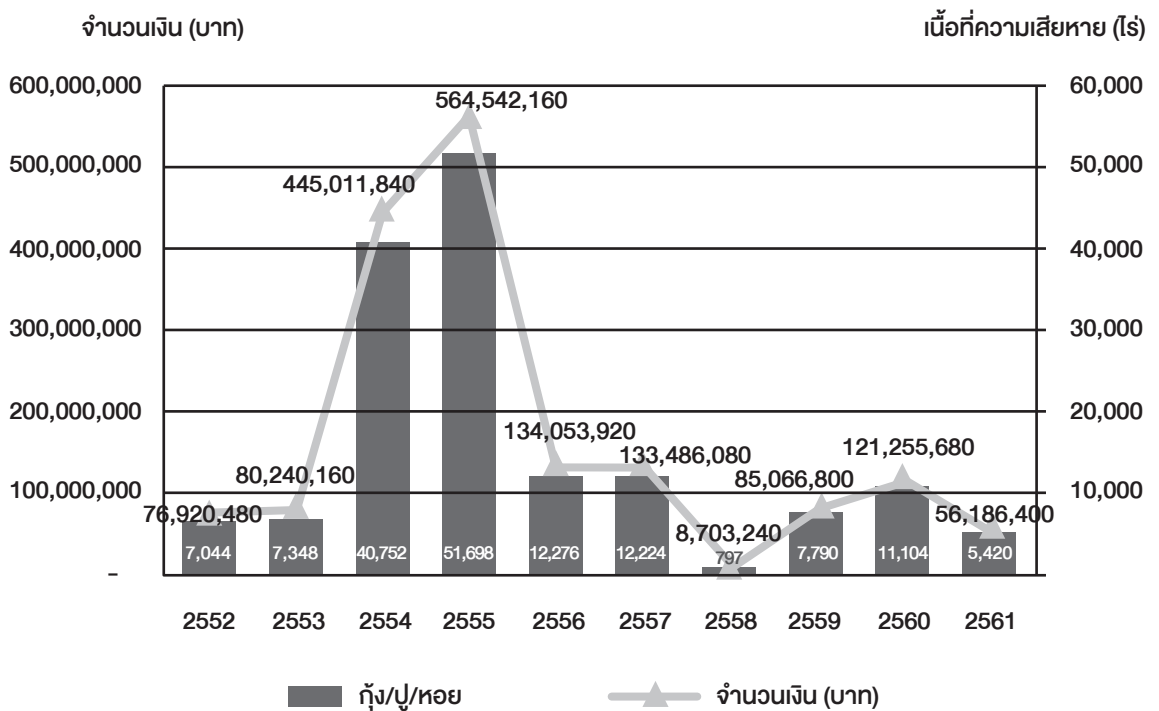

ภาพที่ 1: วิวัฒนาการประกันภัยสินค้าเกษตรในประเทศไทย

ปัจจุบันประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกที่ประสบความสำเร็จในการประกันภัยพืชผล (Crop Insurance) ในสินค้าข้าว รูปแบบการประกันภัยสำหรับเกษตรกรรายย่อย และมีนโยบายที่จะขยายผลให้ครอบคลุมสินค้าเกษตรเศรษฐกิจชนิดอื่น แต่การประกันภัยด้านประมง (Aquaculture Insurance) ยังไม่มีการดำเนินงาน จากประสบการณ์ของนานาประเทศที่เคยมีการประกันภัยด้านประมง เช่น เวียดนาม อินเดีย และบังคลาเทศ พบว่า ไม่ประสบความสำเร็จด้วยสาเหตุหลายประการ อาทิ เป็นสินค้าที่มีมูลค่าสูง ต้นทุนการดำเนินงาน และเบี้ยประกันภัยสูง มีเกษตรกรเข้าร่วมโครงการน้อย และเกิดความเสียหายมากจากภัยพิบัติโรคระบาด ทำให้บริษัทผู้รับประกันขาดทุน เป็นต้น

สินค้าสัตว์น้ำที่เป็นสินค้าเศรษฐกิจที่สำคัญ คือ กุ้งขาวแวนนาไม ปัจจุบันมีพื้นที่เพาะเลี้ยงประมาณ 0.21 ล้านไร่ ซึ่งในช่วงที่ผ่านมารัฐบาลมีการดำเนินงานโครงการเพื่อช่วยเหลือเกษตรกร อาทิ โครงการแก้ไขปัญหาการค้า กุ้งตกต่ำ และโครงการประชารัฐรักษาเสถียรภาพราคากุ้งขาวแวนนาไม ในส่วนของปัญหาจากผลกระทบของภัยพิบัติทางธรรมชาติ รัฐบาลมีการให้ความช่วยเหลือเกษตรกรตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินอุดหนุนพระราชกฤษฎีกา พ.ศ. 2556 และหลักเกณฑ์การใช้จ่ายเงินอุดหนุนราชการ เพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. 2556 โดยการช่วยเหลือเงินในลำดับแรกหรือปัจจัยการผลิตในกลุ่มกุ้ง ปู และหอย อัตราไร่ละ 10,920 บาท ไม่เกินรายละ 5 ไร่ โดยในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา (2552-2561) มีเกษตรกรขอรับความช่วยเหลือมากที่สุดในช่วงปี 2554-2555 วงเงิน 1,009.55 ล้านบาท (ภาพที่ 2)

ภาพที่ 2: การให้ความช่วยเหลือเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำประเภทกุ้ง ปู และหอย ปี 2552-2561 ที่มา: กรมประมง

อย่างไรก็ตาม เพื่อให้ได้ข้อมูล ปัญหาและความต้องการของเกษตรกร สำนักวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร จึงได้ศึกษาแนวทางการประกันภัยสินค้าประมง กรณีตัวอย่าง กุ้งขาวแวนนาไม เพื่อให้ได้แนวทางการประกันภัยที่สอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกร ในพื้นที่ศึกษา 3 จังหวัด ได้แก่ ฉะเชิงเทรา จันทบุรี และสุราษฎร์ธานี

ผลจากการศึกษา พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ต้องการให้ภาครัฐดำเนินโครงการประกันภัยกุ้งขาวแวนนาไม โดยทำประกันเฉพาะพื้นที่ที่เป็นบ่อเลี้ยงกุ้งเท่านั้น ชนิดภัยหลักที่ต้องการให้กรมธรรม์คุ้มครองคือ ภัยจากโรคกุ้งที่สำคัญคือ โรคตัวแดงดวงขาว โรคตายด่วน และอาการซีขาว ซึ่งโรคตัวแดงดวงขาวเกิดได้ทุกช่วงการเลี้ยง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ช่วงอากาศเปลี่ยนจากฤดูหนาวไปฤดูร้อน และมีความเสี่ยงต่อการเกิดโรคสูงในช่วงเดือน พฤศจิกายน-มกราคม เกษตรกรมีการปรับตัวโดยการปล่อยกุ้งเพาะเลี้ยงน้อยลง ในส่วนของโรคตายด่วน หลังจากพบปัญหามากในช่วงปี 2556-2560 มีการป้องกันได้ในระดับหนึ่ง สำหรับอาการซีขาวสามารถรักษาได้ แต่กุ้งจะเลี้ยงไม่โต ปัญหาการเลี้ยงกุ้งที่เกิดจากการบริหารจัดการฟาร์มไม่ดีสามารถป้องกันและแก้ไขได้ แต่ปัญหาโรค โดยเฉพาะอย่างยิ่งโรคที่เกิดจากเชื้อไวรัส มีความเสี่ยงสูง หากเกิดโรคในช่วงที่กุ้งยังไม่สามารถจำหน่ายได้ ต้องทำลายทิ้งทั้งบ่อ หากเกิดโรคในช่วงที่สามารถจำหน่ายได้แล้ว ต้องรีบจับกุ้งจำหน่ายทันที ในส่วนของภัยธรรมชาติหลัก คือ น้ำท่วม ซึ่งมีเกษตรกรเพียงบางพื้นที่ที่ต้องการให้มีการประกันภัยธรรมชาติ เช่น อำเภอบึงพินิจ จังหวัดสุราษฎร์ธานี เนื่องจากเป็นเขตรับลมมรสุม และภัยแล้งในพื้นที่อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา ที่เกิดปัญหาภัยแล้งเป็นประจำ เป็นต้น ซึ่งภัยธรรมชาติไม่ค่อยมีผลกระทบกับเกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้งมากนัก เนื่องจากภายหลังเหตุการณ์น้ำท่วมใหญ่ในช่วงปี 2554-2555 เกษตรกรมีการปรับตัวโดยการทำคั่นบ่อให้สูงขึ้น มีการหลีกเลี่ยงการเลี้ยงในช่วงที่มีพายุเกิดประจำ ส่วนปัญหาฝนตกหนัก ซึ่งจะทำให้กุ้งเกิดปัญหาน็อคน้ำ สามารถแก้ปัญหาได้โดยการตีน้ำเพื่อเพิ่มออกซิเจน นอกจากนี้ ยังมีการป้องกันปัญหาภัยแล้งโดยการเก็บกักน้ำไว้ในบ่อพักน้ำ หรือเว้นช่วงการเลี้ยงในช่วงที่แล้ง ซึ่งเป็นการพักบ่อด้วย

สำหรับช่วงเวลาที่ต้องการให้มีการประกันภัยคือ ช่วง 1-60 วันแรก หลังจากปล่อยลูกพันธุ์ลงบ่อเลี้ยง เป็นช่วงที่กุ้งยังมีขนาดเล็กไม่สามารถจำหน่ายได้ ซึ่งหากเกิดโรคต้องทำลายทิ้งทั้งบ่อ ส่วนระยะเวลาการเลี้ยง ในช่วงที่กุ้งสามารถจำหน่ายได้แล้ว ควรมีการประกันราคาหรือรายได้ โดยชดเชยการเสียชีวิตโอกาสทางรายได้ที่ต้องจับกุ้งขายก่อนกำหนด ในส่วนของวงเงินเอาประกันคำนวณจากต้นทุนการเพาะเลี้ยง อัตราการปล่อยลูกกุ้ง 100,000 ตัวต่อไร่ ในกรณีทำประกันภัยช่วงการเลี้ยง 1-30 วันแรก หลังจากปล่อยลูกพันธุ์ลงบ่อเลี้ยง จำนวนวงเงินเอาประกันตามต้นทุนหมุนเวียนในการเลี้ยง จำนวน 49,100 บาทต่อไร่ หากคำนวณเบี้ยประกันในอัตราระหว่าง ร้อยละ 3-5 ของวงเงินเอาประกัน จะมีอัตราเบี้ยประกันระหว่าง 1,473-2,455 บาทต่อไร่ และหากทำประกันในช่วง 1-60 วันแรกของการเลี้ยง จำนวนวงเงินเอาประกันเพิ่มขึ้นเป็น 116,200 บาทต่อไร่ ประกอบด้วยต้นทุนหลัก 5 ด้าน ได้แก่ ต้นทุนค่าอาหาร ร้อยละ 55.94 ค่าลูกพันธุ์กุ้ง ร้อยละ 16.35 ค่าเวชภัณฑ์อาหารเสริม และแร่ธาตุต่าง ๆ ร้อยละ 12.05 ค่าพลังงาน ร้อยละ 11.36 และค่าจ้างแรงงาน ร้อยละ 4.30 โดยมีอัตราเบี้ยประกันอยู่ระหว่าง 3,486-5,810 บาทต่อไร่

ทั้งนี้ จากผลการศึกษาดังกล่าวข้างต้น พบว่าการประกันภัยกุ้งมีความเสี่ยงเกี่ยวกับภัยโรคกุ้งสูง มีต้นทุนการผลิตสูง ประกอบกับจำนวนพื้นที่ฟาร์มที่เป็นบ่อเลี้ยงกุ้งมีจำนวนน้อย มีโอกาสน้อยที่ผู้ประกอบการประกันภัยจะเข้ามาลงทุนดำเนินการ ในขณะที่อัตราเบี้ยประกันค่อนข้างสูง เป็นข้อจำกัดที่จะจูงใจให้เกษตรกรทำประกันภัย การบริหารจัดการฟาร์มและวิธีการเลี้ยงกุ้งที่ได้มาตรฐานรวมทั้งมีการป้องกันภัยพิบัติ ไม่เลี้ยงในอัตราที่หนาแน่นเกินไป หลีกเลี่ยงช่วงที่มีความเสี่ยงสูง เป็นวิธีการป้องกันความเสี่ยงในเบื้องต้นได้ดีที่สุด อย่างไรก็ตาม เกษตรกรส่วนใหญ่ต้องการให้ภาครัฐเข้ามาช่วยดำเนินงาน และสนับสนุนการประกันภัยกุ้ง โดยมีข้อเสนอแนะแนวทางในการทำประกันภัยกุ้งชาวแวนนาไม 2 ส่วนหลัก ประกอบด้วย

ส่วนที่ 1 คือการสนับสนุนให้มีการประกันภัยกุ้งชาวแวนนาไมเชิงพาณิชย์ เพื่อช่วยลดความเสี่ยงภัยให้แก่เกษตรกรรายใหญ่ ซึ่งรัฐบาลควรมีมาตรการจูงใจให้เกษตรกรทำประกันภัย เช่น มาตรการจูงใจด้านภาษี และการสนับสนุนด้านการตลาด และการสนับสนุนสิ่งอำนวยความสะดวกแก่ผู้ประกอบการประกันภัย เช่น ระบบการตรวจสอบความเสียหาย ซึ่งจะช่วยให้ต้นทุนผู้ประกอบการลดลง ส่งผลต่ออัตราเบี้ยประกันให้น้อยลงด้วย

ส่วนที่ 2 คือ การดำเนินโครงการประกันภัยสำหรับเกษตรกรรายย่อย เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรที่มีพื้นที่น้อย รายได้น้อย และขาดโอกาสในการเข้าถึงตลาด ซึ่งรัฐบาลควรให้การสนับสนุนโครงการประกันภัยโดยสร้างความเข้มแข็งให้แก่สถาบันเกษตรกรและกลุ่มเกษตรกร เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรรายย่อยอย่างครบวงจร ตั้งแต่การผลิต เช่น สินเชื่อปัจจัยการผลิต ลูกพันธุ์ อาหาร จนถึงการจัดจำหน่ายผลผลิตโดยสามารถแบ่งการประกันภัยเป็น 2 ช่วงคือ ช่วงที่กุ้งมีขนาดเล็กยังไม่สามารถจำหน่ายได้ให้มีการชดเชยต้นทุนหลัก ๆ ได้แก่ ค่าอาหาร ค่าลูกพันธุ์กุ้ง ค่าเวชภัณฑ์อาหารเสริมและแร่ธาตุต่าง ๆ และค่าพลังงาน ในส่วนของช่วงระยะเวลาที่กุ้งโตสามารถจำหน่ายได้แล้ว ควรมีการชดเชยค่าเสียชีวิตโอกาสของรายได้ที่ต้องจับกุ้งจำหน่ายก่อนกำหนด หรือประกันการรับซื้อ เป็นต้น ซึ่งจะช่วยพัฒนาการเพาะเลี้ยงกุ้งชาวเกษตรกรรายย่อยให้มีคุณภาพมาตรฐานและสามารถเข้าถึงตลาดได้มากขึ้นด้วย

ศูนย์วิจัยกสิกรไทย. (2560). โตรนเพื่อการเกษตร...กำลังมาแรงเพื่อสร้างทางเลือกใหม่ในยุคเกษตร 4.0 (กระแสรศรศน์ ฉบับที่ 2874) เข้าถึงได้จาก: <https://kasikornresearch.com/th/analysis/k-econ/business/Pages/36595.aspx>

ที่ปรึกษา

นางสาวราตรี เม่นประเสริฐ	ผู้อำนวยการสำนักวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร
นายพงศ์ไท ไทโยธิน	เศรษฐกรเชี่ยวชาญด้านเศรษฐกิจการผลิตและการตลาด
นายประเสริฐศักดิ์ แสงสัทธา	เศรษฐกรเชี่ยวชาญด้านการแปรรูปสินค้าเกษตรและอุตสาหกรรมการเกษตร
นางสาวทิพา คำธัญญะ	ผู้อำนวยการส่วนวิจัยเศรษฐกิจพืชอาหารและพลังงานทดแทน
นางสาวสิริลักษณ์ พัฒนพันธ์	ผู้อำนวยการส่วนวิจัยเศรษฐกิจธัญพืชและพืชไร่
นายบุญเสริม สุขภิญโญ	ผู้อำนวยการส่วนวิจัยเศรษฐกิจพืชสวน
นางมูทิตา รุธิร์โก	ผู้อำนวยการส่วนวิจัยเศรษฐกิจปศุสัตว์และประมง
นางทัศนีย์ ลักษณะ	รักษาการณผู้อำนวยการส่วนวิจัยเศรษฐกิจเทคโนโลยีและปัจจัยทางการเกษตร
นางอัญชญา แก้วเฉย	ผู้อำนวยการส่วนวิจัยเศรษฐกิจสังคมครัวเรือนและสถาบันเกษตรกร
นางสายรัก ไชยลังกา	ผู้อำนวยการส่วนวิจัยเศรษฐกิจทรัพยากรการเกษตร
นายเอกราช ตรีลพ	ผู้อำนวยการส่วนบริหารกองทุนภาคการเกษตร

คณะผู้จัดทำ

ข้าว	สัปประรด	โคนม
นางสาวปอองวดี จรรย์รัตน์	นายปิติ รุ่งเรือง	นางสาวศุภลักษณ์ ถาวรระ
ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	ลำไย	กุ้ง
นางจิตรา เดชโคบุตร	นายณภัทร อรุณรัตน์	นางสาวรักชนก ทวยเวียง
มันสำปะหลัง	ทุเรียน	ปลาป่น
นางมณฑิรา ไทรน้อย	นางสาวสิริกิร คุณขุนทด	นางสาวสุจิตตา รักษ์วงศ์
ถั่วเหลือง	มังคุด	Nap-Ag: ภาคเกษตรปรับตัวเมื่อ
นางสาวจรินทร์ทิพย์ จงใจรักษ์	นางสาวพรรณนิภา เทพพรมงคล	สภาพภูมิอากาศเปลี่ยนแปลง
อ้อยโรงงาน	มันฝรั่ง	นายณภัทร อุ่ยเจริญ
นายชวนเพิ่ม สังข์สิงห์	นายปริญญา คำพะวงค์	นวัตกรรมการทำงานโดยใช้โดรนและ
ปาล์มน้ำมัน	กล้วยไม้	อาชีพใช้โดรนรับจ้างทำนา
นายภฤช เอี่ยมฐานานท์	นางสาวกสิพรรณ เลาสุทแสน	นายหาญพล ทิพยมณฑา
ยางพารา	ไข่ไก่	ผลการดำเนินงานกองทุน
นายทินกร เพชรสูงเนิน	นายสุรชัย พลลาภ	แนวทางการพัฒนาระบบประกันภัย
นางสาวณัฐวณี ยมโชติ	ไก่เนื้อ/สุกร	ภาคการเกษตร: กรณีกุ้งขาวแวนนาไม
กาแฟ	นายสรรเสริญ ศรีเหนียง	นางสาวสุกัลยา กาเซ็ม
นางสาวณัฐวณี ยมโชติ	โคเนื้อ	
นายภฤชณะ เขมะวนิช	นางสาวอัจฉรา ไอยรากาญจนกุล	

จัดทำโดย

สำนักวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

โทรศัพท์/โทรสาร

ส่วนวิจัยเศรษฐกิจพืชอาหารและพลังงานทดแทน โทรศัพท์ 0-2579-0611 โทรสาร 0-2940-7341

ส่วนวิจัยเศรษฐกิจธัญพืชและพืชไร่ โทรศัพท์ 0-2149-3800 ต่อ 8506 โทรสาร 0-2940-6349

ส่วนวิจัยเศรษฐกิจพืชสวน โทรศัพท์ 0-2579-0612 โทรสาร 0-2561-4736

ส่วนวิจัยเศรษฐกิจปศุสัตว์และประมง โทรศัพท์ 0-2149-3800 ต่อ 8505 โทรสาร 0-2579-0910

ส่วนวิจัยเศรษฐกิจเทคโนโลยีและปัจจัยทางการเกษตร โทรศัพท์ 0-2579-8615 โทรสาร 0-2579-3589

ส่วนวิจัยเศรษฐกิจสังคมครัวเรือนและสถาบันเกษตรกร โทรศัพท์ 0-2579-2982 โทรสาร 0-2579-7564

ส่วนวิจัยเศรษฐกิจทรัพยากรการเกษตร โทรศัพท์ 0-2579-6580 โทรสาร 0-2579-0627

ส่วนบริหารกองทุนภาคการเกษตร โทรศัพท์ 0-2561-4727 โทรสาร 0-2561-4726

E-mail: baer@oae.go.th

www.oae.go.th

สถานการณ์สินค้าเกษตรที่สำคัญ และแนวโน้ม ปี 2563

สำนักวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ภายในมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ถนนพหลโยธิน แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900

www.oae.go.th

